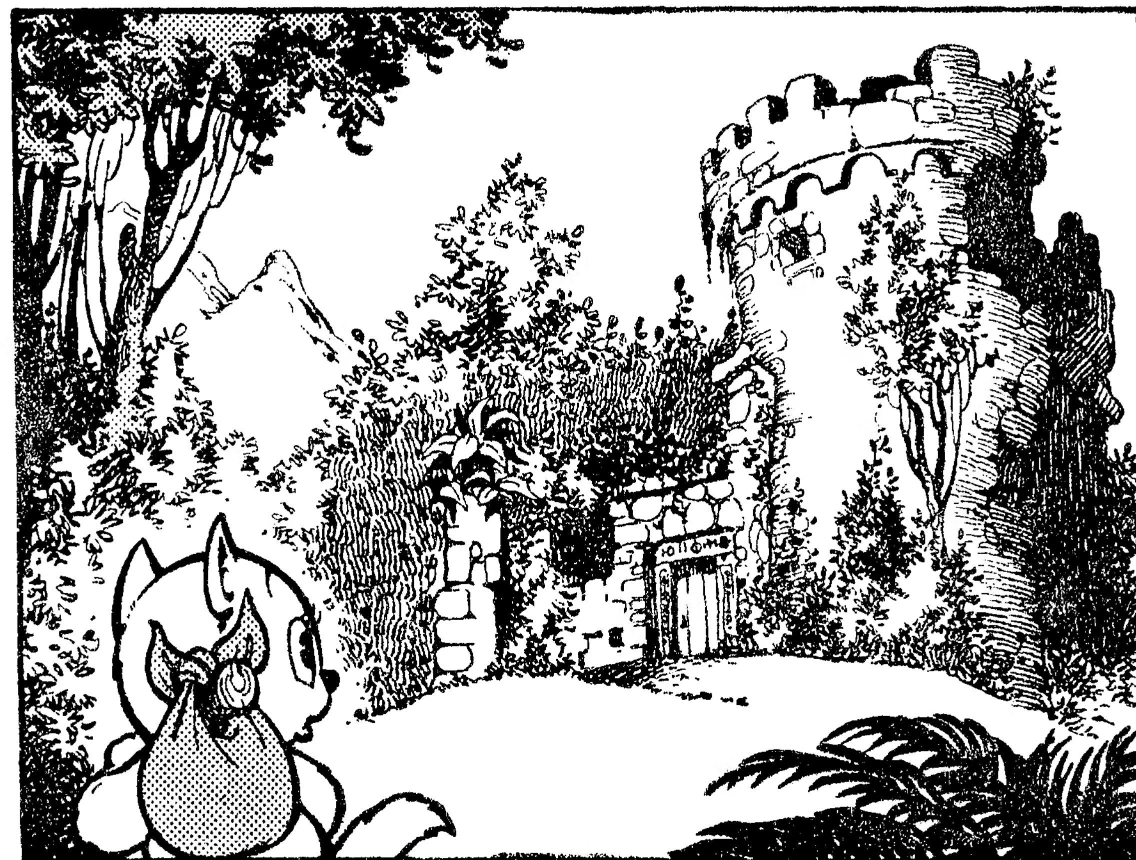
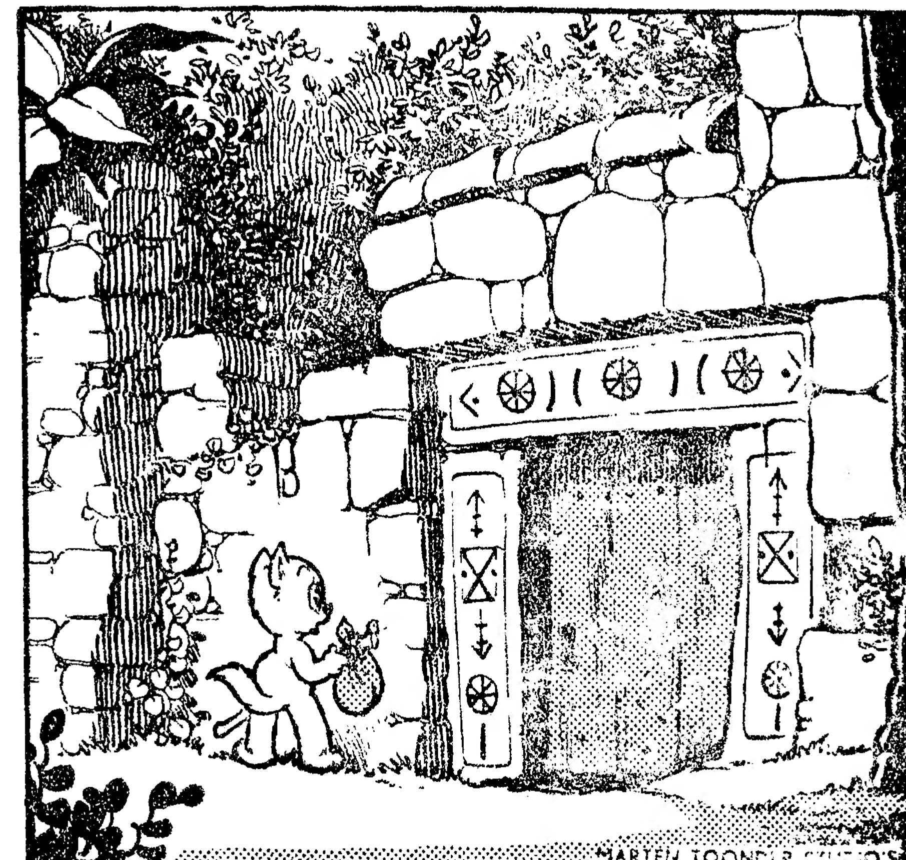

Het was lente — een jaargetijde waar Tom Poes altijd erg onrustig van wordt. Hij liep wat ongedurig door zijn huisje heen en weer, luisterde naar het zingen van de vogels, keek eens op de kalender en probeerde een nuttig plan te verzinnen. Maar er wilde hem niets te binnen schieten.

„Hm!", mompelde hij. „Ik zou natuurlijk naar heer Bommel kunnen gaan, maar ik heb hem pas gezien en in zo'n gewone visite heb ik ook eigenlijk helemaal geen zin. Ik wil eens wat anders — iets waar een beetje avontuur in zit."

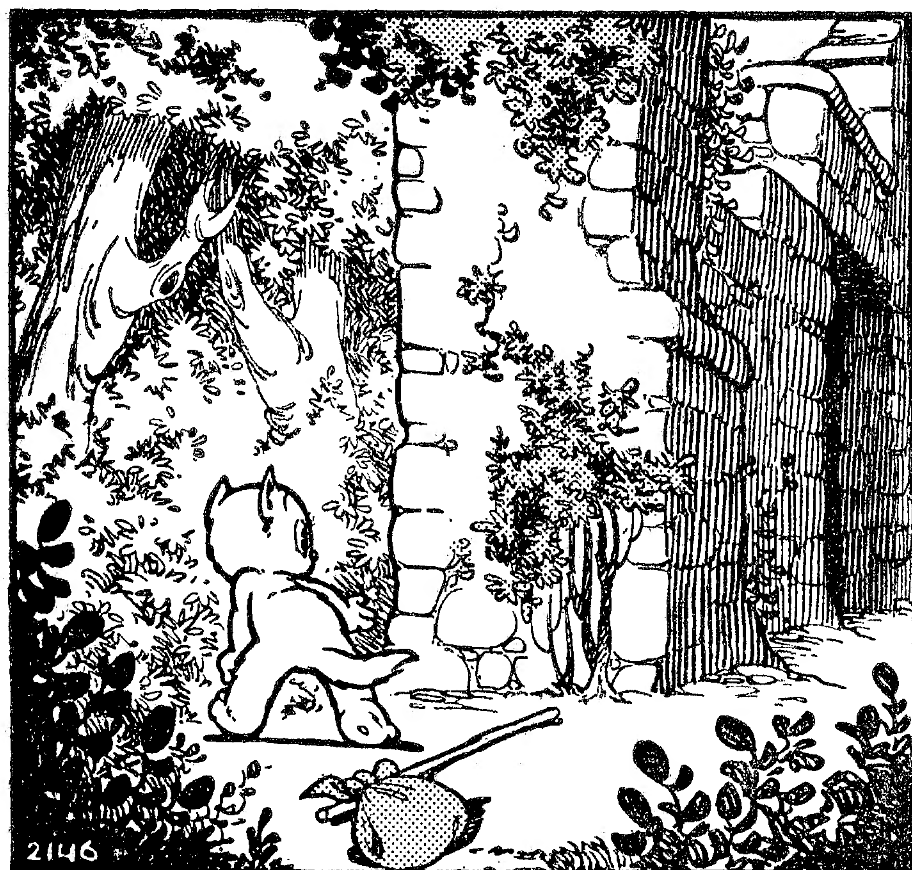
Toen pakte hij kortbesloten een flesje melk en wat brood in een doek, hing die aan een stok over zijn rug, zoals hij heel vroeger wel eens gedaan had, en begon te wandelen. Over de richting hoefde hij niet lang na te denken, want als men werkelijk een avontuur wil beleven moet men naar het Donkere Bomen Bos gaan, zoals de oplettende lezertjes zich zullen herinneren. Dat is een woud in de buurt van Rommeldam, maar het is zo dicht en woest, dat er bijna nooit iemand komt.

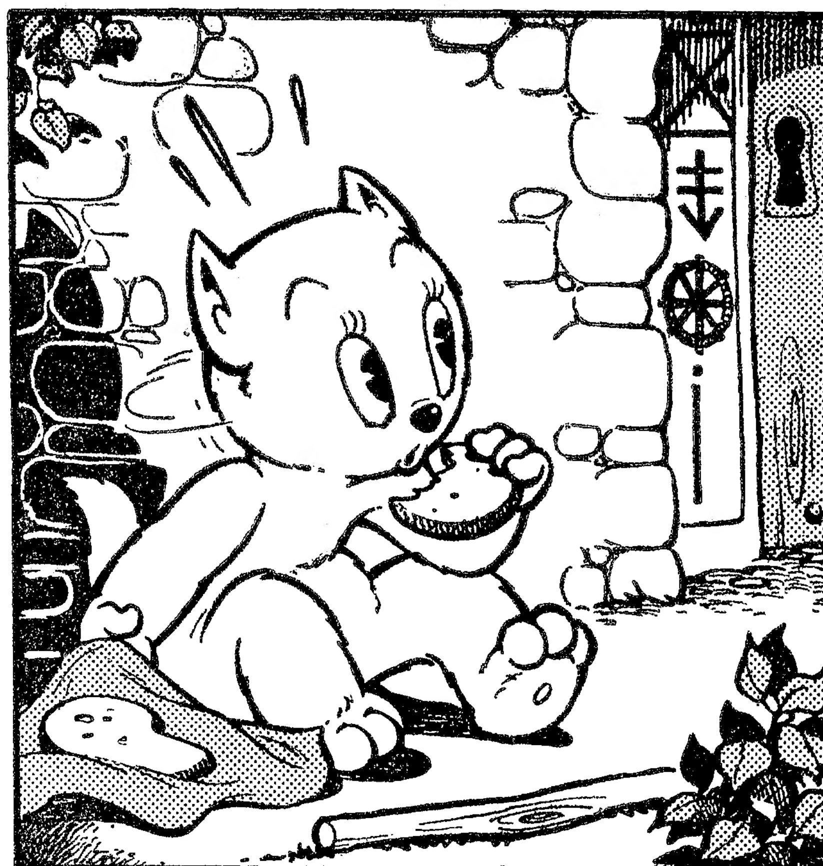
Tom Poes liep en liep en na een paar uren stapte hij tussen eeuwenoude bomen en dicht struikgewas door naar een open plekje, dat hij in de verte zag schemeren. Hij had honger gekregen en besloot, dat hij daar zijn brood zou gaan eten.

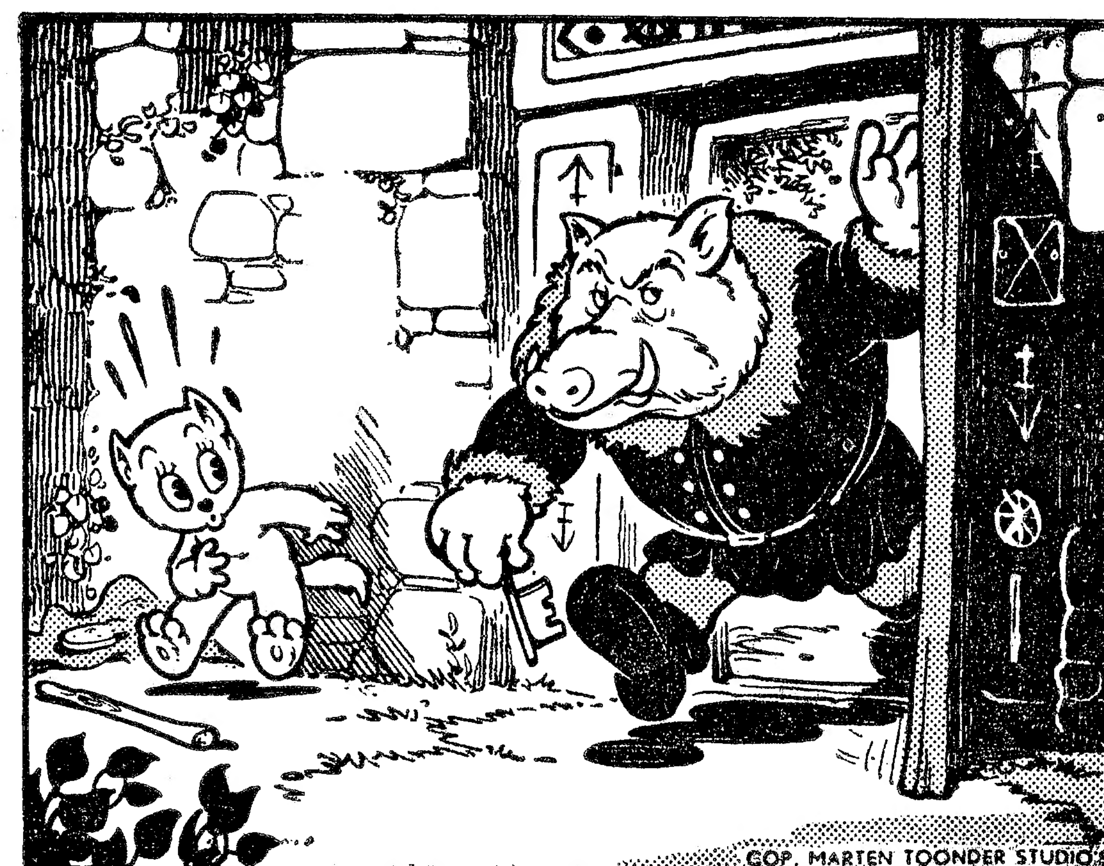
Maar toen hij dichterbij kwam zag hij tot zijn verbazing, dat er een oude ruïne stond.

Het was eens een kasteel geweest, dat was duidelijk te zien aan de hoge toren, die nog gedeeltelijk overeind stond. Maar nu was het slechts een brokkelige bouwval, dicht begroeid met klimplanten, en zwarte kraaien nestelden tussen de spleten en muren.

Tom Poes bleef staan en keek verbaasd naar een oud deurtje in de enige muur die nog overeind stond. Het was een stevige eikehouten deur, gevat in zware binten waar vreemde tekens in uitgehouwen waren....

Tom Poes bekeek de oude bouwval nieuwsgierig. Hij liep er eens omheen en ontdekte, dat de hele ruïne eigenlijk alleen nog maar uit een stukje toren en een muurtje bestond. En in dat muurtje was de sterke, oude deur waar zijn aandacht het eerst op gevallen was.

„Het moet lang geleden zijn, dat dit kasteel gebouwd werd", dacht hij. „Een vreemd idee. dat hier héél vroeger ridders woonden, terwijl er nu alleen nog maar bos is. Tja, vroeger.. dat moet een mooie rustige tijd geweest zijn!"

Hij ging aan de voorkant van het vervallen muurtje zitten en begon peinzend zijn buideltje uit te pakken.

Nu, de boterhammen smaakten hem uitstekend, want van al dat wandelen had hij honger gekregen. En ook overigens voelde hij zich best tevreden. De zon scheen lekker warm op zijn hoofd en in het struikgewas zongen de vogels en ritselden de bladeren in de lentewind. Van al die dingen werd hij een beetje slaperig en zijn ogen begonnen dicht te vallen. Maar op dat moment klonk er plotseling een roestig geknars. Hij was meteen klaar wakker en keek om zich heen.

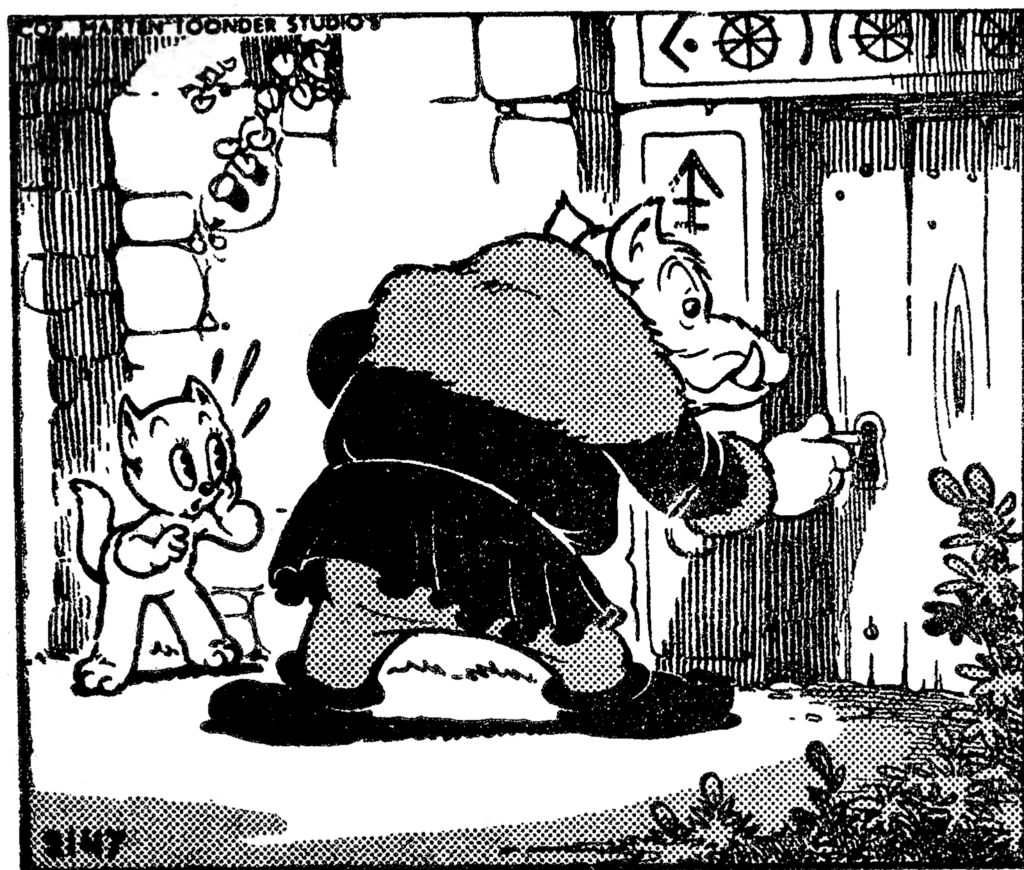
Het geluid scheen uit de richting van de deur te komen en hij hoorde heel duidelijk, dat er een sleutel in het slot werd omgedraaid.

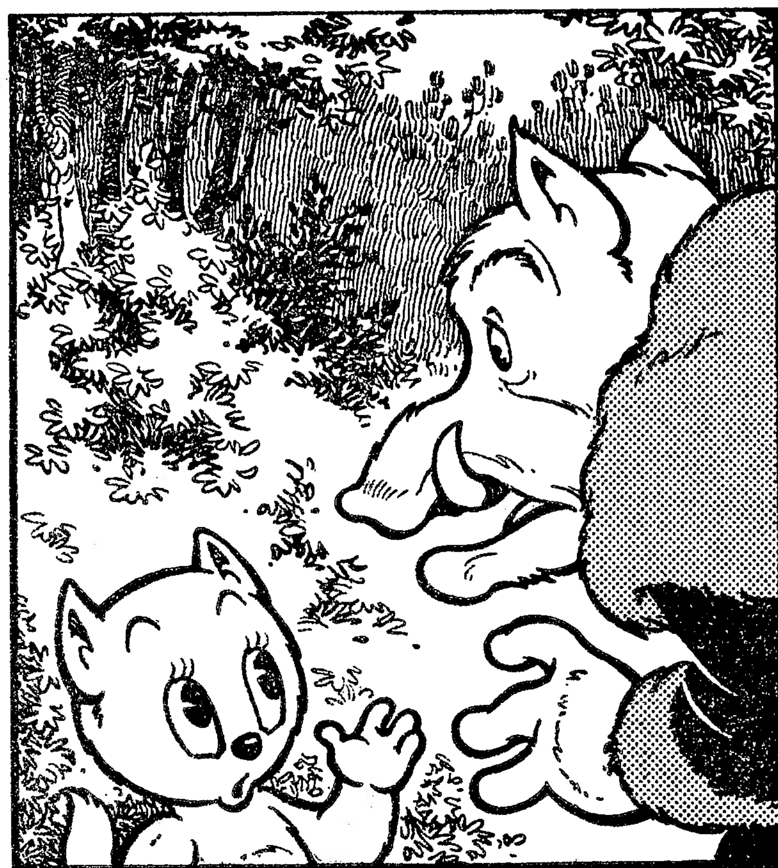
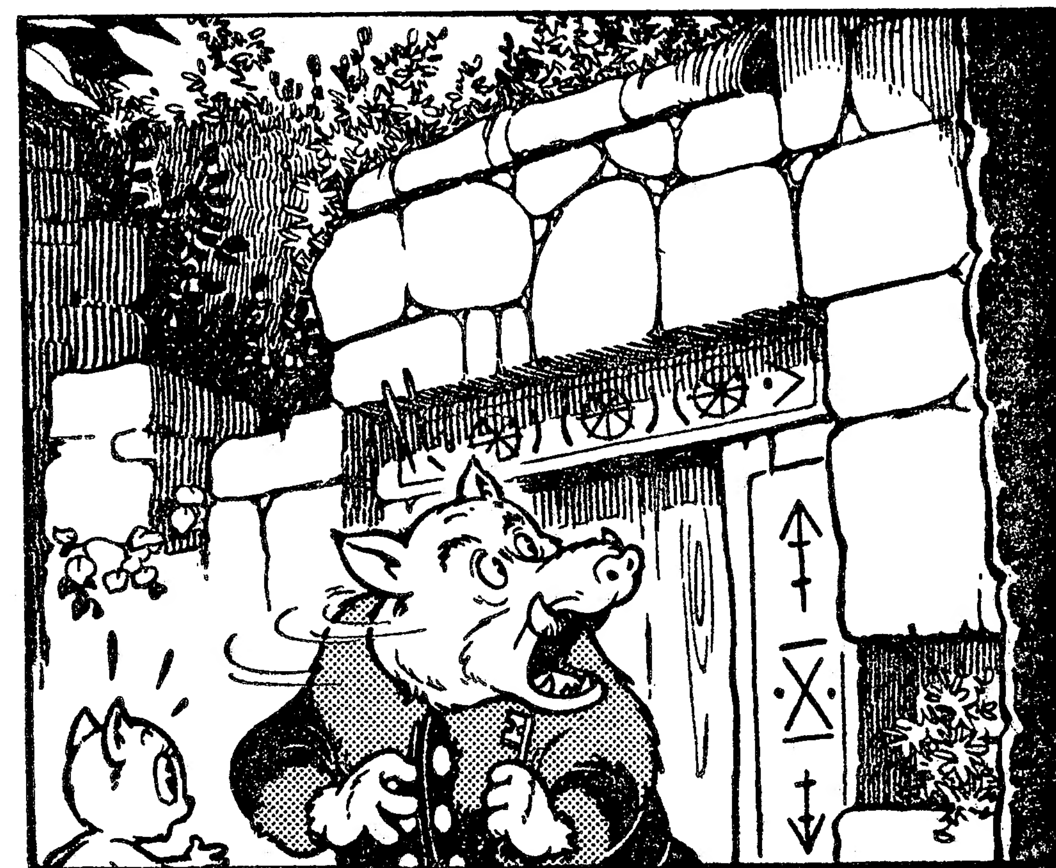
Tom Poes sprong op.

„Dat is vreemd!", dacht hij. „Wie krijgt het nu in zijn hoofd om die deur open te breken, terwijl men alleen maar om de muur hoeft te lopen om aan de andere kant te komen?"

Hij wilde gaan kijken wie daar was, maar toen zwaaide het deurtje plotseling open, terwijl er een merkwaardige gestalte in de opening verscheen. Het was een ruige figuur in een vreemde klederdracht, die haastig de sleutel uit het slot trok en naar buiten sprong.

— „Bijlo!", mompelde de vreemde, „ik moet mij reppen!"

Hij wierp met grote kracht het deurtje dicht, zodat de dreun tussen de oude bomen weergalmde en de vogels verschrikt zwegen. Daarna draaide hij in zichzelf mompelend de sleutel knarsend om in het slot en trad achteruit met een zucht van verlichting.

„Goede deur!" mompelde hij. „Hecht doortimmerd en krachtig! Mooi!"

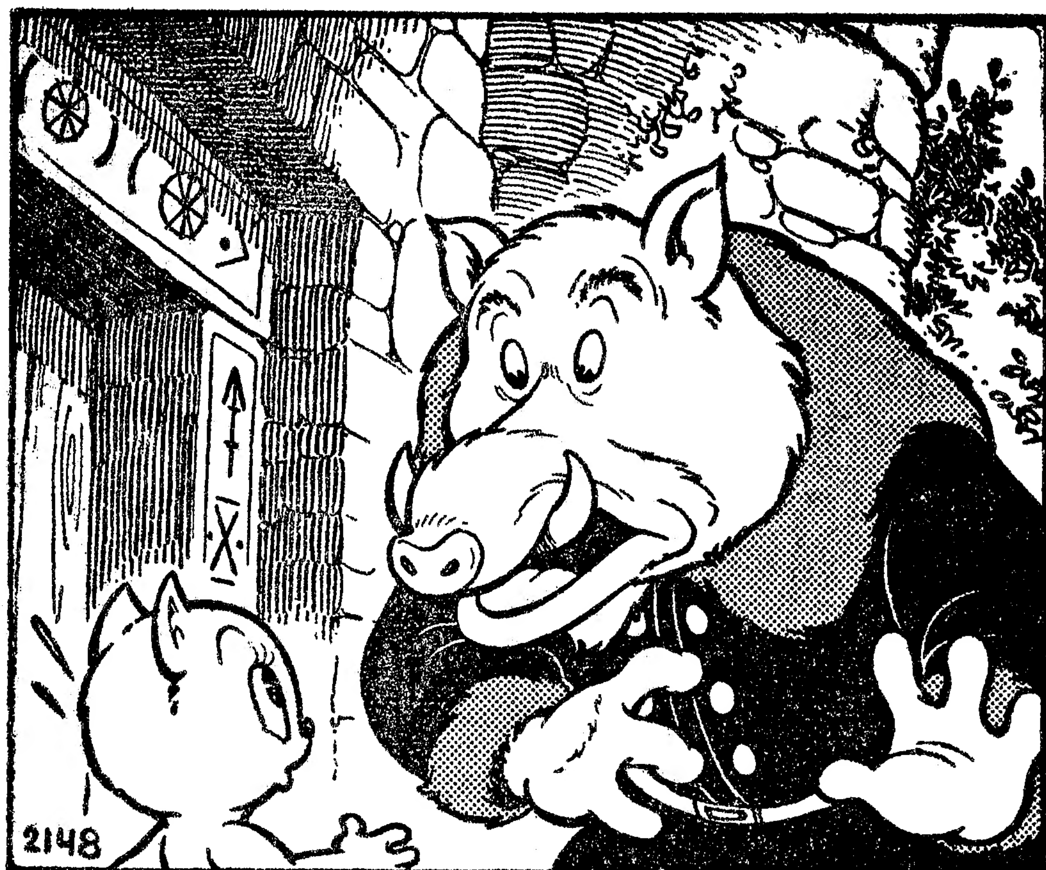
Tom Poes had dit eigenaardige gedoe nieuwsgierig aangekeken, maar nu deed hij een stapje naar voren en groette vriendelijk. „Goede middag", zei hij. „Ik hoop, dat u mij niet onbescheiden vindt, maar ik zou graag willen weten waar u vandaan komt!"

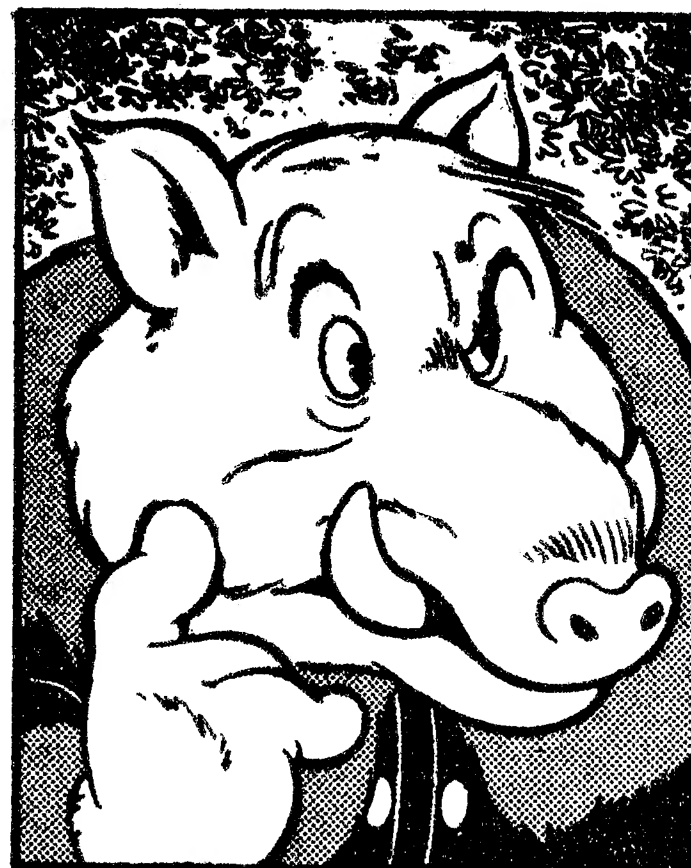
De vreemdeling bekeek hem knorrig en stak de sleutel in de broekzak. „Waar ik vandaan kom?" gromde hij. „Bijlo, dat is een vraag, die van weinig verstand getuigt, poorter! Ik kom uit het kasteel, dat zie je!"

„Hm!", zei Tom Poes. „Wat je een kasteel noemt! Het is alleen maar een muurtje. En daarnet was er niemand in de ruïne, dat weet ik zeker, want ik heb er omheen gelopen. Daarom ben ik benieuwd waar u vandaan komt. Maar het is zo maar een vraag hoor!"

De ander werd wat rood in het gelaat en deed dreigend een pasje nader. „Zo maar een vraag?" gromde hij. „Je bent een brutaal heerschap, dat ben je! Als ik een wapenknecht hier had, zou ik je een les laten geven. Mijn kasteel een ruïne? Het kasteel van baron Everhart is de sterkste burcht van het koninkrijk en jij noemt het een muurtje?"

Al sprekende maakte de vreemdeling een weids gebaar en blikte naar de bouwval. Doch toen verbleekte hij. „Een ruïne ...." stamelde hij, hevig schrikkend. „Een muurtje! Waar is.... Wat.... Bijlo! Welk een vreselijk lot heeft mij getroffen? Waar is mijn slot?!"

De vreemdeling staarde enige tijd met uitpuilende ogen naar de verlaten bouwval, waarboven de kraaien droefgeestig krasten. Toen veegde hij zich het voorhoofd af en keek Tom Poes wezenloos aan.

„Bijlo!", prevelde hij. „Hier is een vreemd spel gaande! Ik, rampzalige!"

„Wat is er eigenlijk aan de hand?" vroeg Tom Poes, die steeds nieuwsgieriger werd. „Waar komt u toch vandaan?"

„Stil!", riep de ander plotseling. Hij stak een hand op en zag er uit alsof hij onverwachts een idee gekregen had. „Welke tijd **is** het?"

„Welke tijd?" herhaalde Tom Poes. „Een uur of één, denk ik."

„Nee, nee!" hernam de ander stampvoetend. „Op de kalender! Welk jaar! Welk tijdperk!"

„Zestien maart", zei Tom Poes. „Negentien acht en vijftig".

De ruige vreemde sloeg zich voor het hoofd en ademde piepend. Hij keek nog eens naar het eikehouten deurtje en wendde zich toen van de bouwval af.

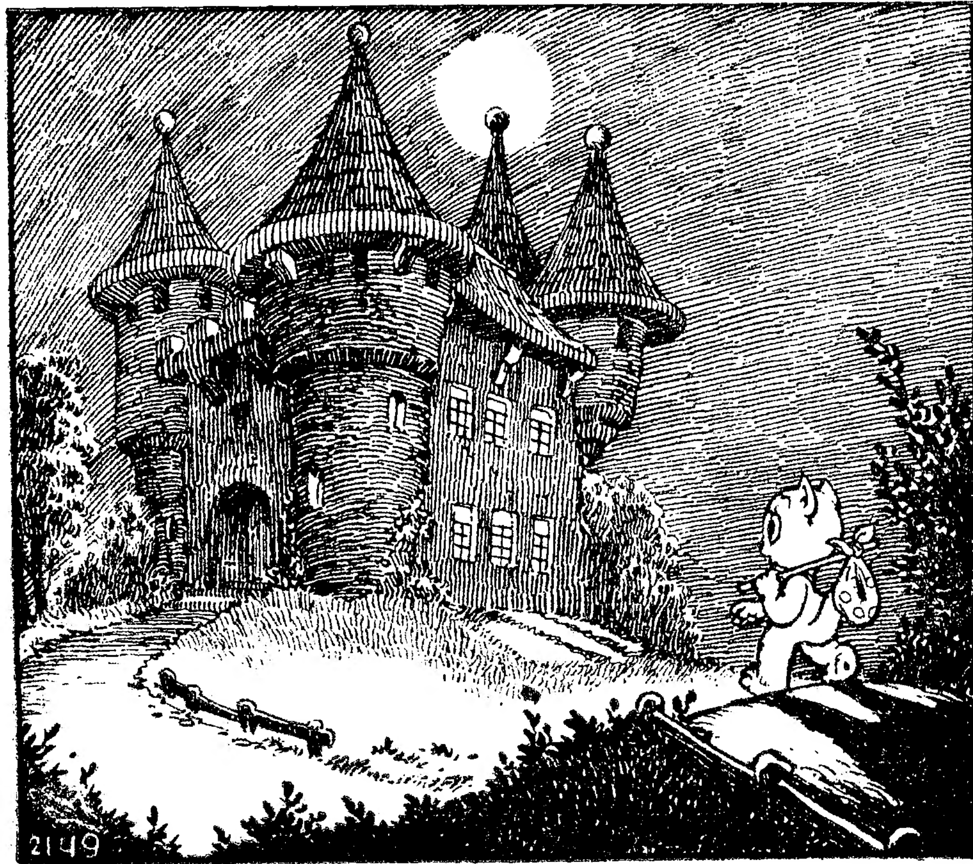
„Vijf eeuwen verschil!" mompelde hij moeilijk. „Alleen maar door de deur uit te gaan. Bijlo! Ik ben wel zwaar getroffen Maar nu is de vraag: terug gaan of hier blijven? Wat te doen?"

Toen nam hij plotseling een besluit. „Een Everhart kan zich overal redden!" riep hij uit. „Ik blijf!"

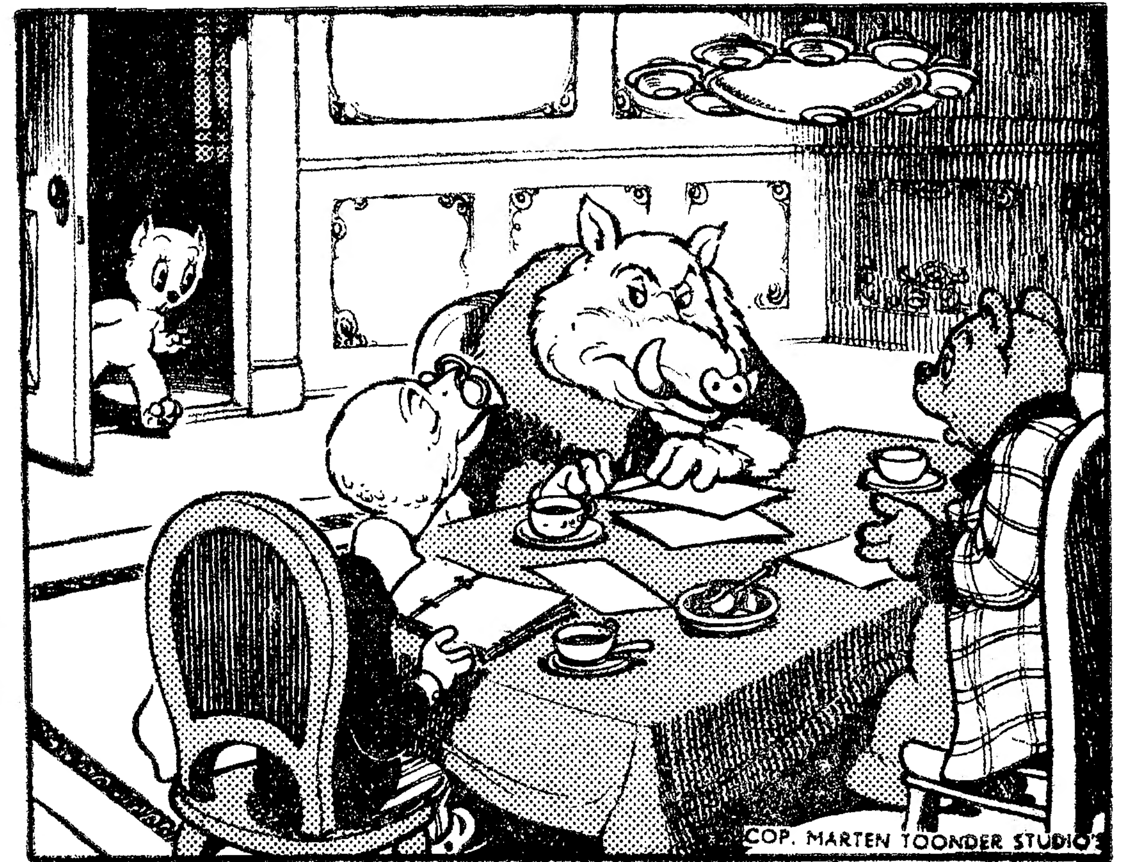
En met deze woorden wendde hij zich om en verdween dreunend tussen de stammen van het woud.

Tom Poes keek hem peinzend na en ging langzaam zitten om zijn boterhammen verder op te eten.

„Een rare baas!" dacht hij. „Vijf eeuwen verschil, zei hij. En hij had middeleeuwse kleren aan. Maar het is me een raadsel waar hij ineens vandaan kwam en wat hij precies bedoelde met zijn verward gepraat...."

Tom Poes at zijn boterhammen op en wandelde verder. En omdat het zo'n mooie dag was, dacht hij verder niet meer aan de vreemde ontmoeting bij de ruïne. Hij vergat eigenlijk alles, zelfs de tijd. Daarom was het dan ook al laat in de avond, dat hij weer huiswaarts keerde. De maan scheen groot en vol aan de hemel toen hij slot Bommelstein passeerde. Er scheen nog licht in het oude gebouw, zodat hij besloot om heer Bommel nog even op te zoeken.

„Ik ben blij, dat u daar bent, jonge heer!", zei de bediende Joost die hem opendeed. „Er is hier iets vreemds aan de gang, dat mij ongerust maakt, als ik zo vrij mag zijn. Ik ben bang, dat heer Olivier een onberaden stap voorbereidt, wanneer ik mij zo mag uitdrukken. Misschien kunt u hem een weinig intomen...."

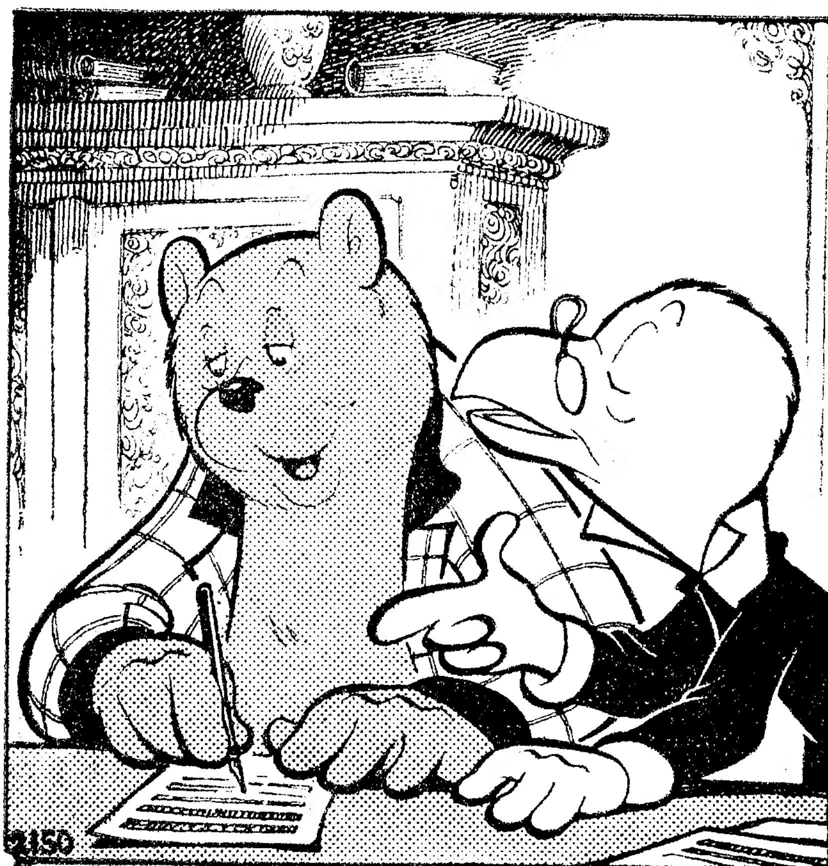
Tom Poes liep de trouwe knecht voorbij en stapte de kamer binnen. En daar bleef hij verbaasd op de drempel staan.

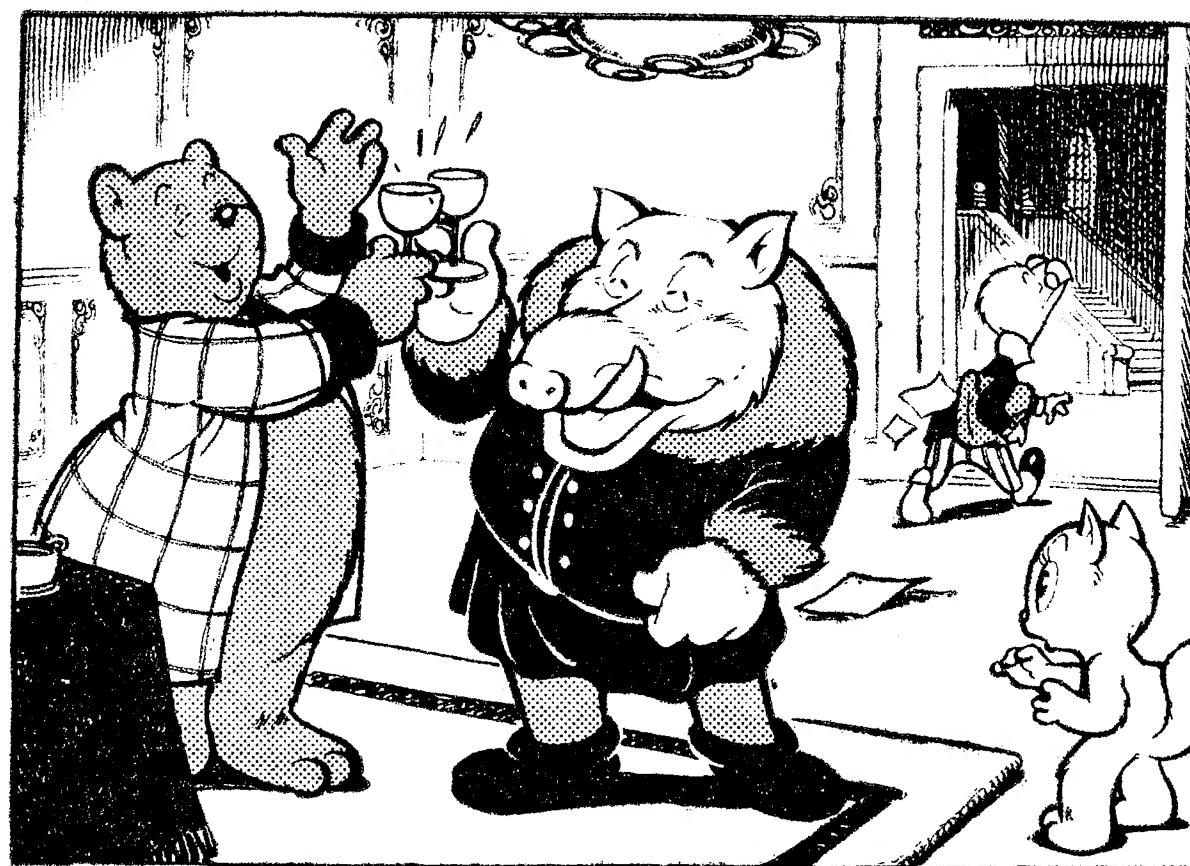
Heer Bommel had visite. Twee vreemde figuren zaten met hem rond de tafel, die met documenten bedekt was. Eén daarvan was de Rommeldamse notaris Scheurleer en de ander was de vreemdeling, die die ochtend op zo'n geheimzinnige manier uit het deurtje gekomen was.

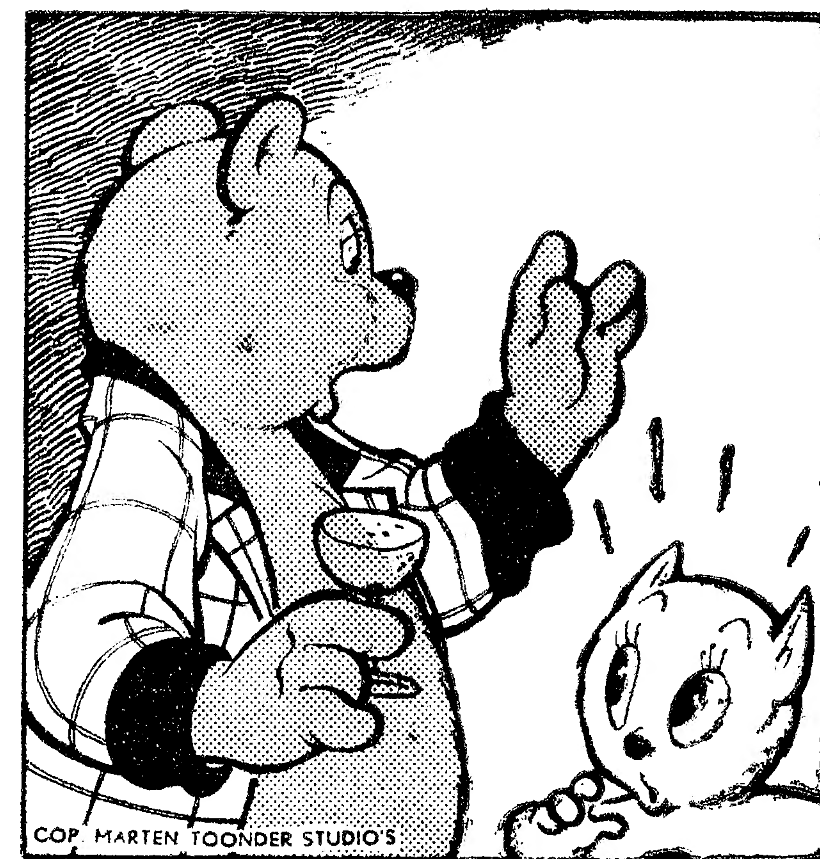
„Dat is dus duidelijk!", sprak de notaris. „Baron Everhart hier neemt het goed met aanpalende aangehorigheden en heerlijkheidsrechten van u over. De betaling geschiedt in natura en de belanghebbenden zijn mij, notaris, bekend. Wilt u hier even ondertekenen, meneer Bommel?"

„Welzeker!", riep heer Ollie gul. „Vlot afwerken, daar houd ik van. Mag ik even uw pen, notaris?"

„Heer Bommel!", riep Tom Poes. „Wat gaat u doen?

Heer Bommel wenste Tom Poes afwezig goede avond en vatte de vulpen van notaris Scheurleer.

„Hier tekenen op deze minuut!", sprak deze hartelijk. „In triplo, dat is gemakkelijk. Eén exemplaar voor u, één voor de baron en één voor de registratie bij het kadaster!"

„Juist ja", zei heer Ollie. Hij trok enkele krullen in de lucht en zette toen met zwier zijn handtekening.

„Wat doet u toch?", riep Tom Poes ongerust. „Hebt u slot Bommelstein verkocht?"

„Och ja", zei heer Bommel ontwijkend. „Zo maar een beetje verkocht, als je begrijpt wat ik bedoel. In het voorjaar wil een heer van mijn stand wel eens wat anders.."

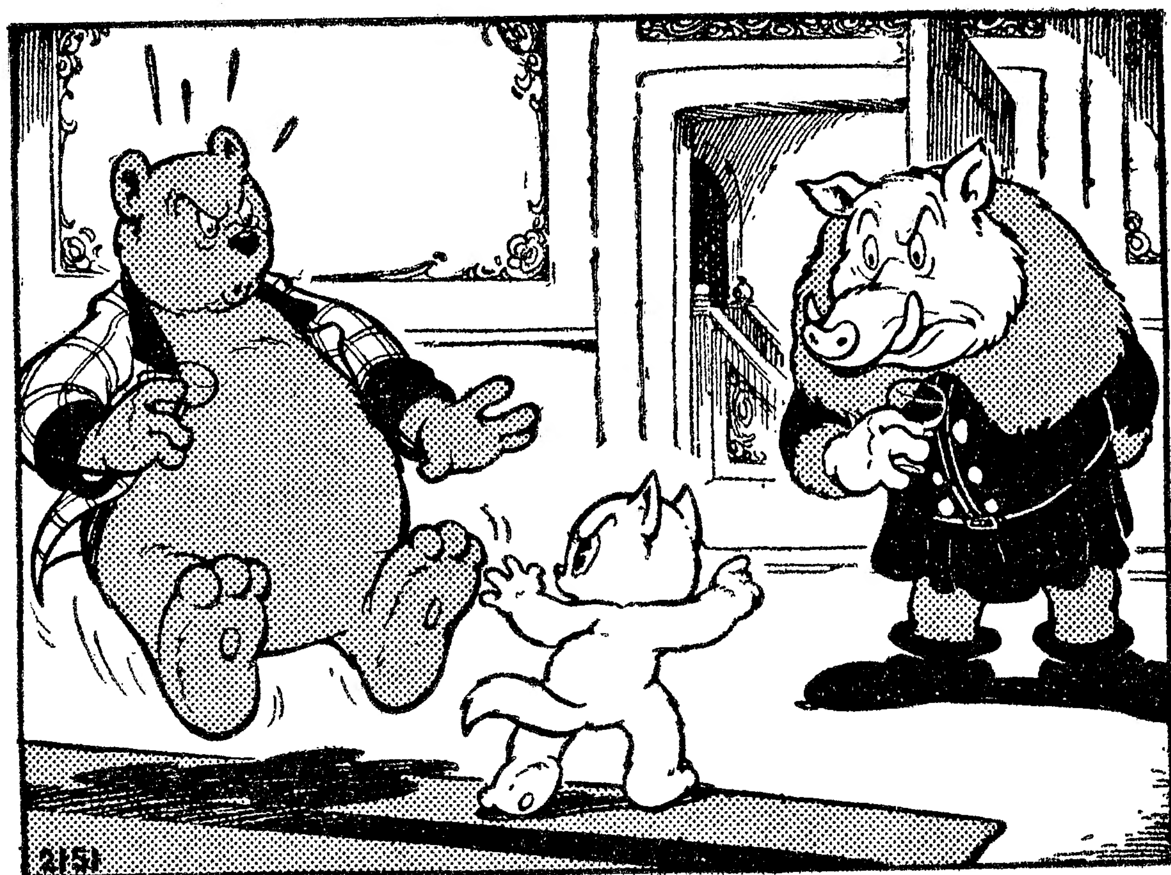
Zo sprekende schonk hij enkele glazen vol en trad op de vreemdeling toe. „Proost, baron!", sprak hij. „Veel geluk met dit gebouw. Dat u er maar veel plezier van mag hebben!"

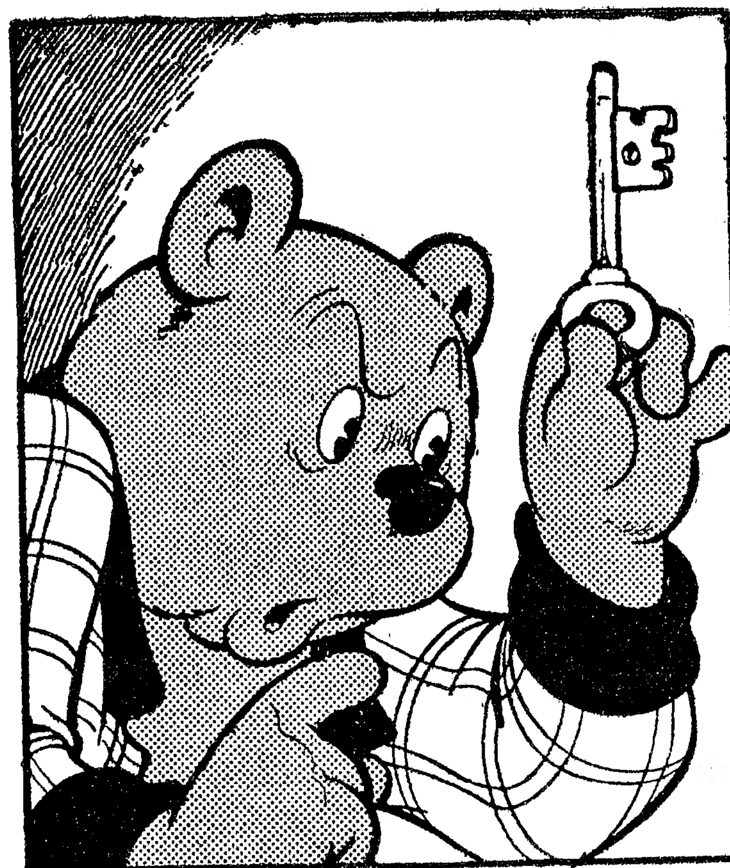
„Van hetzelfde, heerschap!", riep de ander met een rauwe lach. „Dat u maar geen spijt van de ruil zal krijgen! Hahaha!"

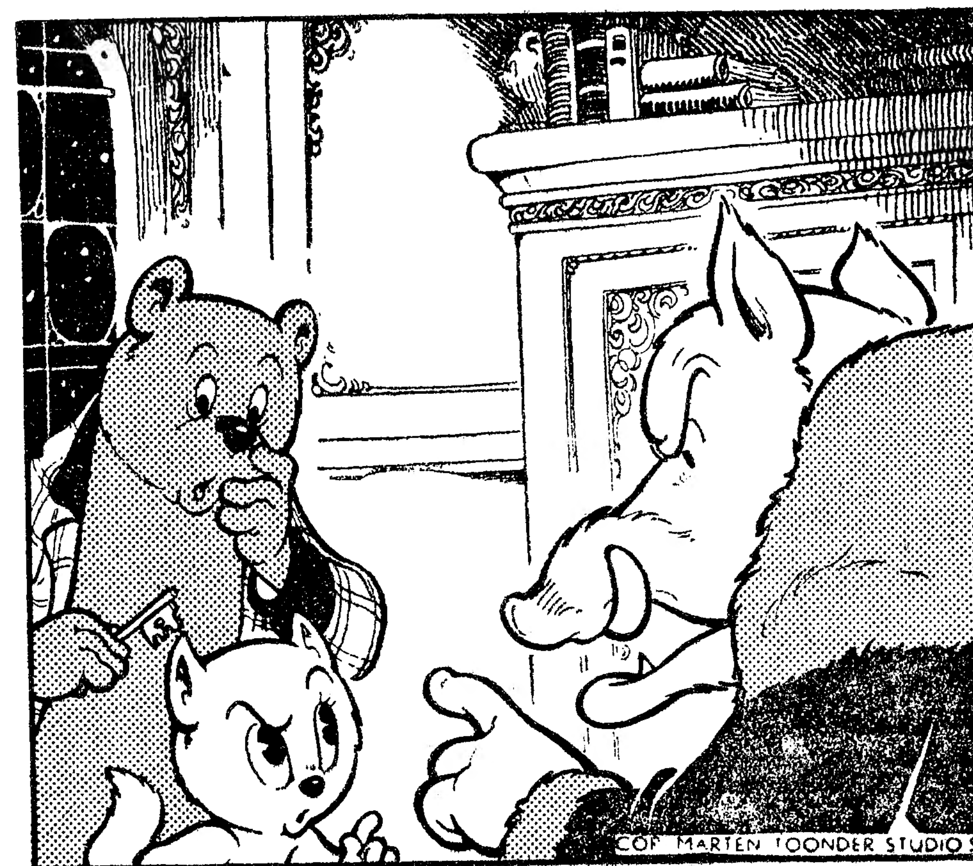
„Maar waar gaat u nu wonen?", drong Tom Poes verder aan. Het ongunstige gelaat van de baron stond hem tegen en dat gelach beviel hem niet, zodat hij steeds ongeruster werd. Heer Bommel scheen dat te voelen, want hij schuifelde wat heen en weer, kuchte eens en liet zijn glas zakken.

„Wel, jonge vriend!", zei hij met gemaakte opgewektheid. „We hebben geruild! De baron krijgt Bommelstein en ik krijg de burcht van de baron. Heel gewoon! Het is weer eens wat anders en die burcht ligt in een interessante streek, heb ik gehoord. Bovendien is hij groter!"

„Zo!", riep Tom Poes bitter uit. „Die interessante streek is het Donkere Bomen Bos. En groter is hij beslist niet. Want het kasteel van de baron bestaat uit een ingevallen toren en een muurtje! Het is een ruïne, heer Ollie! Ik ben er vanmorgen langs gekomen!"

Heer Bommel bleef als door de bliksem getroffen staan. „W-wat zeg je daar, Tom Poes?", riep hij uit. „Een ruïne? Wat bedoel je daarmee?"

„Het kasteel van die rare baron is een ruïne!", herhaalde Tom Poes. „Ik heb hem vanmorgen zelf uit die bouwval zien komen. Er staat alleen nog maar een toren en een stukje muur met een deurtje er in. Hij is een oplichter, heer Ollie!"

Nu werd heer Bommel boos. „Dat is onzin!", riep hij. „Hier is de sleutel van de burcht! Die is echt genoeg, zie je wel? En nieuw is hij ook! Bovendien herken ik een heer als ik er een zie, dat moest je weten! Nee, jonge vriend, een Bommel laat zich niet bij de neus nemen, als je begrijpt wat ik bedoel. Wat u, meneer de baron?"

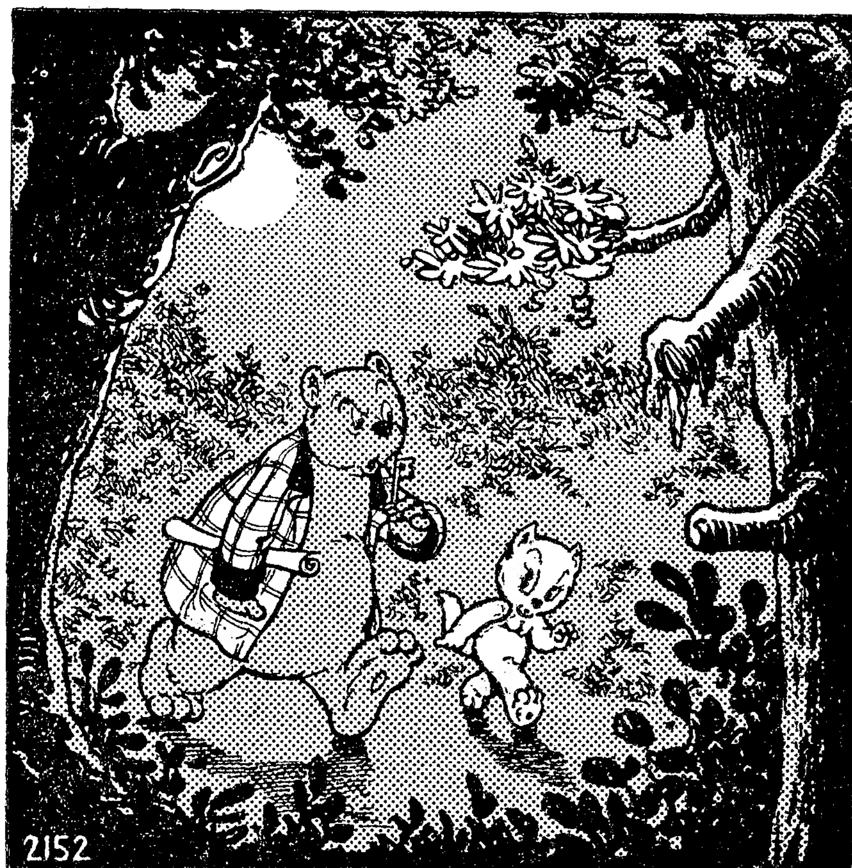
De vreemdeling haalde de schouders op en keek hem met opgetrokken wenkbrauwen aan. „Ik begrijp niet, waar we nog over spreken", zei hij. „We hebben geruild, niet waar? Uw huis is nu het mijne, en het mijne is nu het uwe. Dat is allemaal vastgelegd en omschreven!"

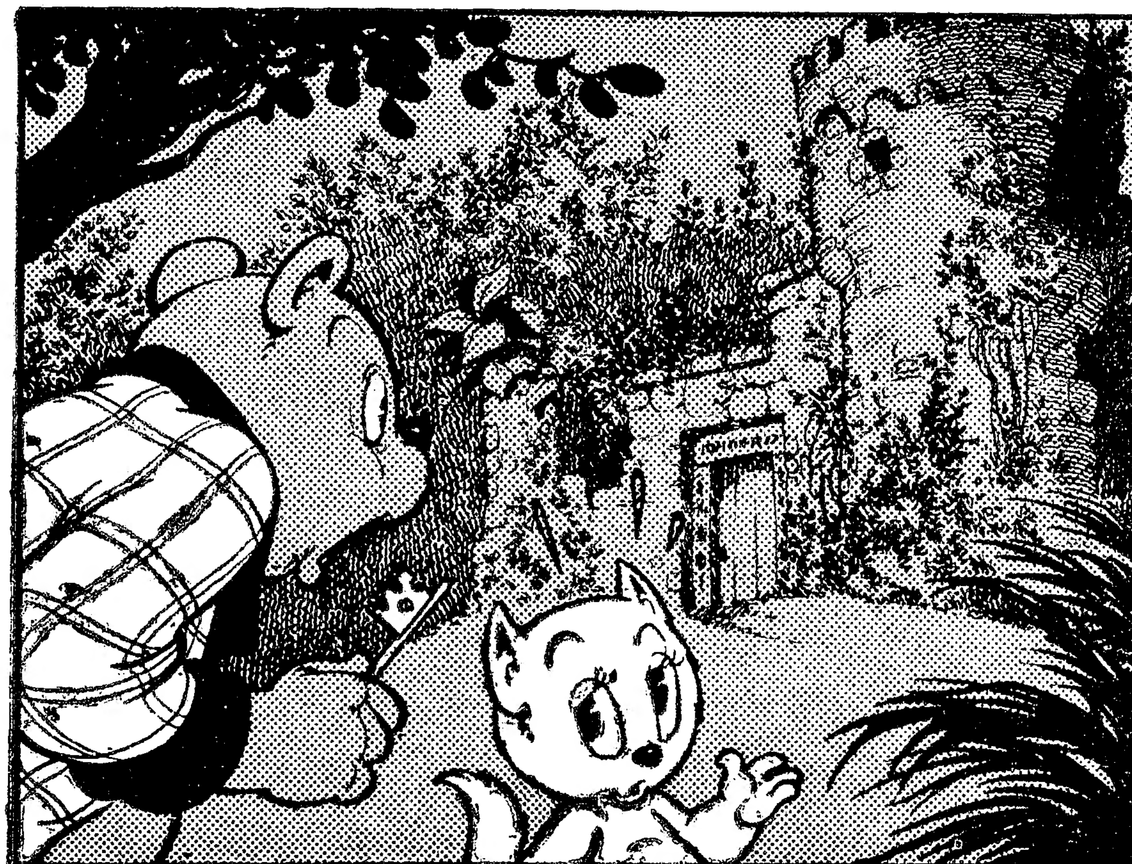
„Hoor je wel, Tom Poes?", zei heer Ollie wat onzeker. „Deze heer zegt zelf.... hm! Wat zegt hij eigenlijk?"

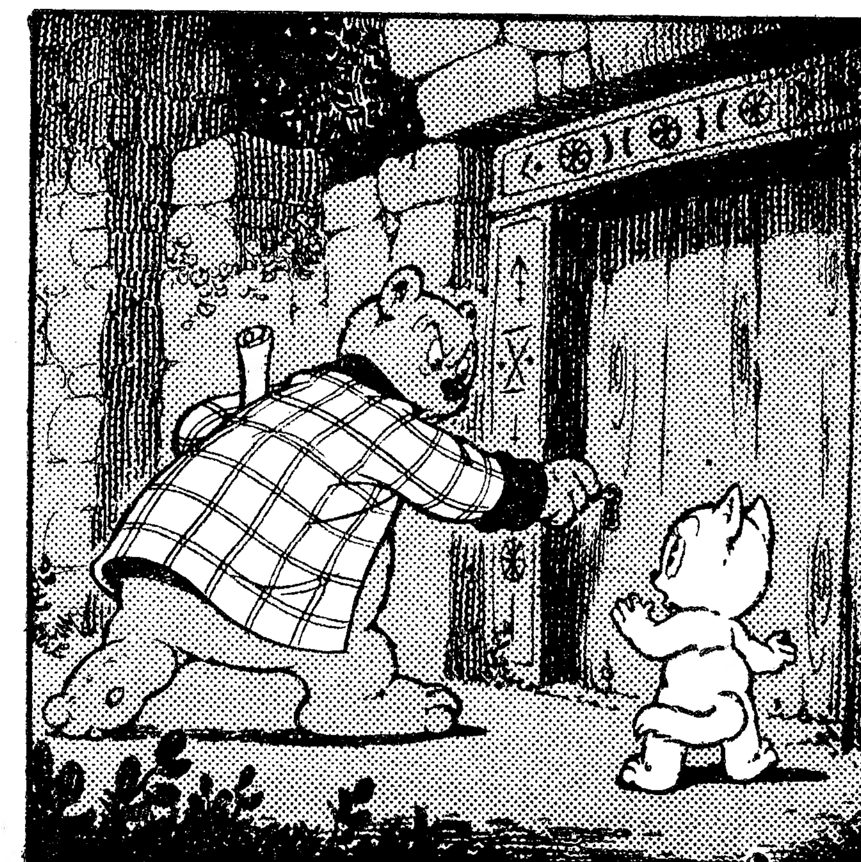
„Bijlo!", riep de baron uit. „Dit gezwets wekt mijn gram op! Wat hamer! Is het hier de gewoonte om in andermans huis ruzie te maken? Beleefd is anders! Dit is mijn huis en ik duld het in ieder geval niet!"

Toen verzachtte een glimlach zijn ruwe trekken. „Komaan!", sprak hij. „Het is al laat en ik ben vermoeid. Ik stel voor, dat u nu naar huis gaat, heer Bommel!"

„Naar huis gaat?", riep heer Ollie uit. Doch toen hield hij zich in. „Naar huis!", knikte hij. „Komaan, Tom Poes, we gaan naar mijn burcht!"

Zo liepen heer Bommel en Tom Poes dus in het holst van de nacht door het Donkere Bomen Bos. Het dichte woud lag somber in het maanlicht en de takken kraakten onder hun voeten; verder was alles stil en eenzaam.

„Het valt niet mee, jonge vriend”, zei heer Bommel aarzelend. „Dit is een vreemde verhuizing, als je begrijpt wat ik bedoel. Het is niets voor een heer van mijn stand om in dit uur rond te scharrelen, ver van huis en haard. Als ik niet wist, dat mij een fraaie burcht wachtte, zou ik de moed opgeven.”

„Er wacht u geen fraaie burcht!”, zei Tom Poes somber. Hij was moe na al zijn wandelingen en de eigenwijsheid van zijn vriend ergerde hem. „Wat u wacht is alleen maar een oude ruïne. U hebt u laten bedriegen door die baron met zijn rare pak aan.”

„Maar dat kan niet!”, riep heer Ollie uit. „Als dat waar is ben ik alles kwijt! Ik heb al mijn bezittingen aan die vreemdeling overgedaan! Als je gelijk hebt, ben ik een geruïneerd heer!”

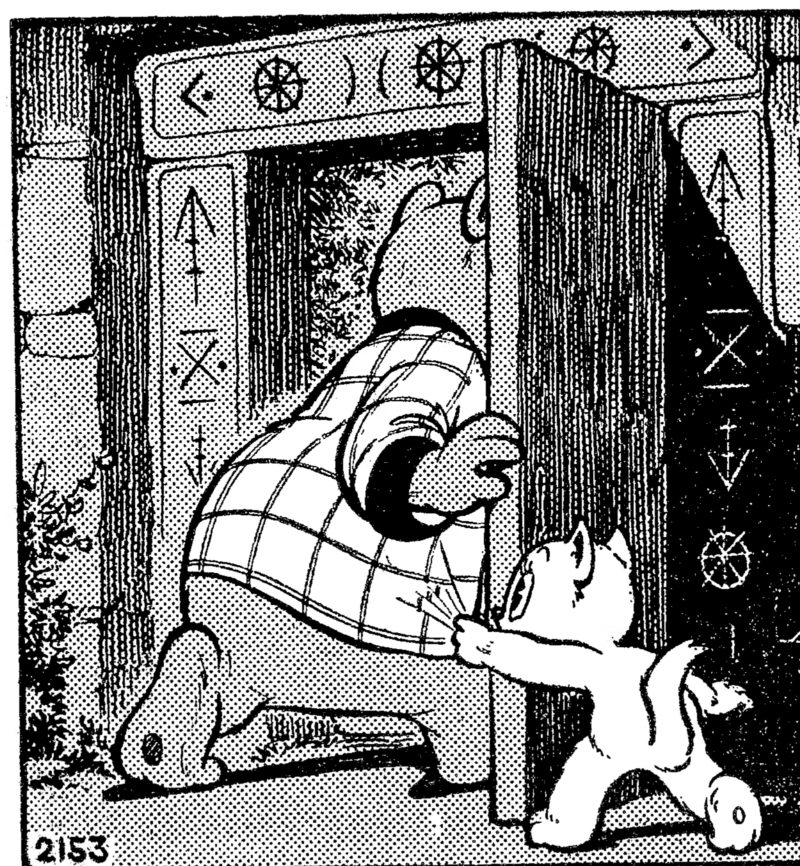
Op dat moment betraden ze de open plek waar de bouwval stond. Heer Bommel stond stil en staarde. Toen slikte hij moeilijk. „Wa....wa....Wattistat?” bracht hij er ten slotte uit.

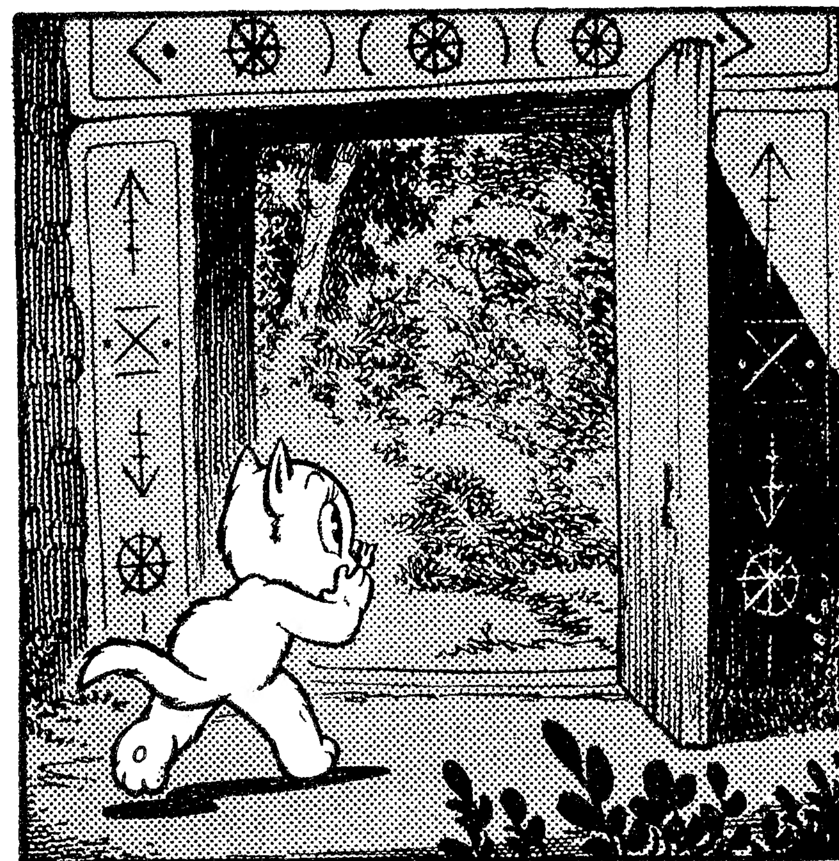
„Dit is uw kasteel”, zei Tom Poes. „U wilde mij niet geloven, toen ik u waarschuwde. En nu is het te laat....”

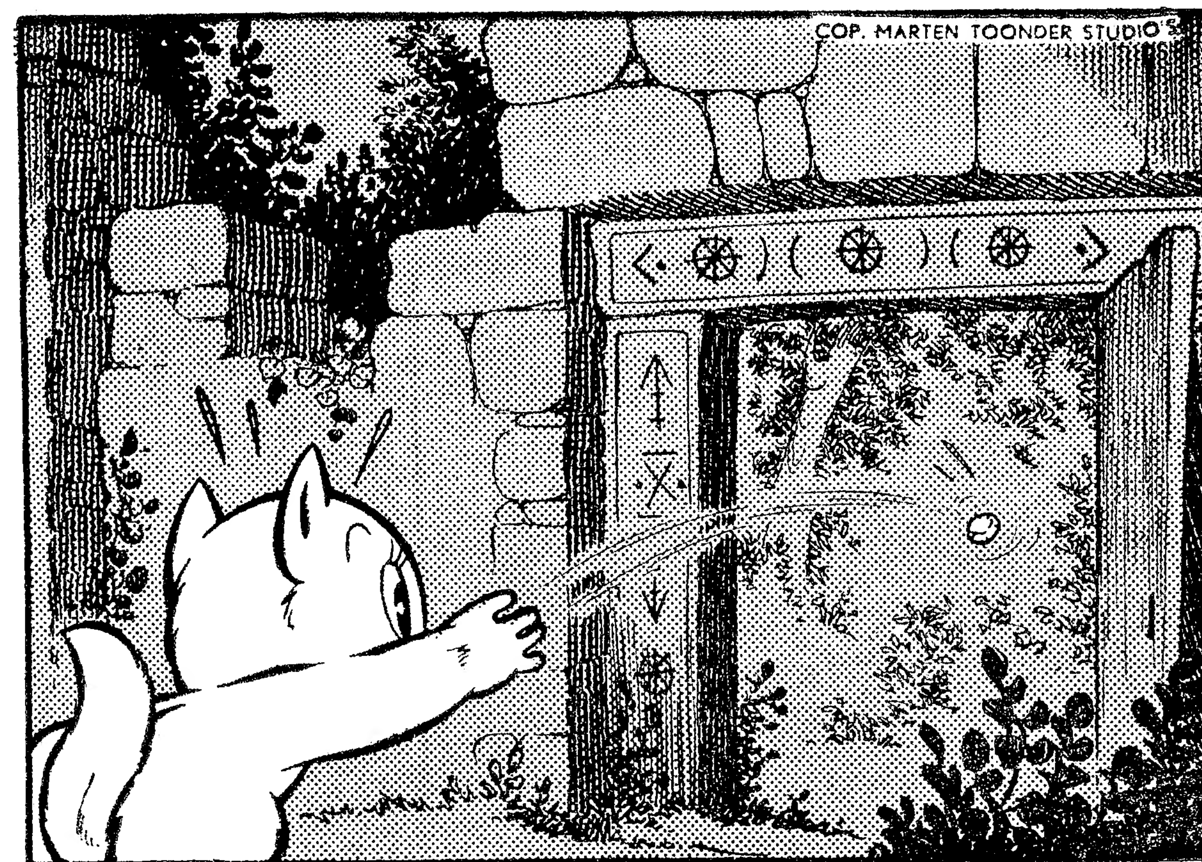
„Ik ben bedrogen!”, tierde heer Bommel. „Dit is diefstal! Dit is een ruïne! Ach, waarom heb je me niet tegengehouden! Ach, wat moet ik beginnen?!” Hij zweeg even bij gebrek aan adem en haalde toen de sleutel voor den dag.

„Ik ga die deur openmaken!”, hernam hij met ingehouden drift.

„Wees voorzichtig, heer Ollie!”, waarschuwde Tom Poes, die ineens een naar gevoel kreeg. „Dat is de deur waardoor die baron naar buiten kwam. Ik weet zeker, dat er iets vreemds mee aan de hand is.”

Heer Bommel stoorde zich niet aan de waarschuwingen van Tom Poes. Hij wierp fors de deur open en betrad de drempel.

„Dit is mijn huis!", zei hij driftig. „Het is alles wat ik nu nog heb. En die baron is hier vanmorgen uitgekomen, zei je? Wel, dan ga ik er vanavond in. Trouwens, ik zou niet weten wat voor vreemds er aan de hand kan zijn met dit deurtje. Het is gewoon maar een doorgang van de ene partij bomen naar de andere! Bah!"

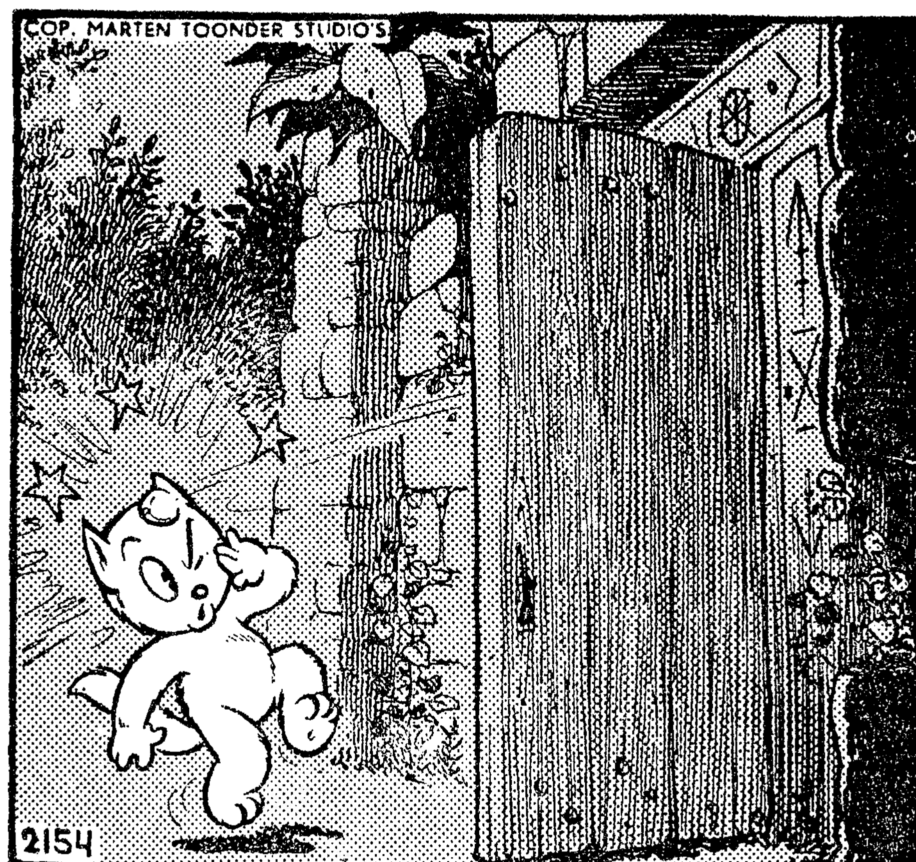
Met deze forse woorden stapte hij door de opening en was verdwenen. Helemaal verdwenen.

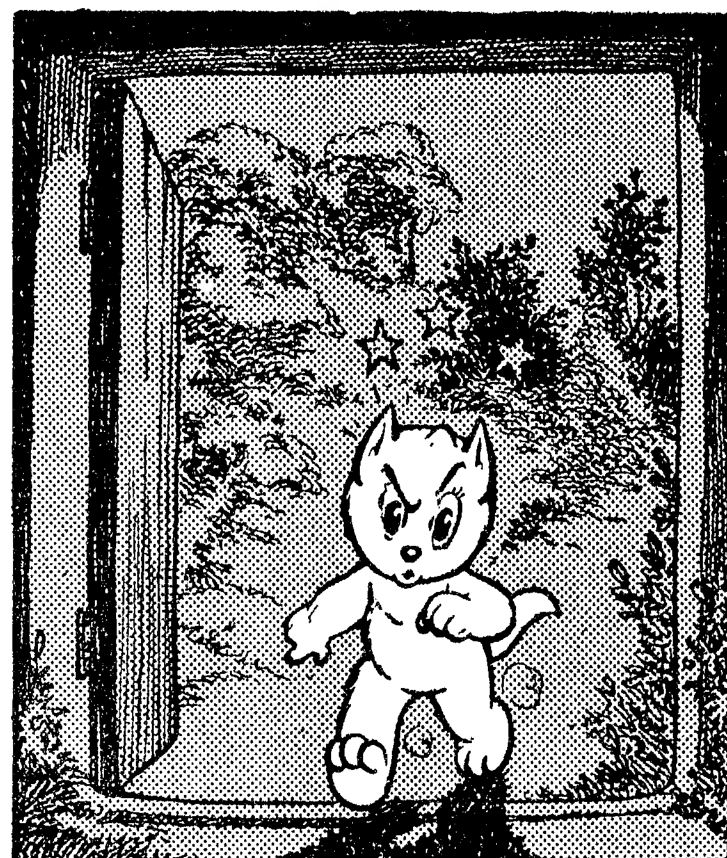
Tom Poes bleef enkele ogenblikken ongelovig staan kijken naar de struiken aan de andere kant van de drempel. De nachtwind blies zachtjes door de takken en een uil kraste droevig in de vervallen toren. Maar verder was er geen geluid.

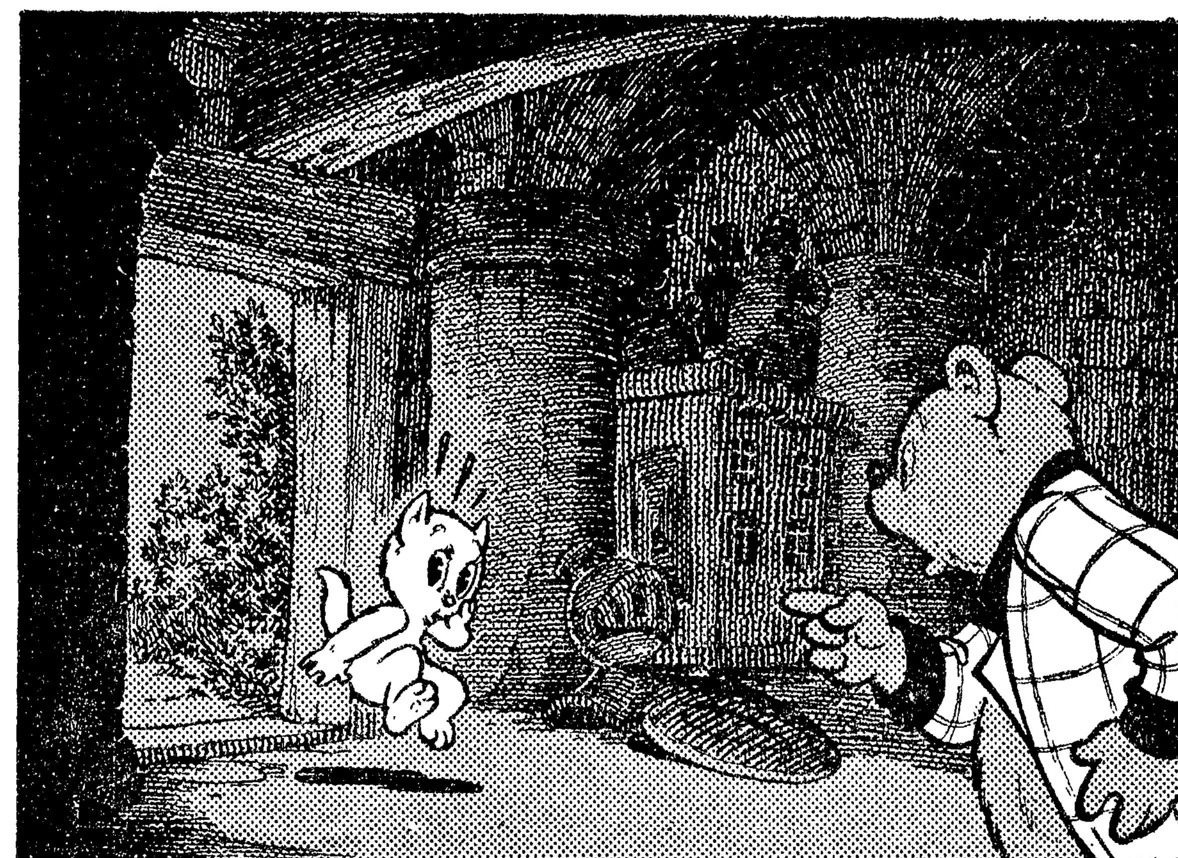
„Dat is erg!", mompelde Tom Poes. „Heer Ollie is zo helemaal verdwenen, dat hij niet eens meer geluid maakt. Hij is dus ook niet in een kuil gevallen of zo. Hij is gewoon maar weg alsof hij nooit bestaan heeft!"

Een beetje angstig keek hij om zich heen. De spookachtige omgeving begon op zijn zenuwen te werken en een ogenblikje dacht hij er zelfs over om weg te lopen en het heer Bommel maar zelf uit te laten zoeken. Maar toen vermande hij zich. Hij ging in de deuropening staan en begon te roepen. Zijn stem galmde hol tussen de dichte bomen en een vogel vloog verschrikt op. Maar verder gebeurde er niets.

Toen kreeg Tom Poes ineens een idee. Hij greep een steen van de grond en wierp die door het gat. En toen zag hij duidelijk in het maanlicht, dat de kiezel in de lucht verdween op het moment, dat hij aan de andere kant van de drempel kwam..

Tom Poes bleef oplettend voor het open deurtje staan luisteren of hij de steen, die hij geworpen had, ook hoorde neerkomen. Maar alles bleef stil. De steen was al even totaal verdwenen als heer Bommel.

Doch toen gebeurde er iets onverwachts. Uit de deuropening suisde de steen plotseling terug en trof Tom Poes op het hoofd. Het was alsof het ding boven de drempel plotseling uit het niets verscheen en daardoor had hij niet eens de tijd om te bukken.

Nu, het deed hem behoorlijk pijn en daardoor werd hij boos. En omdat hij zo kwaad was verloor hij alle voorzichtigheid en stapte nu ook over de drempel naar de andere kant van de geheimzinnige deuropening. Hij had er helemaal niet bij nagedacht en daarom had hij zich natuurlijk ook niets anders voorgesteld dan dat hij ook daar weer op het zachte mos zou stappen. Maar zijn voet kwam terecht op harde stenen en tot zijn grote verbazing stond hij nu in een groot laag vertrek, dat door zware bogen gesteund werd. Achter hem was alles nog hetzelfde – daar scheen de maan door de bomen van het dichte woud. Maar vóór hem stond heer Ollie hem verontwaardigd aan te kijken.

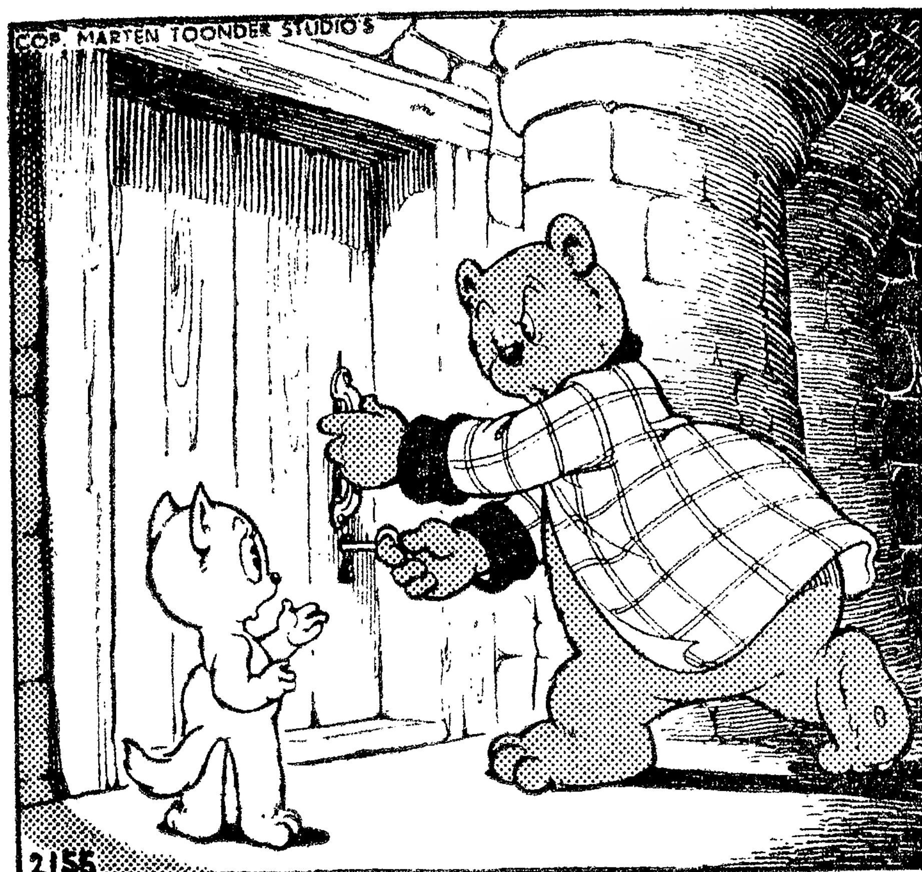
„Waarom heb je met een steen gegooid, jonge vriend?", vroeg hij klagelijk.

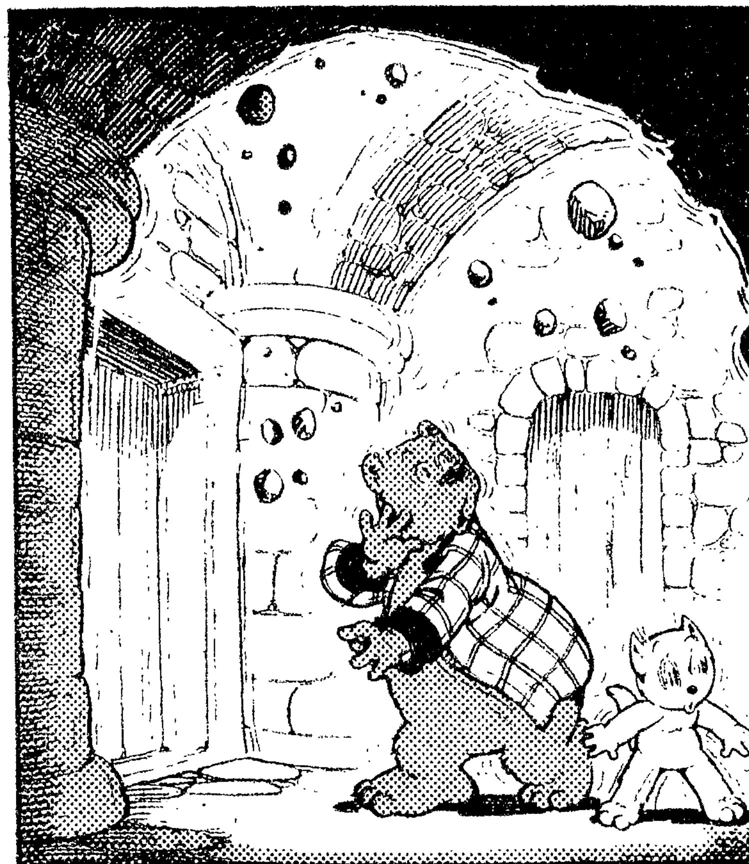
„O, die steen", zei Tom Poes, afwezig rondkijkend. „Die is maar bijzaak! Het is hier een rare boel, heer Ollie!"

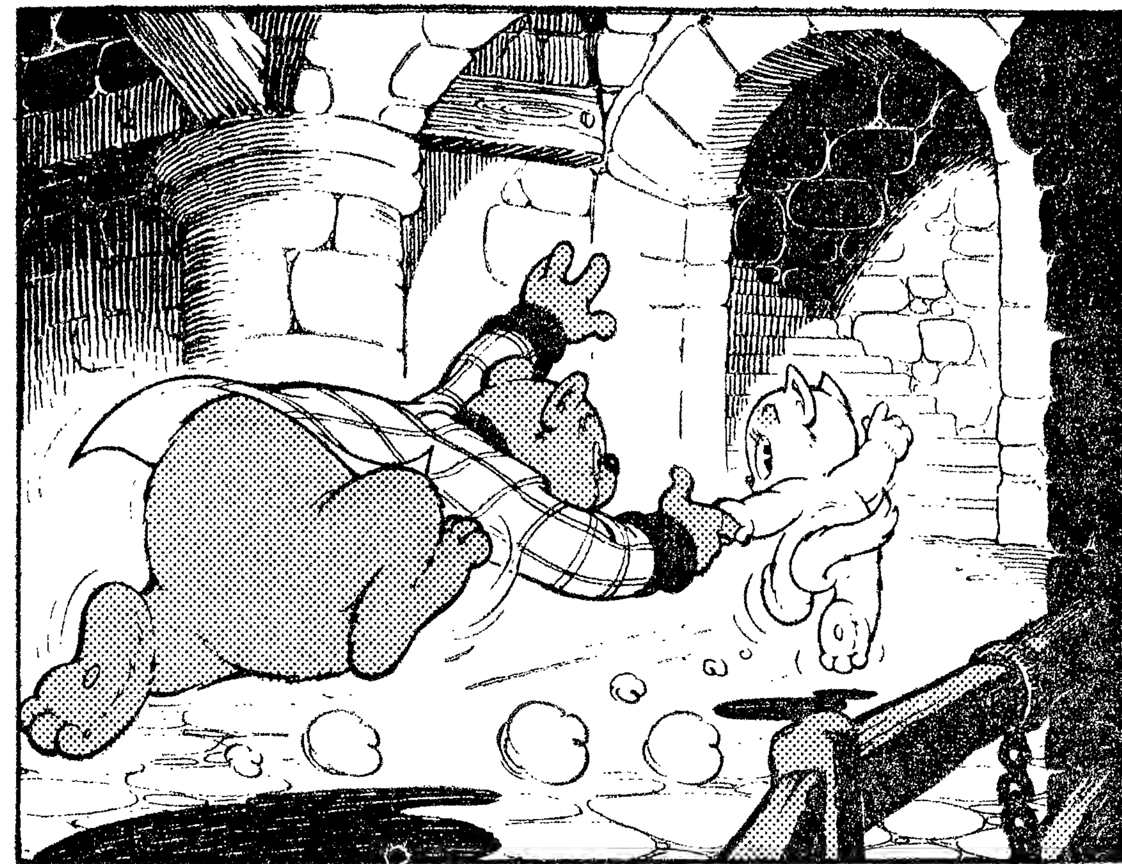
„Een rare boel?", riep heer Bommel. „Dit is mijn burcht – en ik wil niet, dat je die zo noemt. En die steen is geen bijzaak, want die trof mij op de tenen!"

„Nu, hij trof mij op mijn hoofd toen u hem teruggooide!", riep Tom Poes ongeduldig. „En als u het niet vreemd vindt, dat u hier ineens in een burcht staat, terwijl er van de andere kant af alleen maar bos te zien was, weet ik het niet meer!"

„Ja, nu je het zegt", mompelde heer Ollie, „een beetje vreemd is het wel! Maar ik heb mijn burcht – al is die dan ook misschien een ietsje betoverd. En dat is het voornaamste!"

Tom Poes stond nog steeds wat verward naar de vreemde omgeving te staren. Vooral de deur waardoor ze waren binnengekomen had zijn aandacht. Hij bekeek het zware eikehout, klopte er op, voelde er eens aan en schudde ten slotte bedenkelijk het hoofd.

„Vreemd!", zei hij. „Dit moet wel een soort toverdeurtje zijn — er staan van die vreemde tekens op! Zou het niet kunnen, dat men in een andere tijd terecht komt, wanneer men er doorheen gaat? Die rare baron zei ook al iets over vijf eeuwen verschil of zo...."

„Jij wil ook altijd alles weten!" zei heer Bommel. „Voor een heer is het de hoofdzaak, dat hij weer een kasteel boven zijn hoofd heeft. En daarom ben ik al lang blij, jonge vriend. Bovendien is het voor mij prettig, dat ik niet bij de neus genomen ben door die baron. Het was heel bitter om te bedenken, dat hij nu op het gerieflijke Bommelstein zit, terwijl ik in een ruïne moest hokken. En daarom vind ik het al lang goed zoals het is. Dit is een fraaie burcht; zwaar, hecht doortimmerd en rustig!"

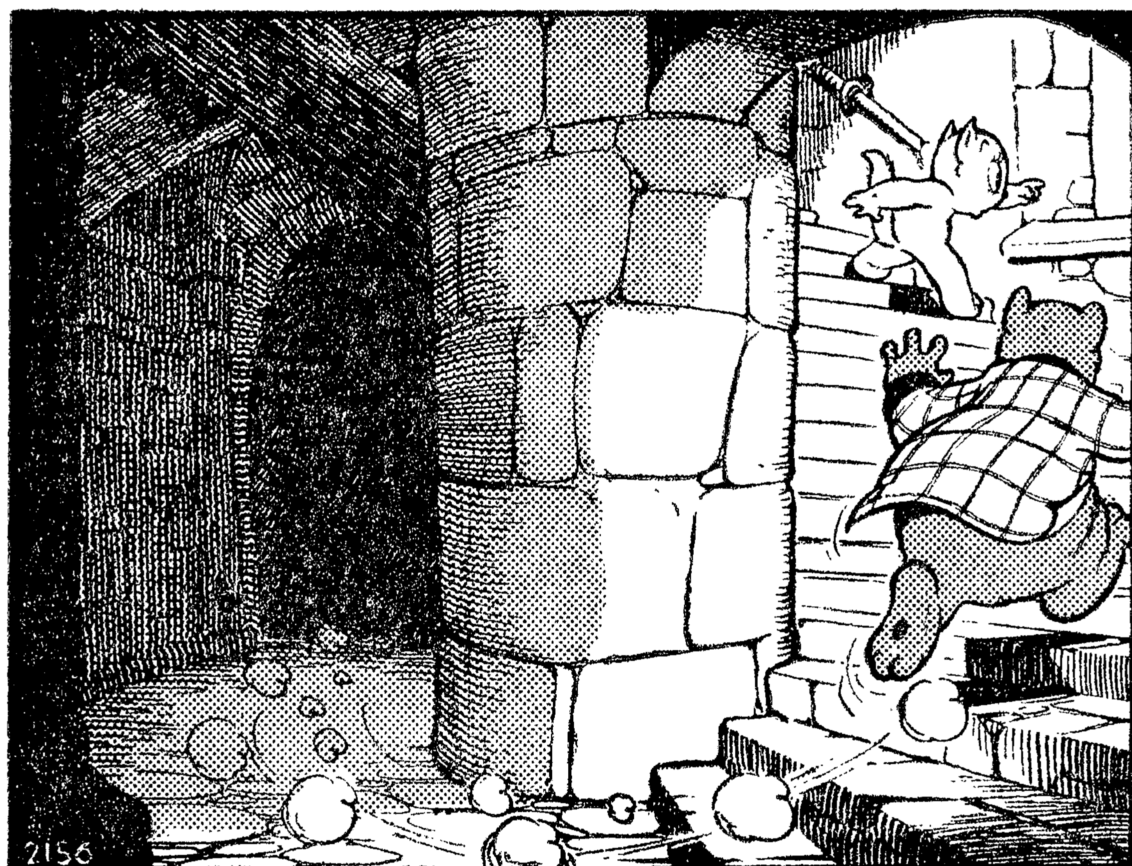
Zo sprekende sloeg heer Ollie de deur dicht, draaide de sleutel om en stak die in zijn zak.

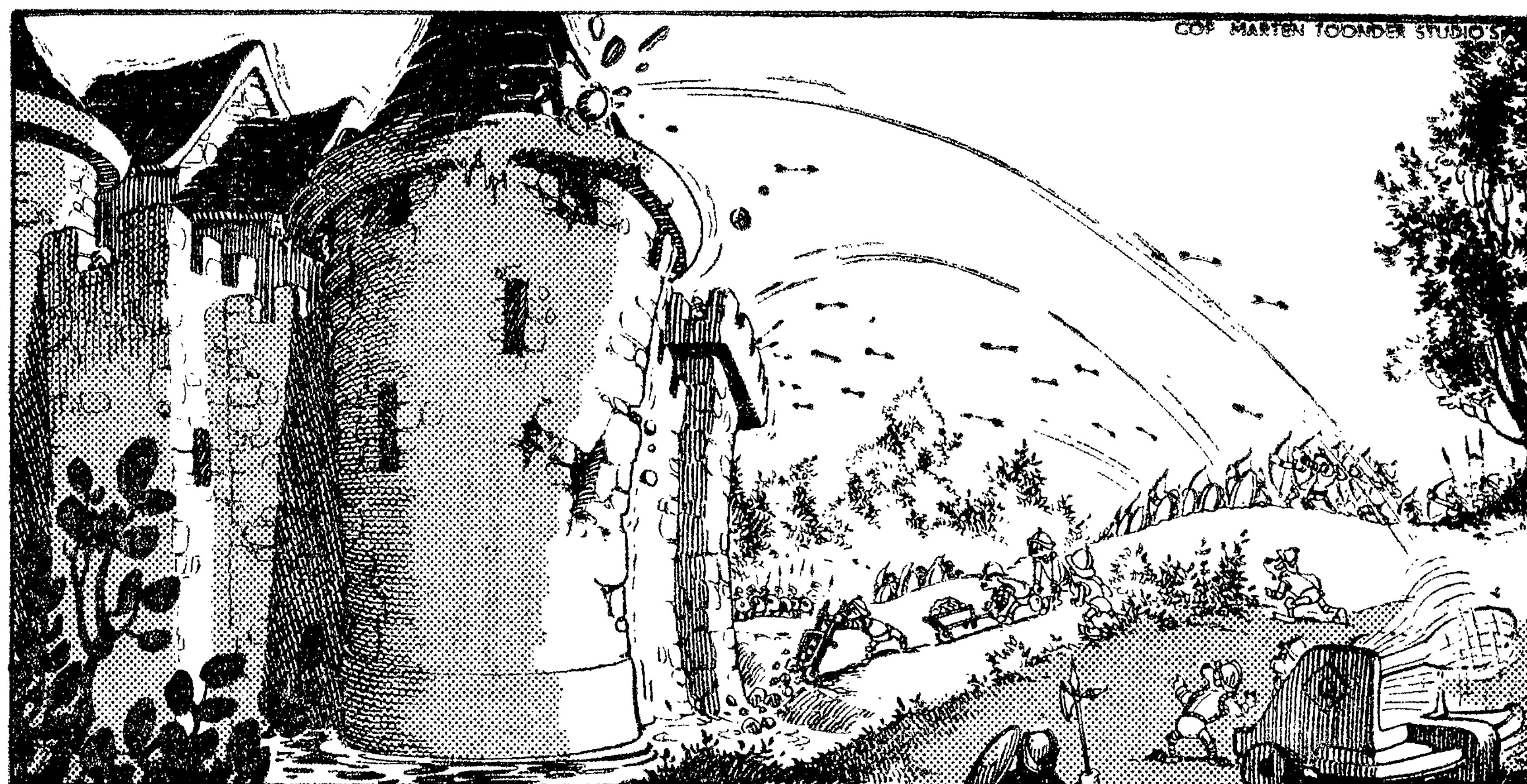
„Ziezó!", sprak hij tevreden. „Die is dicht! Nu zullen we eens kijken...."

Waar heer Ollie naar wilde kijken bleef onbekend. Want op dat moment deed een zware, doffe dreun het oude slot op zijn grondvesten trillen. Het houtwerk kraakte, de muren schudden en de slag galmde door de gewelven met zo'n geweld, dat horen en zien verging.

„W-wat w-was....watwastat?!" stamelde heer Bommel verblekend.

„Ik weet het niet!", zei Tom Poes. „Er gebeurt iets! Kom mee, heer Ollie! We gaan naar boven! Misschien kunnen we daar iets zien. Ik voor mij zou het liefst weer door dat deurtje het bos in gaan, maar nu we hier eenmaal zijn moeten we er het beste van maken!"

De treden waren smal en steil en draaiden steeds maar rond, zodat het klimmen een vermoeiende bezigheid was.

„Dit lijkt me een toren toe!", zei Tom Poes. „Maar het bevalt me hier niets — U moet eens horen wat een lawaai er in dit kasteel gemaakt wordt!"

Heer Bommel antwoordde niet. Hij klom hijgend en steunend achter zijn jonge vriend aan en luisterde met beklemd gemoed naar de vreemde geluiden, die aan de andere kant van de dikke muur hoorbaar waren. Het was een verwijderd geschreeuw en geroep, een dof gebons en een gerucht van zware slagen die de holle ruimte met vreemde echo's vulden. En de duisternis die in het zware metselwerk heerste begon erg op zijn zenuwen te werken.

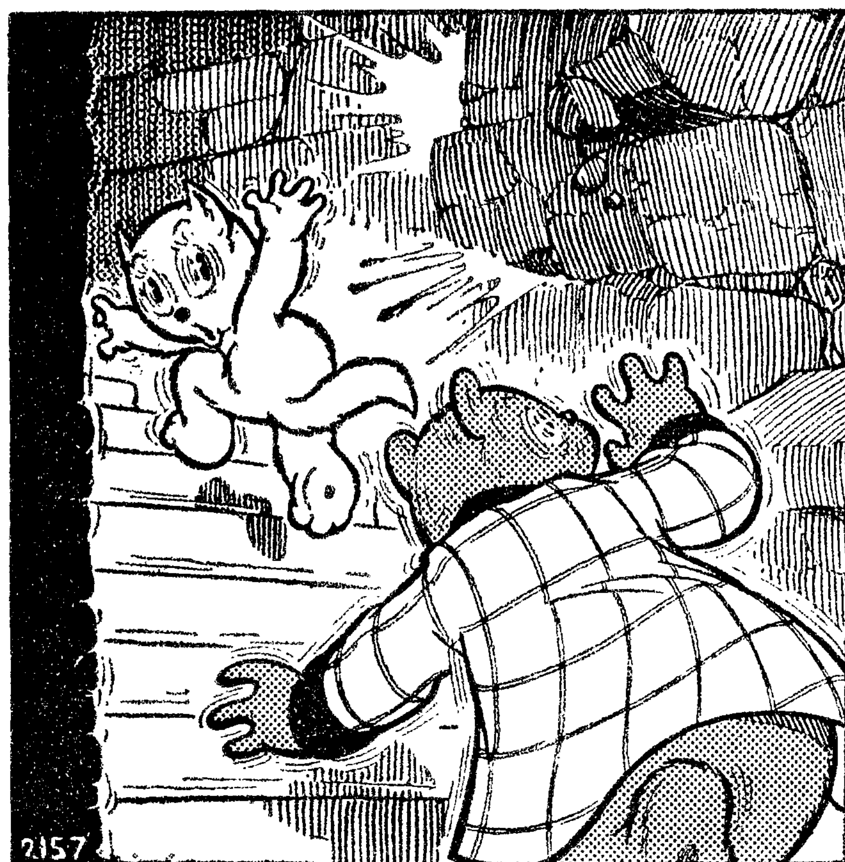
Maar ten slotte wees hij opgelucht omhoog. „Een raam, Tom Poes!", riep hij met dunne stem. „Eindelijk! Nu kunnen we tenminste zien wat er aan de hand is."

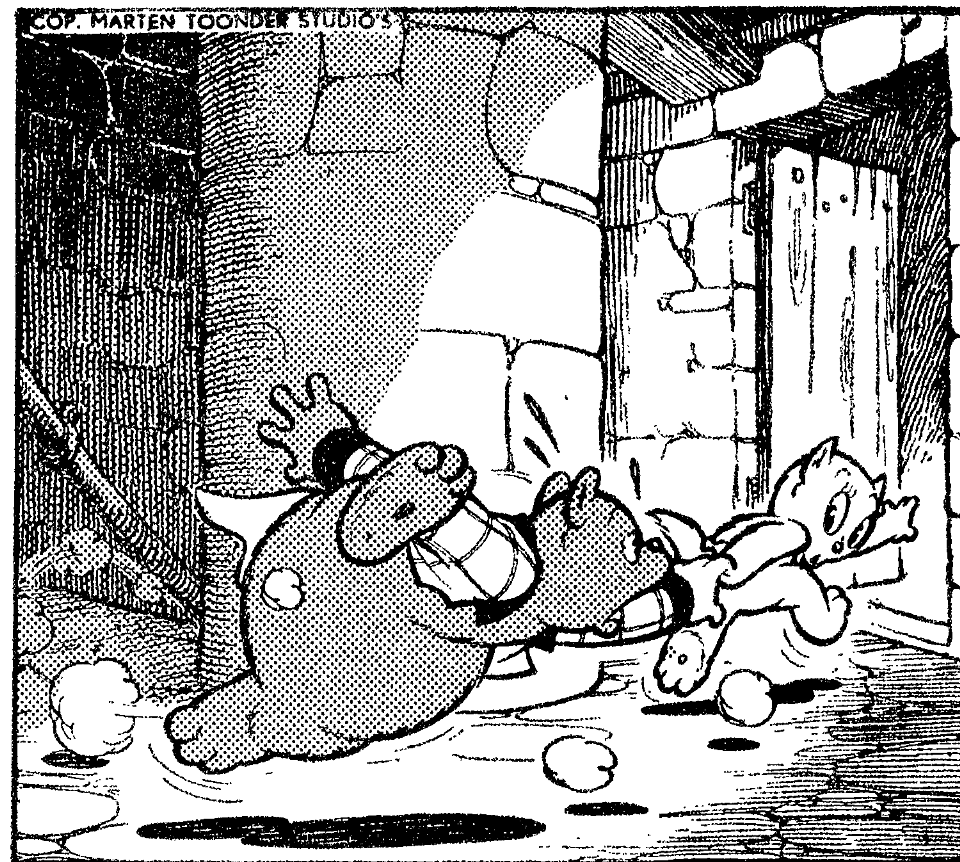
Het venster waar hij op doelde was een nauwe spleet in de muur. Glas zat er niet in, zodat de wind er piepend doorheen blies. Maar dat waren bijzaken. Het uitzicht, dat zij te zien kregen was zo vreemd, dat ze al het overige vergaten.

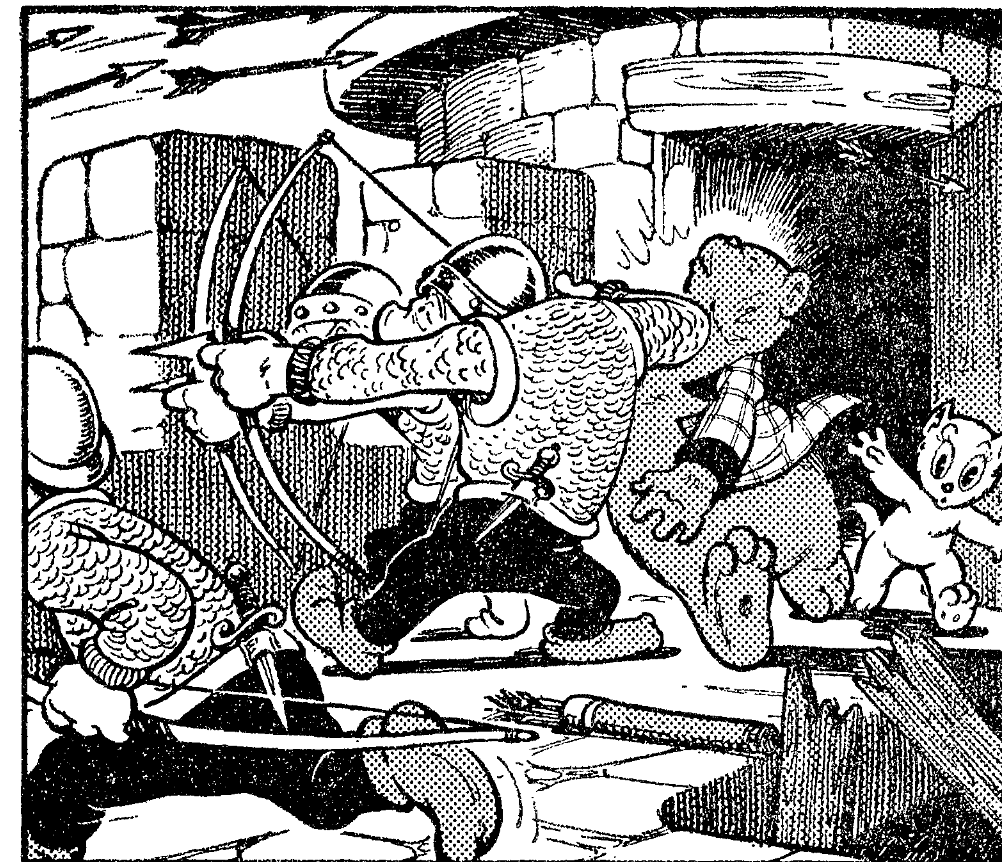
Het landschap buiten het kasteel bleek heuvelachtig te zijn. Van het bos was niets meer te bekennen dan wat wild struikgewas. En daar doorheen bewoog zich een dichte menigte vreemde figuren, die in groepsverband om het kasteel heen waren opgesteld. Sommige groepen hielden zich onledig met slingerwerktuigen, die zware stenen tegen de transen van de burcht wierpen; andere schoten schreeuwend een onophoudelijke regen van pijlen af en een paar hadden een zware balk in het midden, waarmee ze in looppas naar de muren snelden.

„Wat zijn dat voor ruwe klanten?", riep heer Bommel getroffen uit. „De afbraakneigingen van de jeugd nemen hand over hand toe! Het is schandelijk!"

„Het lijkt meer op een middeleeuwse belegering!", mompelde Tom Poes....

Heer Bommel staarde enige tijd verwilderd naar het woeste tafereel, dat zich beneden hem ontvouwde.

„Een schande!", mompelde hij ontdaan. „Dat is geen manier om met de burcht van een heer om te springen, zeg nu zelf, Tom Poes. Die baron had me wel eens kunnen inlichten, dat er hier in het bos zulke toestanden onder de bevolking heersten. Als men zijn huis ruilt is het toch niet meer dan netjes om voor zulke buurtbewoners te waarschuwen, wat jij?"

„Hm" zei Tom Poes. „Ik denk, dat dat de reden is, dat die baron met u wilde ruilen. Hij vond het hier te onrustig, denk ik!"

„Ach! Wat ben ik begonnen!", riep heer Ollie smartelijk uit. „Ik, die zo van mijn rust houd en die zo gesteld ben op keurige omgangsvormen. . . ."

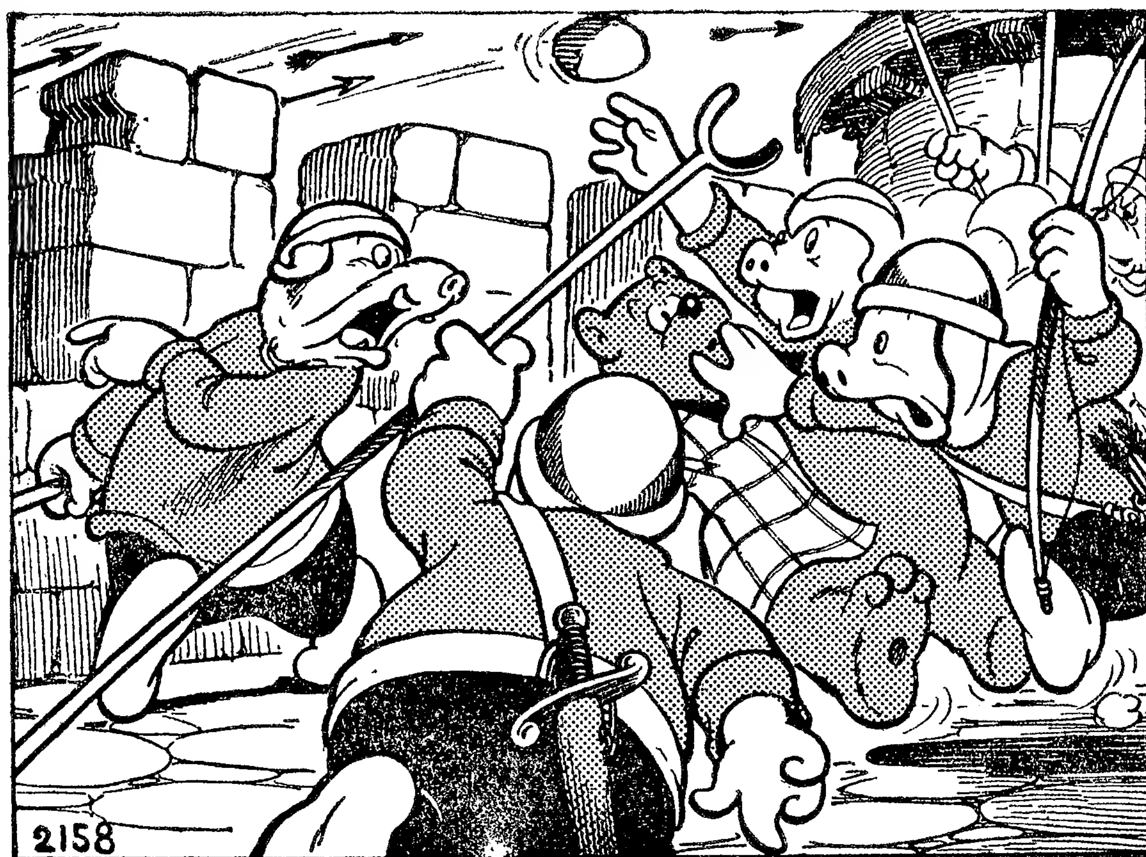
Verder kwam hij niet, want op dat moment bonkte er met grote kracht een zware steen tegen de muur, zodat het metselwerk scheurde.

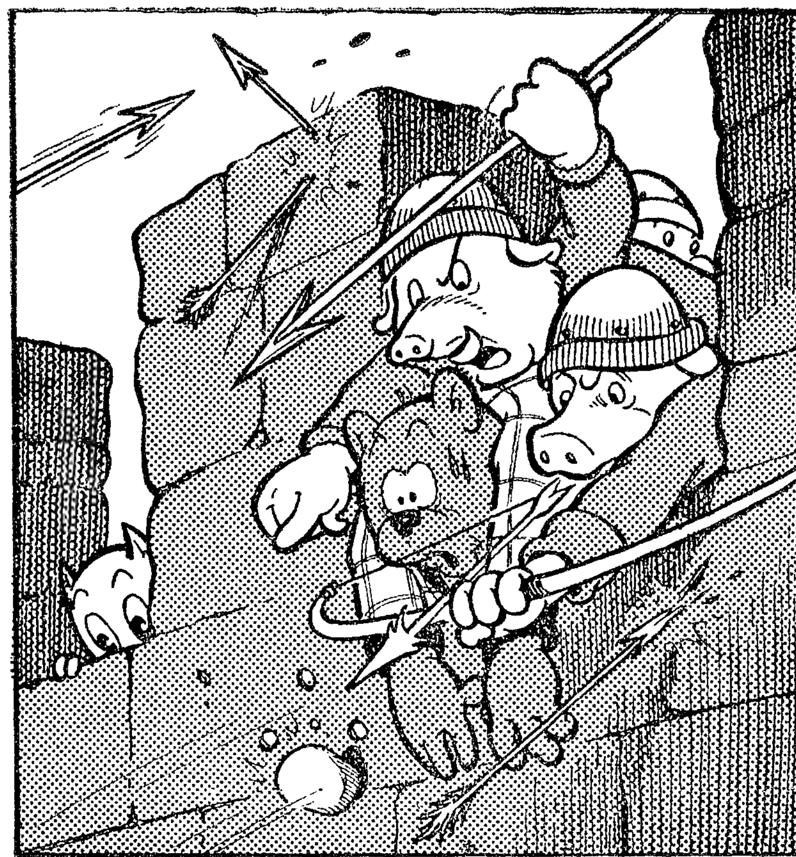
„We moeten hier weg!", riep Tom Poes. „Kom mee naar boven, daar is tenminste meer ruimte om weg te komen als de zaak instort!" En hij greep zijn vriend bij een arm en trok hem mee, verder de trappen op.

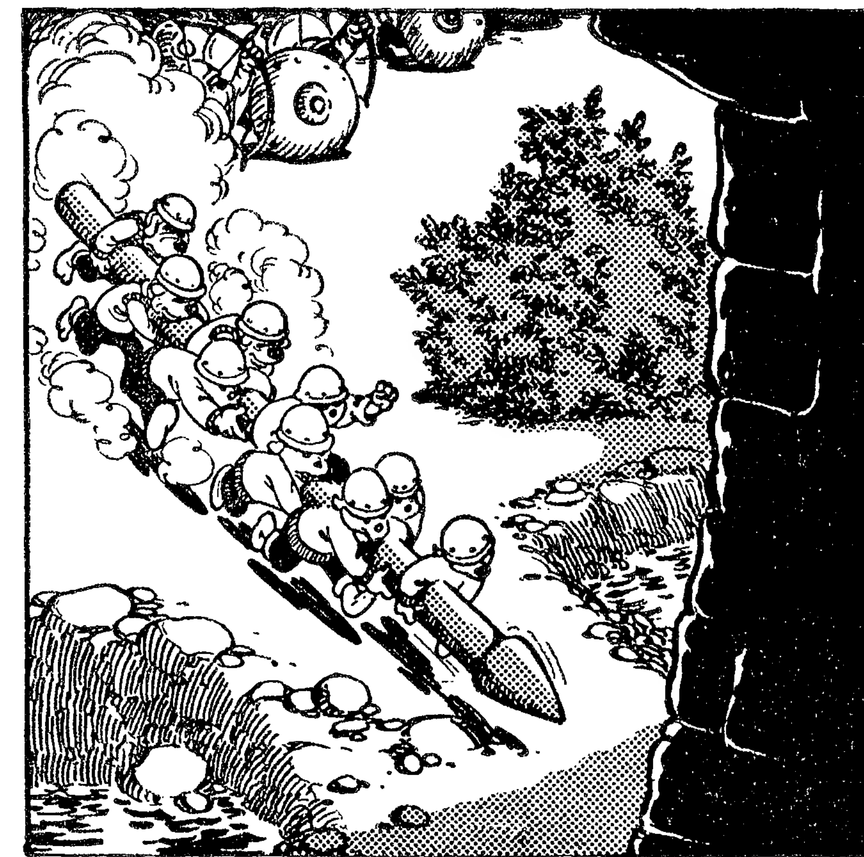
Boven was een zware eiken deur, die na enig geduw openknarste en doorgang gaf naar de transen van het geteisterde bouwwerk. Maar rustig was het daar ook niet. Ontelbare figuren in metalen pakken draafden over de brede muur, loerden langs de kantelen, brachten stenen aan, sjouwden met kokende olie en deden dat alles onder luid getier en geschreeuw.

„Wat betekent dit?", schreeuwde heer Bommel. „Wie zijn jullie allemaal? Wat doen jullie in mijn huis? Is het al niet erg genoeg, dat alle buurtbewoners om mijn slot zijn samengeschoold? Stilte!"

Zijn stem klonk echter slechts dunnetjes in het verwarde rumoer, zodat niemand hem verstond. Bovendien werd hij door het spannen van een boog nogal zwaar tegen de kin getroffen, zodat hij plotseling zweeg..

„Erger kan het niet!", mompelde hij zich herstellend. „Eén ding is zeker — men moet nooit zijn huis met een ander ruilen. De gebruiken in de woning van een ander heeft men immers niet zelf in de hand — als iemand begrijpt wat ik bedoel. Maar zo'n wilde bende heb ik nog nooit ergens gezien! Wat moet ik toch beginnen?"

Op dat moment gaf een van de met ijzer beklede figuren een schorre schreeuw en wees waarschuwend naar beneden. Er viel een betrekkelijke stilte in en nu was des te duidelijker het gerucht van de wilde vreemdelingen op de grond te horen. In die stilte snelden alle aanwezigen naar de kantelen om te kijken.

Heer Bommel trad naar voren. Want, hoewel hij alles vreselijk vond, kreeg zijn nieuwsgierigheid toch de overhand. En bovendien wil men graag weten waar men aan toe is, nietwaar?

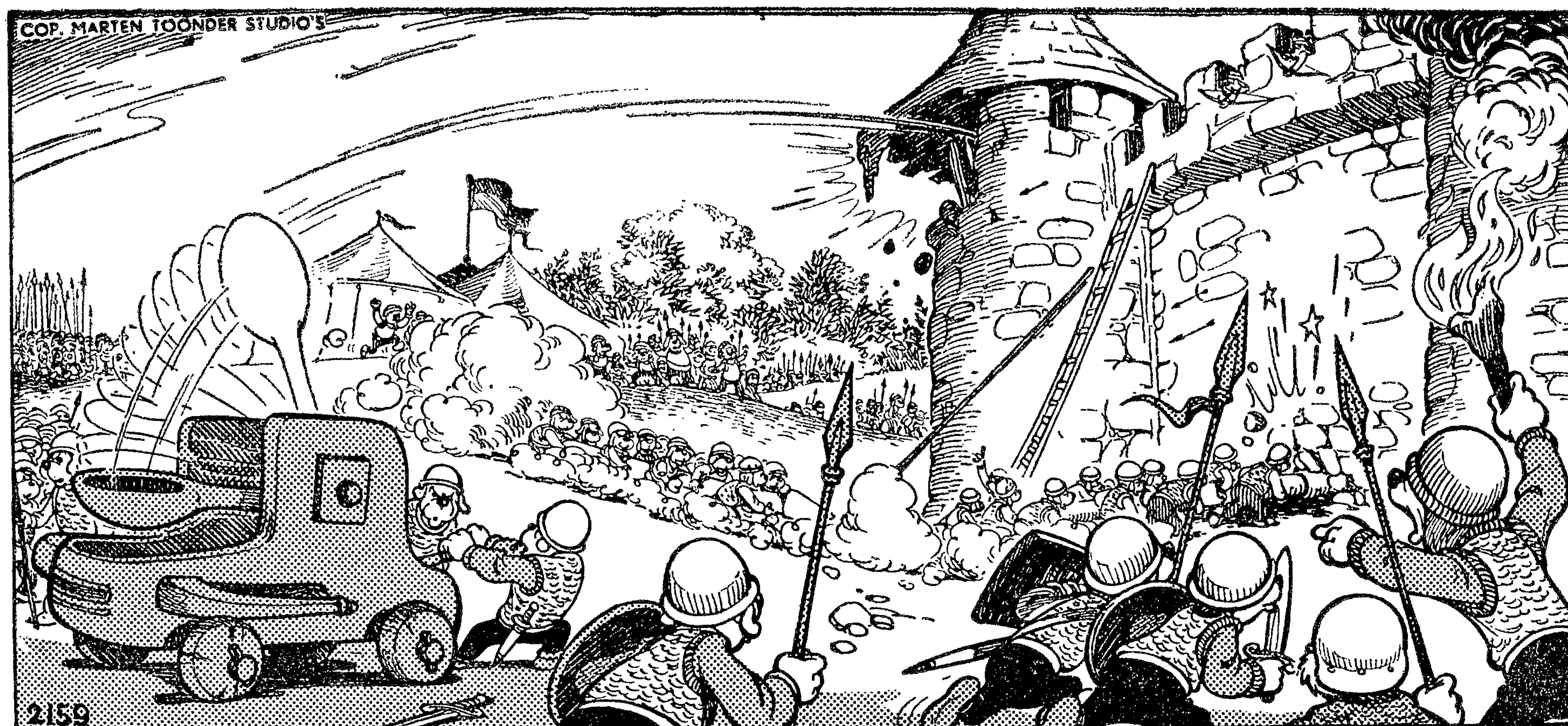
Doch de ongelukkige kwam niet ver. Op ruwe wijze werd hij opzij geduwd en van de voet gelopen, zodat hij ten slotte in een onwaardige houding, op handen en knieën, bij een kanteel raakte en naar beneden kon kijken. Nu, wat hij daar zag was niet geschikt om hem gerust te stellen. In de grauwe schemer van de kriekende morgen snelden een aantal gedaanten met een zware balk nader.

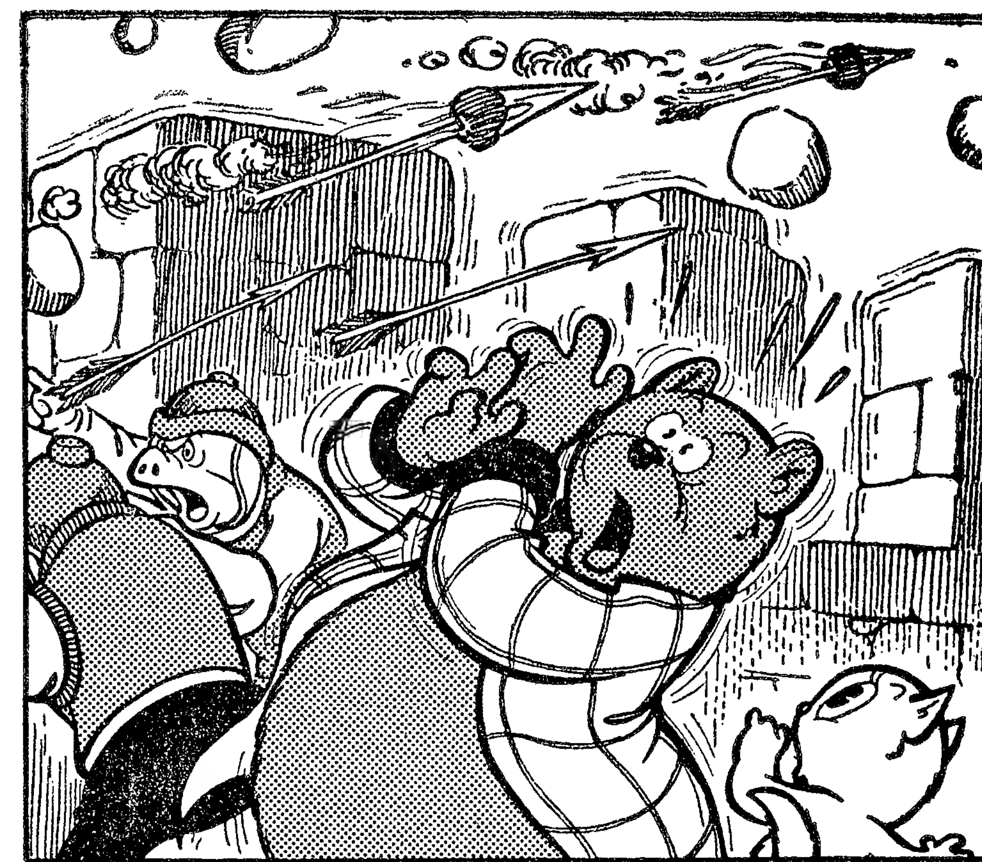
„De stormram!", loeide de figuur, die over heer Ollie heen hing. „Breng stenen aan! Men heeft de gracht gedicht!"

„Waar is de brandende pek?", brulde een tweede woesteling en een derde tierde: „Méér kokende olie!"

„Wat is dit allemaal vreselijk!" riep heer Bommel uit. „Is er dan geen politie in de buurt? Wat is er toch aan de hand?"

„Het is een belegering!" riep Tom Poes, die uit een volgende kanteelopening hing. „De belegeraars beginnen een stormaanval! Kijk maar, ze hebben stormladders bij zich!"

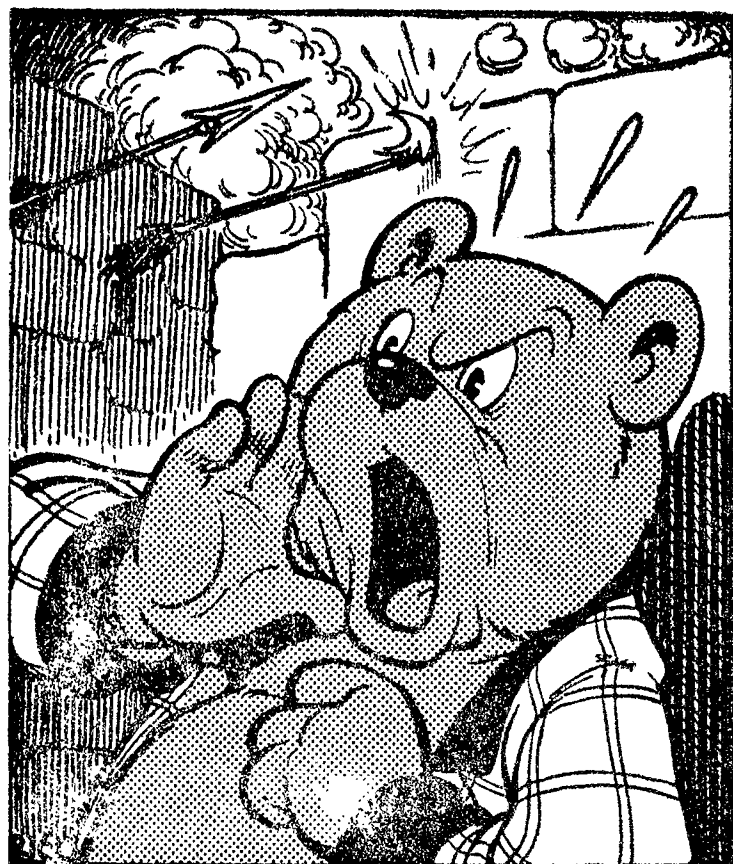
Een stormaanval op een burcht is geen pleziertje, dat bleek al spoedig. Het begon langzaam tot heer Bommel door te dringen, dat hij hier machteloos stond omdat hij iets dergelijks in zijn veelbewogen leven nog niet had meegemaakt. Weliswaar had hij in de rustige leeszaal van slot Bommelstein er wel eens een werkje over nagelezen — maar dat was toch heel iets anders. Bij het knappende haardvuur had hij het aardig gevonden om zich voor te stellen, dat hij ridder Olivier was en grote daden deed, met gouden sporen aan de voeten en wapperende veren op het hoofd. Doch nu hij hier in de kille dageraad op een winderige trans stond en naar de akelige geluiden en het geschreeuw om zich heen luisterde, bleek alles anders te zijn.

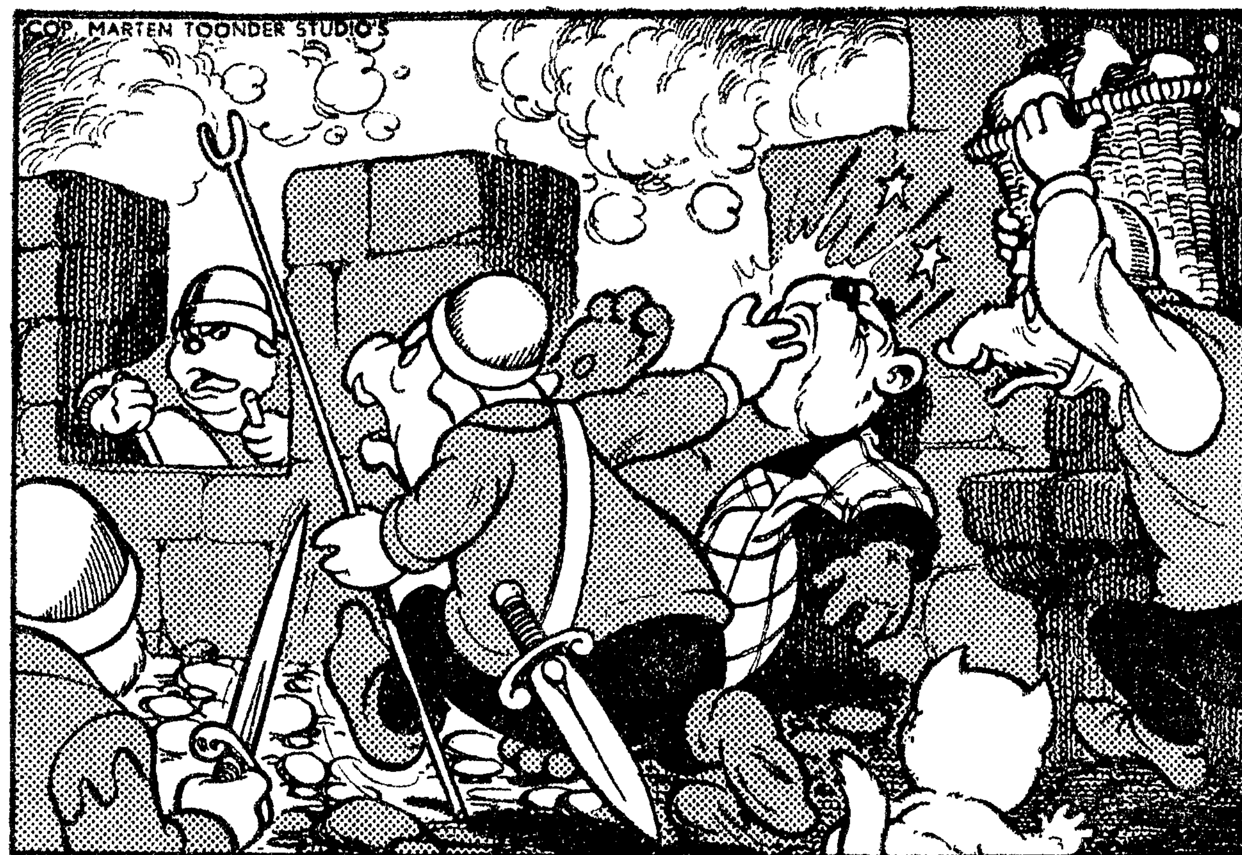
Met uitpuilende ogen staarde hij naar de boven de kantelen verschijnende stormladders en naar de belegeraars, die met rammen op de muur beukten. De adem stokte hem in de keel en het kwam niet in hem op om opzij te gaan toen een regen van brandende pijlen over zijn hoofd in het dak geschoten werd.

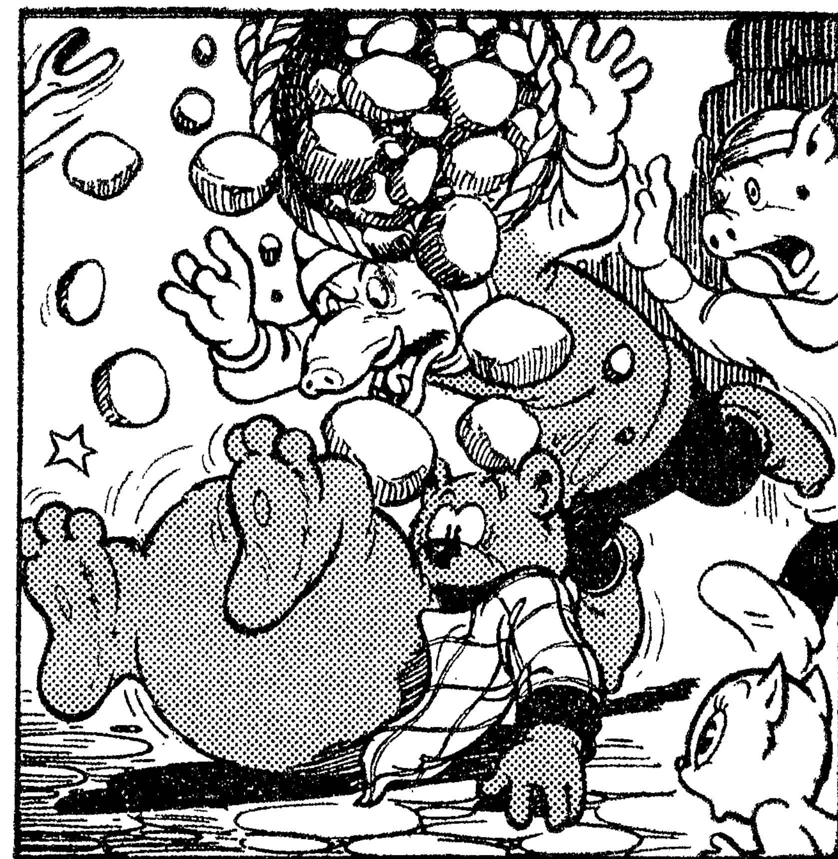
Toen werd er vlak naast hem een zware steen tegen de transen geschoten, zodat alles dreunde. Dat bracht hem een beetje tot zichzelf.

„Tom Poes!", riep hij met dunne stem. „Tom Poes! Waar ben je?"

„Hier!" schreeuwde Tom Poes naast hem. „Bukken, heer Ollie! We staan hier gevaarlijk! Kom mee, we moeten proberen weg te komen! We moeten terug door dat deurtje!" En hij trachtte zijn vriend weg te trekken. Maar dat lukte niet. Heer Bommel schudde het hoofd en bleef staan. „Ik kan niet terug!", zei hij. „Ik ben immers mijn eigen huis kwijt! Nee ik moet hier het beste van maken. Maar ik ben blij dat jij er bent, jonge vriend, ik begon me vreselijk eenzaam te voelen...."

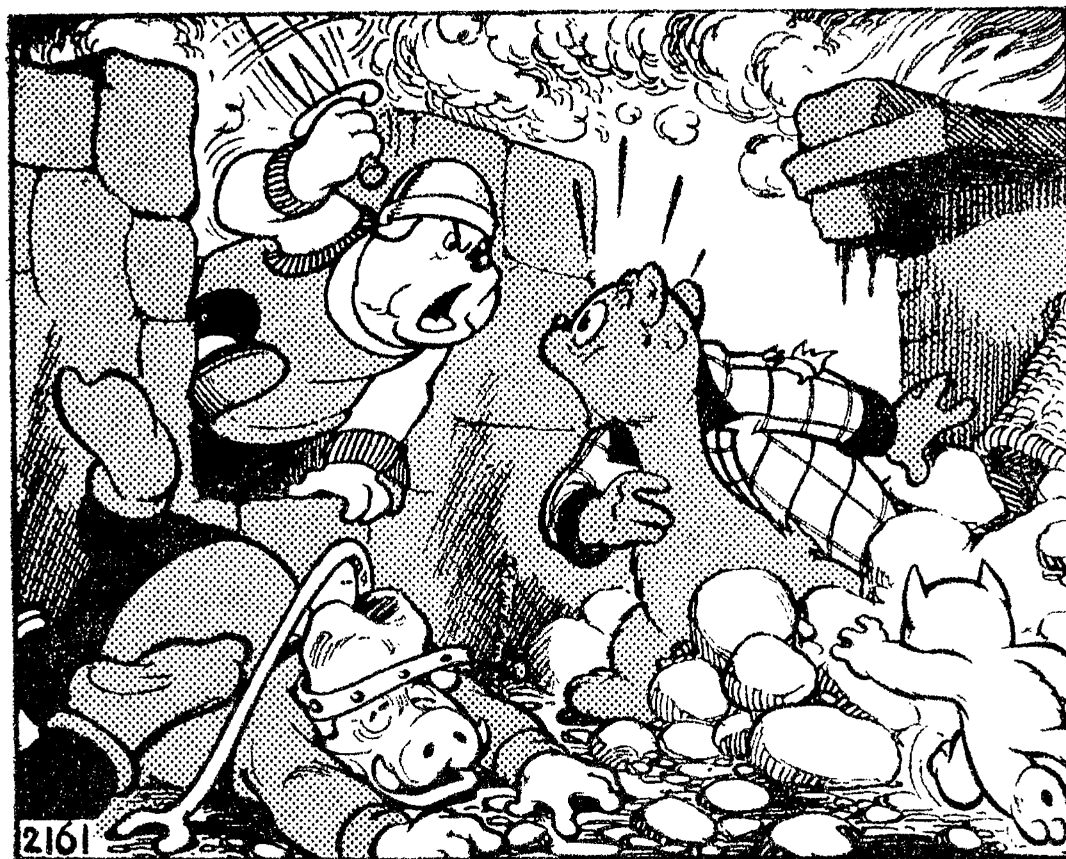
Nu heer Bommel eenmaal begreep wat er gebeurde en het besluit genomen had om te blijven, scheen hij weer wat kracht te krijgen. Hij boog zich tenminste over de borstwering en begon met zijn vuisten te zwaaien.

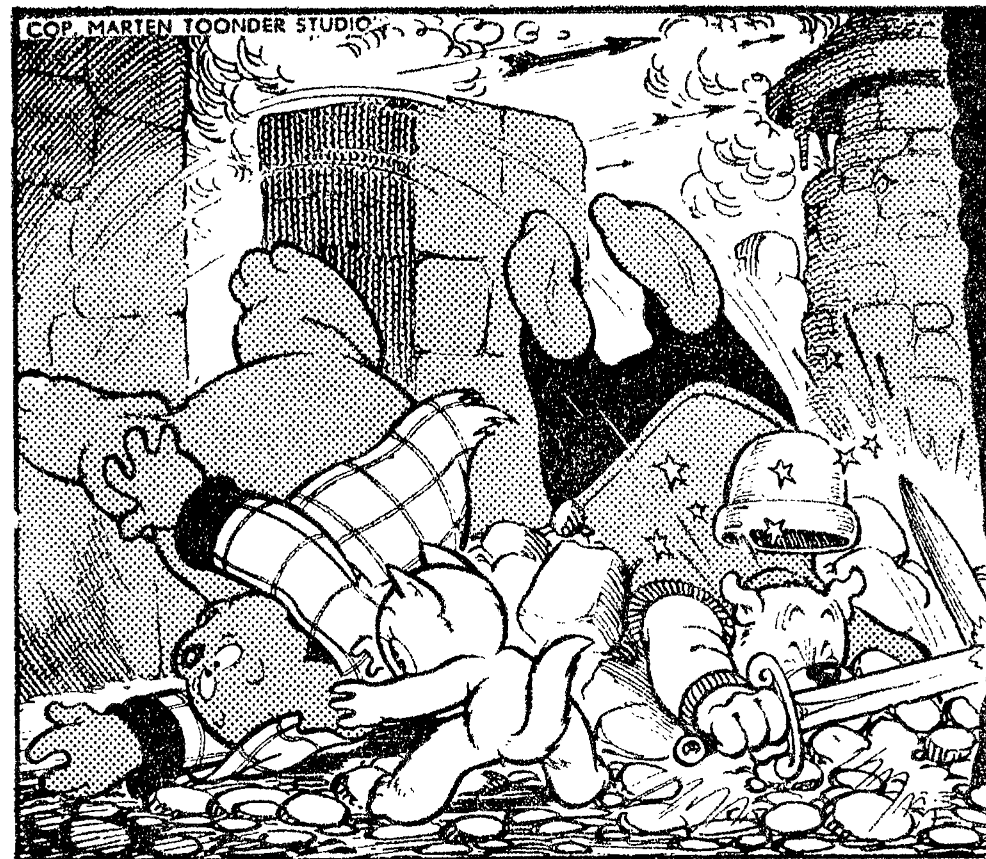
„Stilte!", riep hij. „Ik ben de kasteelheer! Heer Olivier B. Bommel persoonlijk! Ik duld niet, dat er op zo'n onbeschaafde manier tegen de muur gebonsd wordt! Als er iemand is, die klachten heeft, kan hij netjes aanbellen! En schei uit met stenen gooien! Stilte zeg ik!"

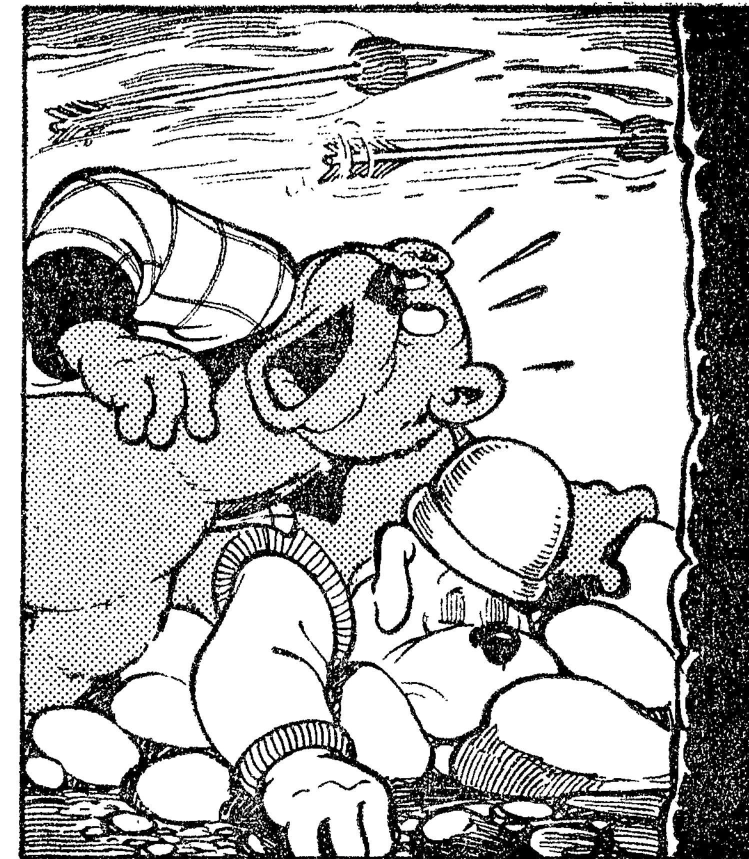
Helaas, ook dit hielp niet. De stormaanval duurde voort en voor heer Bommels roepend gelaat werd een stormladder opgericht. Gelukkig was er een van de verdedigers, die dit in de gaten had. Zonder pardon te zeggen wierp hij heer Ollie opzij en duwde met een forse zwaai de ladder uit het beeld.

„Een schande!", riep heer Bommel wankelend. „Het is geen wonder, dat het nageslacht geen manieren heeft als het voorgeslacht op deze manier te werk gaat!"

Zo sprekende tuimelde hij tegen een nadersnellende verdediger aan die een lading stenen aandroeg. De in metaal gehulde gestalte gaf een rauwe kreet en sloeg voorover, zodat de mand over heer Bommel en hem leegstortte. Het duurde even voor men zich uit de puinhoop had losgemaakt en in de tijd die hiervoor nodig was bestormden de aanvallers de muren. Overal verschenen de woeste figuren boven de borstweringen uit om op de transen te springen en steeds verschenen er meer stormladders. Het was duidelijk, dat de strijd ten einde liep. . . .

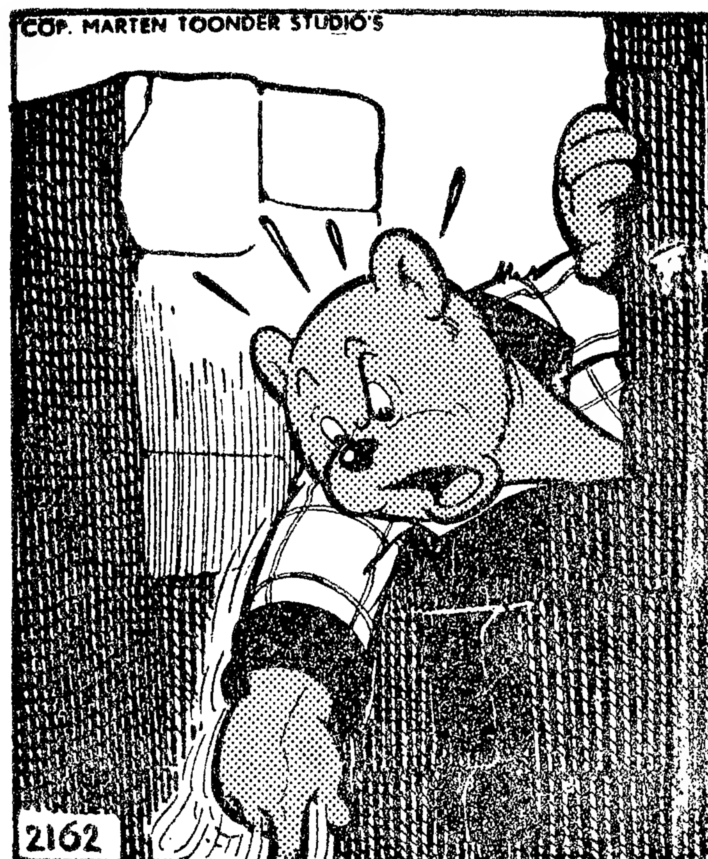
Heer Bommel bevrijdde zich moeizaam van de stenen en klom hijgend en kreunend uit de puinhoop te voorschijn. „Au! Oef. . . .", steunde hij. „Dat kwam aan! Het tere gestel van een heer is niet geschikt voor zulke behandelingen!" Hij wreef zich de schedel en staarde met vage belangstelling naar een roodaangelopen gelaat, dat voor hem opdoemde.

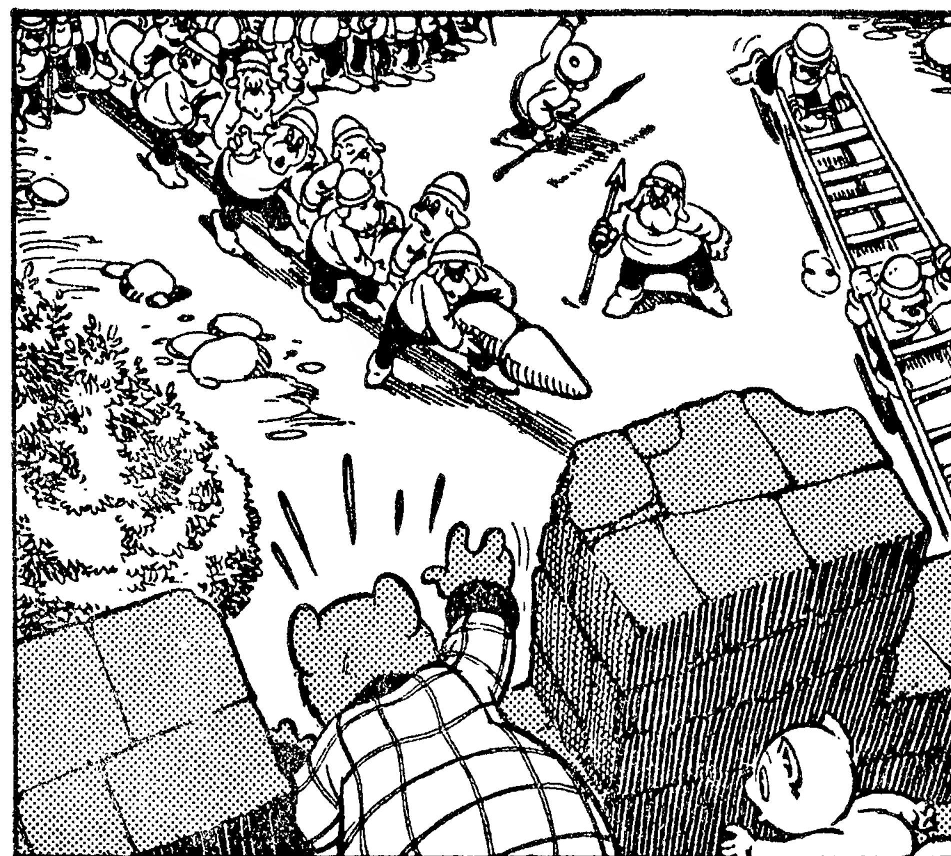
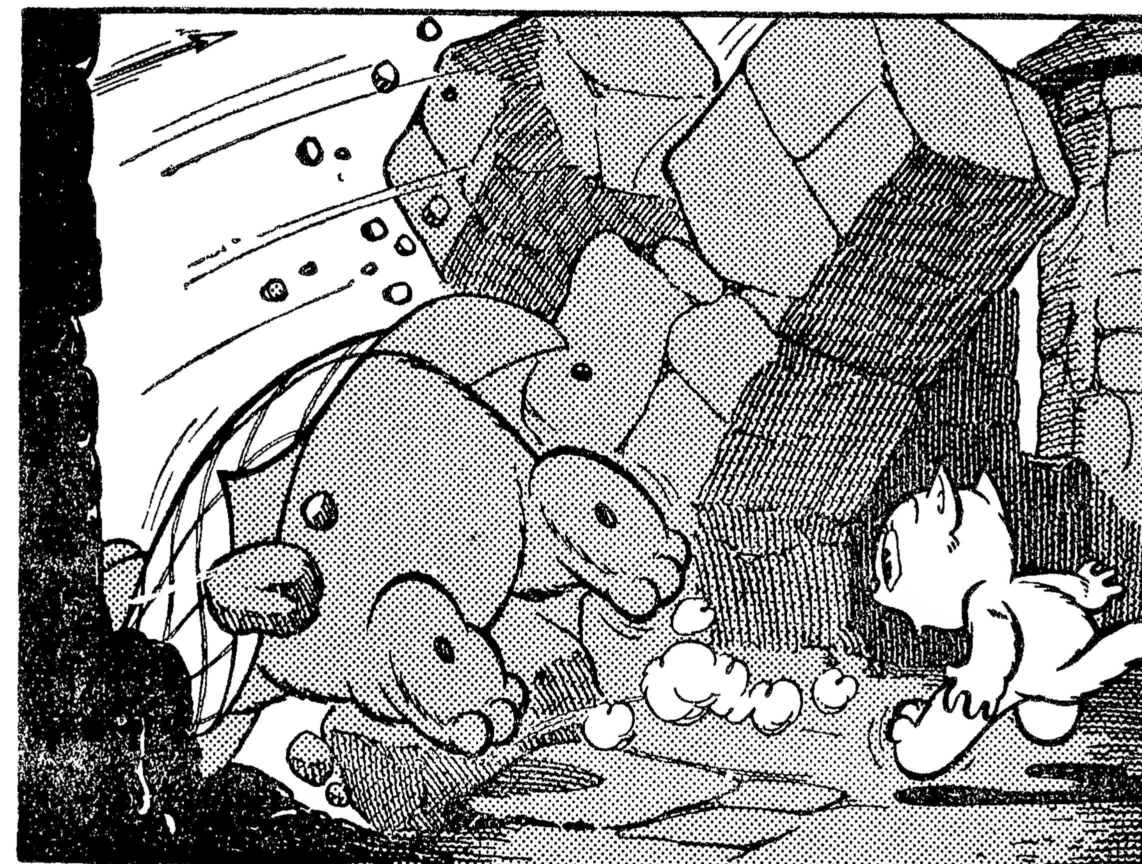
„Ik begrijp nu pas, waarom men hier die ijzeren petjes draagt", hernam hij. „U kunt er tenminste tegen wanneer u stenen op het hoofd krijgt. Kunt u me ook zeggen waar ik zo'n hoofddeksel kan vinden?"

De aangesprokene antwoordde niet op deze hoffelijke vraag. Hij hees het zwaar beklede lichaam hijgend de laatste sporten van de stormladder op en sprong dreunend op de transen. Intussen drilde hij een massief zwaard in de hand, dat hij over een kanteel heen plotseling in heer Bommels richting zwaaide.

Tom Poes had zijn vriend echter niet uit het oog verloren en nu wierp hij zich met grote kracht tegen hem aan, zodat heer Bommel voor de zoveelste keer het evenwicht verloor en opzij tuimelde. Het grote zwaard suisde dan ook doelloos neer, doch het had zó'n vaart en het was zó zwaar, dat de aanvaller het niet langer baas kon en achter het gemene slagwapen aan voorover op de stenen sloeg.

„Kijk nu wat je gedaan hebt, Tom Poes!", riep heer Ollie uit, zich medelijdend over de bewusteloze figuur buigend. Door deze vriendelijke beweging ontliep hij enige brandende pijlen, die op zijn hoofd gericht waren en nu ketsend boven hem in de muur sloegen. . . .

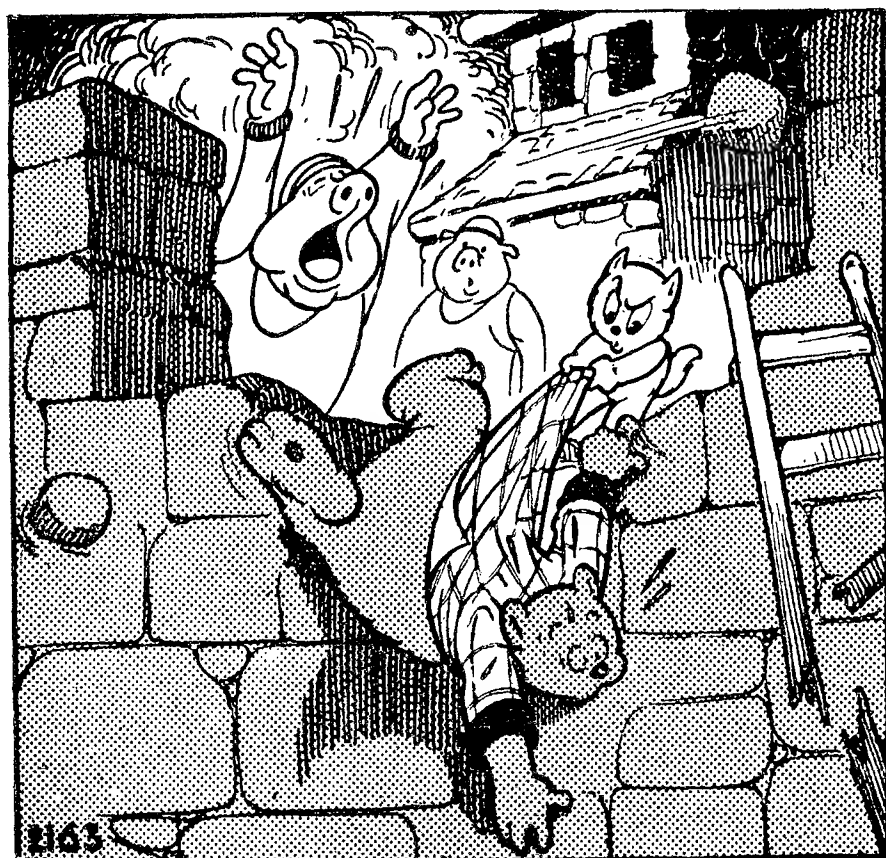

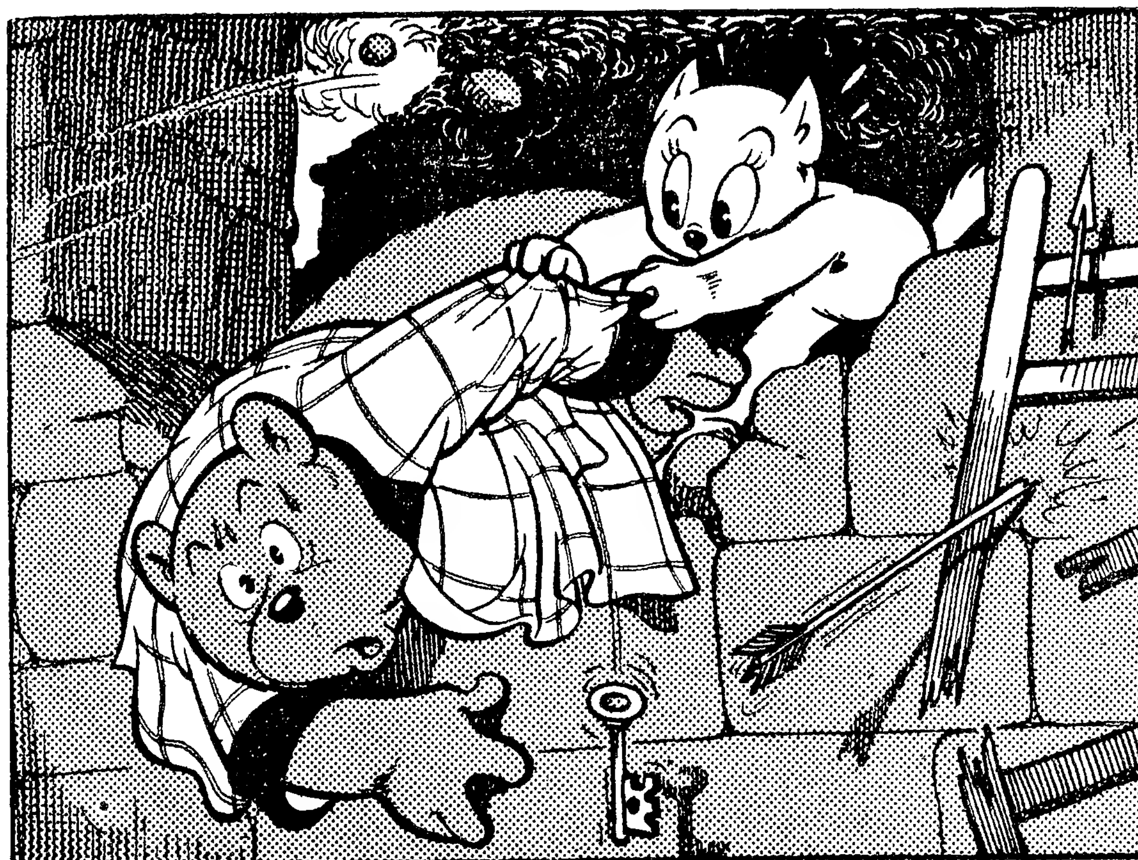
Heer Bommel begon nu zo langzamerhand over zijn zenuwen heen te raken. De toestand werd hem te veel en hij begon te begrijpen, dat er hier op zijn kasteel voor een verloren zaak gestreden werd. Want zoveel wist hij toch wel van belegeringen en andere burchtgebruiken af, dat hij inzag, dat de aanvallers sterker waren dan de verdedigers.

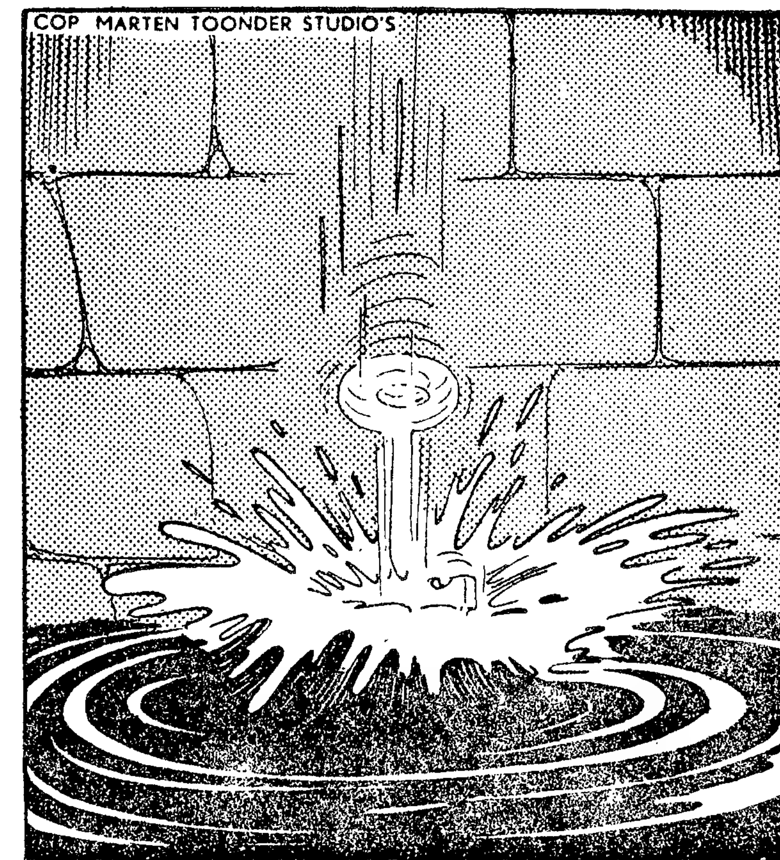
En wat hem ook overspannen maakte, was het feit, dat hij niemand kende en niet wist wie vriend of vijand was. Dit laatste deed 't hem misschien, omdat er uit volgde, dat ook niemand wist wie hij was. In ieder geval verloor hij iedere voorzichtigheid nu helemaal uit het oog en boog zich gevaarlijk ver over de borstwering.

Tom Poes, die door het gevecht op de transen een eind uit de buurt gedrongen was, zag, dat hij daar hing te schreeuwen en dreigementen naar beneden riep. Niemand verstond hem, maar het was duidelijk, dat hij bij de belegeraars in de gaten begon te lopen. Enkele ijzeren figuurtjes, die met de stormram bezig waren de muur in elkaar te timmeren, maakten zich los uit hun vlijtig groepje en snelden naar een verlaten blijde. Met geoefende bewegingen spanden ze het mechaniek, laadden het met een opvallend zware steen en schoten het na enig geschutter af. Het apparaat was zo scherp gesteld, dat het rotsblok vlak boven heer Ollie's schedel insloeg. De kantelen brokkelden, de muur scheurde en een groot gedeelte van de trans stortte naar beneden. En temidden van dit geweld verloor heer Bommel alle grond onder de voeten en tuimelde mee!

Tom Poes gaf een kreet van schrik en baande zich een weg naar de plek waar zijn vriend verdwenen was....

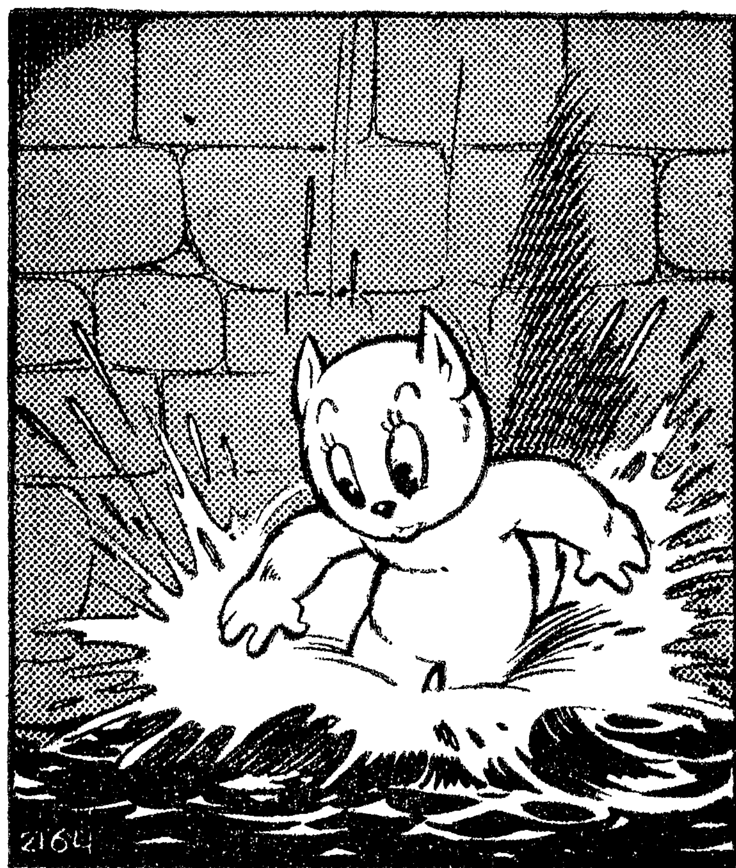

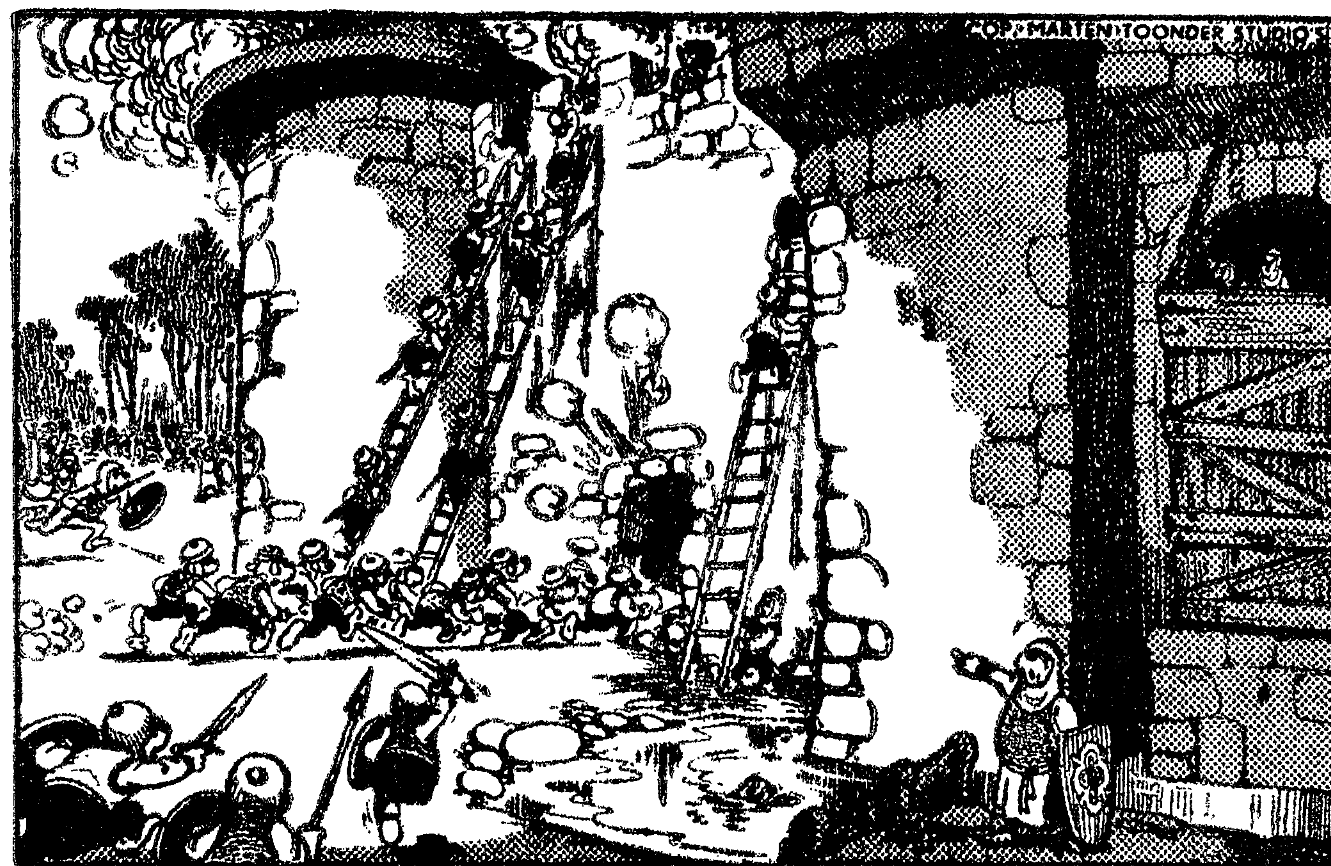
In zijn tuimeling slaagde heer Bommel er in een uitstekend stuk metselwerk te grijpen, zodat hij in een ongelukkige houding hangen bleef tussen vallend gesteente en neerstortend puin. Lang zou hij dat niet hebben volgehouden, maar gelukkig was Tom Poes er in geslaagd door de vechtersbazen heen te komen. Hij greep zijn ongelukkige vriend in de jas en trok hem met inspanning van al zijn krachten omhoog. Dat viel heus niet mee. Heer Ollie is van zich zelf geen lichte figuur en hij was door de schrik en de angst erg slap in de gewrichten geworden. Bovendien beukten de pijlen en de steenklompen in een dichte hagel tegen de muren aan.

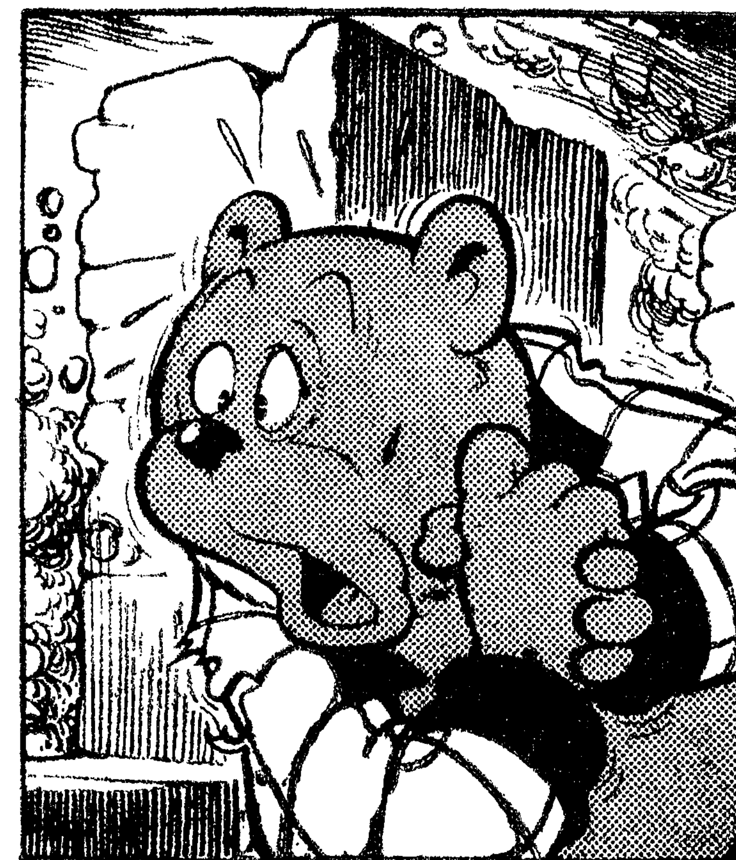
„Ik heb me bedacht, jonge vriend", steunde heer Bommel toen hij moeizaam op de trans gehesen werd. „Dit is geen omgeving voor een heer. Ik wil weg! Liever zonder huis in vrede leven, dan een huis hebben waarin gevochten wordt. Ik ga eenzaam zwerven en goede daden doen of zo! Ik wil terug, Tom Poes! Laten we dat deurtje weer opzoeken en van hier verdwijnen!"

Tom Poes stiet een ontevreden gebrom uit. Hij hijgde zó, dat het praten hem moeilijk viel, maar hij kon toch niet nalaten te zeggen: „Had dat nu eerder bedacht. Nu is het misschien te laat om nog bij die deur te komen heer Ollie!"

Op dat moment was heer Bommel op handen en knieën op de muur terecht gekomen, zodat hij tamelijk prettig zat. Maar door zijn omgekeerde houding gleed de sleutel van het vreemde deurtje uit zijn jaszak en plonsde in het water van de slotgracht....

Tom Poes aarzelde niet lang. Toen hij de sleutel in de gracht zag verdwijnen begreep hij direct dat daarmee de enige kans verdween om weer uit deze ellendige tijd te komen. En omdat hij het ook overigens niet zo leuk vond daar boven op de muren van een belegerde burcht nam hij meteen een sprong en dook hals over kop in het vuile water van de gracht.

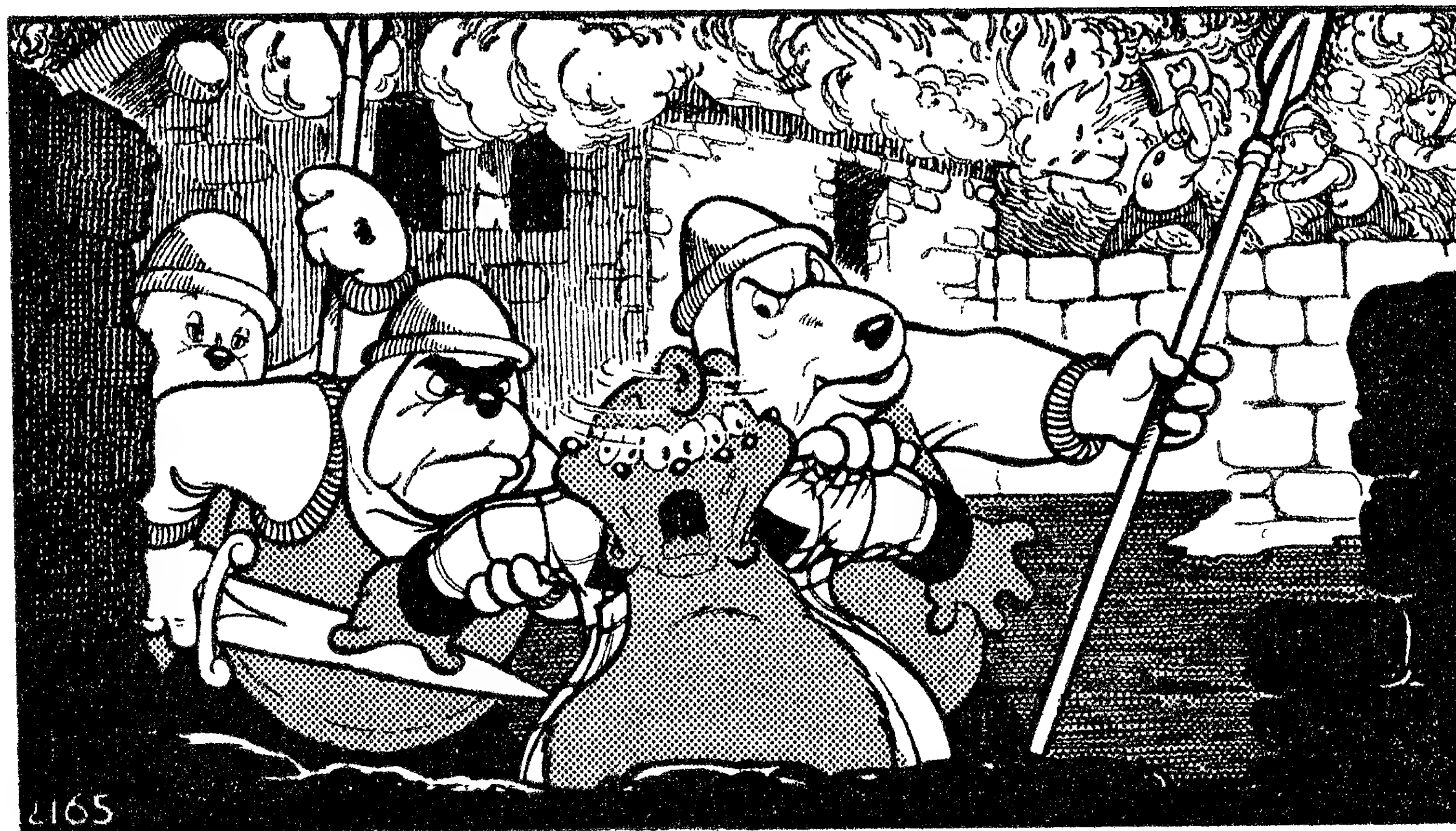
„Tom Poes!", riep heer Ollie, vreselijk schrikkend. „Tom Poes! Wat doe je daar? Ach, ach, wat is de jeugd toch oppervlakkig! In plaats van een bezonken woord of een verstandig plan springt zo'n jonge vriend gewoon te water! Of zou...."

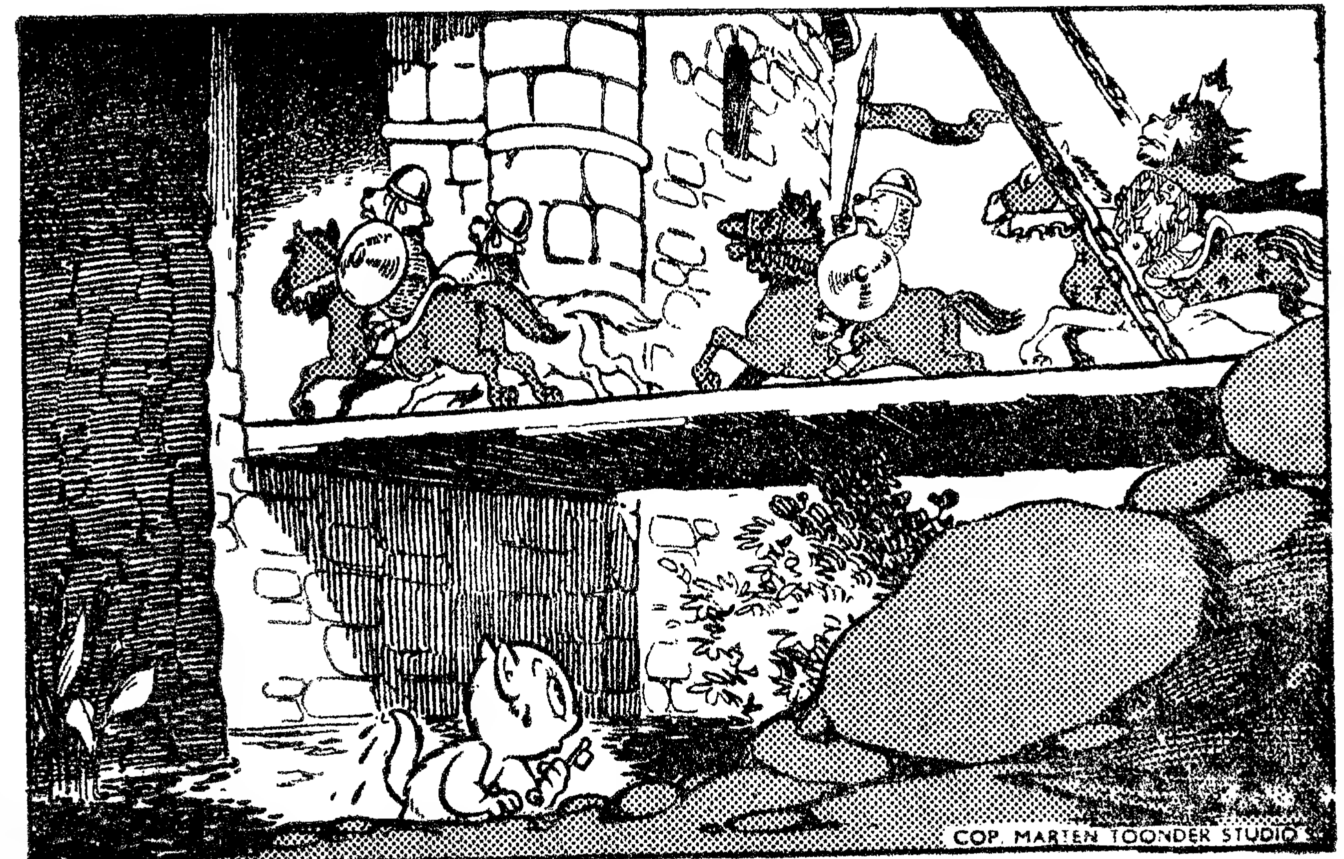
Heer Bommel aarzelde en begon handenwringend op de trans heen en weer te lopen. „Of zou hij soms getroffen zijn?". stamelde hij ten slotte. „Misschien is hij door een pijl of zo geraakt zonder dat ik het zag! Als dat zo is, dan is hij nu aan het verdrinken! Of misschien is hij al gesneuveld! Ach, wat moet ik doen?"

In een vreselijke tweestrijd bewoog heer Ollie zich op de muren van het geteisterde kasteel. Nu eens trok hij de jas uit om Tom Poes na te gaan springen, dan weer greep hij een gevallen schild om zich een doorgang naar buiten te vechten.

Hij was hier zó mee bezig, dat hij niet eens merkte, dat er niet meer gestreden werd. Want bij een laatste grote aanval had een groepje stormrammers zich al beukend een doorgang door een muur gebaand en de verdedigers in de rug aangevallen. Hierdoor kwam het dan ook, dat heer Bommel ten slotte tamelijk alleen achter de kantelen stond, want alle omstanders en strijdgenoten waren in verbluffend korte tijd verdwenen om door de geheime gangen te vluchten.

Tom Poes ploeterde intussen in de gracht rond zonder de sleutel te vinden. En hij begreep, dat hij op moest schieten, want nu de strijd geëindigd was, begon hij in de gaten te lopen.

Terwijl heer Bommel nog steeds in beraad was, of hij Tom Poes uit de gracht moest redden of niet, doken er achter hem plotseling enkele grimmige figuren op, die hem in de kraag vatten.

Dit bracht heer Ollie weer tot de werkelijkheid terug. Hij ontdekte, dat er niet meer gevochten werd en dat er enkele lieden bezig waren met het blussen van de branden.

„Mooi!", sprak hij goedkeurend. „Jullie komen net bijtijds om mijn slot te redden. De brandweer moest overal zo paraat zijn — dan zouden er meer monumenten behouden blijven."

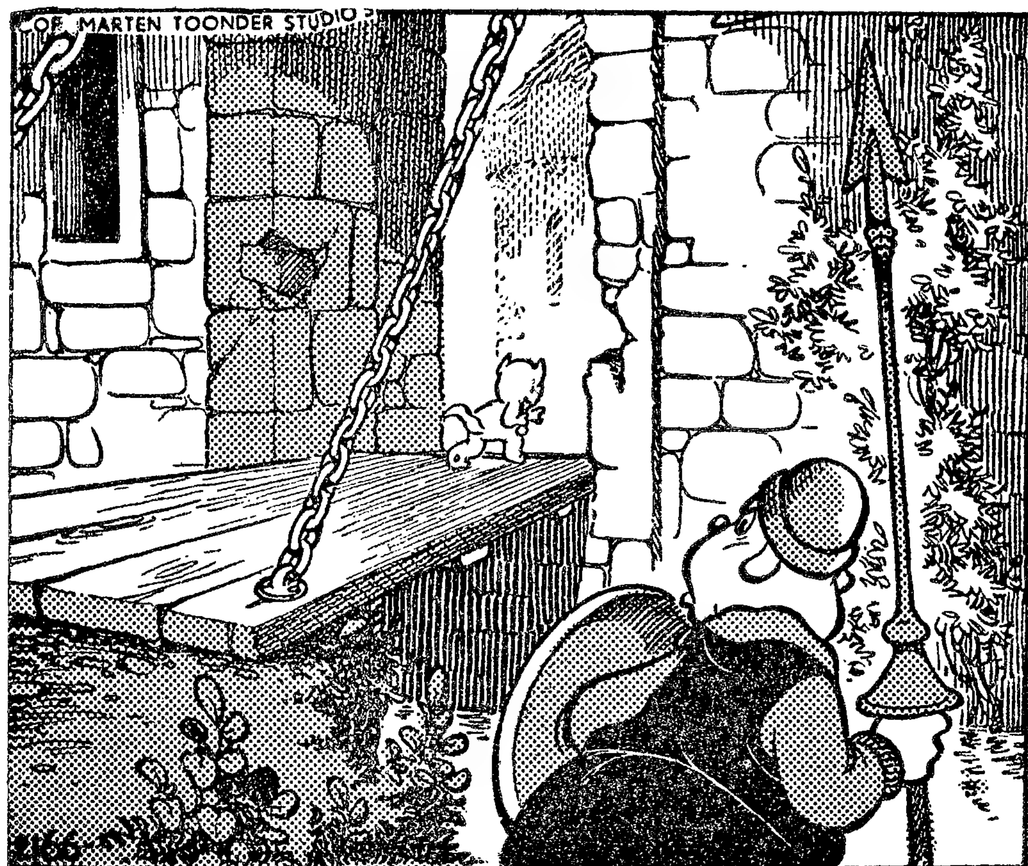
„Wat brandweer!", riep een van de gehelmde gedaanten uit. „Wat zijt gij voor een joker? Een nar waarschijnlijk met uw grove ruiten! Spreek op, behoort gij tot de hoog-brauwen?"

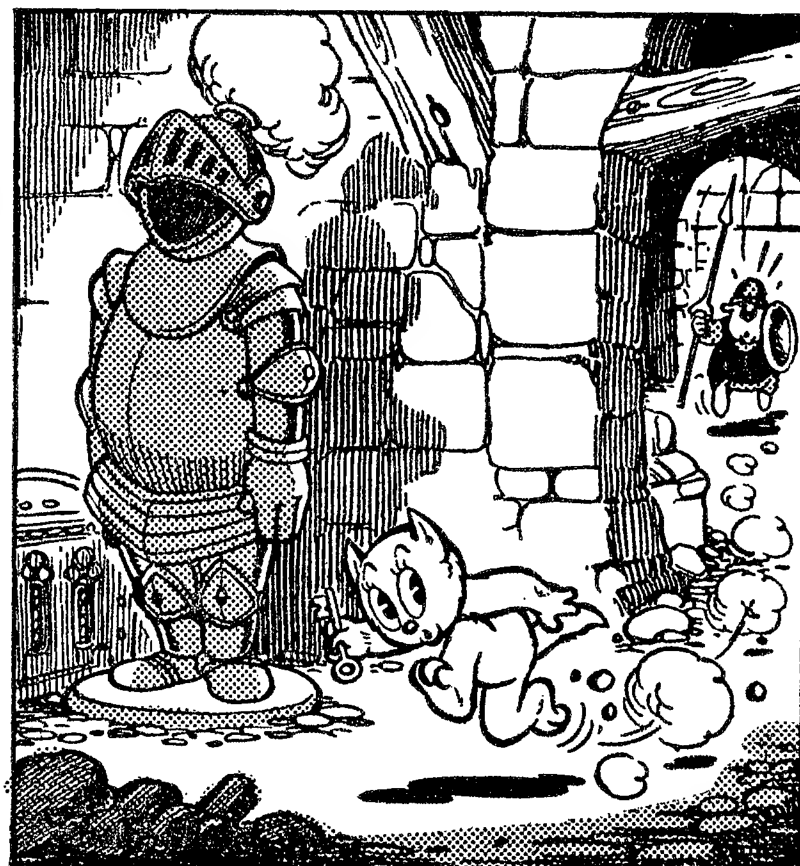
„De wat?", stamelde heer Bommel geheel verward. „Van hoogbrauwen heb ik nooit gehoord en een joker ben ik ook niet! Ik ben heer Olivier B. Bommel, de eigenaar van dit kasteel!"

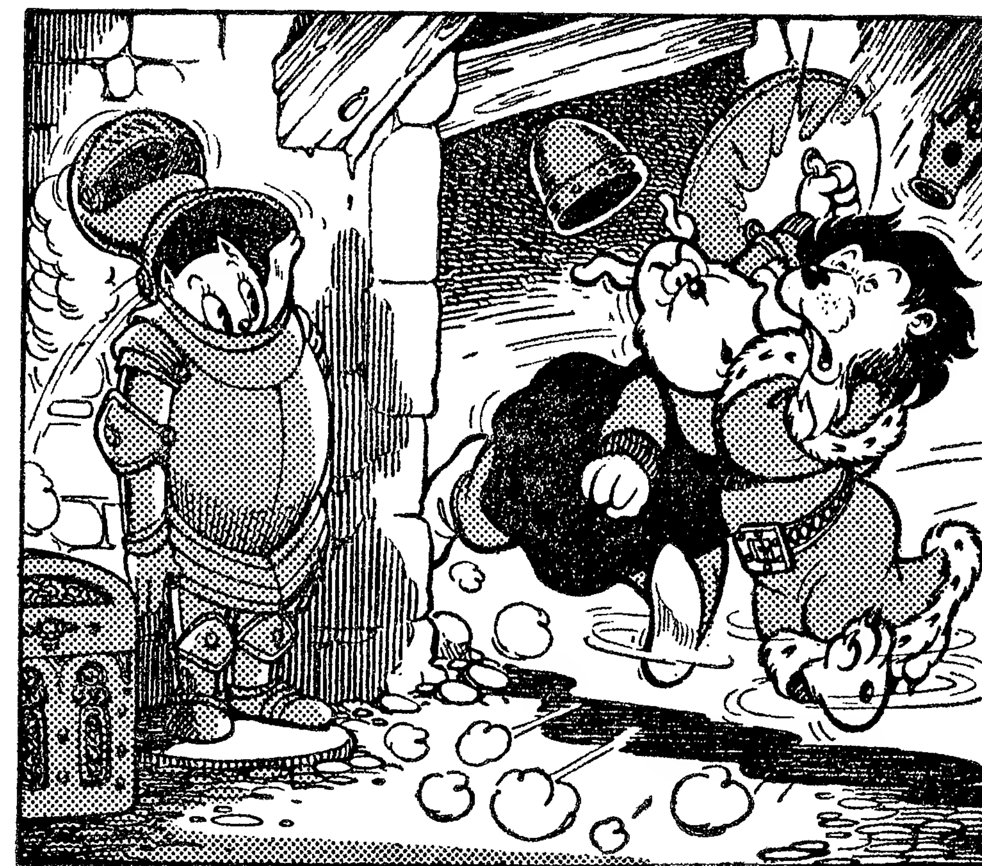
„Welzo!", hernam de barse krijgsman, „de eigenaar? Dan zijt ge dus een hoogbrauw! Voort met u — ge gaat in de kelders!"

En zo werd heer Ollie ruw voortgesleept en opgesloten in een duistere cel. Daar zat hij nu vol zorg om zijn eigen lot, maar ook om Tom Poes. Want hij wist niet beter of die was in de slotgracht gevallen.

Maar dat was niet waar, zoals de oplettende lezertjes zich zullen herinneren. Tom Poes was in het water gedoken om de sleutel van het geheimzinnige deurtje op te duiken en daar was hij na veel moeite eindelijk in geslaagd. Blazend kwam hij ten slotte boven met het kostbare voorwerp in de hand, precies op het moment dat een ruiterstoet het historische bouwwerk binnendaverde over de ophaalbrug boven zijn hoofd.

Tom Poes staarde van het vuile water van de slotgracht uit de fraaie stoet na.

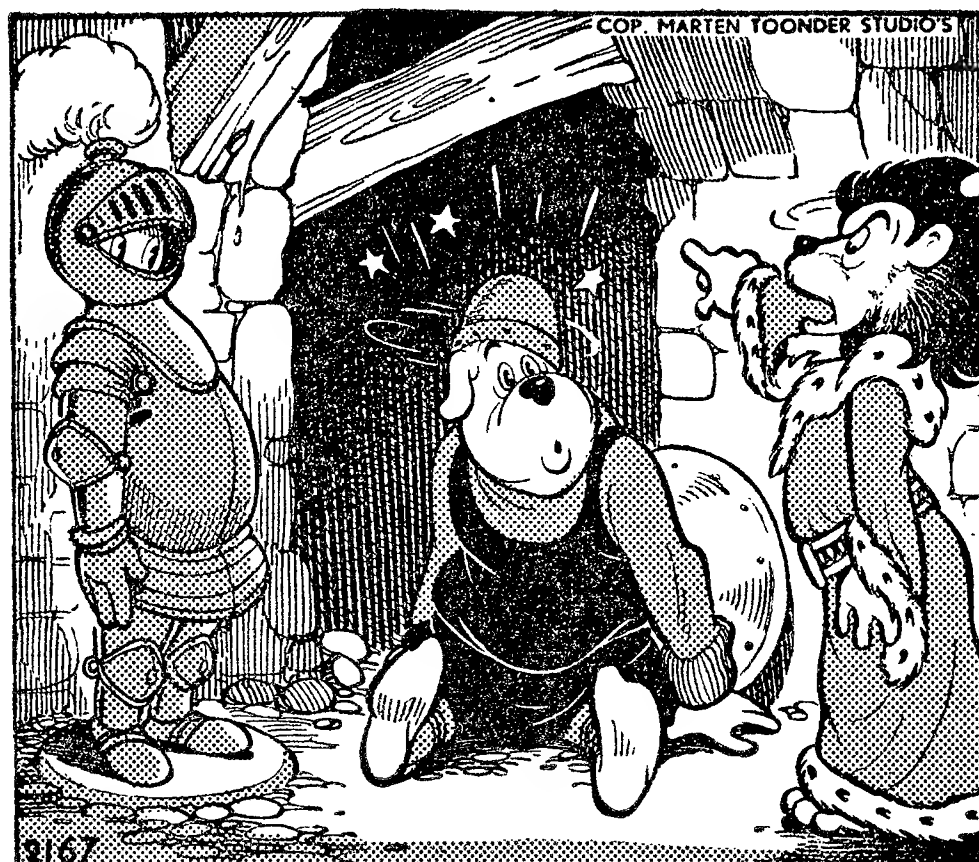
„Dat was een koning!", mompelde hij. „Als ik het dus goed begrijp was de baron die hier woonde een opstandeling! Zijn burcht werd belegerd door de troepen van de vorst, dat is nu wel duidelijk. En toen het hem te benauwd werd, vluchtte hij door het toverdeurtje en verkocht het kasteel aan heer Ollie. Zodat die nu dus voor een opstandeling zal worden aangezien! Ach, wat een ingewikkelde toestand! Ik moet zo gauw mogelijk proberen om heer Bommel weer te bereiken en hem mee te nemen naar die deur. Want in deze middeleeuwen is men niet gemakkelijk met rebellen!"

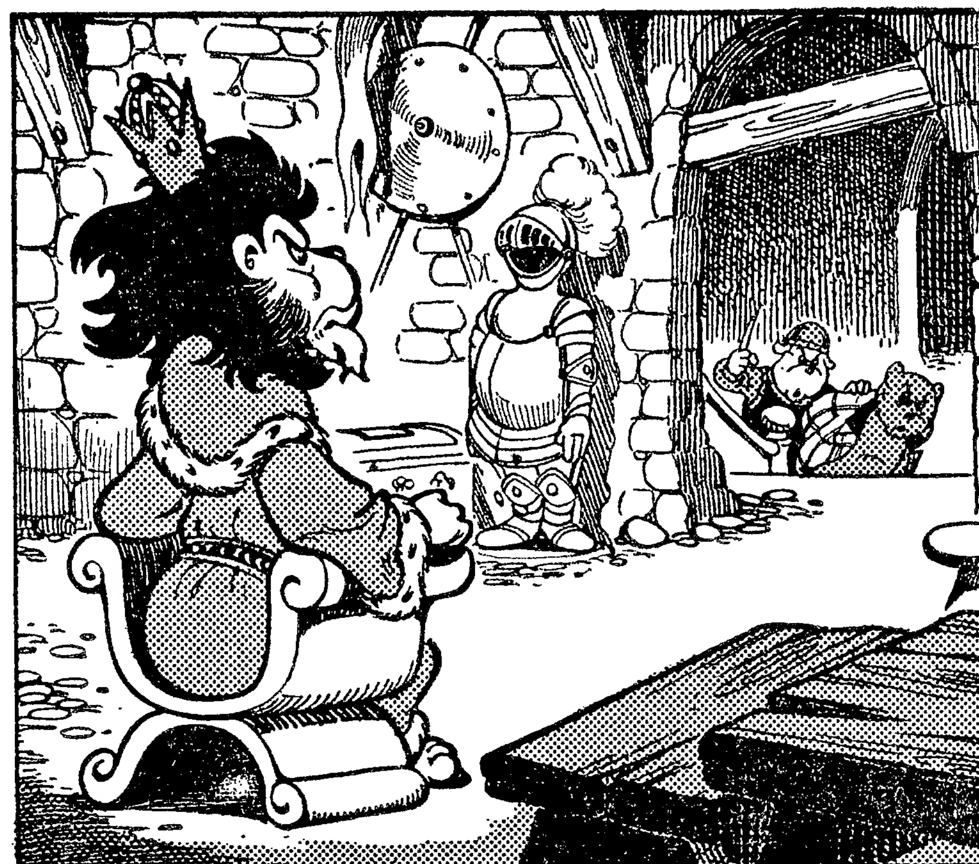
Bezorgd klom hij uit de gracht en sloop snel de ophaalbrug over om in de burcht te geraken. Maar door zijn haast had hij niet in de gaten, dat aan de walkant een wachter naderde. Deze keek enigszins bevreemd naar het witte figuurtje, dacht een kort ogenblik na en riep toen bars: „Halt!"

Dat was voor Tom Poes het teken, dat hij ontdekt was en vluchten moest — en dat deed hij dan ook. Met grote vaart rende hij over de binnenplaats en snelde de hall binnen. Die was op dat moment geheel verlaten. Overal lag nog puin van de strijd doch bij de ingang stond een leeg harnas — het zondagse pak van de burchtheer. Dat was een mooie schuilplaats en zonder zich te bedenken klom Tom Poes er tegen op, tilde de helm omhoog en liet zich naar binnen zakken. Hij was daar net mee klaar, toen de wakkere wachter naar binnen daverde onder het uiten van hese kreten.

Nu wilde het toeval, dat de koning juist een ronde door het bouwwerk maakte en op hetzelfde ogenblik als de schildwacht de hall betrad.

Dat gaf een harde slag! Maar een goed ding was, dat de aandacht door deze gebeurtenis geheel van Tom Poes werd afgeleid....

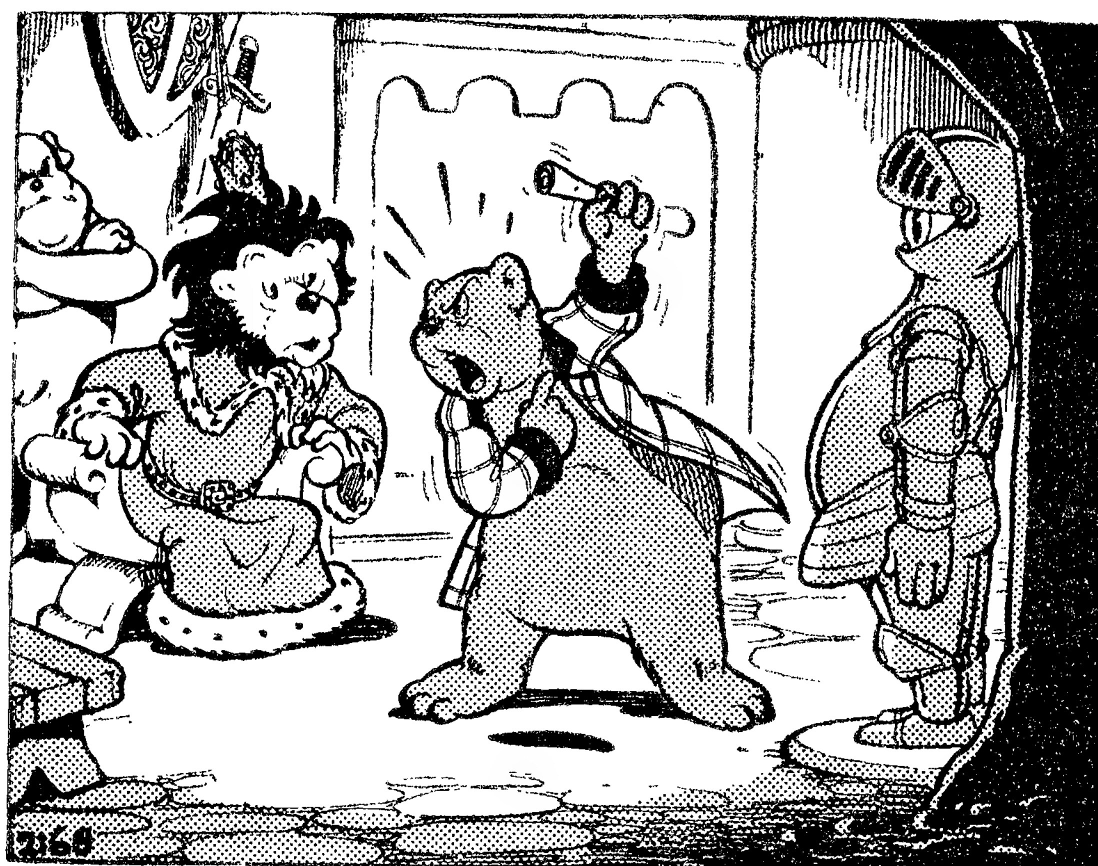
De koning en de schildwacht hadden enige tijd nodig om de schok te boven te komen. De vorst herstelde zich het eerste. Hij ging waardig recht staan, schikte zijn kroon en fronste de wenkbrauwen. Maar het moet gezegd worden, dat hij zich wist te beheersen. Door het veroveren van de burcht was zijn stemming mild geworden en daarom gromde hij slechts:

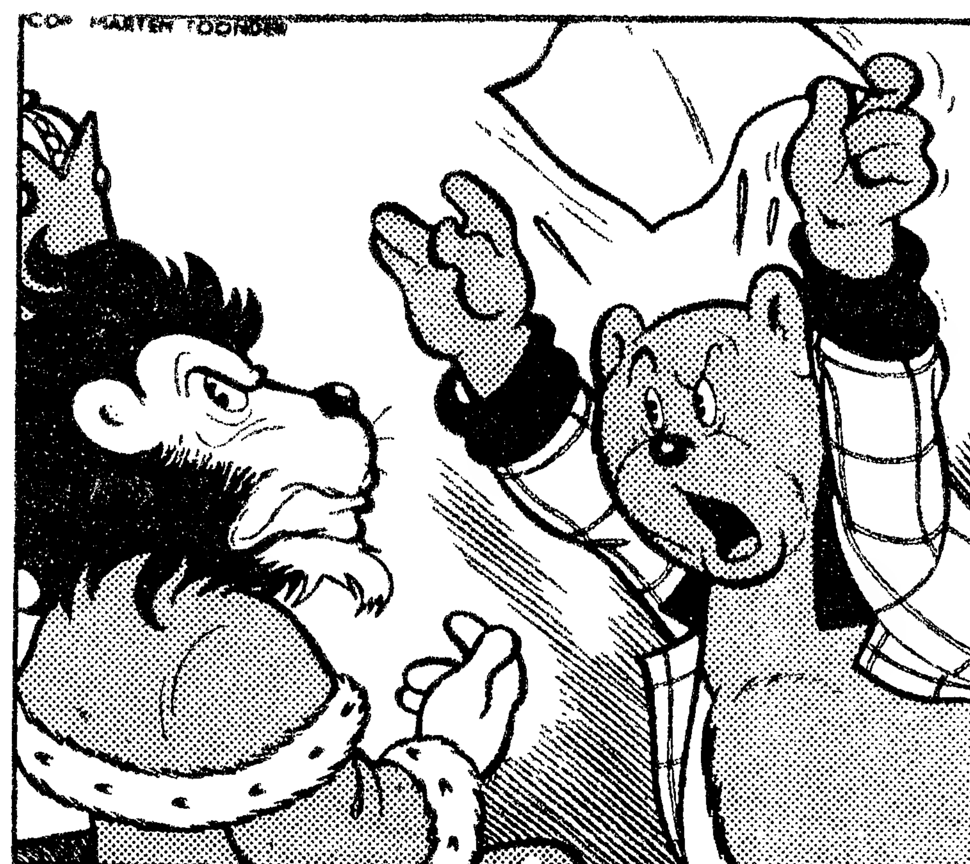
„Deze misstap had u het hoofd kunnen kosten, sukkelaar! Ik raad u aan in het vervolg uw voeten beter te besturen. Dit keer zal ik nog genadig zijn, hoewel het mij aan het hart gaat. Breng thans de opstandige leenman voor mij die dit kasteel bewoonde!"

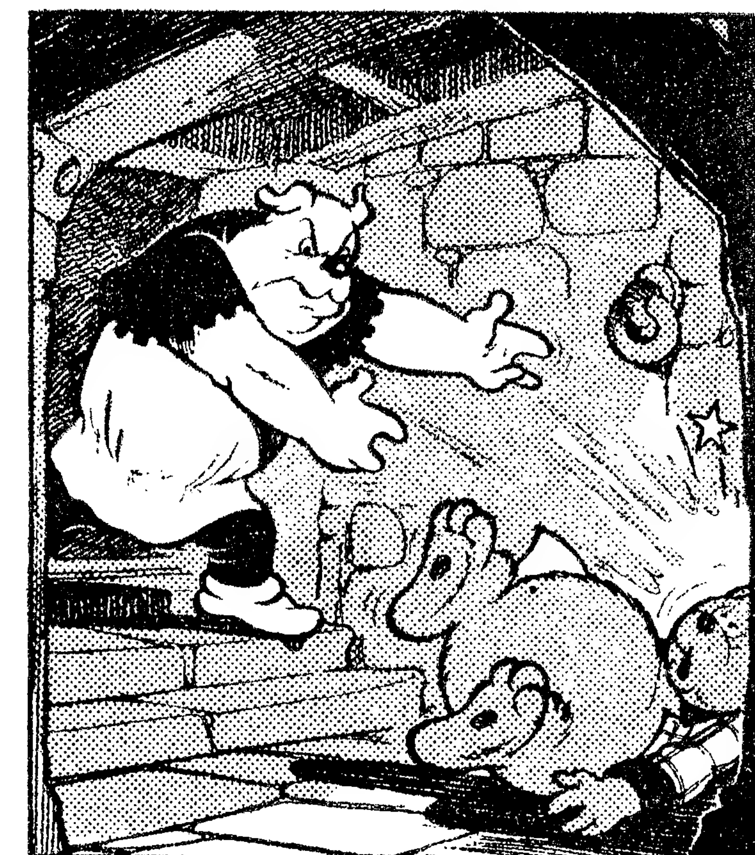
De schildwacht snelde opgelucht heen en de koning zette zich in een zetel, niet ver van het harnas waar Tom Poes in verborgen zat. Dat was natuurlijk niet prettig, omdat Tom Poes het lang niet gemakkelijk had. Maar de aandacht van de vorst werd al spoedig getrokken door luide kreten en woedende uitroepen die uit de kelder opstegen en snel dichterbij kwamen. Het was duidelijk, dat de opstandige leenman naderde. En ja, hoor! Daar werd heer Bommel al door de schildwacht naar binnen geduwd.

„Het is een schande!", riep hij toen hij de zittende gewaar werd, „Jij bent natuurlijk de aanstichter van al die baldadigheid. De vreemdste figuren zetten tegenwoordig een kroontje op en gaan lawaai maken in het verblijf van een heer! Maar ik neem het niet! Dit is huisvredebreuk! Dit is beschadiging van eigendom en vrijheidsberoving. Maar er is nog recht in dit land. En recht zal ik krijgen, al zou ik er voor naar de koning moeten gaan!"

„Bijlo!", mompelde de vorst, „dat is sterk! Ik ben de koning! Maar wie zijt gij? De leenman die deze burcht bewoonde was baron Everhart en daar lijkt gij evenveel op als een hoestbui op een donderslag! Spreek op!"

„Wie ik ben?" raasde heer Bommel. Hij trok met enige moeite het koopcontract uit zijn zak en zwaaide dat voor de koning heen en weer. „Ik ben heer Olivier B. Bommel! De eigenaar van deze burcht! Ik heb van kasteel geruild met een zekere baron Everhart! Hier staat het zwart op wit!"

„Bommel?", mompelde de vorst nadenkend. „Die naam ken ik niet. Geen van mijn leenmannen heet Bommel. Het lijkt mij trouwens een uitheemse naam. En ik weet zeker, dat de baron die van hier uit zijn opstandig spel begon Everhart heette! Deze zaak is mij duister!"

„Mij niet minder!" schreeuwde heer Ollie. „Ik ben geen leenman! Ik ben een heer en hoogstens een ruilheer! En Bommel is geen uitheemse naam — wat dat dan ook is. Wij Bommels zijn van goede, oude familie en wij houden niet van deze nieuwerwetse lawaaimethodes. Ik ben tenminste blij, dat mijn goede vader dit niet behoeft mee te maken!"

„Nieuwerwetse lawaaimethodes?" herhaalde de koning. „Hm! Ik hoor, dat ge een hoogbrauw zijt. En al zijt ge dan ook Everhart niet, ge zijt evengoed een opstandeling!"

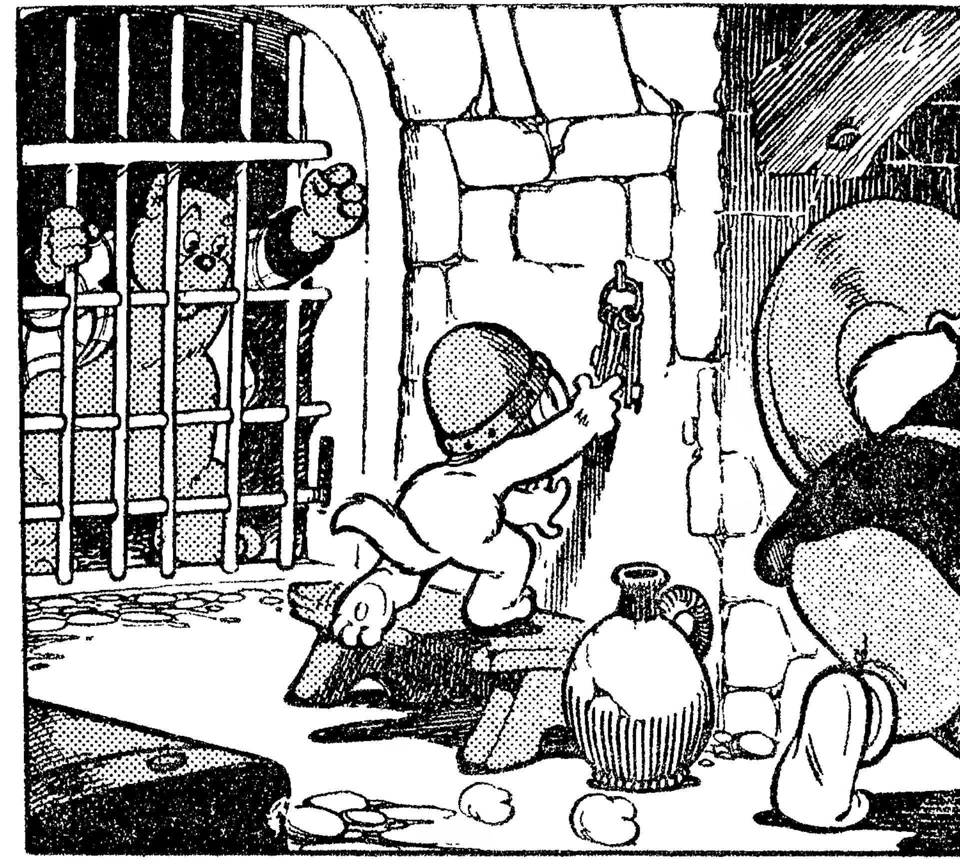
Heer Ollie raakte nu danig in de war. Hij begreep, dat hij in een ander tijdperk terecht was gekomen, maar omdat vaderlandse geschiedenis nooit een sterk punt in zijn ontwikkeling was geweest, kon hij het allemaal niet zo goed thuisbrengen. Het enige wat hem duidelijk werd, was dat hij erg in de moeilijkheden zat en dat hij voor een opstandeling werd aangezien.

„Ik ben geen hoogbrauw, als je begrijpt wat ik bedoel!", riep hij radeloos. „Ik ben Bommel, gewoon maar heer Bommel en aan politiek doe ik niet! Ik wil naar huis!"

„Genoeg!", sprak de koning koel. Hij wenkte de schildwacht en even later werd de arme heer Ollie ruw weer in zijn cel geworpen......

Tom Poes wachtte tot de koning met driftige schreden de hall verlaten had om zijn ronde te hervatten. Daarna kroop hij uit het harnas en schoot een van de schemerige gangen in. Hij had het geluk ergens in een hoek wat weggeworpen wapentuig te vinden en daaruit zocht hij een passend helmpje. Want hij dacht, dat hij met zo'n ijzeren hoofddeksel op veel minder vlug in de gaten zou lopen dan zo maar met z'n blote hoofd. Nu, daar had hij gelijk in. Het burchtwezen vraagt nu eenmaal een goede bescherming van de schedel en het valt op wanneer men daar geen rekening mee houdt. Toen hij dan ook even later door de gangen liep was er niemand meer die op hem lette. En daar hij zich bovendien bescheiden in de schaduw hield, geraakte hij ongehinderd bij de trappen die naar de kelders leidden.

Het was nu niet moeilijk meer om de verblijfplaats van heer Ollie te ontdekken. Al van verre klonk de stem van de beproefde leenman door de holle gangen en de echo's van zijn boos geroep wezen vanzelf de weg.

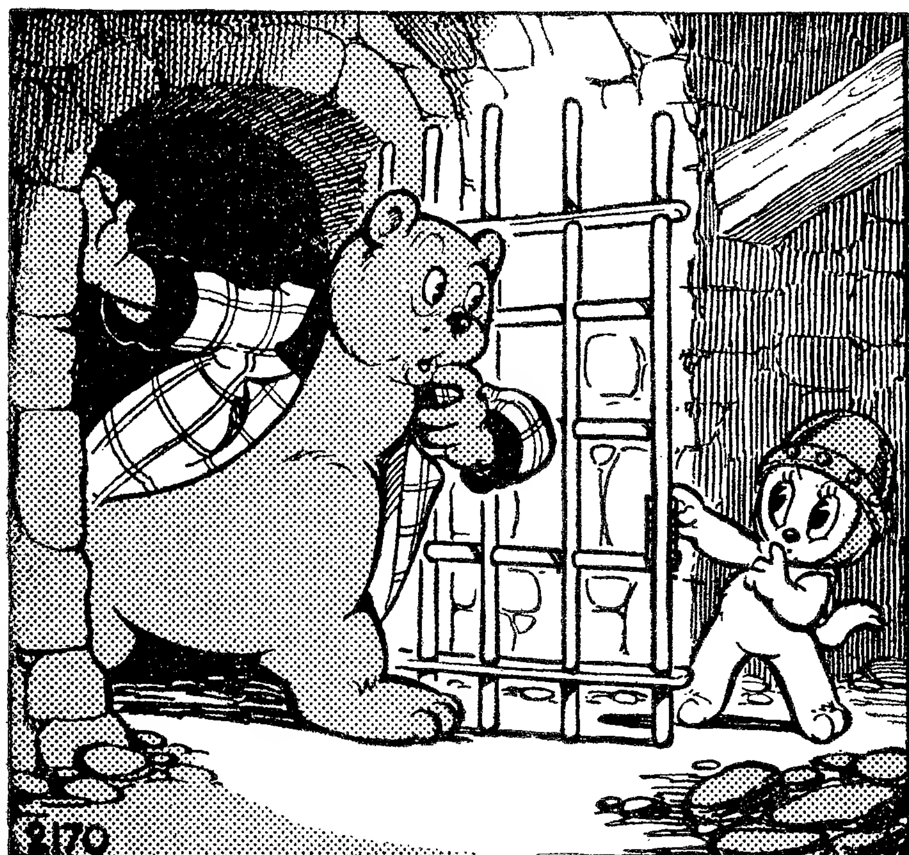
Tom Poes stapte brutaalweg op de wachter af, die verveeld voor de cel zat. „Je moet bij de koning komen!", zei hij. „Maak haast, want zijne majesteit heeft een slecht humeur!"

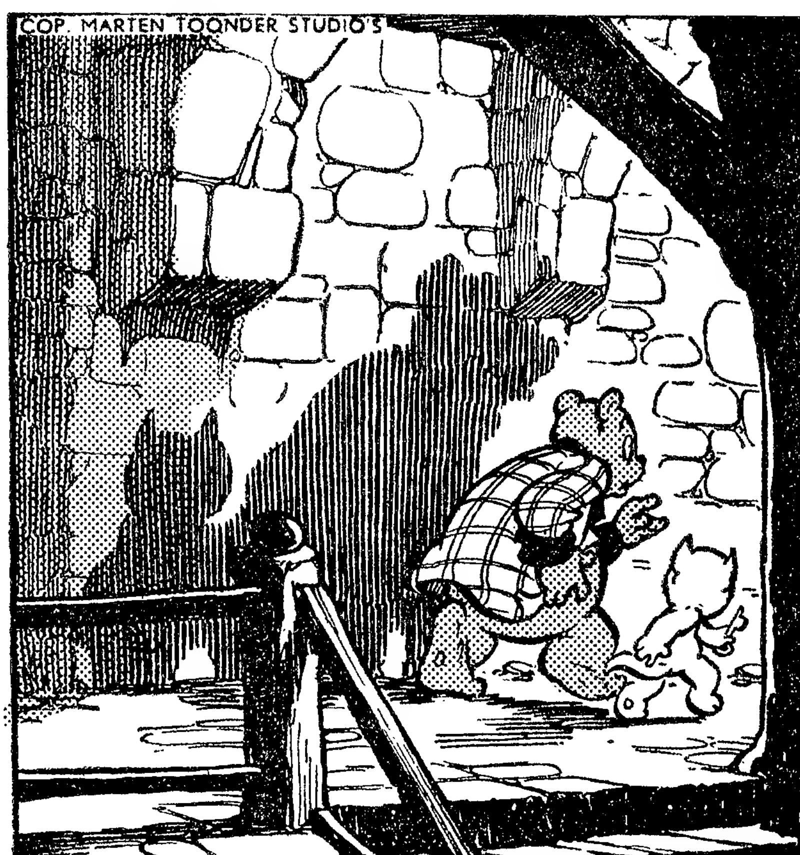
De schildwacht gluurde hem wantrouwig aan. „En de gevangene dan?", gromde hij. „Ik mag hem niet alleen laten – hij is gevaarlijk."

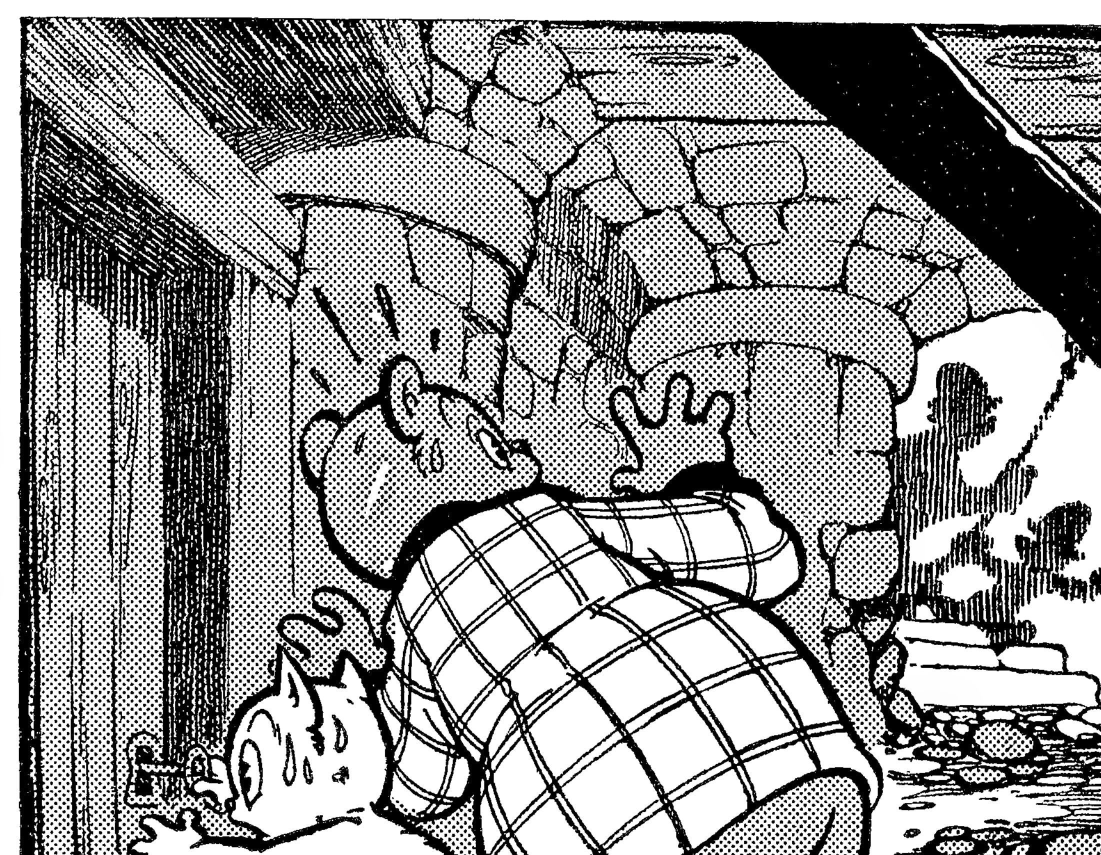
„O, ik zal wel even op deze misselijke hoogbrauw passen!", zei Tom Poes. „Zo gevaarlijk is hij niet meer, want de tralies zijn dik!"

Deze woorden schenen de bewaker te overtuigen. Hij stond tenminste op en liep grommend naar de trap.

Heer Bommel had het toneeltje zwijgend aangezien, maar nu keerde zijn woede zich tegen Tom Poes, die snel de sleutels van de muur pakte....

„Jij misselijk klein ventje!", loeide hij. „Bestaat er dan helemaal geen respect meer voor een ouder heer? Het is maar goed, dat mijn goede vader dit niet hoeft meemaken. De eerste de beste kwajongen kan mij beledigen en ik moet het hier machteloos in een stinkende kelder aanhoren! Laat mij er uit, of ik zal. . . ."

„Sst!", zei Tom Poes. Hij stak de sleutel in het slot en opende de traliedeur. „Kom gauw, heer Ollie!", fluisterde hij. „De wachter kan ieder ogenblik terugkomen en dan is het te laat."

„Tom Poes!", stamelde heer Bommel. „Jij. . . ." Toen drong het tot hem door, dat hij vrij was en verbaasd stapte hij zijn cel uit. De echo van zijn laatste kreten was nog niet verstorven toen hij reeds achter Tom Poes aan door de gangen sloop.

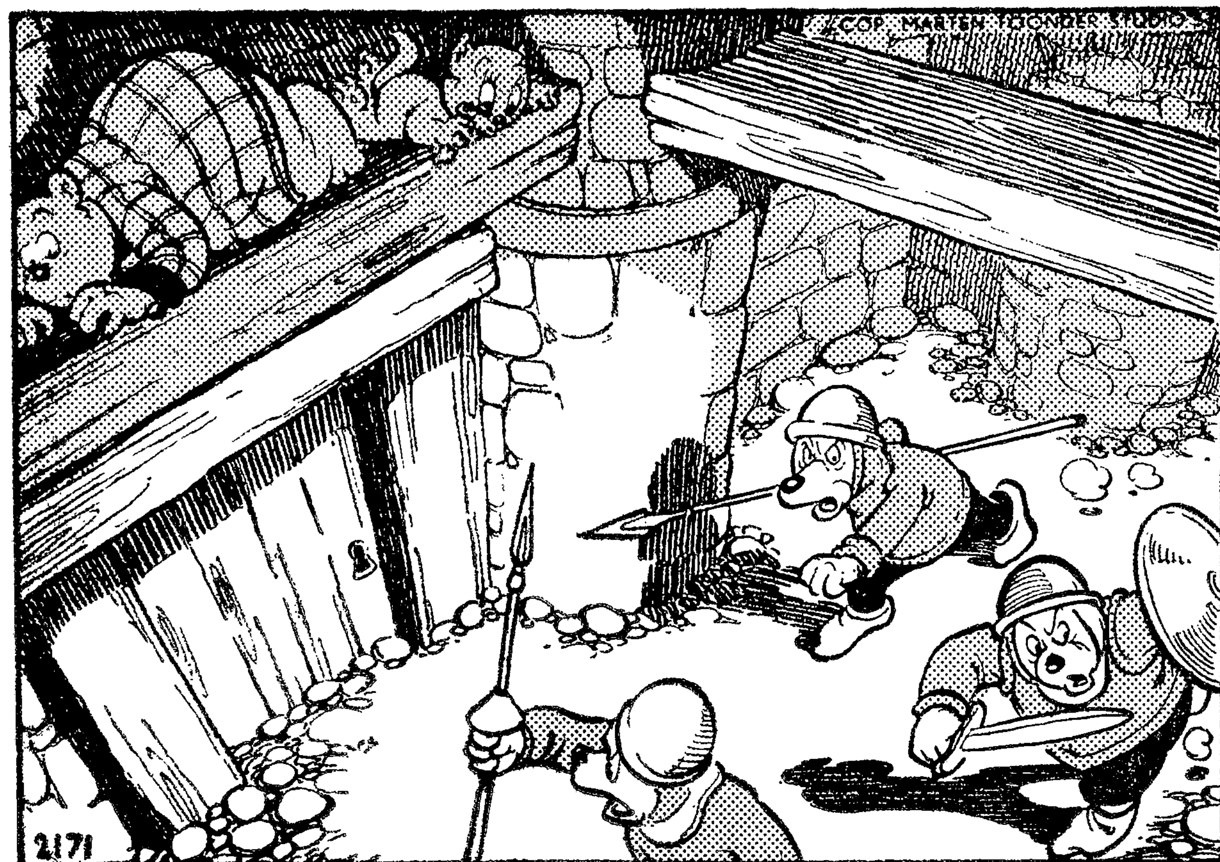
„Waar gaan we naar toe?", hijgde hij gesmoord. „Het is erg aardig van je om me uit die nor te halen, jonge vriend, maar wat gaan we nu doen? We moeten ergens heen, want als ze ons pakken ziet het er niet best uit, als je begrijpt wat ik bedoel."

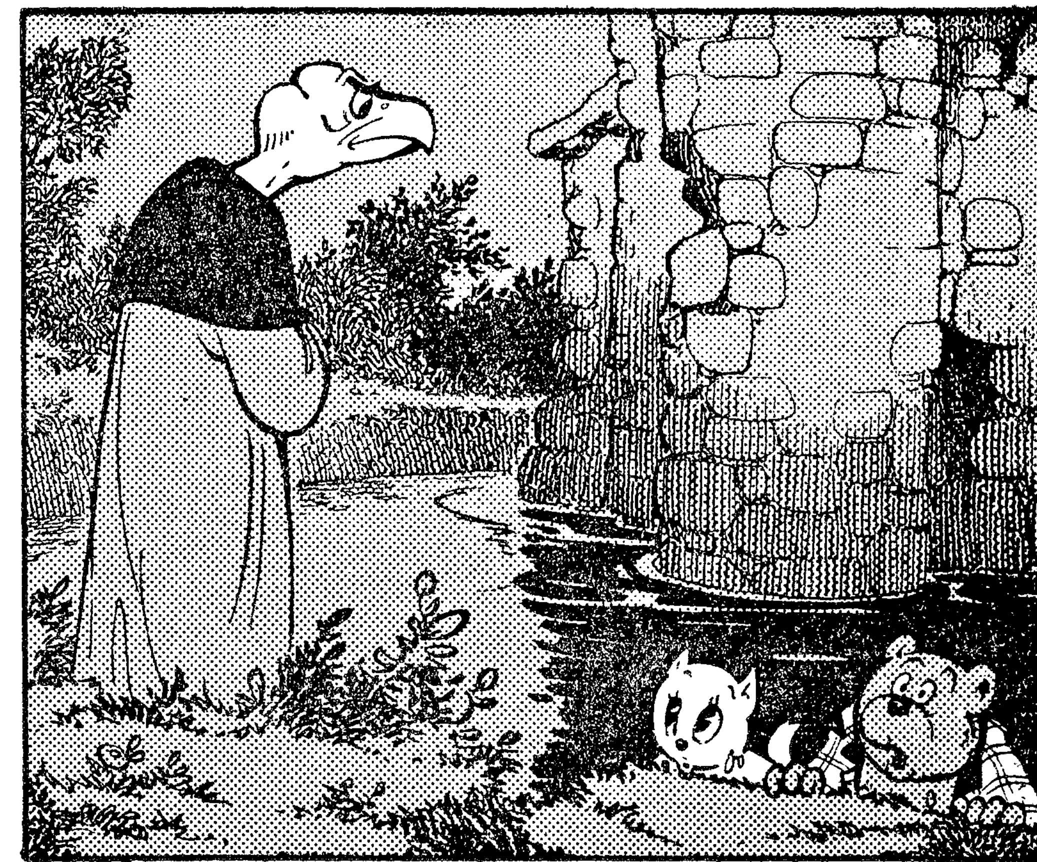
„Ik begrijp het!", zei Tom Poes. „We gaan weer terug door dat geheimzinnige deurtje. Dat is de enige kans om van al dit gedoe af te komen — en ik heb de sleutel gevonden!"

„Natuurlijk, dat deurtje!", riep heer Bommel. „Terug naar onze eigen tijd. Weliswaar heb ik daar geen huis meer — maar beter een heer zonder huis, dan een heer die in zijn huis wordt opgesloten, wat jij? Kijk, daar is het!"

Tom Poes sprong op de deur af en stak de grote sleutel in het slot. Hij begreep nu, dat ze precies hetzelfde deden wat baron Everhart gedaan had en hij vond het een slimme uitvinding. Want er is nu eenmaal geen betere vlucht voor het gevaar dan van tijdperk te veranderen.

Maar tot zijn ontzetting weigerde het slot. En tot overmaat van ramp naderde er een groepje wachters, dat heer Ollies verdwijning had gemerkt. . . .

„Vlug, jonge vriend", hijgde heer Bommel. „Ze zitten achter ons aan! Ze zijn al vlak bij! Schiet dan toch op — maak die deur open!"

„Het gaat niet", fluisterde Tom Poes wanhopig, „het slot weigert, ik kan de sleutel niet omdraaien!"

Het geroep van de zoekende wachters klonk steeds dichter bij en ook het gekletter van ijzeren wapens deed zich horen. Teneinde raad trok Tom Poes de sleutel weer uit het slot en wees naar boven. Heer Ollie begreep hem opvallend vlug en met een fraaie sprong en wat gescharrel hees hij zijn gevulde gestalte op een balk boven de deur. Tom Poes klom hem na en daar lagen ze nu, terwijl het ruwe voetvolk stampend en grollend onder hen passeerde. Ademloos wachtten ze, tot het groepje om een hoek was verdwenen.

„Wat nu?", fluisterde heer Ollie radeloos. „Wat moeten we toch beginnen? Hoe komen we uit dit ellendige bouwwerk?"

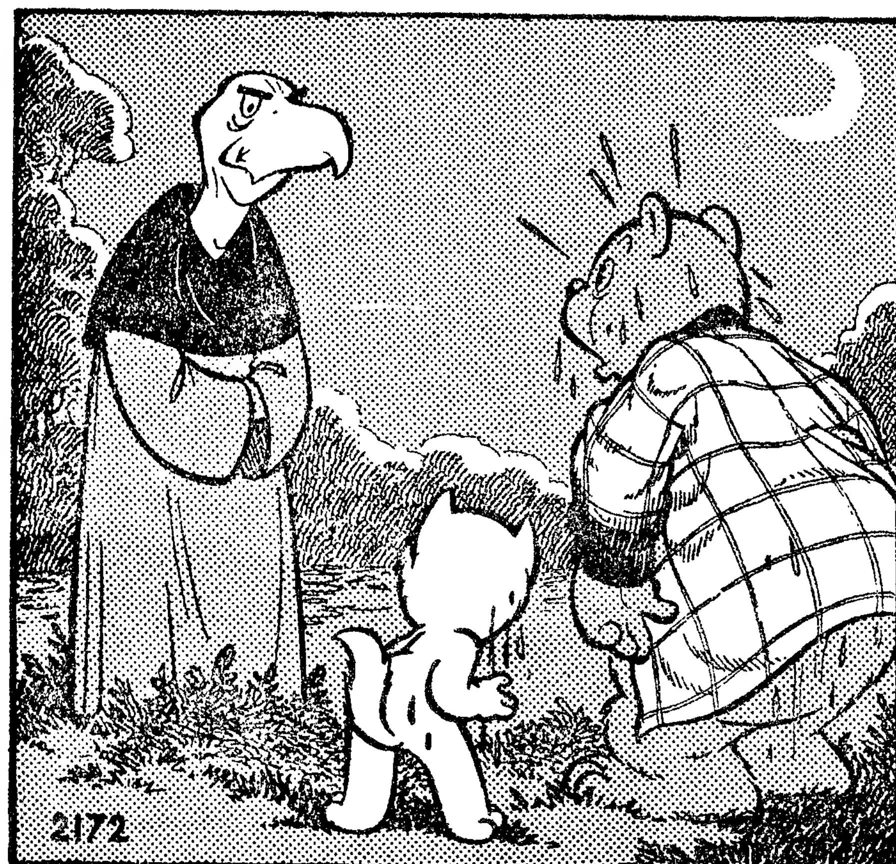
Maar Tom Poes liet de moed nog niet zakken. Hij hielp zijn vriend weer naar beneden en trok hem mee naar een ander vertrek, waarin zich een raamloos venster bevond.

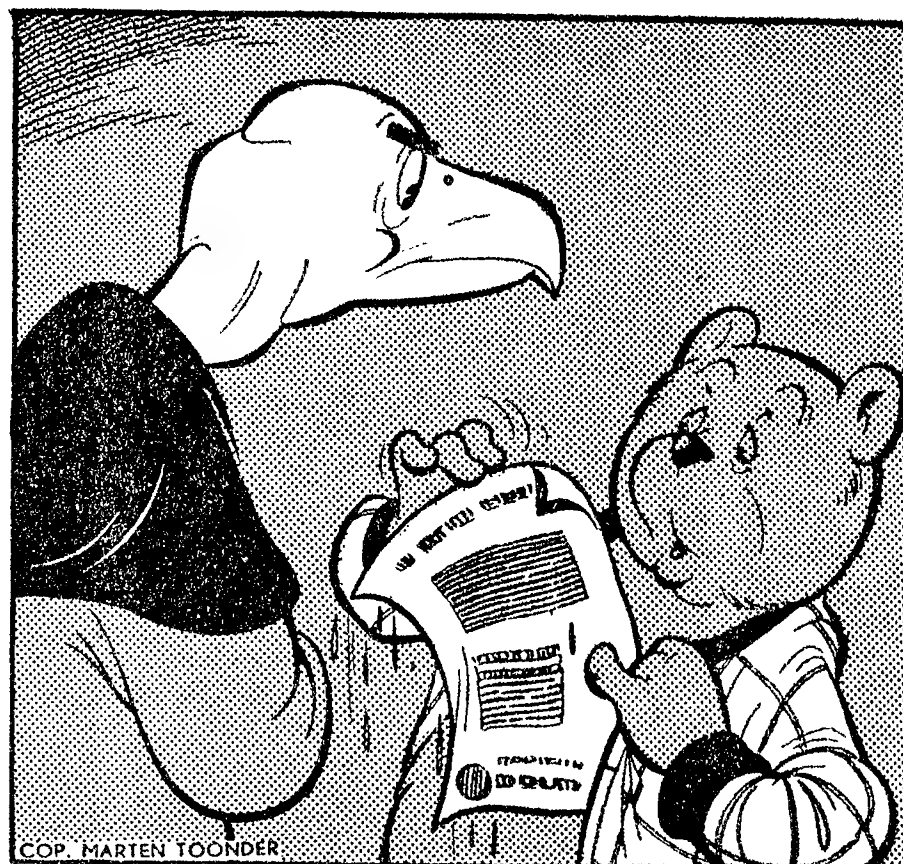
„Springen!", zei hij. „Het is nat — maar het is de enige uitgang."

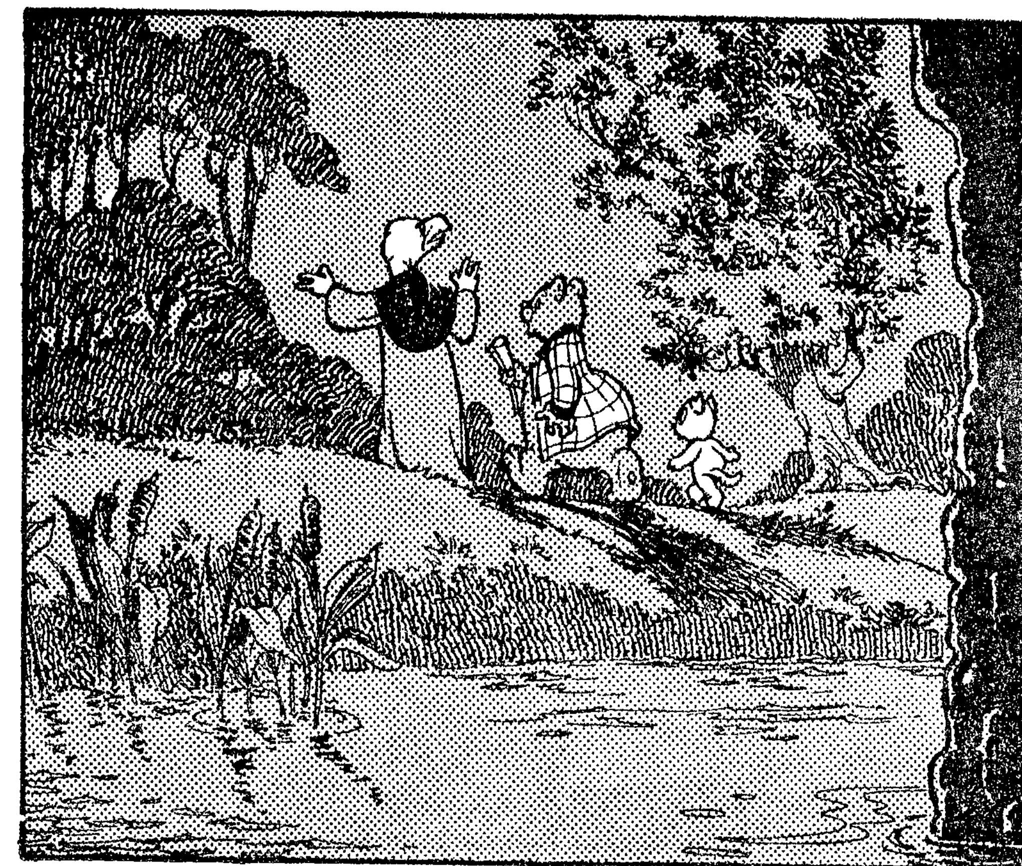
Heer Bommel boog zich uit het venster en staarde een ogenblik klappertandend naar het zwarte grachtwater onder zich. Daarop sloot hij de ogen en liet zich vallen. Het gaf een harde plons en Tom Poes, die vlak achter hem aan kwam, was bang, dat ze gehoord zouden worden. Maar alles bleef stil toen ze aan de andere zijde op de oever klauterden.

„Oef!", zei hij rillend, „ik geloof, dat het gelukt is, heer Ollie. We zijn niet opgemerkt!"

„Ge vergist u", zei een magere stem boven hen. „De maan kan dun sikkelen en ge kunt zonder blaai de blaffetuur openen, doch ik hoor u! Komt omhoog, hier tussen de dotterkoezen en vreest niet. Ik ben Droezeloor, de magiër!"

Tom Poes en heer Bommel hesen zich nat en druipend op de oever en staarden beklemd naar de grauwe figuur die daar in het maanlicht voor hen stond. Heer Ollie vond het eerste zijn spraak terug.

„Wie b-bent u?", stamelde hij.... „Ik verstond u niet zo g-goed, daar in het w-water. Wat zei u allemaal?"

„Mijn naam is Droezeloor", herhaalde de vreemde met dorre stem. „Ik ben de magiër, die in gindse veste onder het gebinte zijn spel bedreef. Mijn heer is Everhart, de baroen."

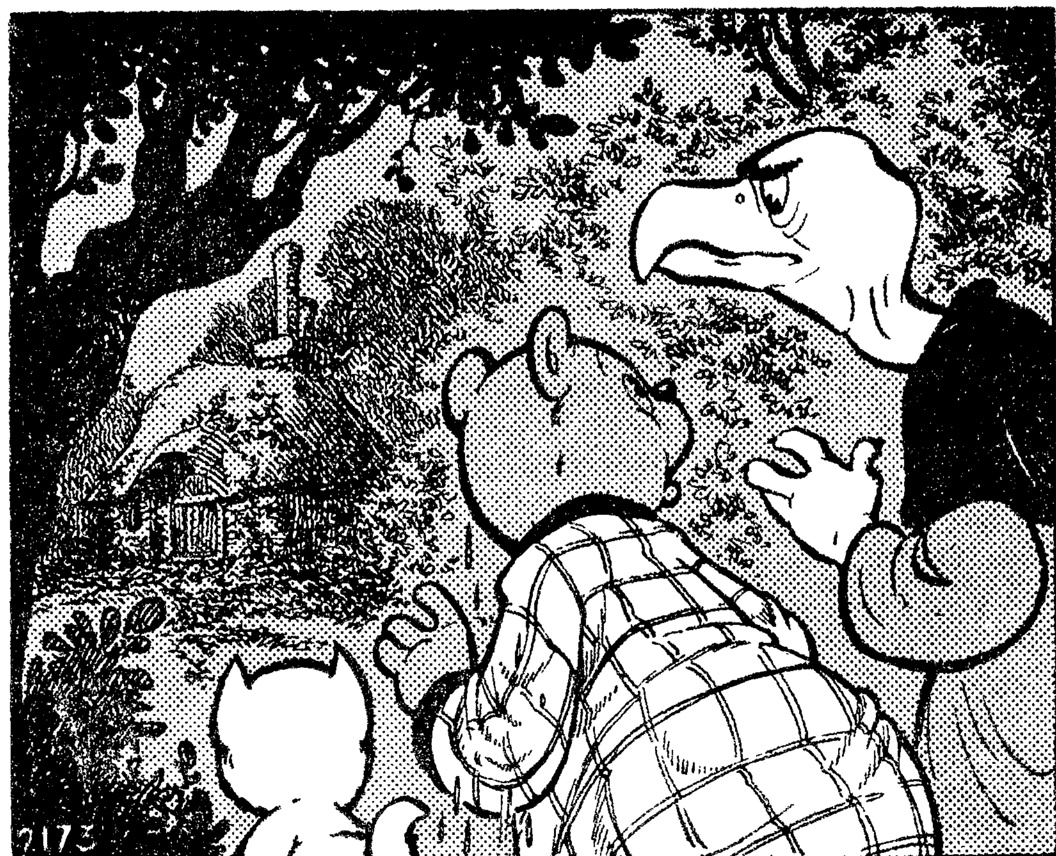
„Aha, baron Everhart!", riep heer Bommel opgelucht uit. „Dat is die gewetenloze schurk waarmee ik van kasteel heb geruild. Ik ben nu de eigenaar van die eh.. veste, heer Droezelaar. Bommel is mijn naam. Mijn jonge vriend Tom Poes en ik zijn op de vlucht voor de soldaten daar. Niet, dat ik bang ben, hoor — een Bommel staat voor niets, wat jij, Tom Poes? Maar soms kan men beter even een beetje vluchten. Voor de overmacht, als u begrijpt wat ik bedoel."

De tovenaar staarde een poosje naar het ruilcontract dat heer Ollie hem voorhield en schudde toen langzaam het hoofd. „Het wordt mij helder", sprak hij. „Everhart, de baroen, is gewis door het magische deurtje ontsnapt. Het deurtje, dat ik voor hem heb bezworen met blaaskruid en dragant. Ja ja. En zo zijt gij de nieuwe heer, voortgekomen uit de spiraal van de tijd. Heer Drommel als ik u goed heb verstaan?"

„Bommel!", riep heer Ollie haastig. „Olivier B. Bommel! En ik ben niet uit een spiraal gekomen, hoor. Ik kom gewoon uit Bommelstein."

Zo pratende waren ze de vreemde tovenaar gevolgd door het duistere woud, steeds verder van de gevaarlijke burcht af. En nu werd er een lage hut tussen het geboomte zichtbaar.

„Mijn woonst!", sprak Droezeloor verklarend. „Daar zijt ge veilig voor de rakkers van de koning."

De tovenaar Droezeloor hield de pas een weinig in en wendde zich tot heer Bommel. „Ja, ja, heer", sprak hij, „ik ben de maker van het magische deurtje in de burcht. Een mooi, doch moeilijk stukje werk, mag ik wel zeggen. Everhart de baroen wilde een vluchtuitgang — een goede. En zo vervaardigde ik die poorte met behulp van dragant, blaaskruid en sandelijn, zodat degene die er uit zou gaan vijf eeuwen later zou terecht komen. Een kundig werkstuk voorwaar."

„Dat heb ik gemerkt", zei heer Bommel bitter. „Toen ik van de andere kant naar binnen ging, kwam ik vijf eeuwen eerder terecht. En toen merkte ik de reden dat die Everhart er vandoor ging. Want leuk is het hier niet. — Hoewel de ruil Everhart ook niet mee zal vallen", voegde hij er peinzend aan toe.

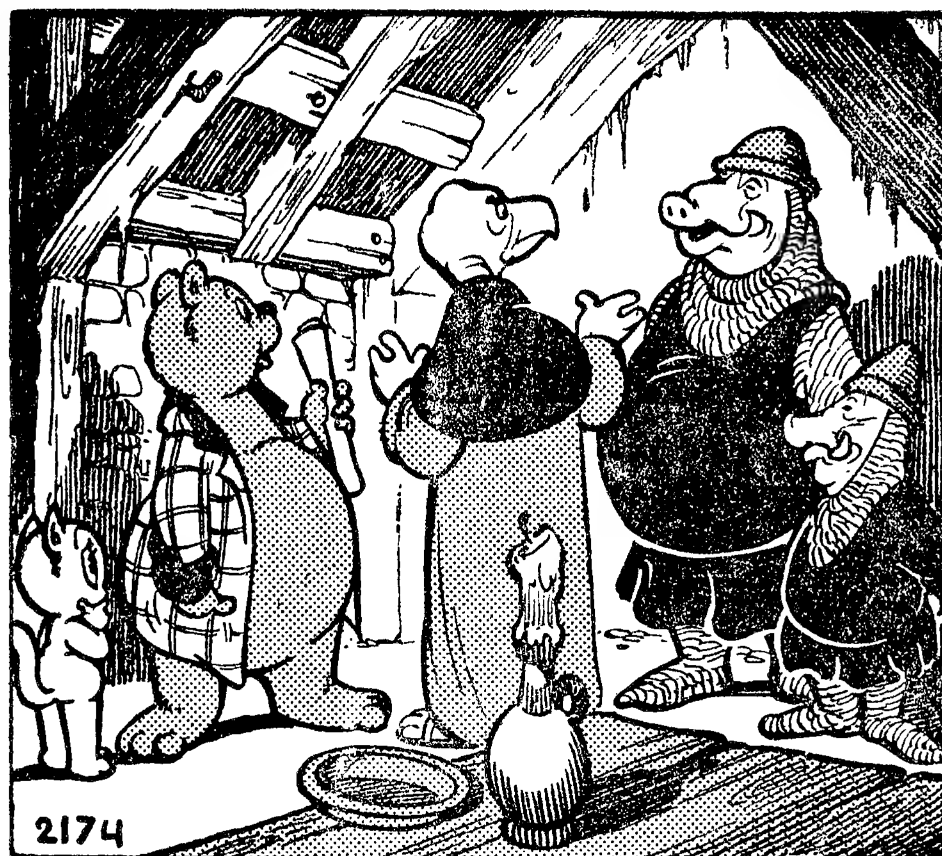
„Maar die poort werkte niet!", riep Tom Poes nu uit. „Toen wij wilden vluchten en ik de deur wilde openmaken, weigerde het slot!"

„Aha!", hernam de magiër, „dat is een zwakke stee in mijn werkstuk — ik geef het toe. Het slot werkt alleen maar wanneer vrijdag op de dertiende dag van een maand valt. Dat was gisteren. Wanneer gijlieden er dus door wilt gaan, zult ge op de volgende vrijdag de dertiende moeten wachten."

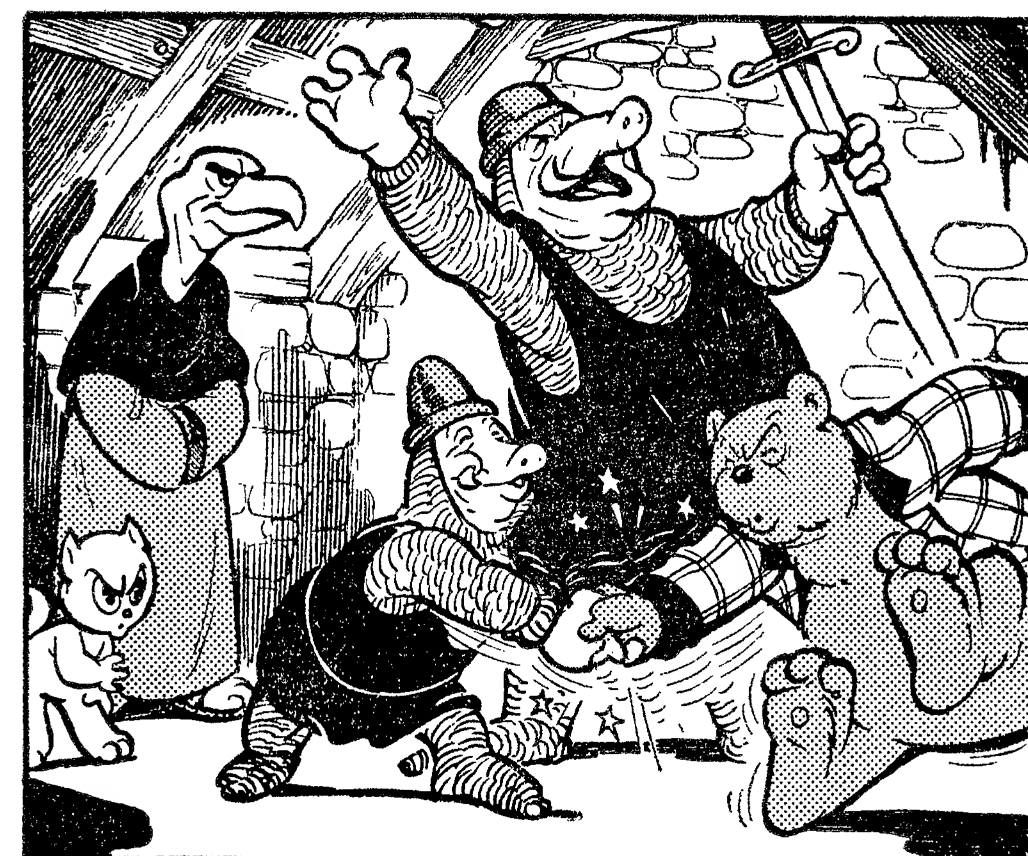
Dat was een slecht bericht. De volgende vrijdag die op een dertiende viel! Dat duurde nog een hele tijd. En dus begrepen heer Ollie en Tom Poes, dat ze zich zo goed en zo kwaad als het ging moesten schikken en maar moesten hopen, dat ze tegen die datum bij het deurtje zouden kunnen komen.

Intussen waren ze nu bij de hut van Droezeloor gekomen en deze opende gastvrij de deur. Nu werden er een paar geharnaste krijgslieden zichtbaar, die voor het haardvuur zaten en groetend de handen opstaken.

„Ik breng goed volk mee", sprak de tovenaar. „Dit is heer Drommel, de opvolger van Everhart met zijn schildknaap."

Heer Bommel keek een beetje ongerust naar de beide gehelmde gedaanten voor het vuur en die staarden grimmig terug. „W-wie zijn d-dat?", stamelde hij ten slotte.

„Dit zijn de heren Popelijn en Pork", legde de tovenaar uit. „De twee meest geduchte ridders van Everhart, de baroen. Vreest dus niet, ge verkeert onder uitstekende hoogbrauwen."

„Bijlo!", riep nu een van de twee ridders uit. „Is dat de opvolger van Everhart? Hoe rijmt zich dat? Is de baroen gesneefd? En wie is deze uitheemse gedaante? Hij is gekleed in grove stof — als een lompe laagbrauw!"

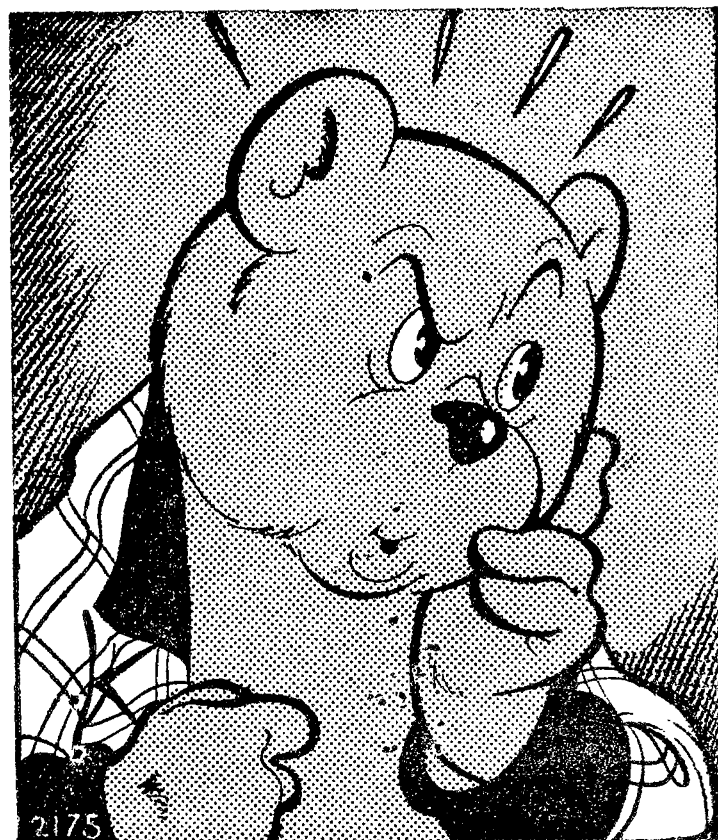
„Ik ben geen laagbrauw — wat dat ook is!", riep heer Bommel nu verstoord. „En ik ben niet gekleed in grove stof, dit is prima Harris-tweed, met een ingeweven ruit. Ik heb heel gewoon met Everhart van kasteel geruild. Die baroen van jullie zit nu prettig rustig op mijn kasteel Bommelstein, terwijl ik hier midden in de ellende terechtkwam. Men is zelfs zó ver gegaan, dat men mij in een cel heeft opgesloten! Maar ik neem dat niet, ik ben een heer en een Bommel en ik zal...."

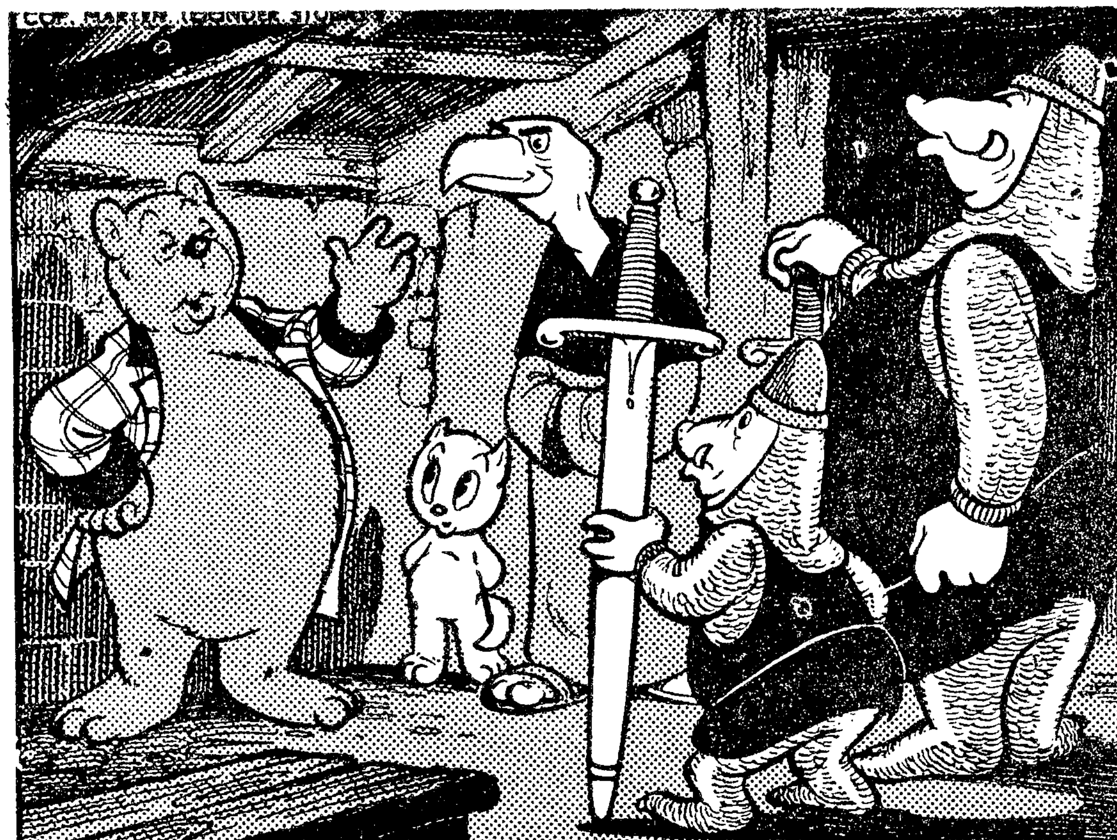
„Aha! Dat is goede taal!", riep nu heer Popelijn. Hij stond op en gaf heer Ollie zo'n schouderklap, dat hij haast door de knieën ging.

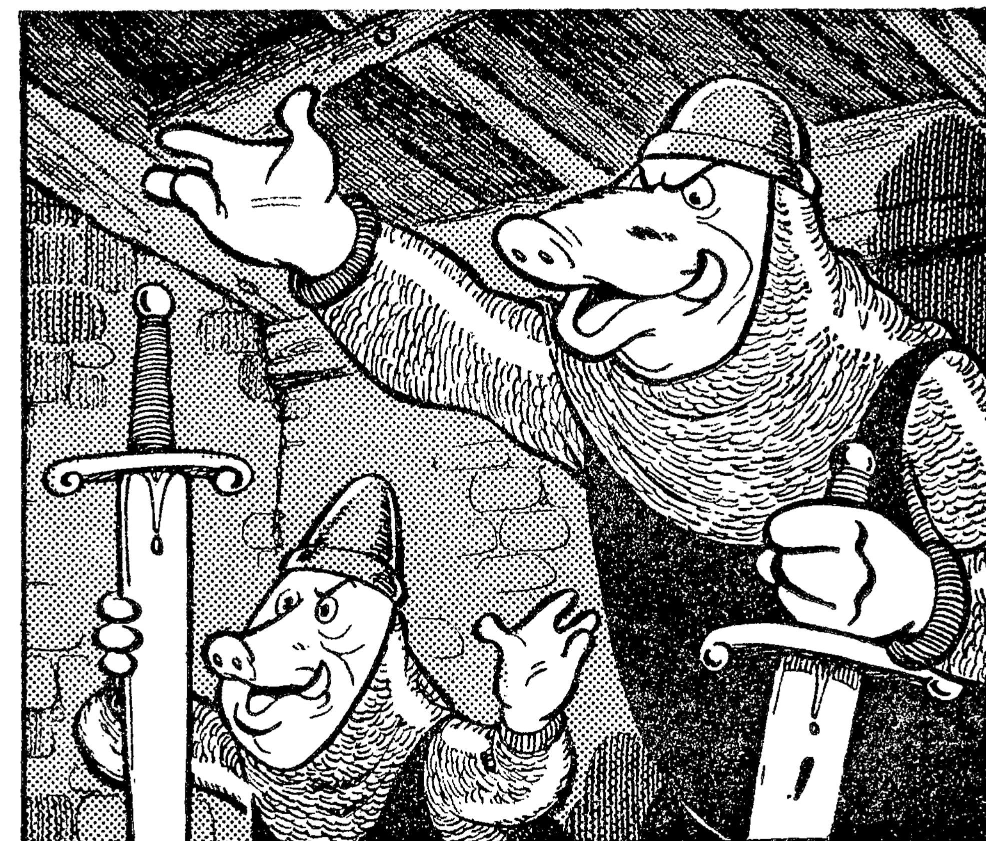
„Dat is de ware geest!", riep nu ook heer Pork met een warme handdruk. „Nu kunnen we de strijd voortzetten! Heer Drommel zal ons voorgaan!"

„Nee, wacht even", zei Tom Poes, die voorzag dat het verkeerd zou gaan. „Heer Bommel is geen vechtersbaas en hij wil liever...."

„Zwijg, Tom Poes", zei heer Ollie, pijnlijk zijn handen wrijvend, „ik kan mijn eigen woordje wel doen. Deze heren herkennen tenminste een heer, als je begrijpt wat ik bedoel. Ze zien de geboren leider in mij. Waarom zou ik niet vechten voor een goede zaak, nu we hier toch niet direct wegkunnen?"

Het was duidelijk, dat heer Bommel voor het plan om aanvoerder van de opstand te worden begon te voelen. Hij lette dan ook niet meer op Tom Poes, die hem probeerde te waarschuwen, doch trok zijn jas recht en kuchte eens.

„Heer Drommel wil iets zeggen", waarschawde Droezeloor, de tovenaar.

„Mijn naam is Bommel", zei heer Ollie terechtwijzend. „Ik wilde wel, dat u mij niet meer Drommel noemde, dat doet mij niet prettig aan, heer Droezelaar! Maar overigens: ik wilde zeggen, dat ik de leiding wel op mij zal nemen. Wij Bommels strijden altijd voor het recht en helpen de verdrukten. Onze sterke arm doet schurken rillen en de klank van onze naam is genoeg om vijandelijke legermachten verblekend op de vlucht te jagen. Daarom ben ik de beste aanvoerder die jullie je kunnen wensen. Op voor de rechtvaardige zaak. . . ."

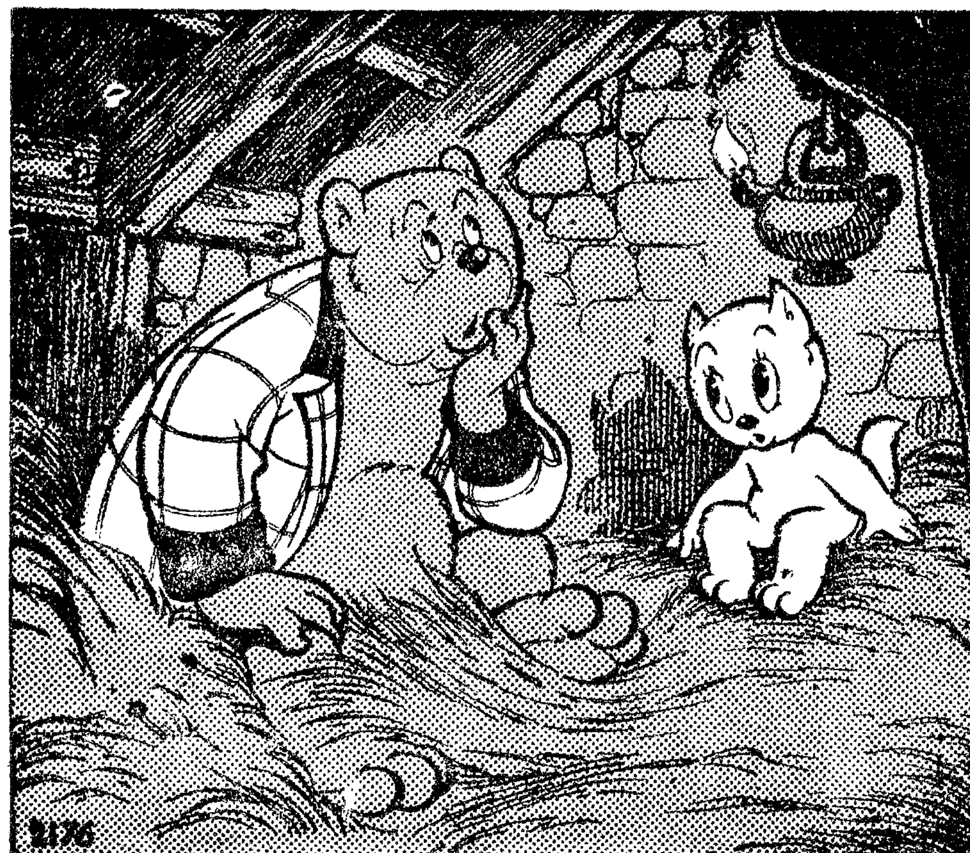
Hier aarzelde hij alsof hij plotseling door een invallende gedachte getroffen werd. „Waarover gaat het eigenlijk?", voegde hij er zwakjes aan toe.

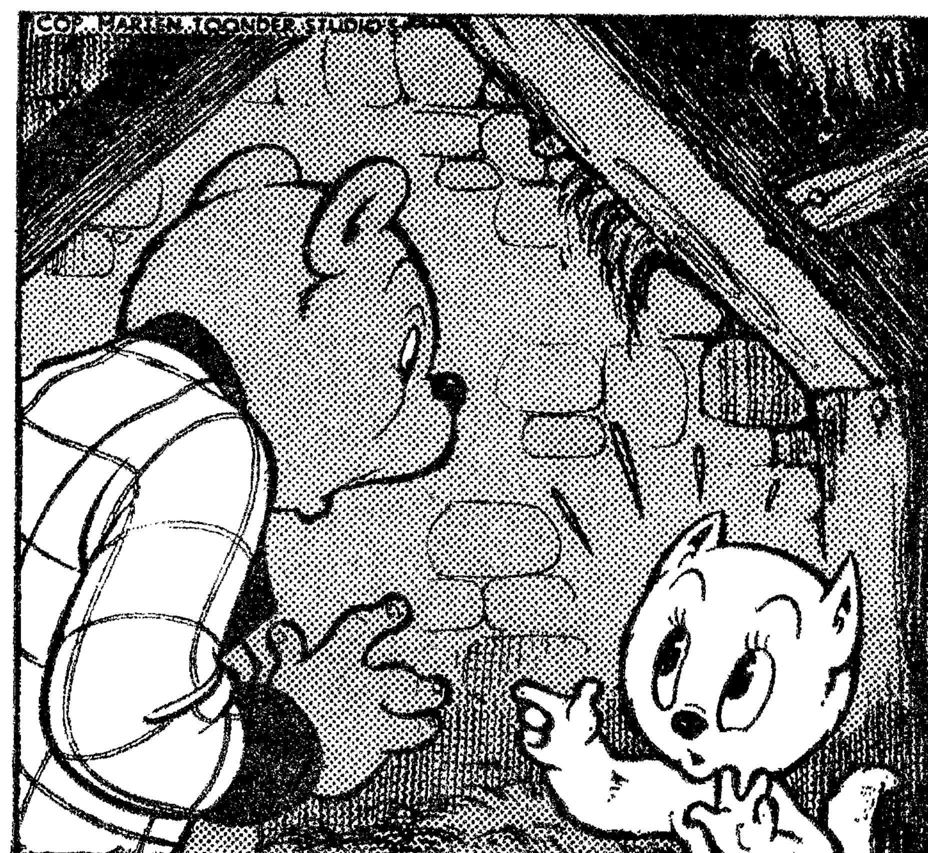
Van deze vraag keken de heren Popelijn en Pork wel even op. Doch na de eerste ontroering verhieven de beide ridders zich om heer Ollie hun zaak duidelijk te maken.

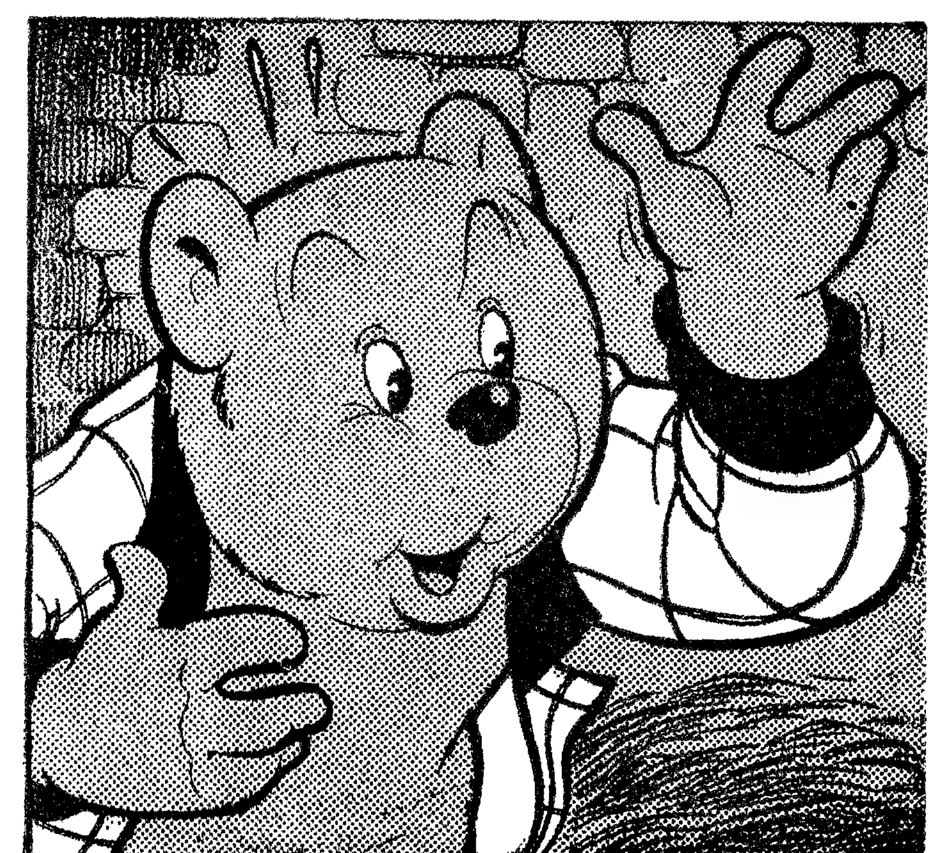
Het bleek nu, dat heer Bommel en Tom Poes terecht gekomen waren in het tijdperk van de hoog- en laagbrauwse twisten. De edelen en andere hoogbrauwen waren in verzet gekomen tegen de koning, omdat die de zijde van het gepeupel gekozen had. Dit maakte de vorst dus tot een laagbrauw en het valt te begrijpen, dat de ridders en baronnen zich niet langer door hun eed van trouw gebonden achtten.

„Stelt u zich voor, heer Drommel!", riep ridder Popelijn schallend, „de koning is zó op de hand van het grauw, dat hij ons, hoogbrauwen, belasting oplegt!"

„Ja!", voegde ridder Pork er hoofdschuddend aan toe, „we beleven wel droeve tijden! Wie heeft er ooit van edelen-belasting gehoord? Dat betekent het einde van de beschaving!"

Een poosje later zaten heer Bommel en Tom Poes in het schuurtje van de tovenaar Droezeloor op een schelf hooi om te gaan slapen. Maar heer Ollie had nog geen rust — de verantwoordelijkheid als aanvoerder van de hoogbrauwen drukte hem toch wel zwaar.

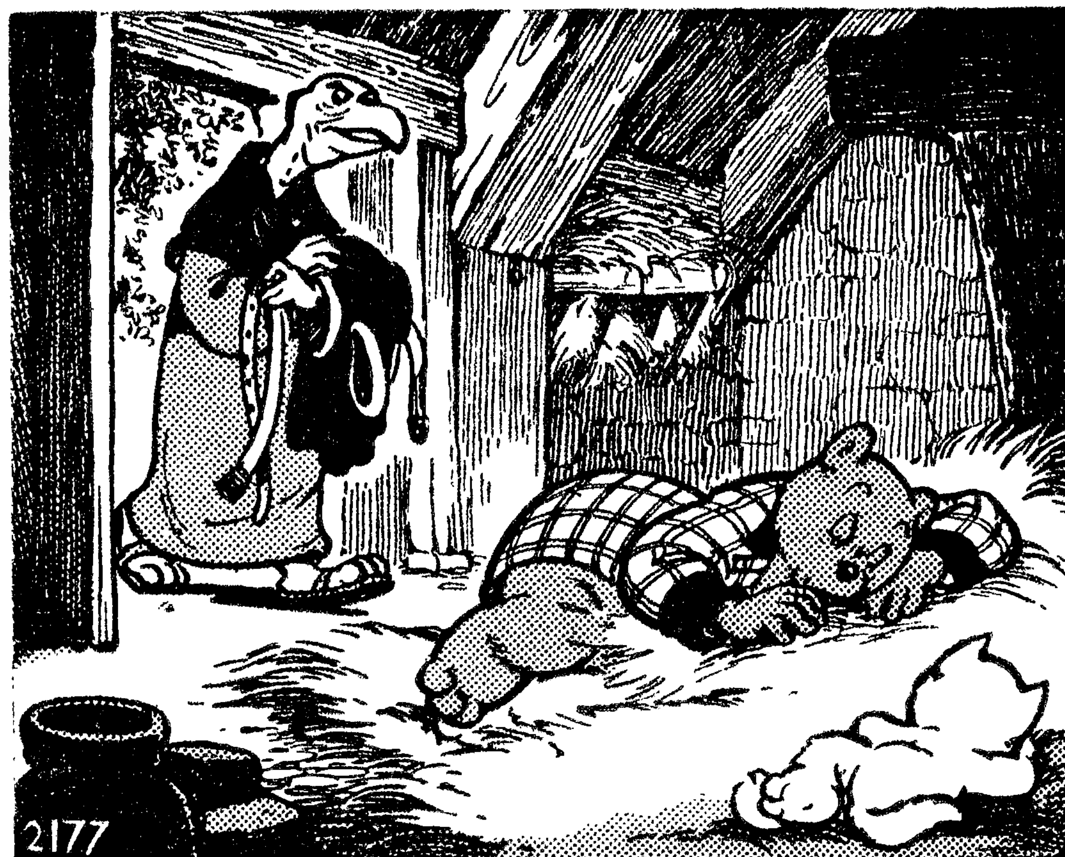
„Het is natuurlijk wel heel mooi en eervol", sprak hij. „En ik weet zeker, dat mijn goede vader dit graag had willen meemaken. Maar de kwestie is....eh....ik vraag mij af....ik bedoel: Wat doet men, als leider? Hoe moet men beginnen, als je begrijpt wat ik bedoel?"

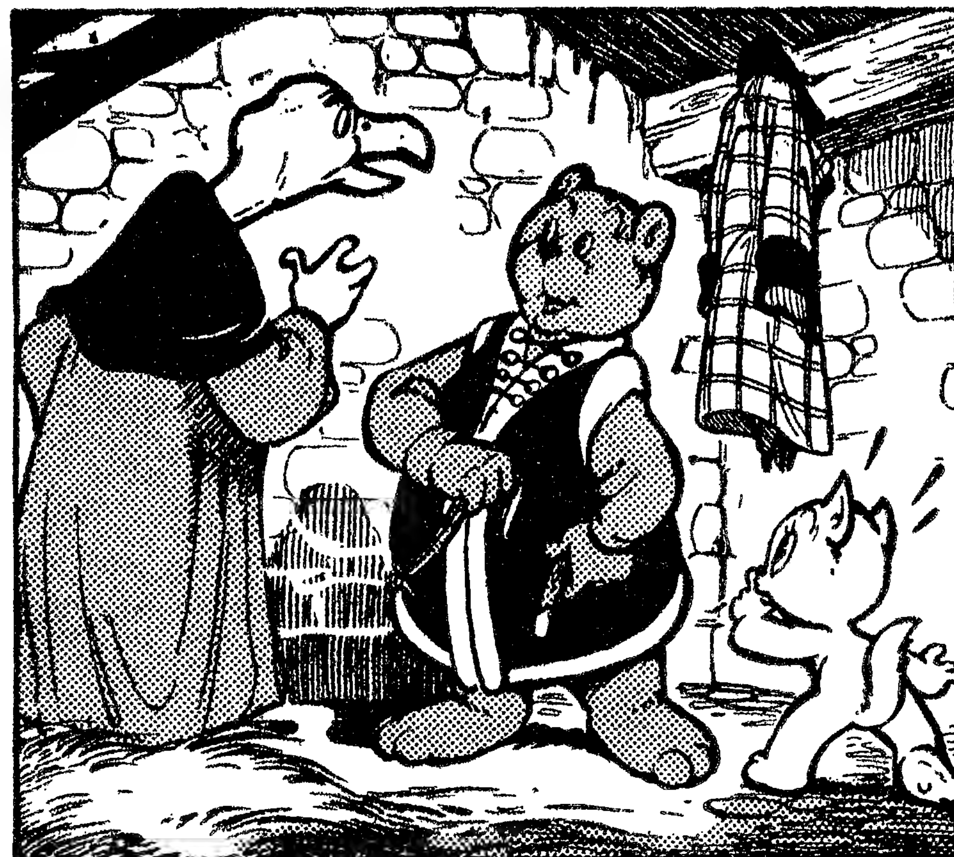
„Hm", zei Tom Poes, „dat had u eerder moeten bedenken, heer Ollie. U had er nooit aan moeten beginnen. U kunt immers niet eens zwaardvechten? En bij die bestorming van de burcht hebt u toch wel gemerkt, dat het niets voor u was!"

„Ach wat!", riep heer Bommel gramstorig uit. „Jij altijd! Daar op die burcht liep de toestand me een beetje uit de hand omdat niemand naar me luisterde. En dat kwam omdat niemand wist wie ik was. Ze hadden gewoon niet in de gaten, dat hun aanvoerder in hun midden was en gehoorzaamden daarom niet aan mijn rake bevelen. Zeg nu zelf, jonge vriend! Wat nu dat zwaardvechten betreft...." Hij zweeg en staarde peinzend voor zich uit. Doch toen verscheen er plotseling een slim lichtje in zijn ogen.

„Ach wat!", juichte hij, „wat zwaardvechten? Dat is onzin. De stakkerds die in deze tijd leven hebben nog nooit van de zegeningen van de moderne wetenschap gehoord — en wij wel! Waar of niet? Deze sukkels vechten nog met pijlen en speren en stenen en zetten daartoe ijzeren petjes op. Maar een modern heer gebruikt de wetenschap. Ha! Daaraan had je niet gedacht hè? Weet je wat ik ga doen. Tom Poes?"

Hij liet zijn stem geheimzinnig dalen en sprak toen met grote nadruk: „Ik, heer Olivier B. Bommel, ga het buskruit uitvinden!"

Ondanks alle zorgen sliepen heer Bommel en Tom Poes zo vast, dat ze het niet eens hoorden toen de magiër Droezeloor met enige kledingstukken binnentrad.

„Waak op, edele heer", sprak de tovenaar met dorre stem. „De zon staat bereids boven de kimme, alhoewel het schijnsel vaag is. Zo kriekt aldus de nieuwe dag waarin ge u zult moeten beraden over de te volgen lagen tegen de laagbrauwen van de koning."

Hij grinnikte vreugdeloos en spreidde de kleding uit.

„Ik was zo vrij", hernam hij, „een wambuis mede te brengen, dat door zijn fulpen boordsels beter bij uw stand past en minder opvallend is."

Heer Ollie rees overeind en wreef zich de ogen uit. „Ik houd van fulp", zei hij prijzend.... „En hoewel mijn fraai geruite jas altijd goed bij mijn stand gepast heeft, zit er iets in om eens wat anders aan te doen. Overigens ga ik nu vlug aan de slag, heer Droezelaar. Ik ga het buskruit uitvinden!"

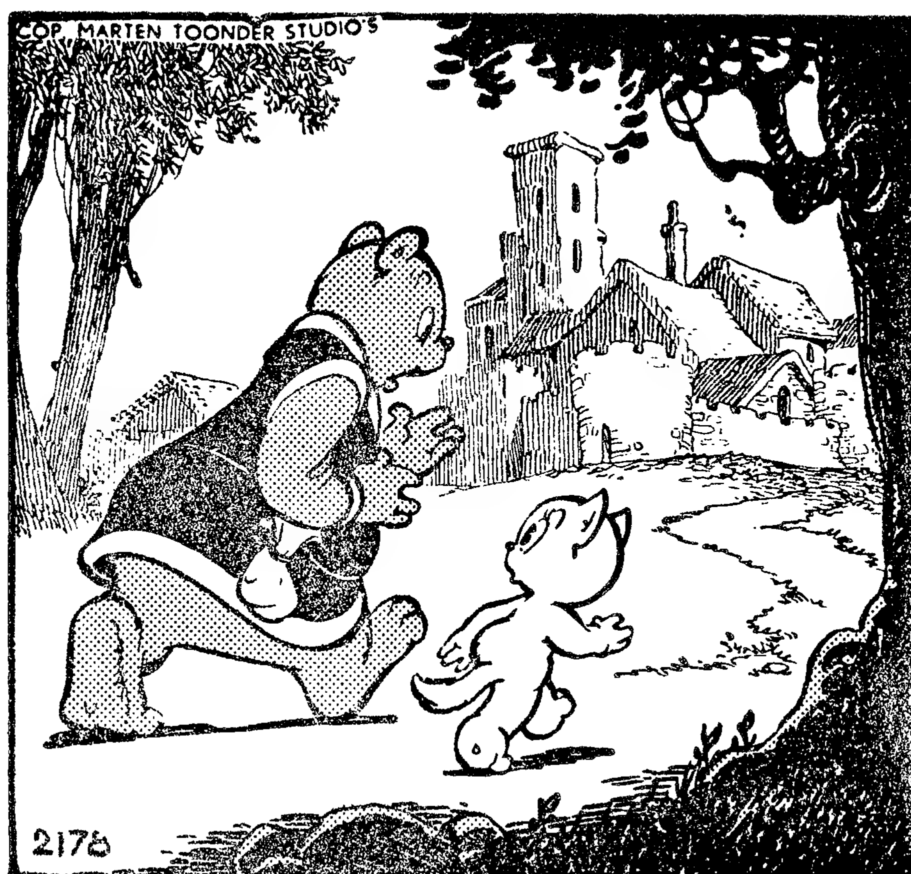
De tovenaar trok de wenkbrauwen op. „Verschoon mij, heer Drommel", zei hij. „Hoewel ik van allerhande kruiderijen kennis heb, is het buskruid mij onbekend. Ge meent misschien het pottekruid of het kruidje boerijn, dat daarmee gelijkenis heeft?"

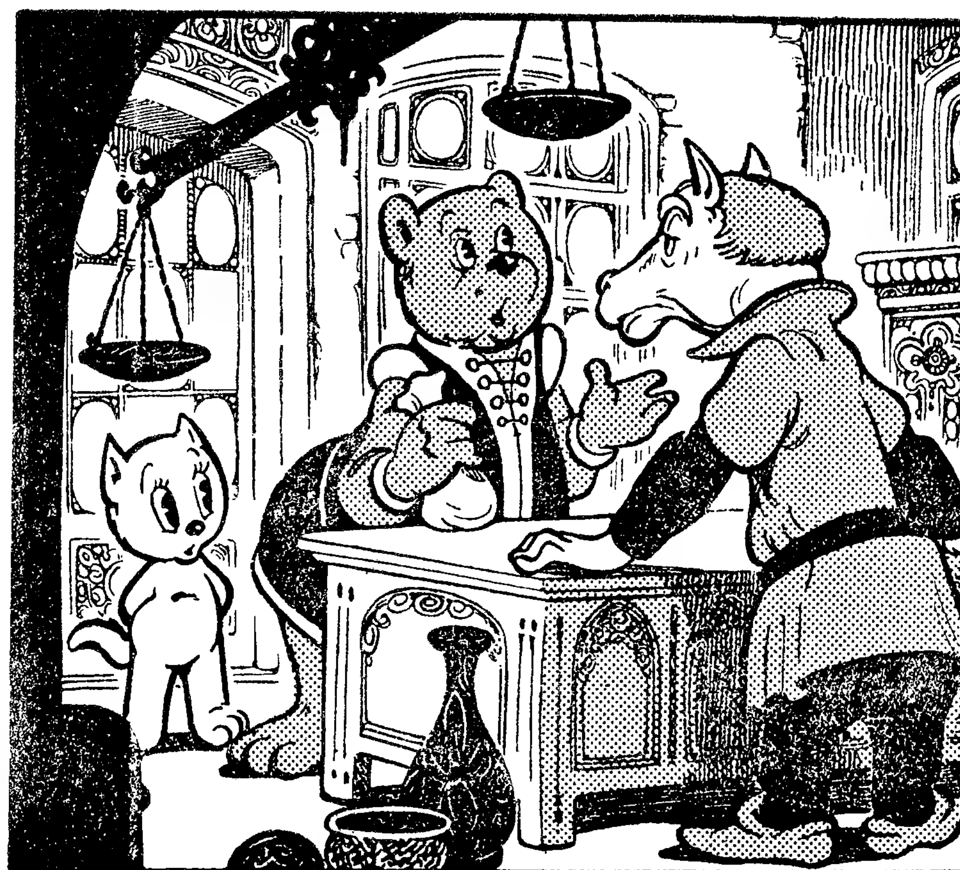
Maar heer Ollie schudde minachtend het hoofd. „Buskruit!", herhaalde hij. „Het is nieuw. Nog niet uitgevonden in deze tijd. Maar dat is voor een heer met mijn grote kennis een kleinigheid. Het kan ontploffen, ziet u? Psstt.... Boem! En alles springt de lucht in. Daar helpt geen harnas tegen."

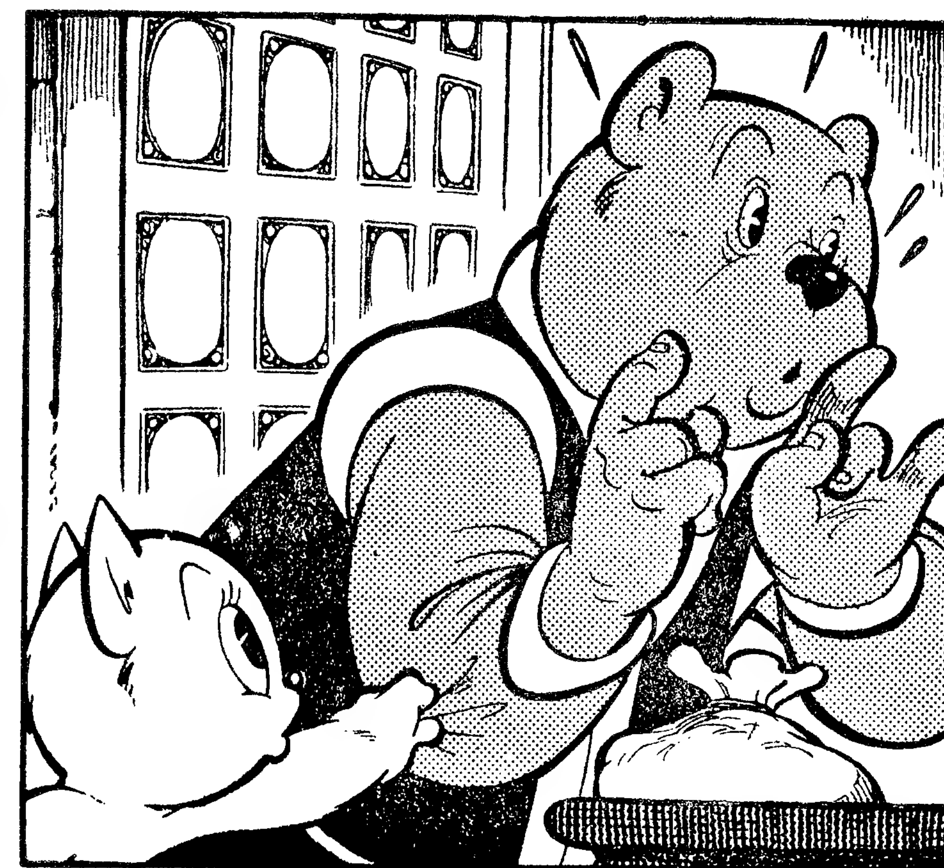
Tom Poes probeerde heer Bommel te laten zwijgen, maar die stoorde zich niet aan hem. Trouwens, de tovenaar was erg geestdriftig over het plan en trok een zware geldkist te voorschijn.

„Dit is de kas van de opstand!", legde hij uit. „Ik zal hier uw jas in doen en u enig geld geven voor uw aankopen."

„Mooi!", zei heer Bommel. „Doe er dan ook deze sleutel in, want die moet goed bewaard zijn."

De tovenaar borg de jas en de sleutel in de schatkist van de opstandelingen en gaf heer Bommel een buidel geldstukken mee om inkopen te doen voor de uitvinding van het buskruit.

Zo liepen Tom Poes en hij even later over de weg die naar de stad voerde.

„Het was onvoorzichtig van u om aan die Droezeloor te vertellen, dat u het buskruit gaat uitvinden", zei Tom Poes. „Zoiets kan beter geheim blijven. En die sleutel hadden we beter bij ons kunnen houden. Op vrijdag de dertiende moeten wij door de deur kunnen en nu......"

„Bah!", zei heer Ollie, „altijd heb je aanmerkingen. Nooit is iets nu eens goed. Maar bedenk wel, dat ik de leider van de opstand ben, jonge vriend! Je kunt me beter helpen met het maken van dat buskruit. Hoe maakt men dat ook weer? Niet, dat ik het niet weet — maar voor alle zekerheid. zie je?"

„Hm", zei Tom Poes, „iets met zwavel en zo, geloof ik."

„Goed", zei heer Ollie, „dat is genoeg voor een heer van mijn ontwikkeling, als je begrijpt wat ik bedoel."

Zo sprekende trad hij een soort winkel binnen waar allerlei vreemde zaken voor het raam uitgestald waren en waar het rook naar kruiden en medicamenten.

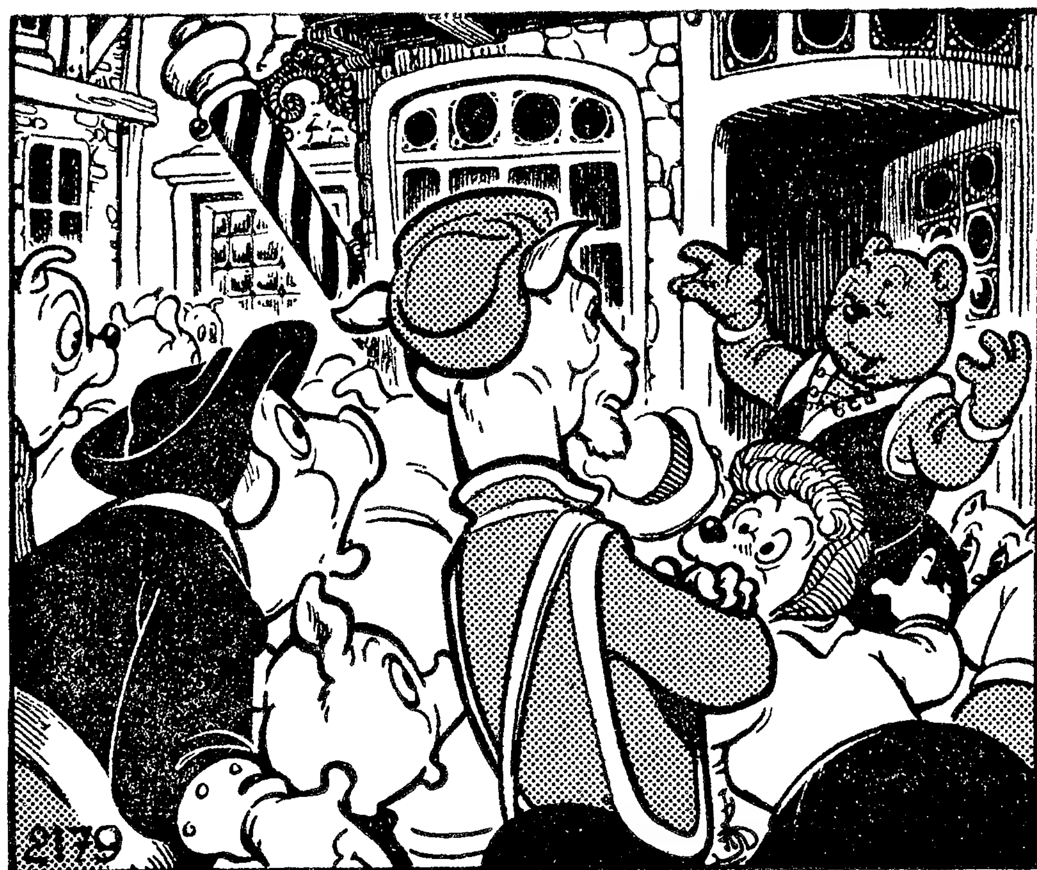
„Goede dag, goede vriend", zei heer Bommel minzaam, „Ik moet wat zwavel en zo van je hebben."

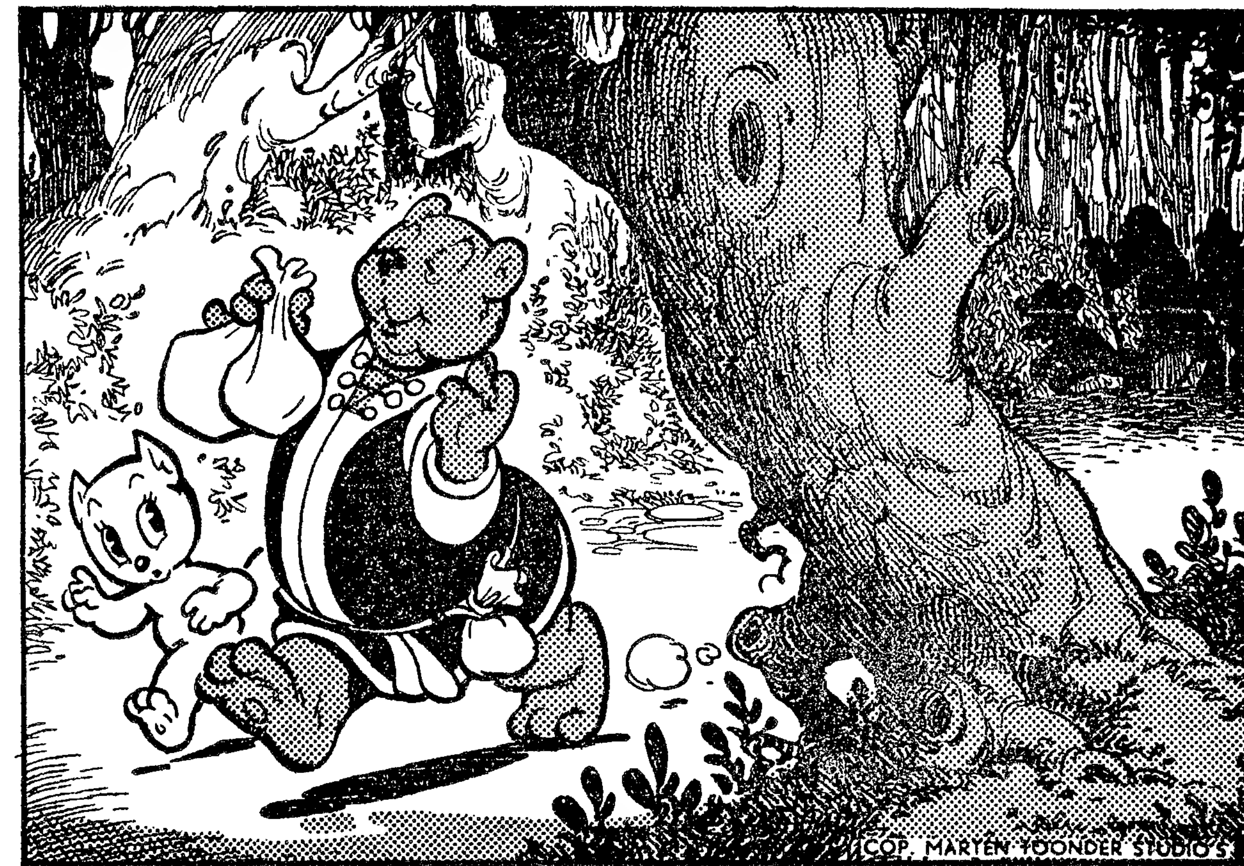
De chirurgijn trok vragend de wenkbrauwen op. „Zwavelenzo?", herhaalde hij niet begrijpend.

„Sulfur!", zei Tom Poes, „sulfur en meer van die dingen."

„En waartoe?" vroeg de barbier verbaasd. Wat voor dingen?"

„O, het is om buskruit te maken", zei heer Ollie luchtig. „Heel gewoon! Men mengt zo het een en het ander en dan krijgt men een goedje, dat uit elkaar kan springen. En daarom moet ik in de eerste plaats zwavel.. eh.... sulfur hebben. Maar denk erom: Het is een geheim!"

Er ontstond een kleine woordenwisseling tussen de chirurgijn en heer Bommel en Tom Poes probeerde vergeefs om zijn vriend het zwijgen op te leggen. Het gevolg was, dat er een kleine oploop ontstond, want poorters van het goede stadje Rommelredamme waren erg achterdochtig in die onrustige tijden. Toen heer Bommel zich dan ook omdraaide met enkele zakjes chemicaliën in de handen stond hij voor een zwijgende menigte, die hem argwanend aanstaarde.

„Ahem...... eh...... o!", sprak heer Bommel verrast. „Goede morgen, goede lieden. Er is niets aan de hand hoor. Ik had een klein verschil van mening met deze heer. Hij wilde weten waarvoor ik zwavel nodig heb."

„Stil toch, heer Ollie!", siste Tom Poes.

„Ja, ja", zei heer Bommel ongeduldig. „Ik zal stil zijn want het is een geheim. Maar ten slotte kan een heer niet in het geheim werken als iedereen weten wil waarvoor hij iets nodig heeft, als jullie begrijpen wat ik bedoel. Hoe kan ik nu buskruit maken.... eh.... ik bedoel een ontploffende stof als ik geen zwavel heb? Wat jullie?"

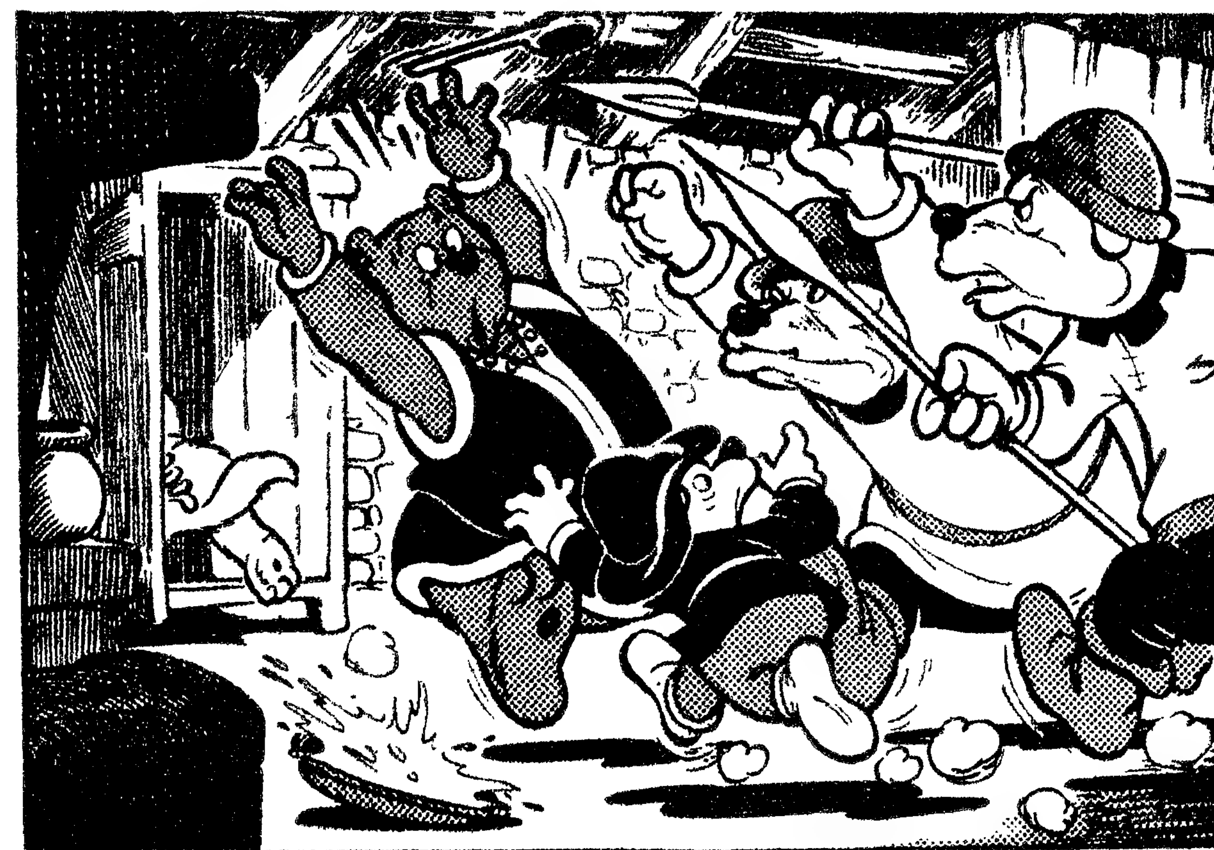
Het gelukte Tom Poes om zijn vriend mee te trekken voor hij meer gezegd had. Maar het was al te laat. Om het hoekje van de barbierswinkel had een klein poortertje oplettend staan luisteren. En toen heer Bommel en Tom Poes nu tussen de menigte verdwenen waren, schuifelde het ventje snel naar een wachthuis waar enige soldaten van de koning aan het dobbelen waren.

Het gevolg was, dat hij even later aan het hoofd van twee voetknechten door het woud sloop, achter heer Ollie aan. Maar die had niets in de gaten.

„Jij bent altijd zo bang, jonge vriend!", sprak hij schertsend. „Wie zou er nu verdenking tegen mij kunnen krijgen. Ik zie er helemaal uit als een onopvallende laagbrauw en ik doe niets buitenissigs — zeg nu zelf."

Toen heer Bommel en Tom Poes in de hut van de magiër Droezeloor terugkwamen vonden ze het bouwwerkje geheel verlaten. „Des te beter, jonge vriend”, sprak heer Ollie, terwijl hij bedrijvig aan het werk toog. „Ten slotte kan ik niet in het geheim werken, als die tovenaar ons op de vingers staat te kijken. En daar is een oventje en hier is een vijzel Komaan, we kunnen aan de slag.”

„Ja”, zei Tom Poes, „en hier staat de kist waar uw jas en de sleutel in zitten met de kas van de opstandelingen. Hm — hij is gesloten. Jammer want ik had de sleutel van het toverdeurtje er graag uitgehaald. Ik heb dat ding toch maar liever bij mij.”

„Onzin!”, bromde heer Bommel. „Hij is daar goed bewaard. Help me liever eens. Kijk, ik heb hier de zwavel en nog een paar dingen die ik bij die chirurgijn heb gekocht. Als we nu eens te werk gaan en we mengen die zaken door elkaar? Maar voorzichtig, hoor! Bij de chemie kan men vreemde reacties verwachten, heb ik op school geleerd. Soms loopt iets ineens uit de hand en dan vlieg je de lucht in voor dat je er op rekent. En zoiets is storend.”

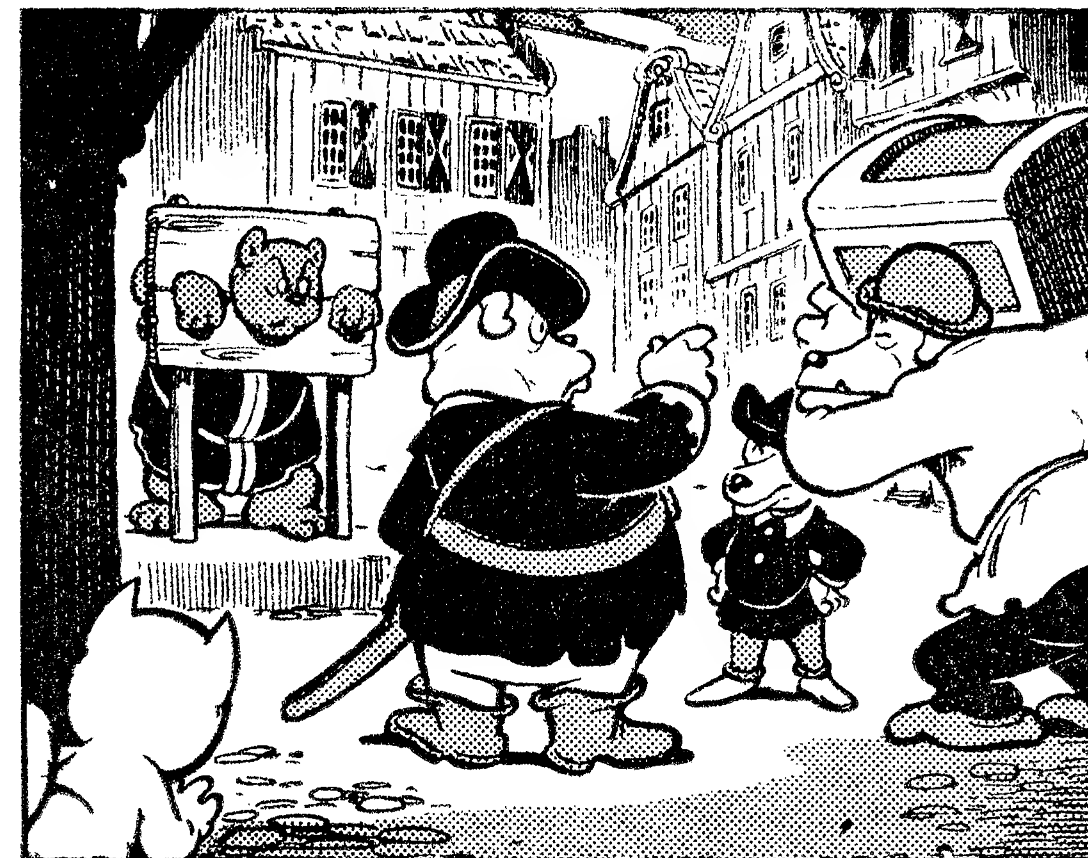
„Ja”, zei Tom Poes. „Maar ik geloof niet, dat dat nu zo vlug gebeuren zal. Die zwavel is goed, maar die andere dingen lijken me te gewoon. Zo gemakkelijk is het nu ook weer niet. We......” Hij brak plotseling af en wees naar het venster. „Iemand staat ons te beloeren”, riep hij. „We moeten maken, dat we weg komen!”

Doch het was al te laat. De deur van de hut werd opengeworpen en een drietal figuren stormden naar binnen. Tom Poes wachtte niet hoe het zou aflopen, maar sprong in een kast. Heer Bommel echter werd woedend en wees de indringers de deur. Binnen een paar tellen hadden de voetknechten hem onder de voet gelopen en onschadelijk gemaakt.

„In orde”, zei de kleine poorter, die een spion van de laagbrauwen was. „Naar de schout met hem!”

Zo werd heer Bommel dus met schade en schande door de voetknechten teruggebracht naar het stadje en voor de schout geleid. De kleine spion liep uitsloverig voorop en nam direct het woord. Hij vertelde met smaak hoe hij wantrouwen tegen heer Ollie had opgevat wegens zijn vreemde trant van spreken en zijn buitenissige inkopen.

„En ja hoor", besloot hij, „toen wij bij de simpele hut kwamen, die in het diepst van het woud staat, troffen wij hem daar aan, gebogen over een oventje onder het mengen van allerhand kruiderij. Intussen repte hij in de spraak der hoogbrauwen over het vliegen door de lucht en meer van die heksenzaken."

„Nietes!", riep heer Ollie. „Ik had het heel gewoon over in de lucht vliegen. Ik was buskruit aan het maken en dan gebeurt dat nog wel eens — als u begrijpt, wat ik bedoel."

„Ge geeft dus toe", zei de schout koeltjes „Het is een klaar geval. Rebellie en zwarte konste. Ja, ja, het is heel betreurenswaardig dat die dingen hand over hand toenemen in deze tijden. Aan de schandpaal met de schavuit!"

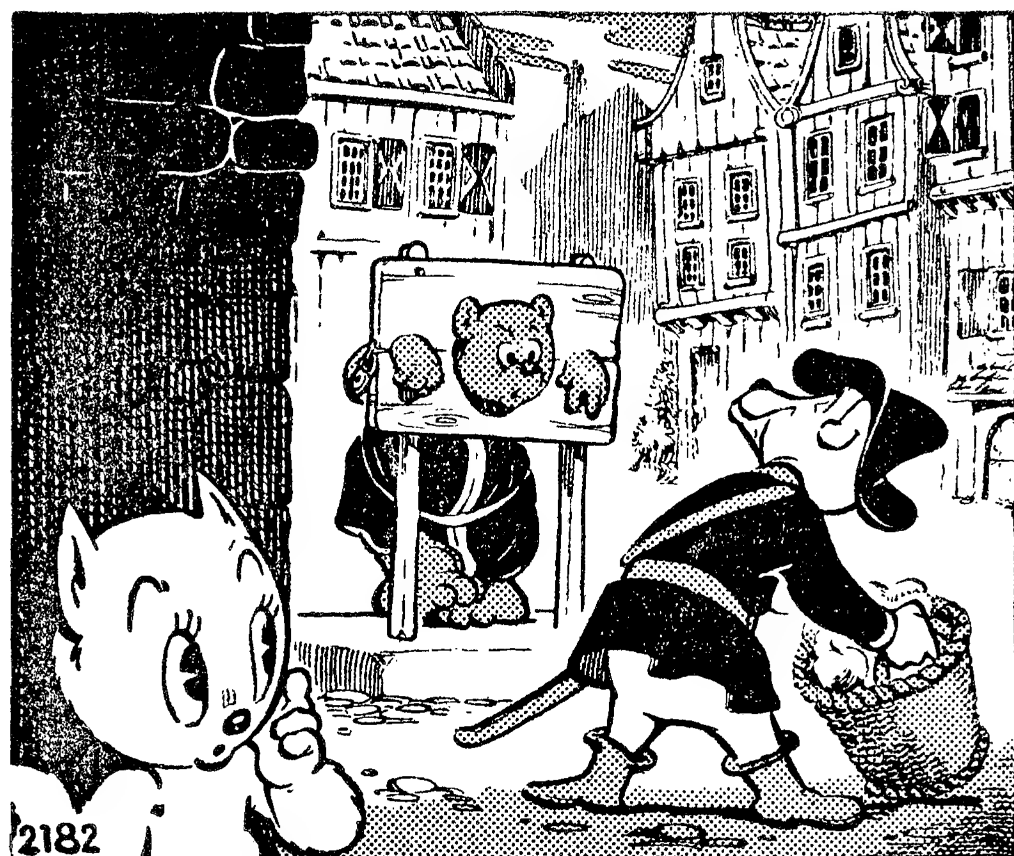
De rakkers van de schout voerden heer Bommel naar het marktplein en sloten hem in het schandblok. De schout zelf slenterde er achter aan en vatte post bij een straathoek om te kijken of dit degelijk gedaan werd.

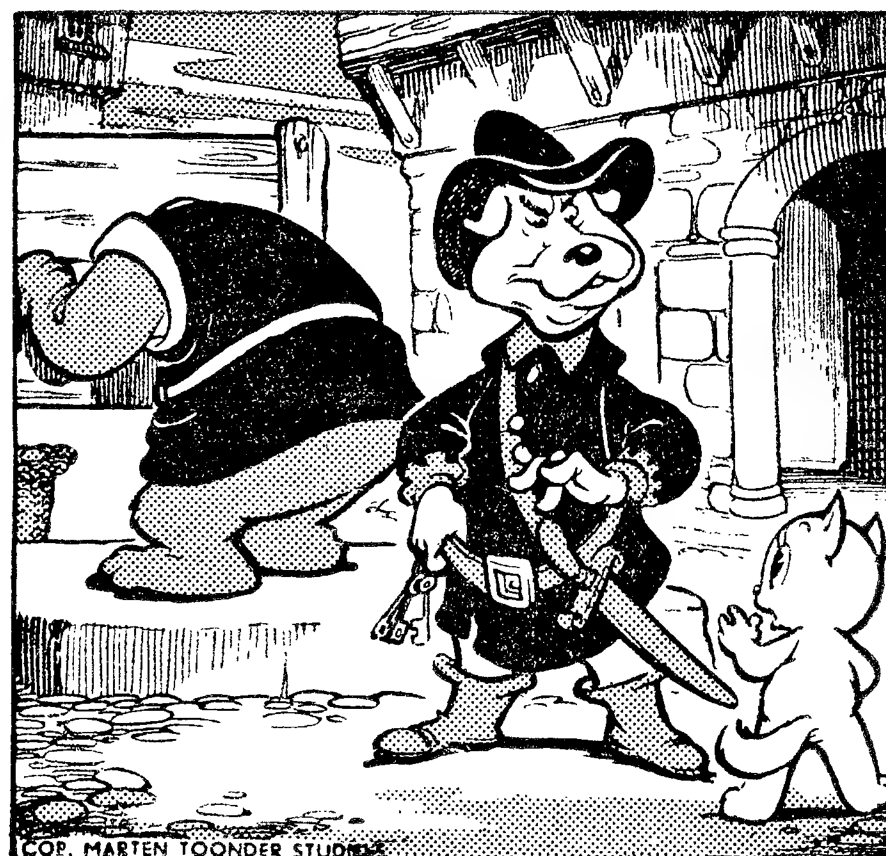
„Wat moet er met deze kist gebeuren?", vroeg de spion. „De rebel had het voorwerp bij zich en ik meende er goed aan te doen het mee te laten nemen."

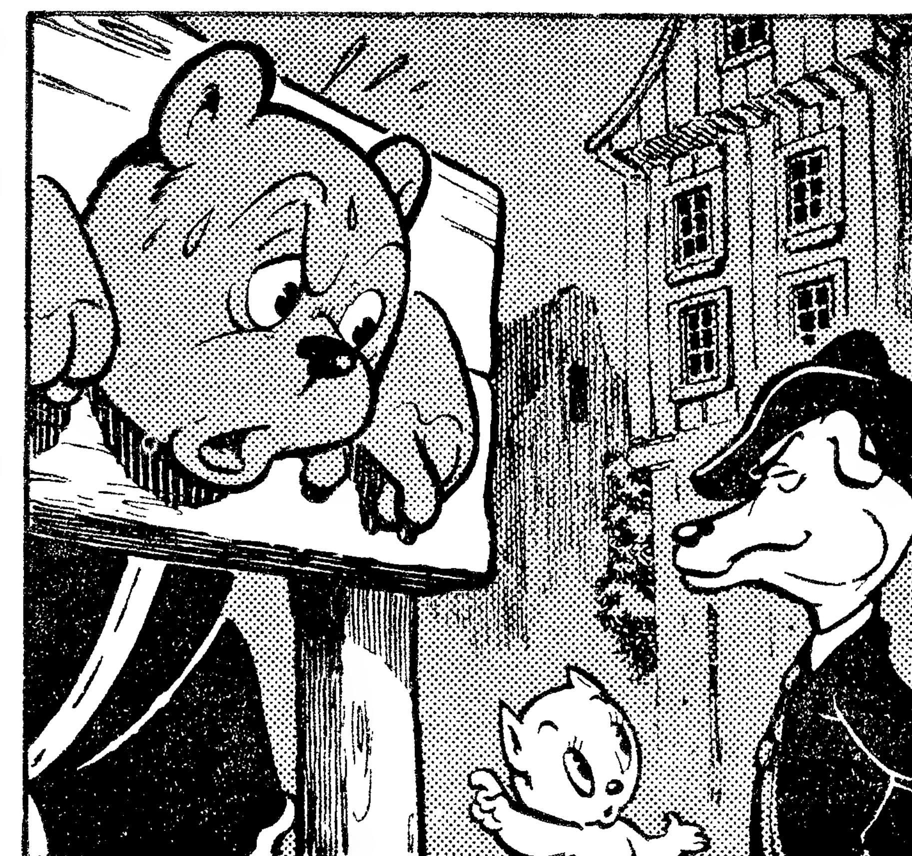
„Hm", zei de schout nadenkend. „Voorzichtig daarmee! Laat het naar het kasteel brengen en goed wegsluiten. Misschien zit er toverij in."

Tom Poes, die om de hoek gluurde, ving deze woorden op.

„Oei", dacht hij, „heer Bommel gevangen en de kist met de sleutel van het geheime deurtje in de burcht. Wat een toestand!"

Heer Bommel was over zijn eerste woede heen. Gedurende enkele uren had hij razend en tierend in het schandblok gestaan en geroepen over de misdadige behandeling van een heer van stand en hoe goed het was, dat zijn vader dit niet hoefde meemaken en meer van die dingen die de oplettende lezertjes wel van hem zullen kennen. Maar langzamerhand was hij moe geworden en nu stond hij droevig en verwezen met zijn hoofd door het houten bord en zweeg.

Het marktpleintje lag nu verlaten in de avondschemer en slechts een eenzame bewaker slenterde er wat lodderig rond.

Tom Poes begreep, dat nu de tijd gekomen was om iets te doen. „De kist met de sleutel is nu in het kasteel", dacht hij. „Bovendien kan dat geheime deurtje pas open op vrijdag de dertiende. Dat heeft dus voorlopig de tijd. Ik kan me beter eerst met heer Ollie bemoeien en daarvoor moet ik die bewaker onschadelijk maken. Maar hoe?"

Zo peinzende verliet hij zijn hoek en liep achteloos naar de achterkant van het schandblok. De nachtwaker keek hem achterdochtig aan.

„Het is al laat!", gromde hij. „Tijd voor kleine knechtjes om naar bed te gaan!"

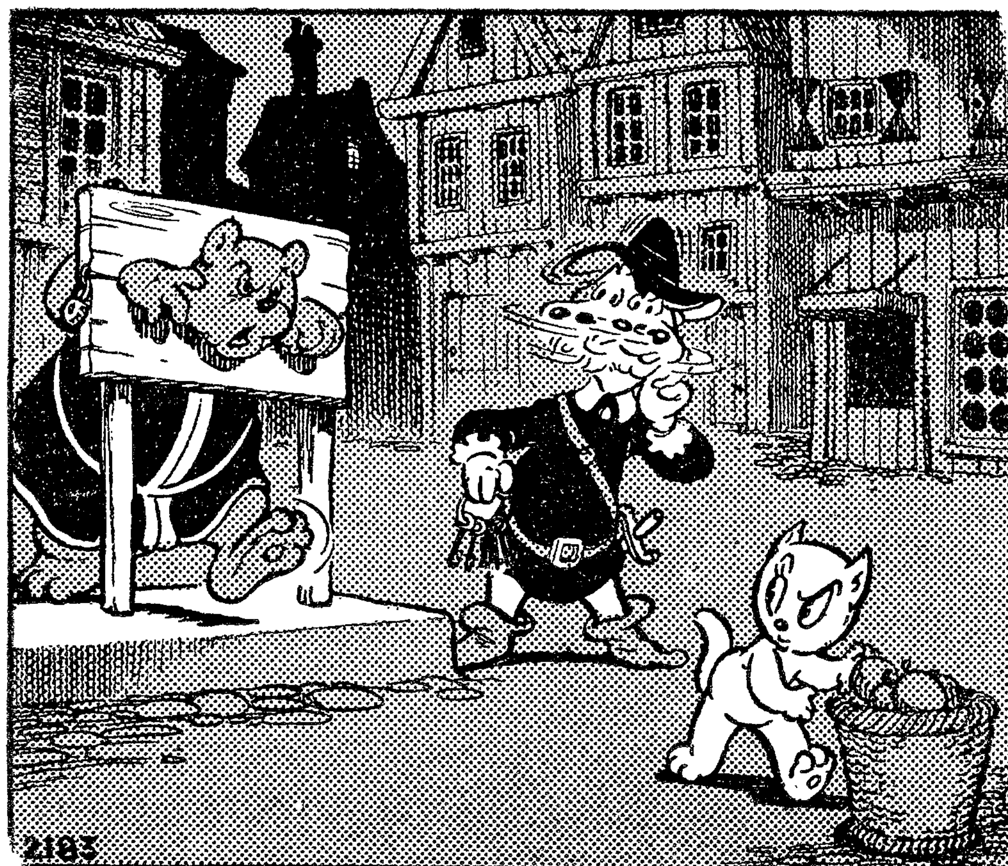
„Ja, dat is zo", zei Tom Poes met gedempte stem. „Maar ik wilde nog even naar deze schelm kijken, heer schout bij nacht!"

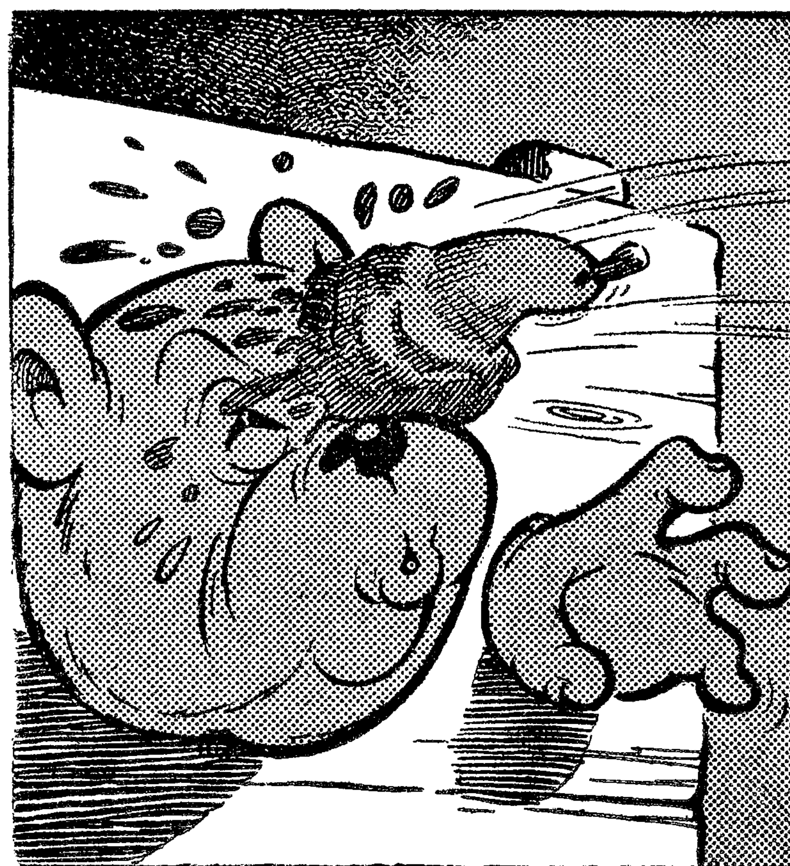
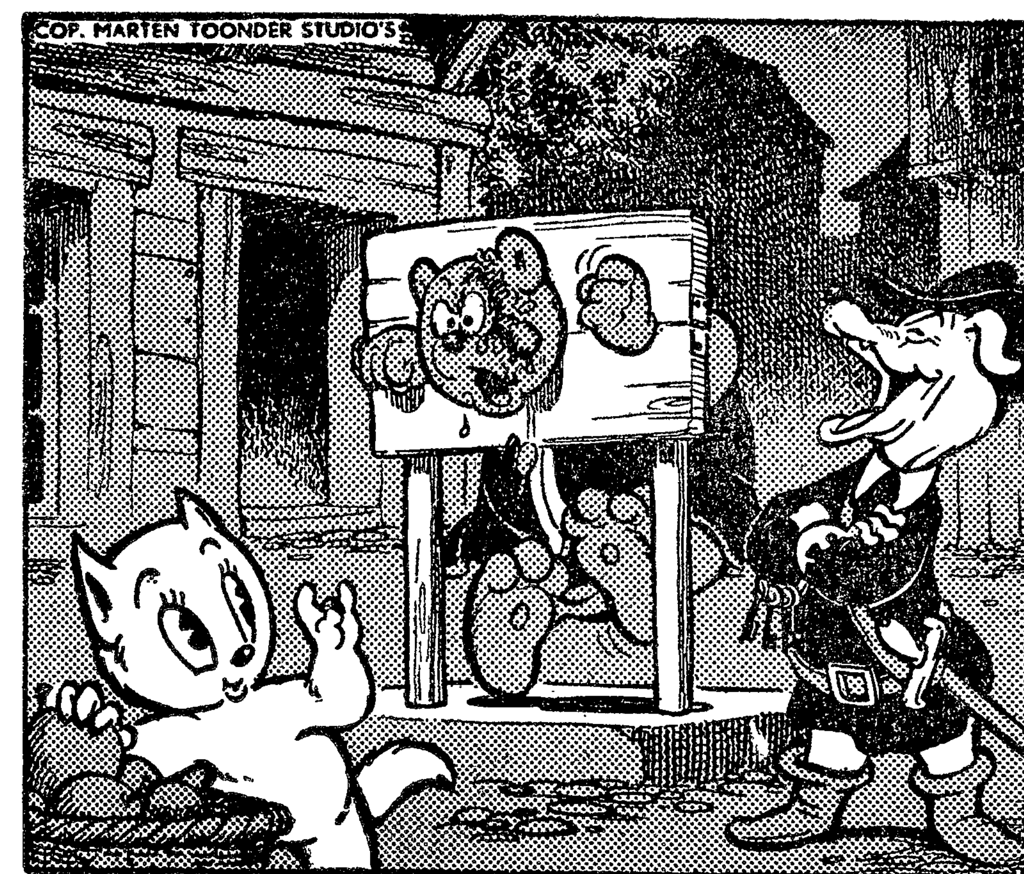
„Ik ben geen schout", zei de bewaker gestreeld. „Maar je mag wel even kijken — als je maar niet te dicht bij komt. Het is een heel gevaarlijke! Hij houdt zich met zwarte kunst bezig."

„Tjonge!", zei Tom Poes, „ook dat nog. Het is toch een schande, die rebellen!"

Heer Bommel ving die woorden op en hoewel Tom Poes zijn best gedaan had om zijn stem te veranderen, herkende hij hem toch.

„Daar is de jonge vriend", riep hij bitter uit. „Komt mij bespotten. Vrienden in de nood. ja, ja! Het is héél droevig!"

„Ik hoor heus wel, dat jij het bent, Tom Poes!", riep heer Bommel verontwaardigd. „Niet alleen, dat je me de hele dag in de steek hebt gelaten, maar nu kom je zelfs nog hier om mij te bespotten! Het is wel héél erg!"

„Zo!", riep de bewaker uit. „Jullie kennen elkaar, dus hè? Dan ben jij zeker ook een hoogbrauw, huh?"

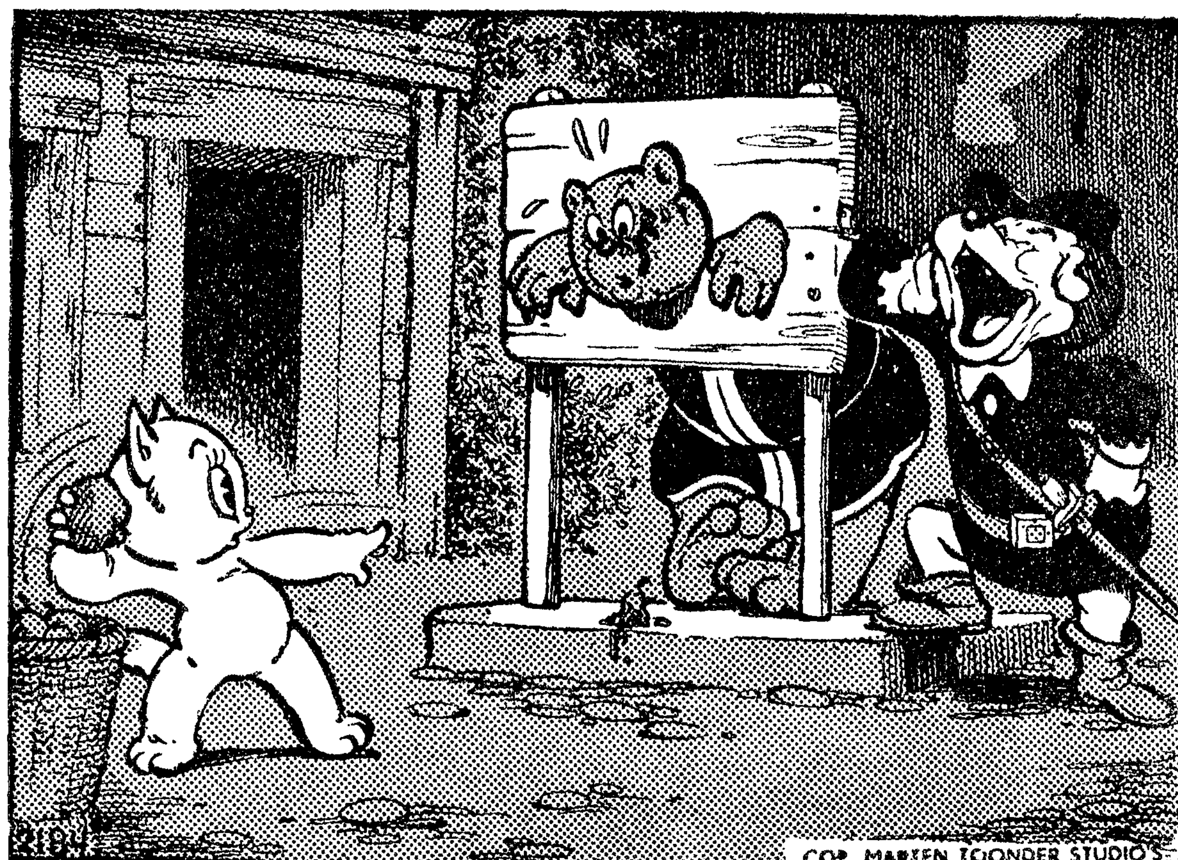
„O, nee", zei Tom Poes haastig. „Ik heb hem wel eens gezien en ik heb wel eens een boodschap voor hem gedaan. Maar ik heb hem vanaf het begin al door gehad!"

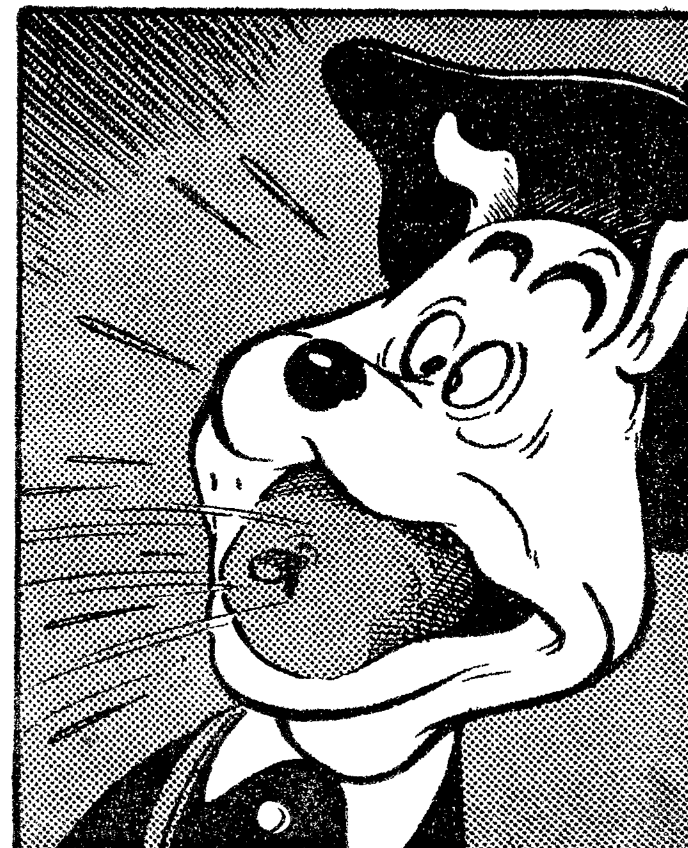
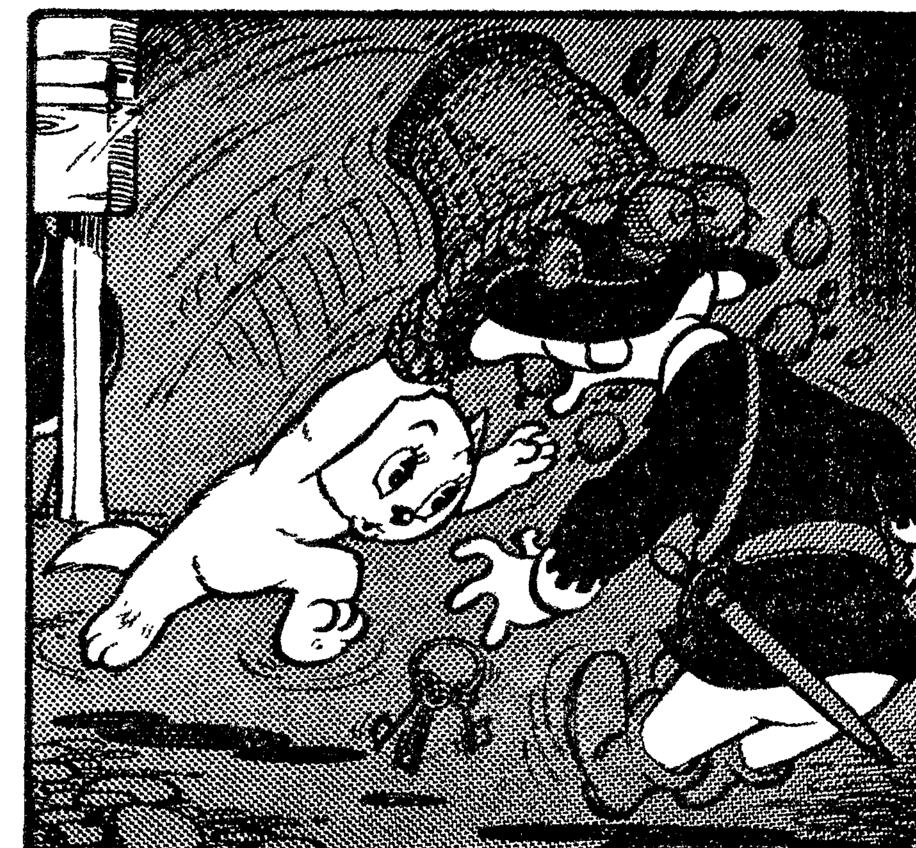
„Zo", zei de nachtwacht. Zijn gelaat stond achterdochtig en nadenkend en het was duidelijk, dat hij bezig was een conclusie te trekken. Tom Poes begreep dan ook, dat hij de bewaker beter moest overtuigen en toen viel zijn blik ineens op een mand vol bedorven fruit die daar stond om naar figuren in het schandblok te werpen. Hij voerde een korte tweestrijd, doch toen nam hij een besluit.

Op de mand afspringende greep hij een roze appel, mikte even en wierp die precies tegen het hoofd van heer Bommel. De beproefde heer stiet een hees gebrul uit en de bittere opmerkingen die hij nog had willen maken gingen over in een blubberend gesputter — want het overrijpe ooft maakte de heel lelijke dingen die hij sprak onverstaanbaar. Het was een ruwe daad, maar de uitwerking was precies wat Tom Poes er van verwacht had. Want de nachtwaker barstte in een grof gelach los en alle wantrouwen was plotseling wel verdwenen.

„Een mooie worp!", riep hij prijzend. „Daar kan hij het mee doen, die opstandeling!"

„O, dit is nog niets", zei Tom Poes, terwijl hij nog een vrucht uit de mand grabbelde. „Ik ben heel goed in deze dingen dat zult u merken. Ik zal u nu de fruittruc eens vertonen."

„De fruittruc, hè?", riep de bewaker joelend. „Laat eens zien, manneke! Ik leer graag iets nieuws in dit vak — het komt altijd van pas. Hahaha!"

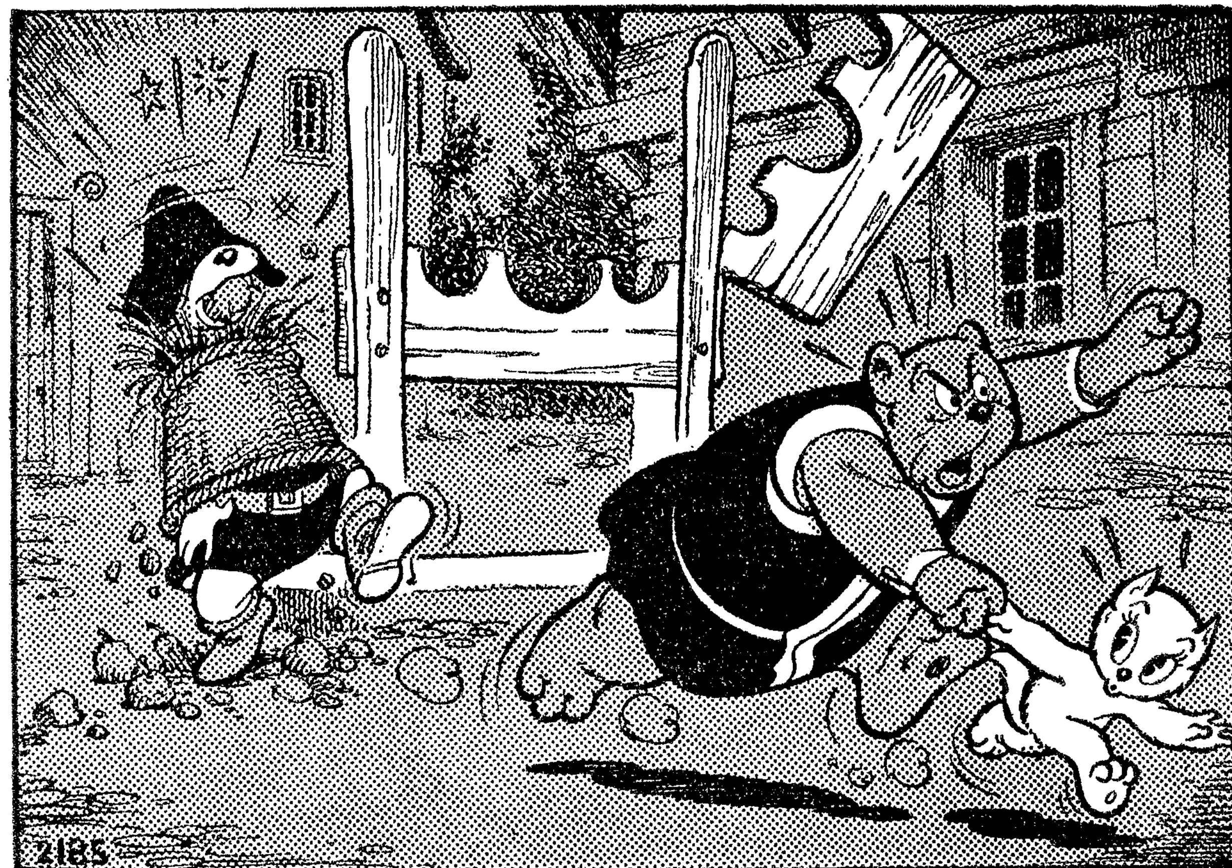
Het bleek wel, dat hij een figuur met een groot gevoel voor humor was, want hij spei de de mond wijd open om een bulderend gelach door te laten.

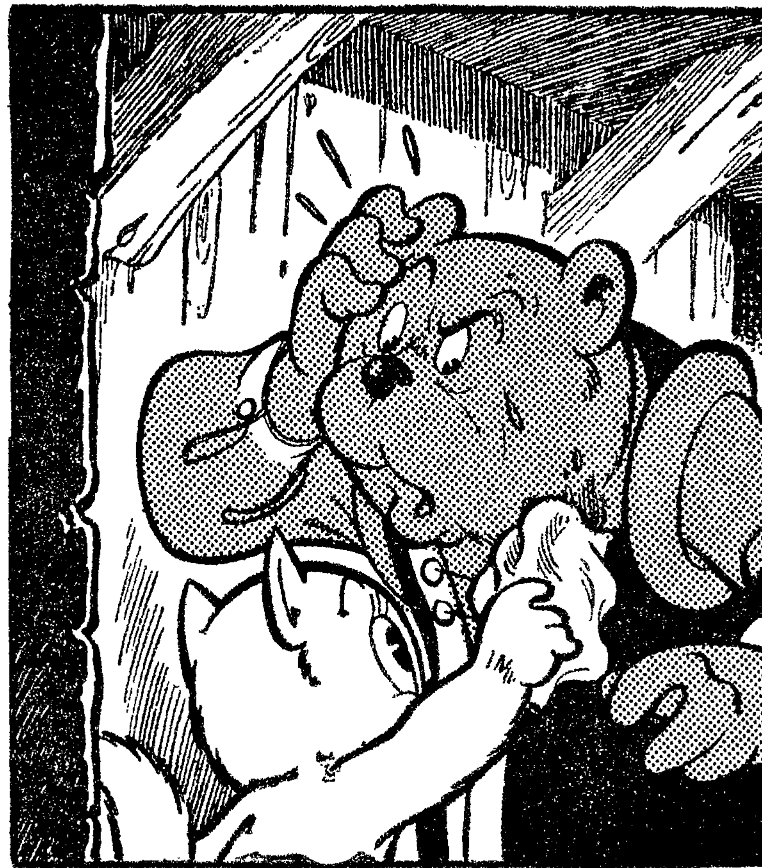
„De fruittruc", mompelde Tom Poes. Hij woog het rotte ooft schattend op de hand mikte toen zuiver en wierp de onsmakelijke vrucht precies in de mond van de gierende nachtwacht.

Het gaf een ploffend geluid en de lach verdween alsof hij in een doos gestopt werd. Heer Bommel staakte plotseling zijn verwijtend geroep en staarde met grote belangstelling naar de benauwde bewegingen van de schout bij nacht. Maar Tom Poes liet het niet bij die ene peer. Haastig sprong hij op de fruitmand af en voordat de waker zich van zijn voze kurk had kunnen bevrijden stulpte hij hem het hele geval met alle vruchten die het nog bevatte over het ontHutste gelaat. Er trad nu een diepe stilte in, die slechts verbroken werd door het neerploffen van zachte appels en het getrappel van voeten. De sleutelbos, die hij in de hand gehouden had rammelde over de straatstenen. Nu, daar was ten slotte alles om begonnen en Tom Poes greep dat voorwerp dan ook onmiddellijk.

„Stil, heer Ollie!", siste hij — want hij zag, dat zijn vriend aanstalten maakte om zijn gebrul te hervatten. „Blijf nu even rustig staan, dan zal ik het schandblok openmaken."

Heer Ollie had moeite om alle gebeurtenissen in de geest te verwerken en daardoor kreeg Tom Poes de kans het hangslot open te knippen. Daarna gooide hij de houten plank omhoog en trok heer Bommel snel achter zich aan....

De bewaker van de schandpaal werd ernstig in zijn bewegingen belemmerd. De mand sloot hem eng om de tors en klemde zijn armen tegen het lichaam. Het vruchtesap droop hem langs het gelaat en zijn voeten glibberden op het voze fruit terwijl hij poogde het evenwicht te herwinnen.

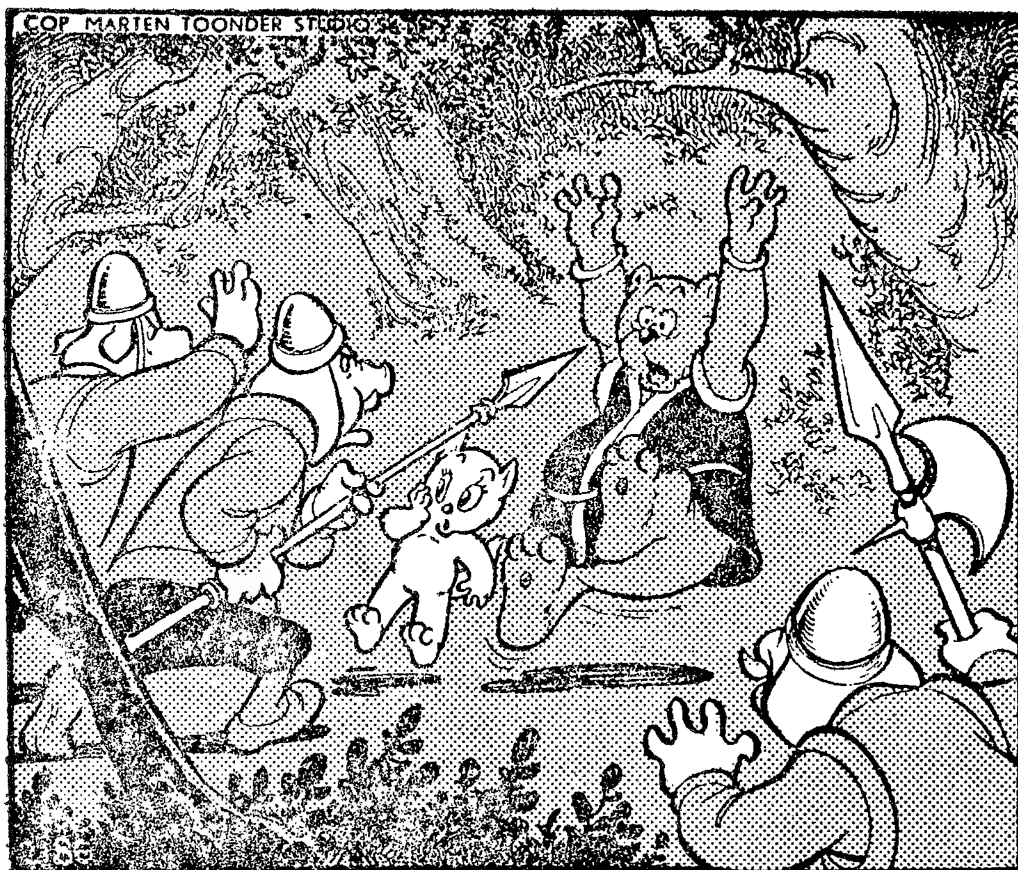
Tom Poes trok heer Bommel achter zich aan, weg van het marktplein en probeerde diens bittere woorden niet te horen. „Een mooie vriend ben je!", foeterde de getroffen heer. „Hoe kon je, Tom Poes! Hoe kon je mij, je vriend en beschermer met rotte appelen om de oren gooien?! Hoe durfde je dat? Schaam je je niet? Je hebt me te schande gemaakt, waar die nachtwaker bij stond. Jullie hebben me uitgelachen en bespot en jullie...."

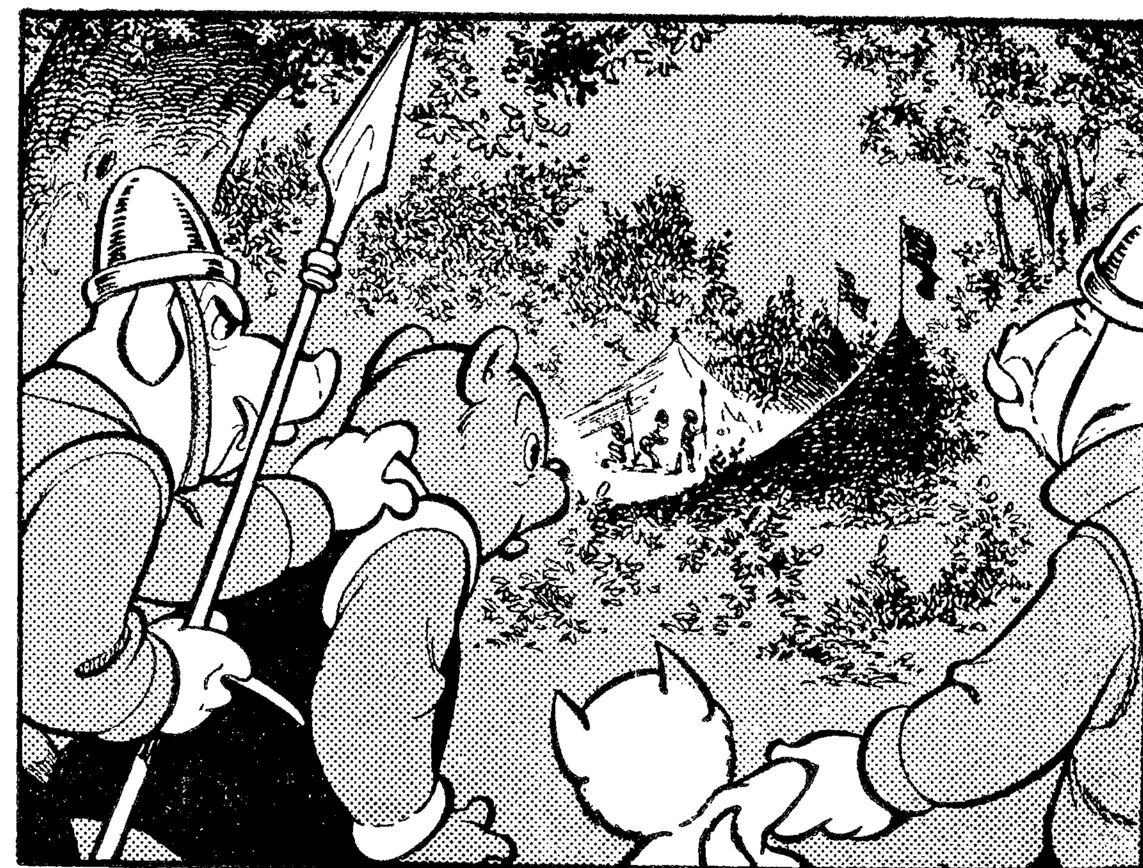
„Als u nu niet stil bent, laat ik u hier achter!", zei Tom Poes boos. „Begrijpt u dan nog niet, dat ik dat doen moest om die wachter te overtuigen? Hij was achterdochtig door uw eigen domme geschreeuw. Kom, dan zal ik u een beetje schoonvegen!"

Heer Bommel zweeg mokkend, terwijl Tom Poes hem in de schaduw van het poortje van de fruitresten reinigde. Intussen dacht hij na en langzamerhand klaarde zijn gelaat op.

„Goed, jonge vriend", zei hij ten slotte. „Helemaal goed praten kan je je grove daad natuurlijk niet. Maar ik ben een ruim heer en ik begrijp je goede bedoelingen. Geen woord meer erover. Komaan, we gaan verder. Volg mij! Hm.. eh.. waar gaan we eigenlijk naar toe?"

„Het bos in", zei Tom Poes en hij voegde de daad bij het woord. „Hier zijn we tamelijk veilig en misschien kunnen we een manier verzinnen om die kist terug te krijgen. Want we moeten de sleutel van het geheime deurtje hebben. We moeten uit deze tijd weg zien te komen."

Tom Poes en heer Bommel stapten stevig aan en waren zo verdiept in een ernstig gesprek, dat ze maar weinig aandacht schonken aan hun omgeving. Zo kwam het dan ook, dat zelfs Tom Poes niet in de gaten had, hoe het duistere woud om hen heen bewogen werd door zwiepende takken en ritselende struikjes. Zachte voetstappen slopen over het mos en deden zo nu en dan wat dor hout kraken.

Maar heer Bommel had het te druk met denken en Tom Poes met praten. „De kist waar uw jas en de geheime sleutel in zitten, is naar uw burcht gebracht", legde Tom Poes uit. „U weet wel, die kist waar de kas van de opstandelingen in bewaard werd. Wanneer we dus die sleutel willen hebben, zullen we...."

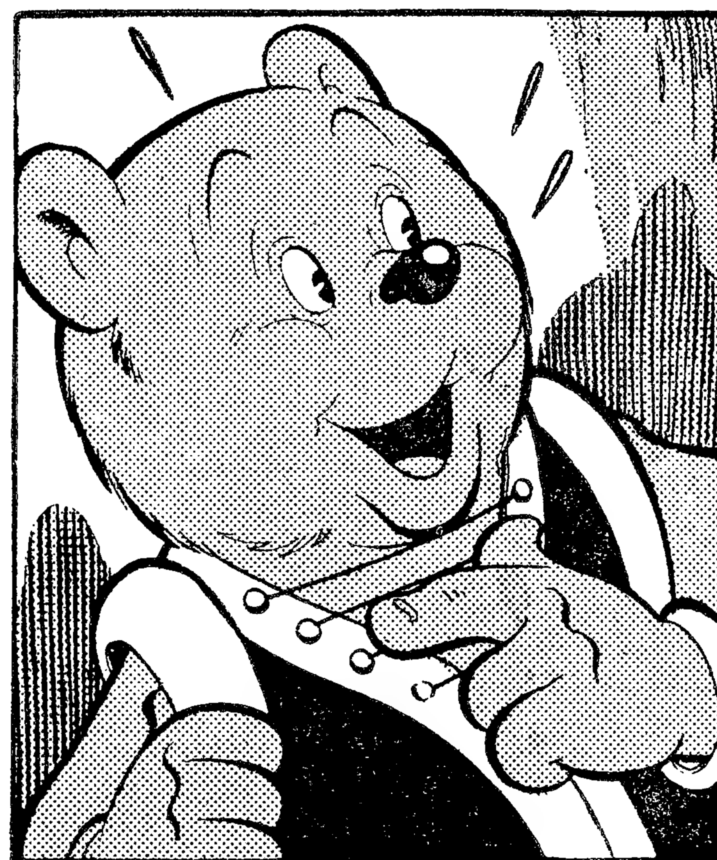
„Ik begrijp het wel, jonge vriend", zei heer Ollie ongeduldig. „Je praat alsof ik zaagsel in mijn hoofd heb. En dat heb ik heus niet, ik heb de beroemde Bommelhersens, als je begrijpt wat ik bedoel. We moeten dat kasteel terugveroveren, heel gewoon. Het is ten slotte van mij, want ik heb het eerlijk gekocht. Dat kan dus niet moeilijk zijn. We gaan nu dus te werk en zoeken de opstandige edelen weer op. En dan...."

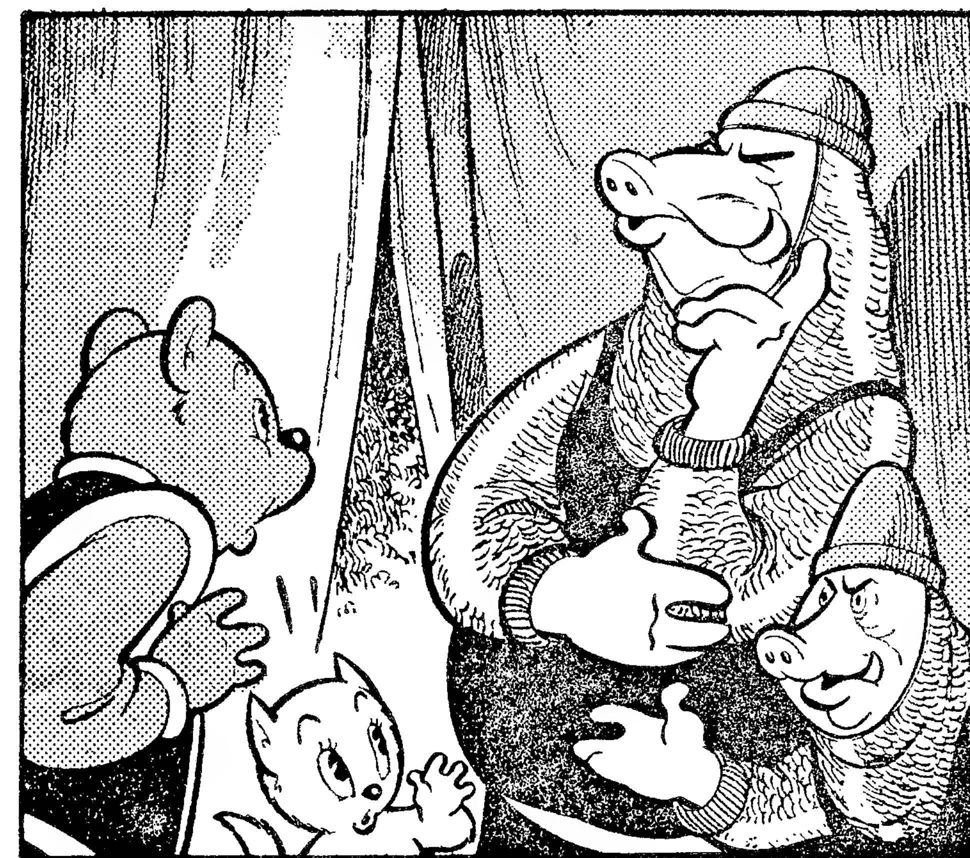
Op dat moment werden de struiken ruw opzij geduwd en enkele voetknechten sprongen onverhoeds te voorschijn. Heer Ollie en Tom Poes werden vastgegrepen en voortgeduwd zonder dat ze er zelfs maar aan hadden kunnen denken zich te verdedigen.

„Ach, ach", steunde heer Bommel. „Wat een vreselijke tijden zijn het tegenwoordig. Iedereen schijnt hier maar het recht te hebben om een wandelend heer bij de kraag te vatten. Wat voor iets afschuwelijks zou ons nu weer boven het hoofd hangen?"

„We zullen het al gauw merken", zei Tom Poes. „Daar is een tentenkamp."

De ruwe voetknechten duwden heer Ollie en Tom Poes onverschillig de grootste tent binnen en brachten verslag uit.

„Laagbrauwen!", gromde de eerste. „Slopen verdacht door het struweel", vulde de tweede aan. „Ophangen of kopjes er af?"

De twee ridders die de tent bewoonden sprongen echter opgetogen overeind en begonnen heer Bommel op de rug te kloppen en hem de handen te drukken, dat horen en zien hem verging.

„Heer Drommel!", juichte de grootste. „Mooi! Nu kunnen we beginnen!"

„Bijlo, we kunnen beginnen!", jubelde de kleinste. „Het leger staat klaar. Duizend man voetvolk en tweehonderd ruiters. Op, heer Drommel!"

Heer Bommel slaakte een zucht van verlichting. Hij had de ridders Popelijn en Pork herkend en begreep, dat hij veilig was.

„Juist, edele heren!", sprak hij. „Op! Dat is goed gezegd. We moeten aanpakken. Dat zei ik juist tegen mijn jonge vriend hier. Tom Poes, zei ik, het enige wat ons te doen staat is om mijn burcht even terug te veroveren en de koning gevangen te nemen. En kijk: het leger staat klaar om aan te vallen. Dat is aardig! Ik zal nu naar buiten gaan en een toespraak tot onze trouwe soldaten houden!"

Het gelaat van de ridders Popelijn en Pork werd zorgelijk. „Geen toespraak", zei de eerste. „Dat heeft geen zin. Het zijn gewone huurlingen; die vechten voor geld en niet voor mooie praat!"

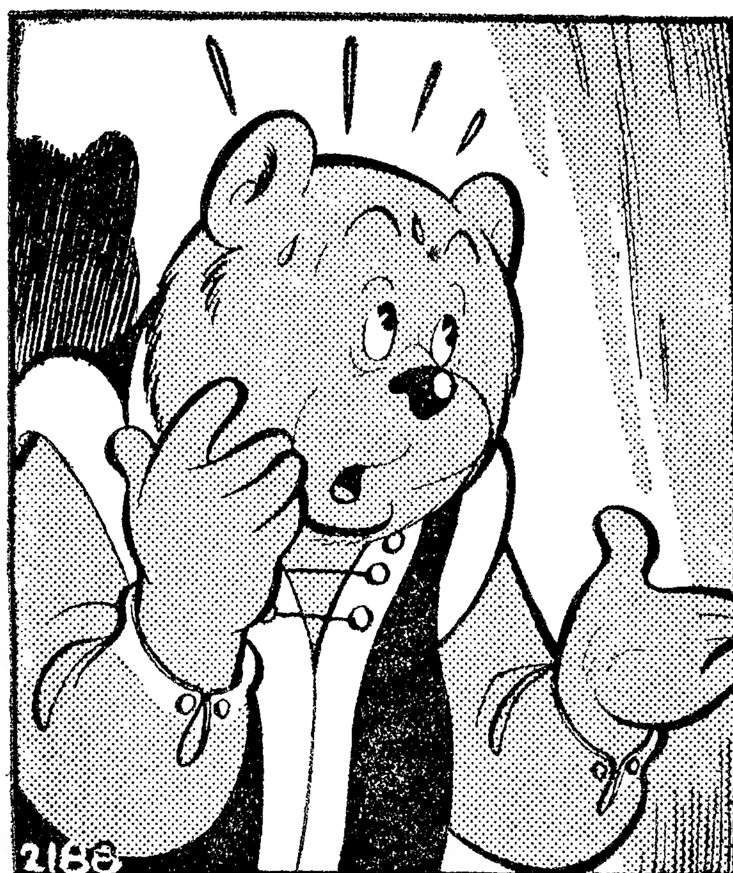
„Juist", vulde ridder Pork aan. „U kunt beter even de kas te voorschijn brengen. We zullen hun de achterstallige soldij betalen en dan...."

„De kas?", vroeg heer Bommel verward.

„Ja, de kas!", bulderde de ridder Popelijn ongeduldig. „De kist met het geld! Pak haar even, dan kunnen we voort!"

„Pak haar even?", jammerde heer Ollie. „Die kist is naar de burcht gebracht!"

Op deze woorden volgde een diepe, dreigende stilte....

Heer Bommel werd nu erg verward. Zenuwachtig trappelde hij van het ene been op het andere, beet zich op de nagels en keek uit zijn ooghoeken naar de beide ridders, die hem fronsend bestaarden.

„Wat bedoelt u met: die kist is naar de burcht gebracht?", wilde heer Popelijn weten.

„Ja, wat bedoelt u?", informeerde heer Pork vreemd kalm. „Waar is die kist?"

„Eh. . . . ik bedoel", begon heer Bommel, „die kist, hè? O, ja, die kist! Wel, ik heb haar niet zo bij de hand en zo! Zij is een beetje weggebracht, als u begrijpt, wat ik bedoel!"

„Zo!", brieste de ridder Popelijn, „in die kist zit de krijgskas! De zilverlingen voor de soldeniers!"

„De soldij voor de wapenknechten!", verduidelijkte de ridder Pork met overslaande stem. Die huurlingen zullen gaan muiten wanneer ze niet betaald worden! U zult die kist moeten halen, heer Drommel! En anders...."

„En anders bent u een verrader!", bulkte heer Popelijn.

„Maar die kist is gestolen!", jammerde heer Bommel. „Hij is op de burcht waar de koning is! Ik kan niet...."

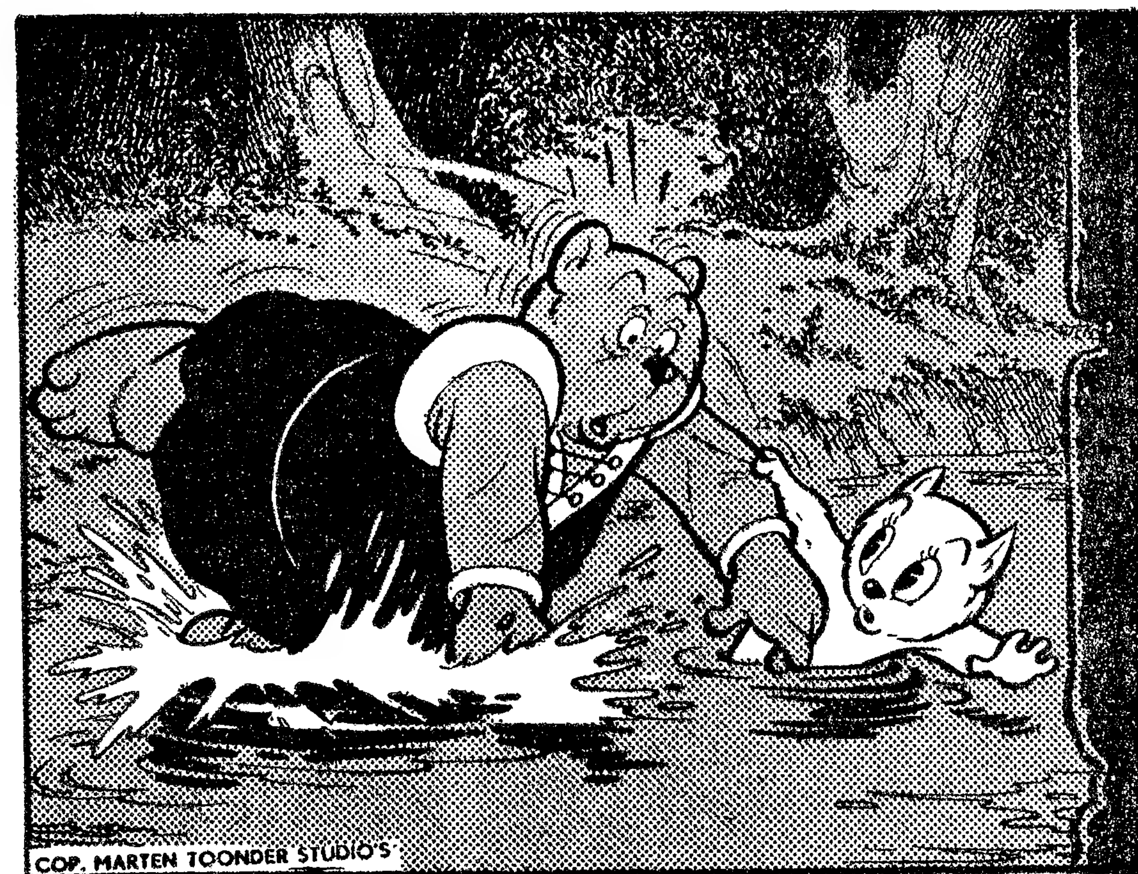
„Wat kan niet!!!", bulderden nu de beide edellieden. „Haal die kist! Snel! Geen getalm en getreuzel! Voort met u!"

Heer Ollie frunnikte gejaagd aan zijn fulpen boordsels en wilde nog iets stamelen. Doch de beide krijgslieden waren opgestaan en grepen rammelend naar hun zwaarden terwijl ze naar de uitgang van de tent wezen.

Er bleef hem dus geen keus over. Bevend stommelde hij het zeildoeken vertrek uit.....

Heer Bommel strompelde als een geslagen heer door het legerkamp. De dobbelende en joelende krijgsknechten lieten hem gaan, ze waren immers slechts huurlingen. Ze wachtten op hun soldij en het edele doel waarvoor ze moesten vechten liet hen onverschillig, zolang ze maar geld kregen.

„Wat een verschil met onze eigen mooie tijd!", mompelde heer Ollie. „Ach, was ik maar weer terug! Was ik maar op Bommelstein.... Maar dan moet ik door dat deurtje – en daarvoor moet ik die sleutel hebben – en die sleutel zit in dezelfde kist waar dat geld voor die ruwe brassers in zit. Ach, ach! Die kist! Ik moet die kist hebben, dat is duidelijk. Anders ben ik een verloren heer."

Zo, binnensmonds klagende was hij bij de slotgracht aangekomen en staarde nu naar de donkere massa van het kasteel, dat dreigend voor hem lag.

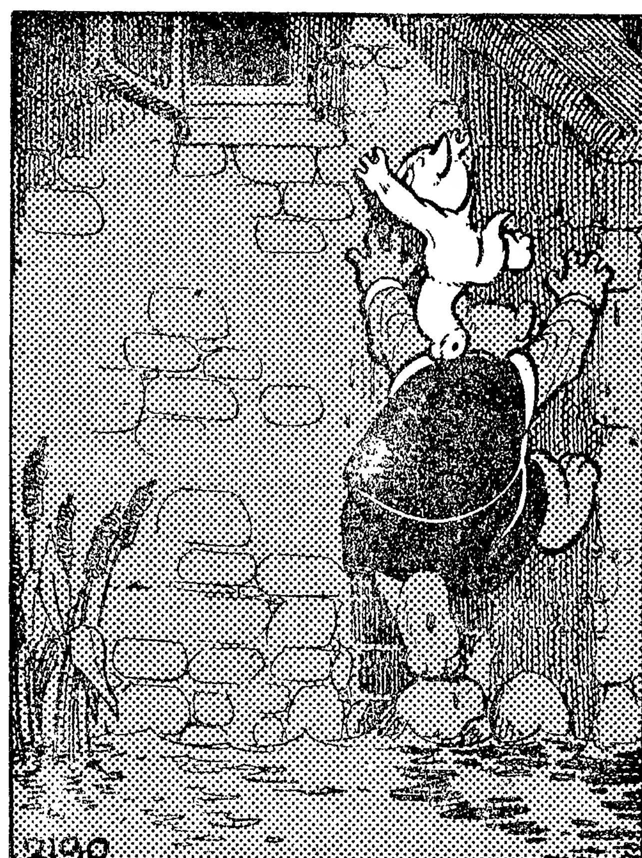
„Mijn slot!", prevelde heer Ollie droevig. „Het is eerlijk van mij, maar ik kan er niet binnenkomen. Iedereen is lelijk tegen mij.... Hier sta ik, eenzaam en verlaten en op mijn jonge vriend Tom Poes hoef ik ook niet meer te rekenen. Die is altijd weg als ik hem nodig heb tegenwoordig....."

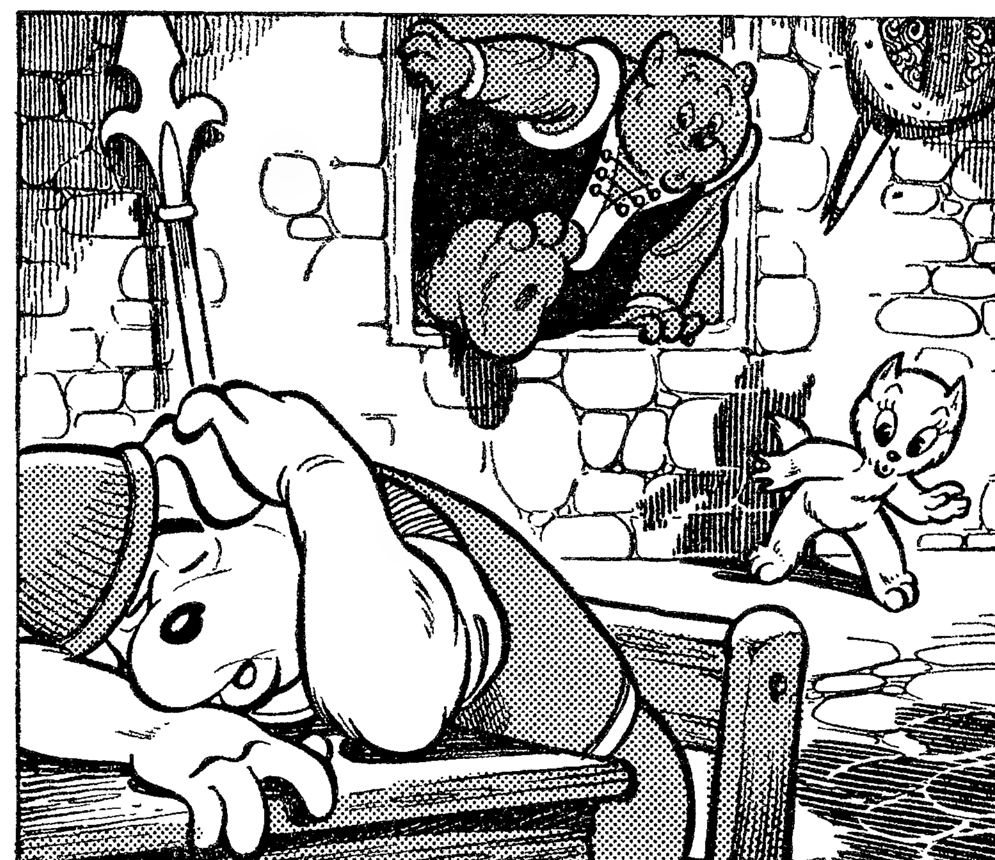
Op dat moment ritselden de struiken achter hem en Tom Poes sloop te voorschijn. „Hallo, heer Ollie", zei hij. „Kom gauw. We moeten in het kasteel zien te komen. De sleutel..."

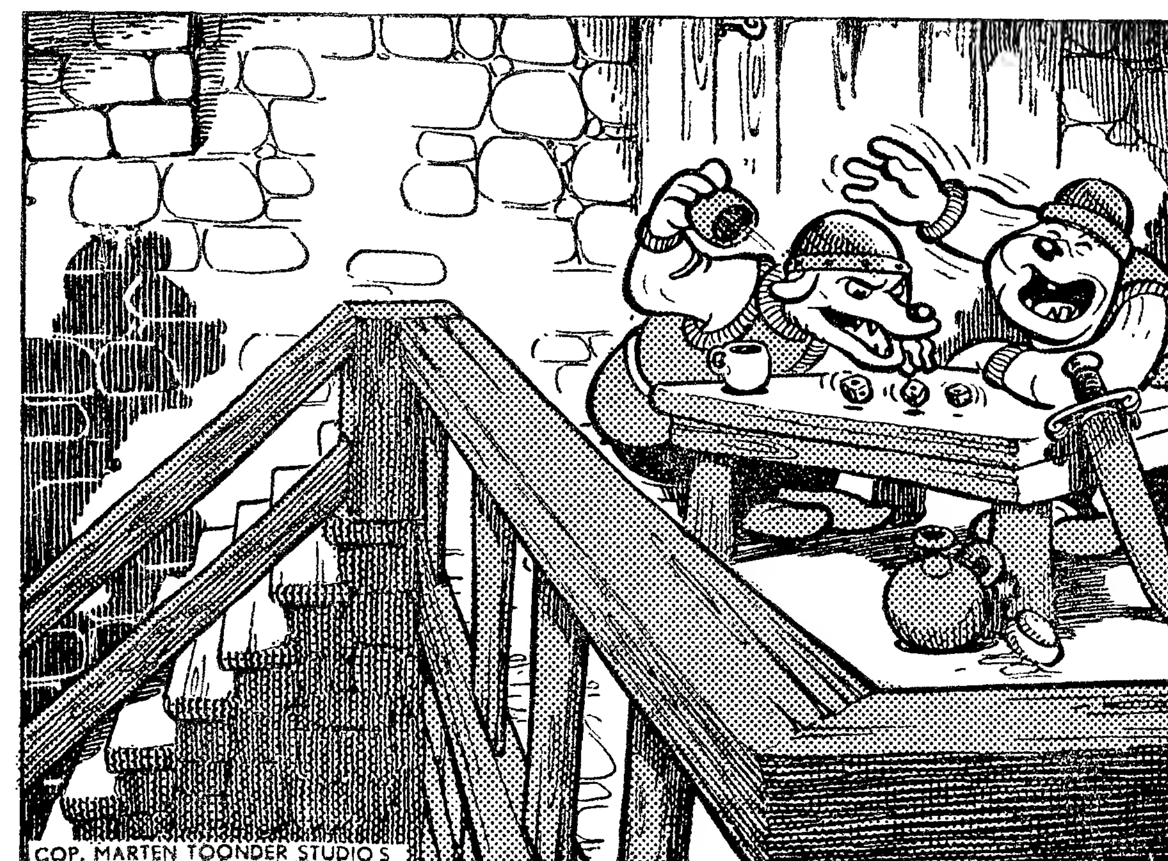
„Het geld!", zei heer Bommel.

„De kist, kortom", zei Tom Poes. En met die woorden trok hij zijn vriend met een ruk voorwaarts zodat ze allebei in het drabbige grachtwater plonsden.

Heer Ollie schrok ontzettend. Maar nu hij eenmaal in het water lag had hij geen keus meer.

Met de moed der wanhoop zwom hij door de slecht geurende slotgracht en bereikte achter Tom Poes de muur van het kasteel. Die muur was glad en slijmerig van het water en er was zo op het eerste gezicht geen plek te vinden om zich vast te houden.

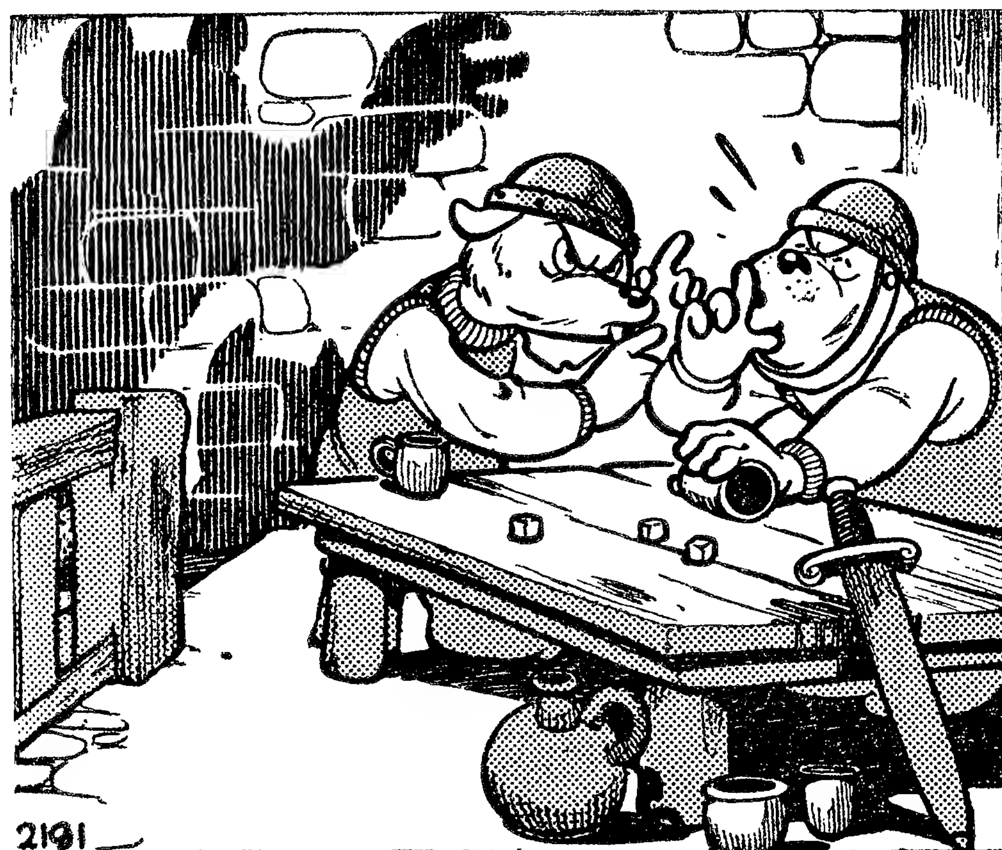
„Oeaah", snoof heer Ollie, „blub.... wat .... eh....wlaar....ik bledoel...."

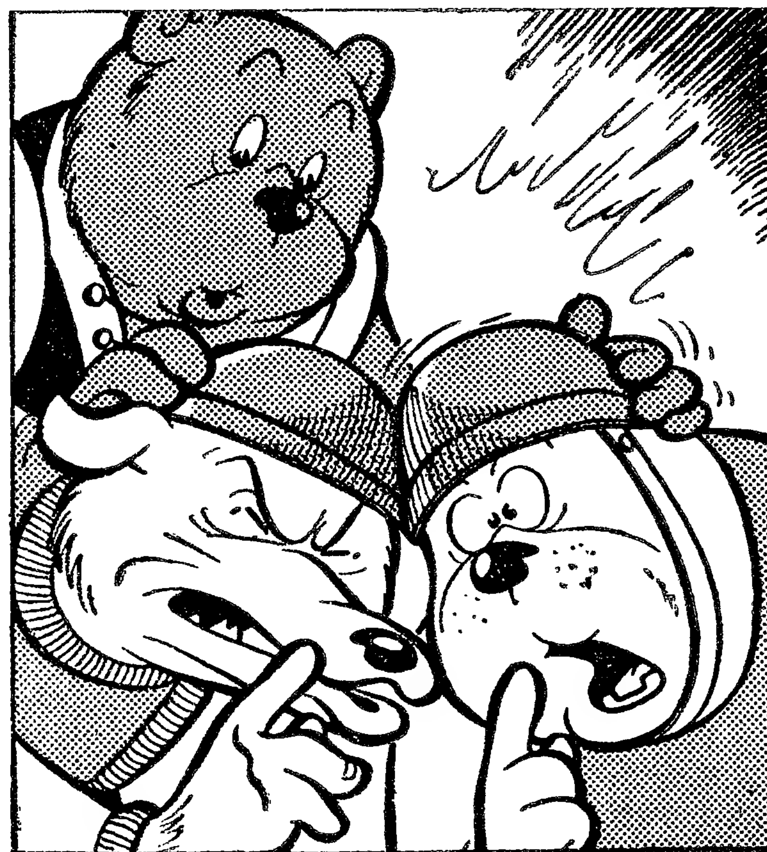
„Sst!", siste Tom Poes, „daar staat een luik open. En hier steekt een steen uit. Kom maar achter me aan."

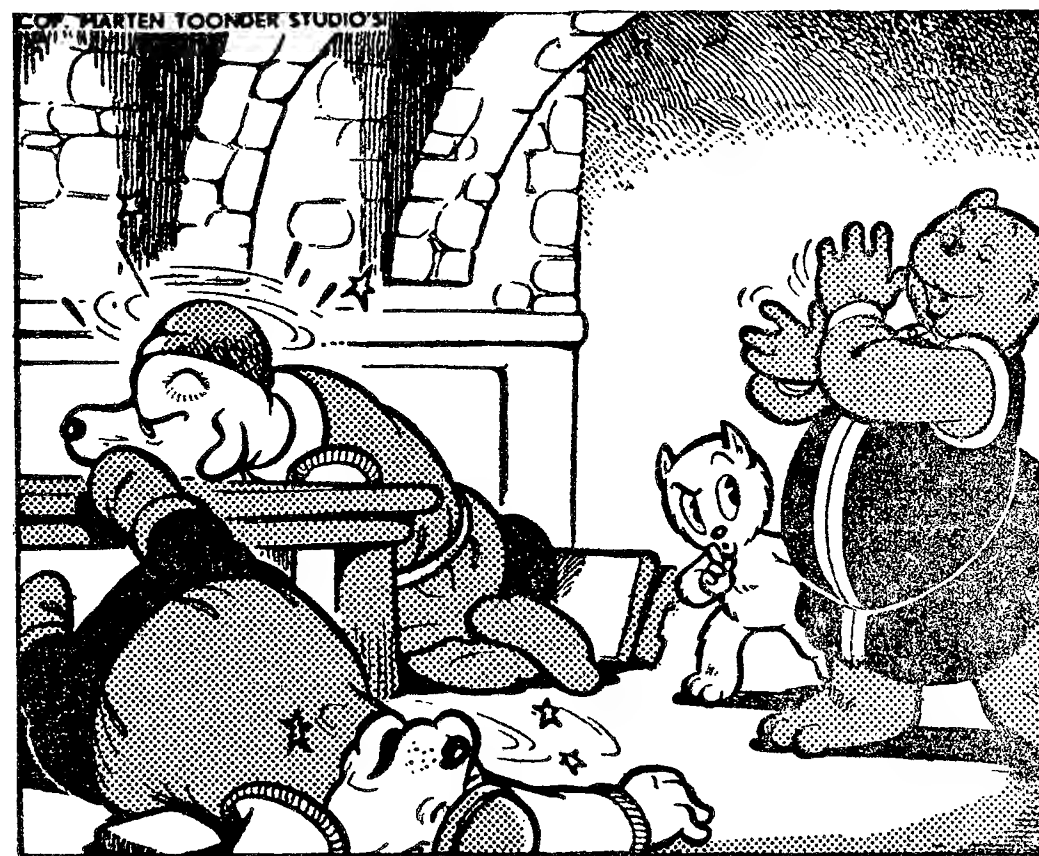
Heer Bommel had hier veel tegen in willen brengen, doch het idee om nog langer in het onfrisse nat door te brengen stond hem tegen. Daarom hief hij zich met grote inspanning uit de poel omhoog en klom achter zijn jonge vriend aan door het venster.

Zo stonden ze even later druipend en onfris in het vaag verlichte slot en staarden naar een dommelende voetknecht. Tom Poes voerde zijn vriend zwijgend en snel langs de slapende waker en duwde hem naar de trap, die omhoog voerde. Want hij had het idee, dat de schatkist wel in de slaapkamer van de koning zou zijn.

Nu valt het te begrijpen, dat dit vertrek extra bewaakt werd. De beide voetknechten Gurt en Grombert hadden voor de deur plaats gevat en kortten zich de tijd met dobbelen. Zo nu en dan gluurden ze scherp rond, maar overigens waren ze zo zeer in hun ruw en ondegelijk spel verdiept, dat het wacht houden gaandeweg slordiger werd. Vooral toen Grombert op een gegeven moment drie vijven in één worp gooide was goed opletten er niet meer bij. De geharde krijger barstte in een luid en zegevierend gelach uit en schoof de stenen naar zijn maat. Deze begon koortsachtig te schudden en daar hadden ze beiden zo veel aandacht voor, dat ze de naderende schaduwen niet opmerkten....

De wachter Gurt wierp drie zessen in één gooi. Een mooie prestatie waar hij erg opgewonden over werd. Woest lachend streek hij zijn winst op en riep bulderend: „Bijlo, Grombert! Ik lust u rauw!"

Doch door deze woorden vond Grombert zijn plichtsgevoel terug. Dreigend fronste hij de wenkbrauwen en legde de vinger op de lippen. „Ssstt!", siste hij. „Staak dat gerucht, lomperik! De koning slaapt en uw bot gelach kan hem wekken."

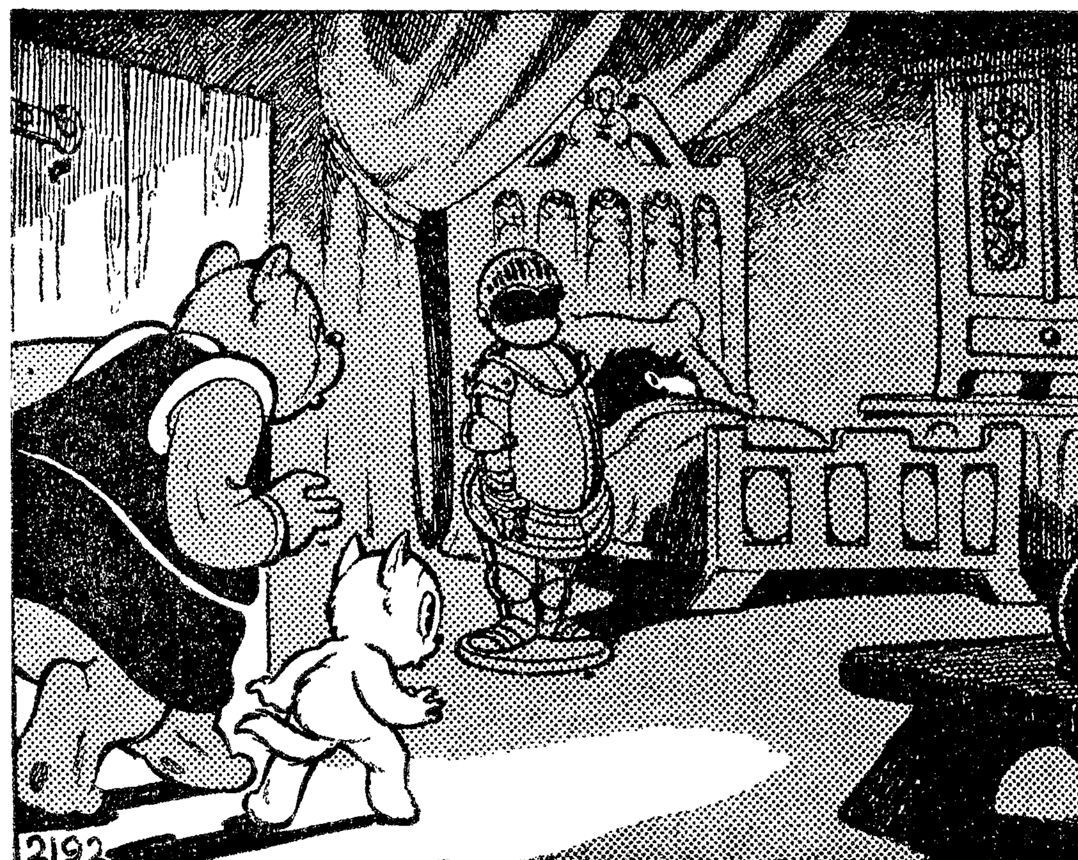
Daar schrok Gurt toch wel even van. Hij verschoot van kleur en blikte schichtig naar de deur van de slaapkamer. „Ssstt!" blies hij, ‚schreeuw niet zo, botterik! Als de koning wakker wordt ziet het er niet best uit!"

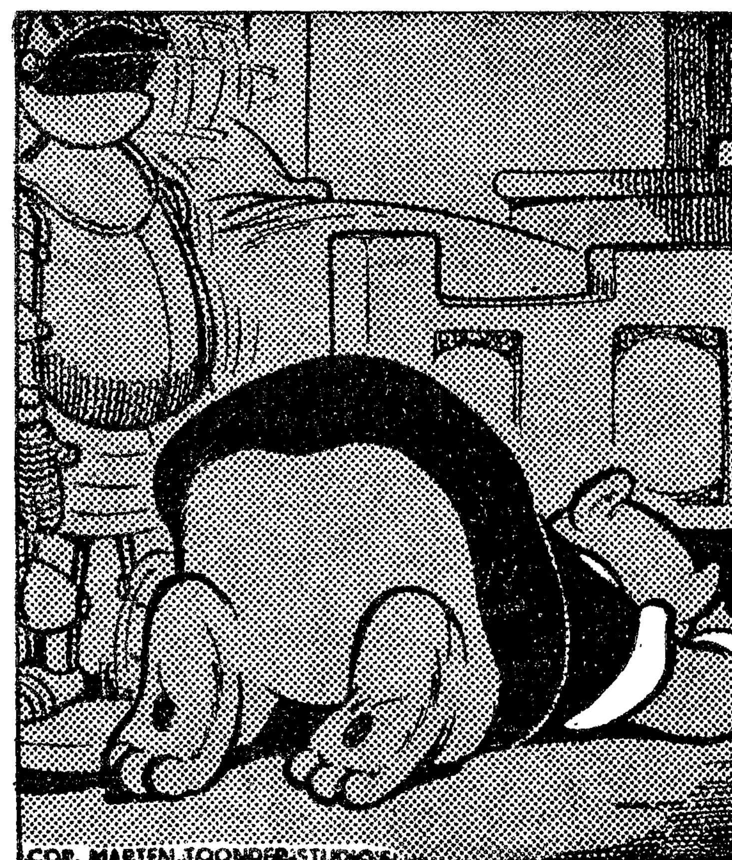
Het gesis van de beide wachters overstemde de zachte voetstappen van heer Bommel en ze keken zó gespannen naar het koninklijk slaapvertrek dat ze in het geheel niet merkten dat deze heer achter hen postvatte en de armen spreidde. Met een vlugge beweging bracht heer Ollie nu de handen naar elkaar en sloeg zo doende de hoofden van Gurt en Grombert tezamen met zo'n geweld, dat de ijzeren helmen knalden.

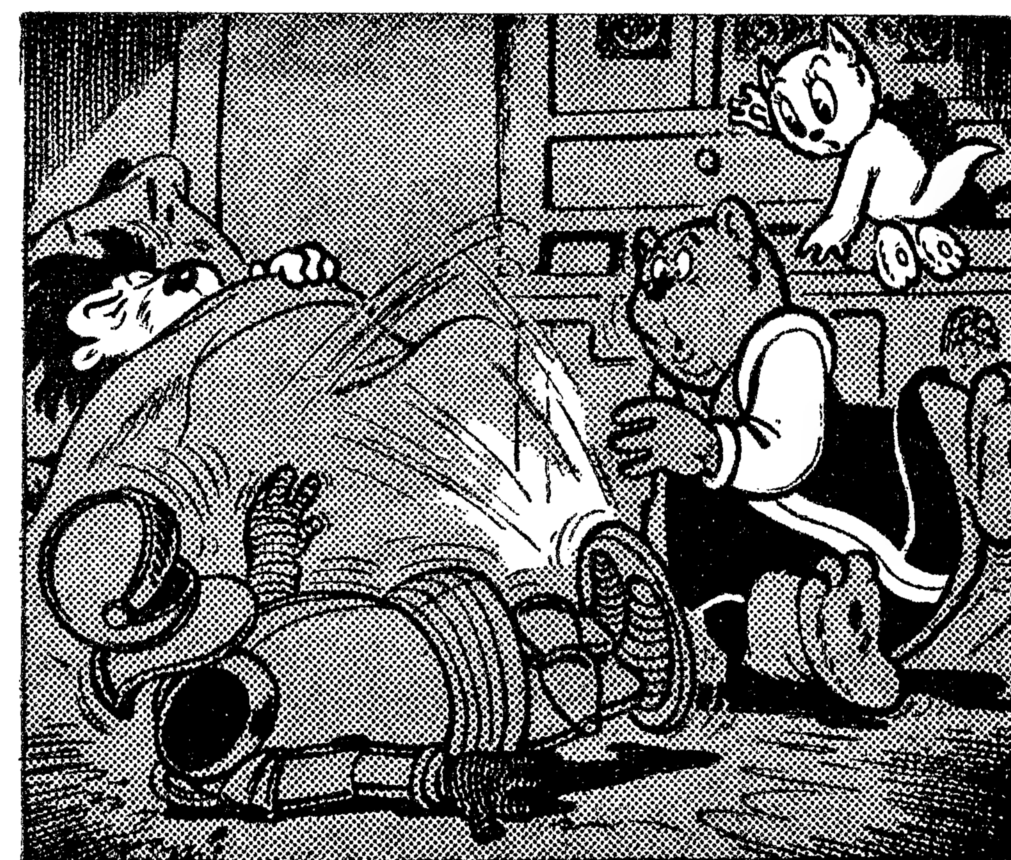
Bewusteloos stortten de beide bewakers nu tegen de stenen vloer onder een luid gerinkel van hun metalen kleding.

„Ziezo!", riep heer Ollie en hij sloeg zich voldaan de handen af. „Twee krijgslieden in één klap. De kracht van een Bommel is toch wel iets verschrikkelijks, wat jij, Tom Poes? Dit was echt de greep van een geboren aanvoerder, zeg nu zelf! Het is jammer, dat de ridders Popelijn en Pork het niet hebben kunnen meemaken, en ik.."

Maar Tom Poes legde hem het zwijgen op. „Stil toch heer Ollie", siste hij. U hebt dat knap gedaan, maar door al dat lawaai kan de koning wakker worden en dan ziet het er lelijk voor ons uit!"

Tom Poes opende de deur van het slaapvertrek op een kiertje en gluurde naar binnen. Een luid gesnork klonk hem uit de duisternis tegemoet zodat het hem duidelijk werd, dat het lawaai op de gang de vorst niet gewekt had.

„Kom mee, heer Ollie", fluisterde hij. „Hij slaapt vast."

Heer Bommel trad achter zijn jonge vriend aan naar binnen en monsterde de rustende gestalte met een vluchtige blik.

„Mooi", sprak hij met gesmoorde stem. „Eens even kijken. Waar verbergt men een kist met goud? Onder het bed natuurlijk!"

En de daad bij het woord voegend knielde hij op de grond neer en boog zijn zware figuur zo diep mogelijk om een blik onder het meubel te kunnen werpen. Maar Tom Poes zag het niet zo gemakkelijk in. Zijn blik was op een zware kast gevallen, die naast het ledikant stond en daar sloop hij op af.

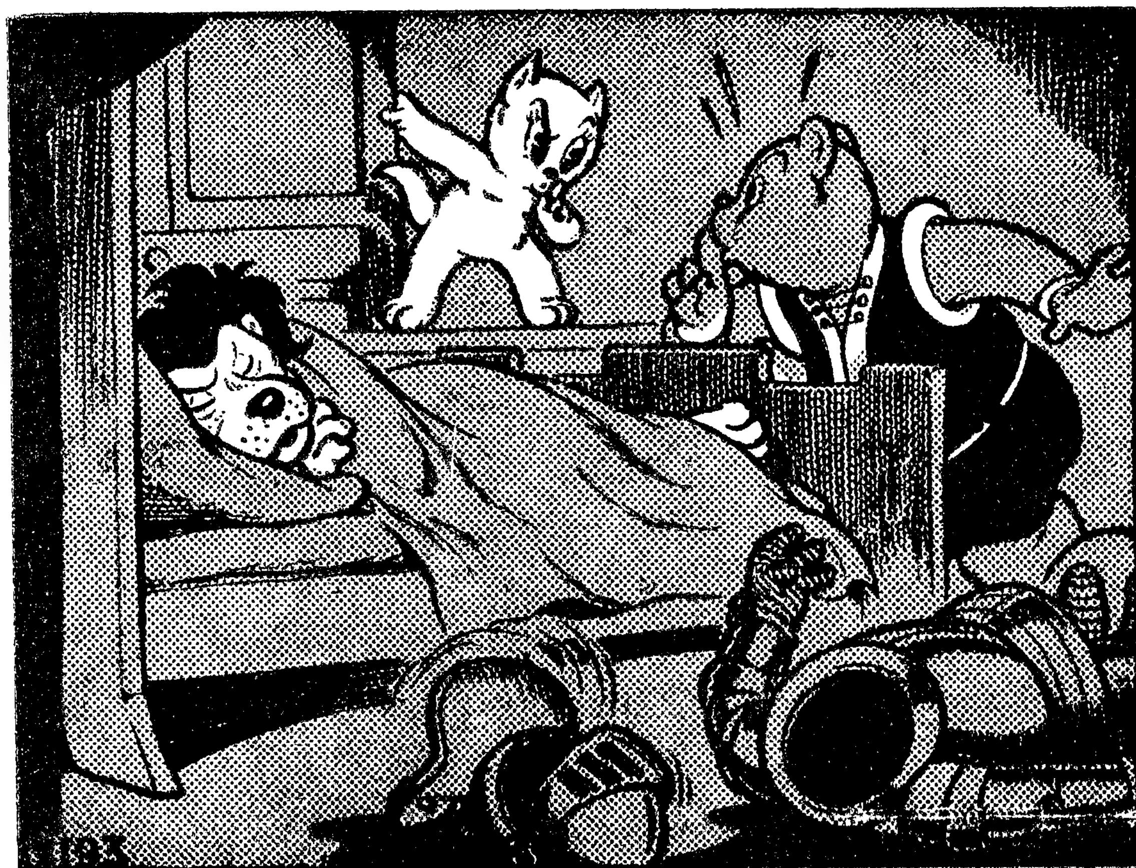
„Dat bed is veel te laag", fluisterde hij. „Daar kan die kist nooit onder. Ik denk eerder, dat zij hier staat. Achter slot en grendel."

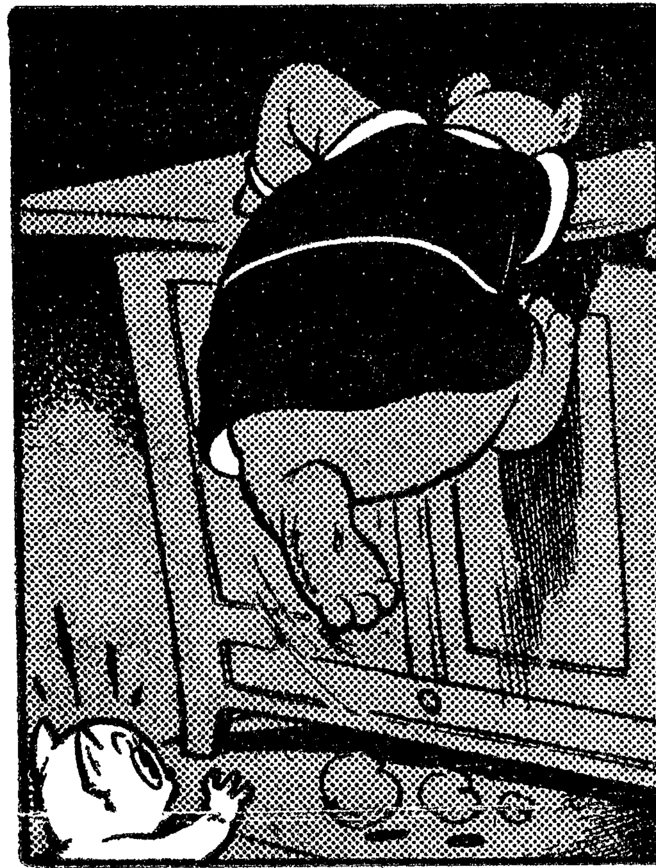
Heer Ollie antwoordde niet. Steunend en hijgend bewoog hij zich over de vloer en voelde met uitgestrekte armen onder het bed rond, zonder echter iets tegen te komen dat op een kist leek.

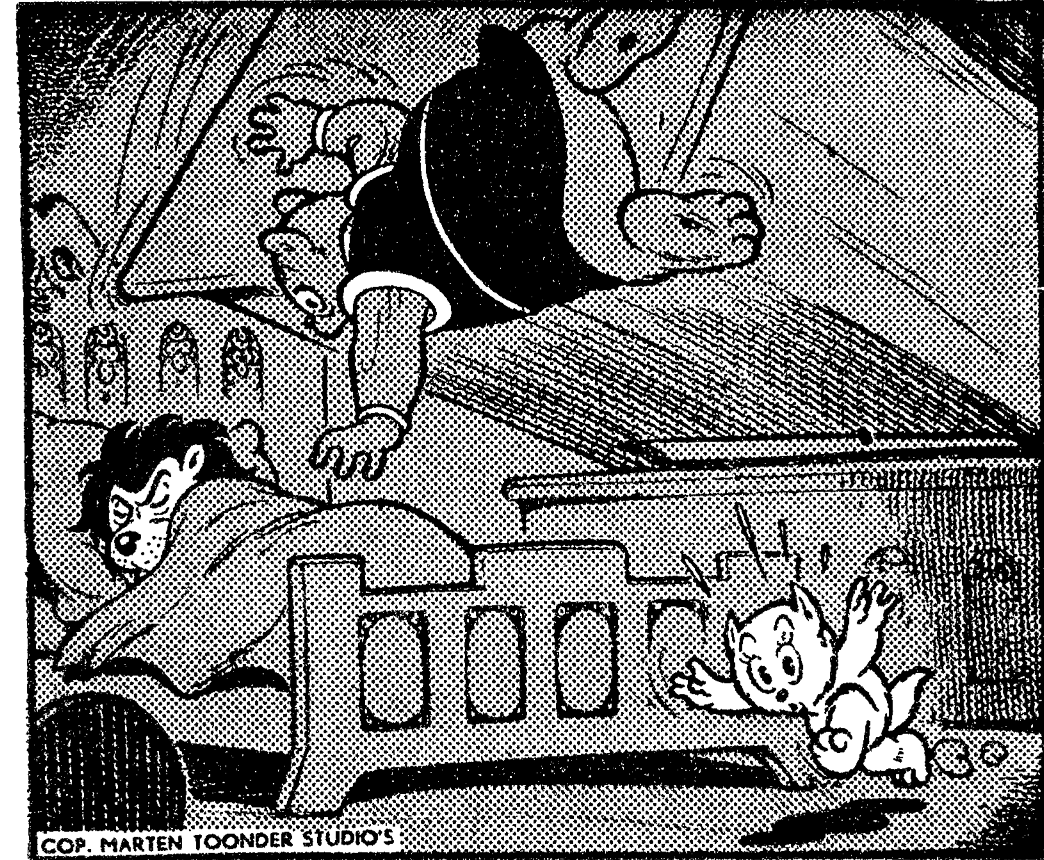
Hij begon het warm te krijgen. De bewusteloze wachters op de gang konden ieder ogenblik bijkomen en het gesnurk boven hem begon te verzwakken.

„Ik moet voortmaken", dacht hij gejaagd. „Ach, als ik nu die lamme kist maar vond. Wat is dit alles toch vreselijk voor een heer. Als een dief in de nacht......"

Op dat moment raakte zijn zenuwachtig bewegende gestalte het harnas, dat de koning naast zijn sponde had opgesteld om er vlug in te kunnen schieten. Het stalen kledingstuk wankelde en stortte toen dreunend tegen de vloer....

Dat was een vreselijk ogenblik. Heer Bommel sloot de ogen en krampte de vingers samen, terwijl Tom Poes verstijfd van schrik naar de slapende koning staarde. Die staakte met een grom zijn gesnurk, smekte een paar keren en keerde zich toen driftig op de andere zijde. Na een diepe zucht hervatte hij vervolgens zijn slaapje.

Heer Bommel begon weer adem te halen en opende zijn ogen.

„Ssst!", fluisterde hij, de vinger op de lippen leggend. „Daar zouden we hem nu haast wakker hebben gemaakt! Laat mij maar liever bij die kast kijken, jonge vriend — en zoek jij maar verder onder het bed, als je begrijpt wat ik bedoel."

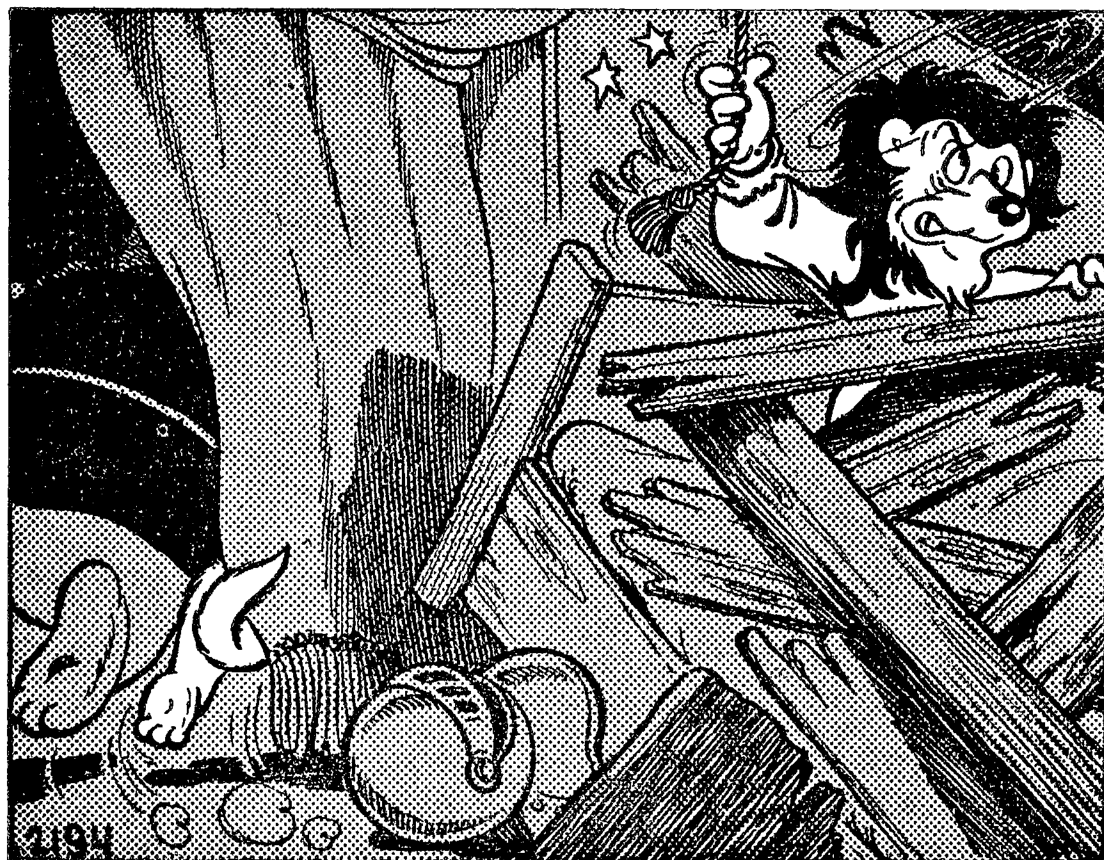
Zo sprekende sloop hij naar het forse meubelstuk waar Tom Poes met zijn onderzoekingen bezig was.

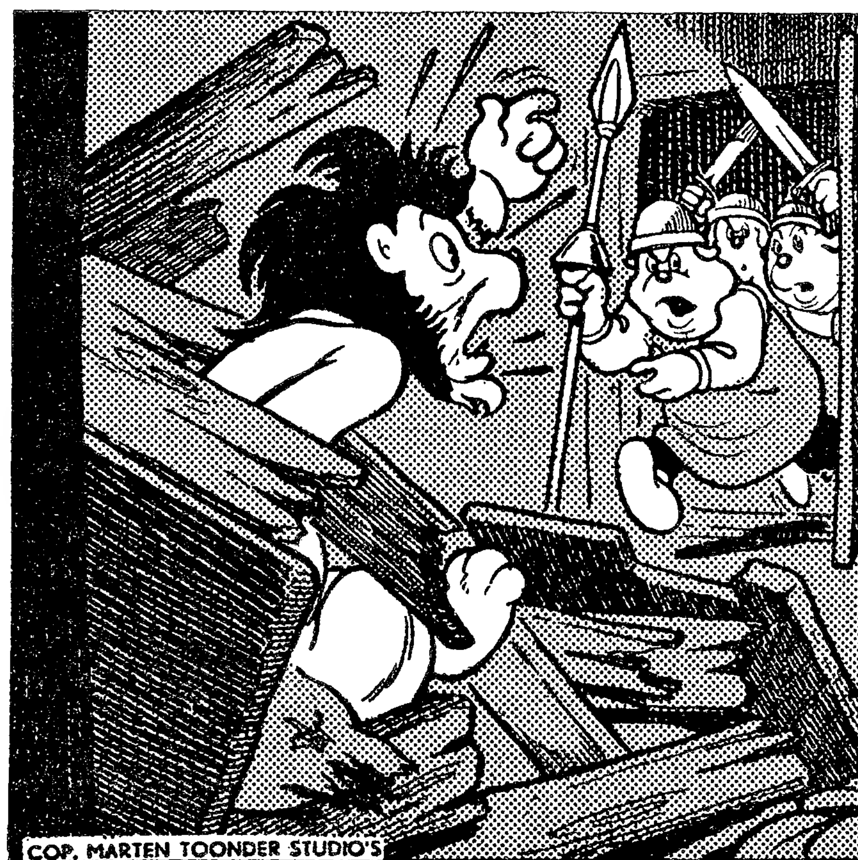
„Schuif eens een eindje op," bromde hij. „Ik heb zo'n voorgevoel, dat ik die kist weet te staan. Ga eens op zij...."

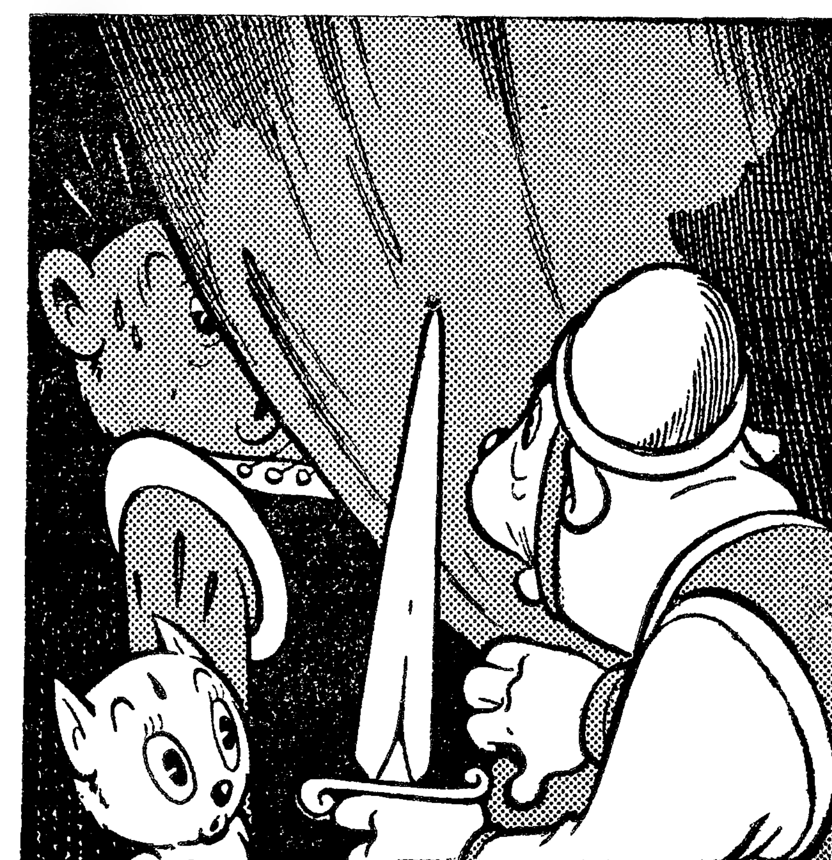
„Wat gaat u doen?", vroeg Tom Poes ongerust. „Wees toch stil heer Bommel! Wilt u op die kast klimmen? Dat gaat toch niet!"

Heer Ollie richtte zich fier op en keek zijn jonge vriend ernstig aan. „Onzin", sprak hij zacht doch dringend. „Ik heb een voorgevoel, dat die kist boven op de kast staat. Laat mij maar begaan. En ik bèn stil, dat moest je weten. Ga nu op zij, en laat mij daar eens even kijken. De koning slaapt vast genoeg, zoals je gemerkt hebt."

Tom Poes trachtte nog om zijn vriend tegen te houden, doch het was al te laat. Met een forse greep vatte heer Bommel de bovenkant van het zware meubel en hees zich omhoog. En natuurlijk gebeurde nu wat te verwachten was: het gewicht van zijn forse gestalte was te veel voor het evenwicht van het eikehouten gevaarte. Het begon te wankelen, helde naar voren en sloeg toen voorover op het bed, boven op de slapende vorst....

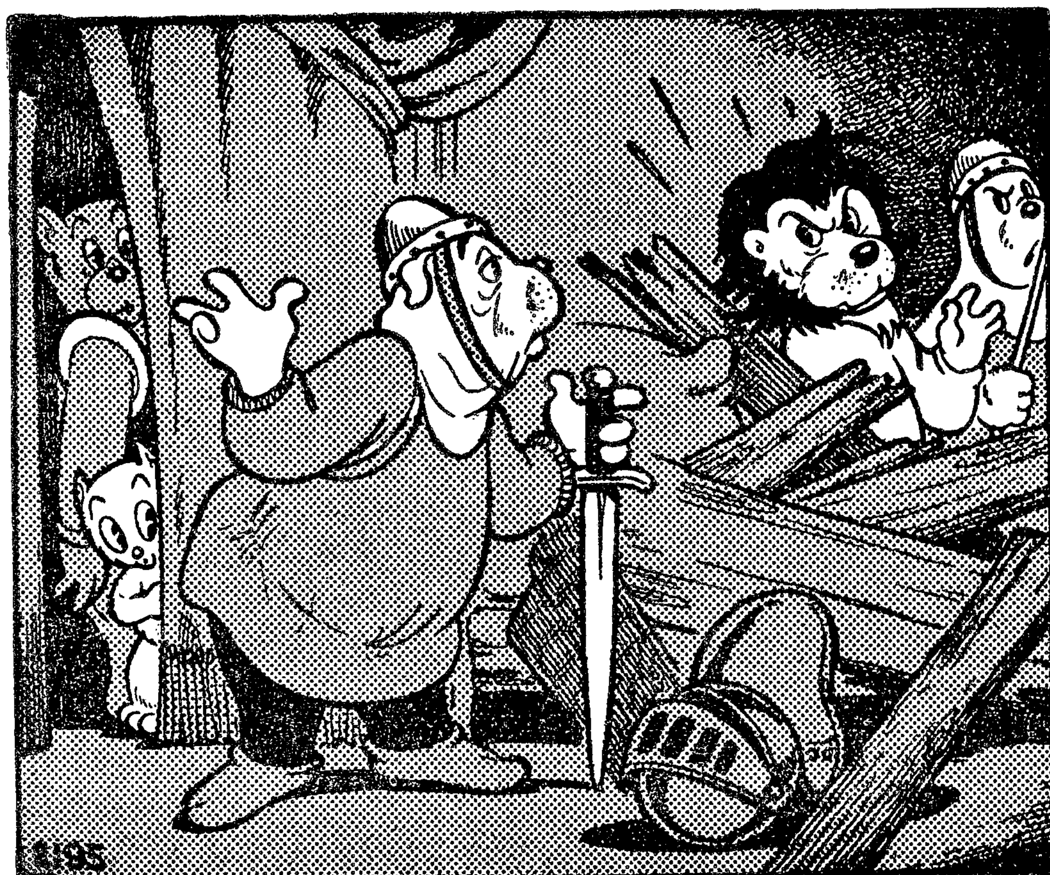
Heer Bommel maakte de val grotendeels mee, maar door een wanhopige sprong kwam hij op zijn voeten terecht.

Tom Poes begreep, dat er nu weinig kans meer was, dat de koning zou doorslapen. Hij greep zijn dodelijk geschrokken vriend bij een mouw en trok hem mee naar een nis, die achter een gordijn zichtbaar was. Een mooie schuilplaats was dat niet maar het was de enige, die hun overbleef. Want een naderend rumoer op de gang verried, dat het tumult in de slaapkamer niet onopgemerkt gebleven was.

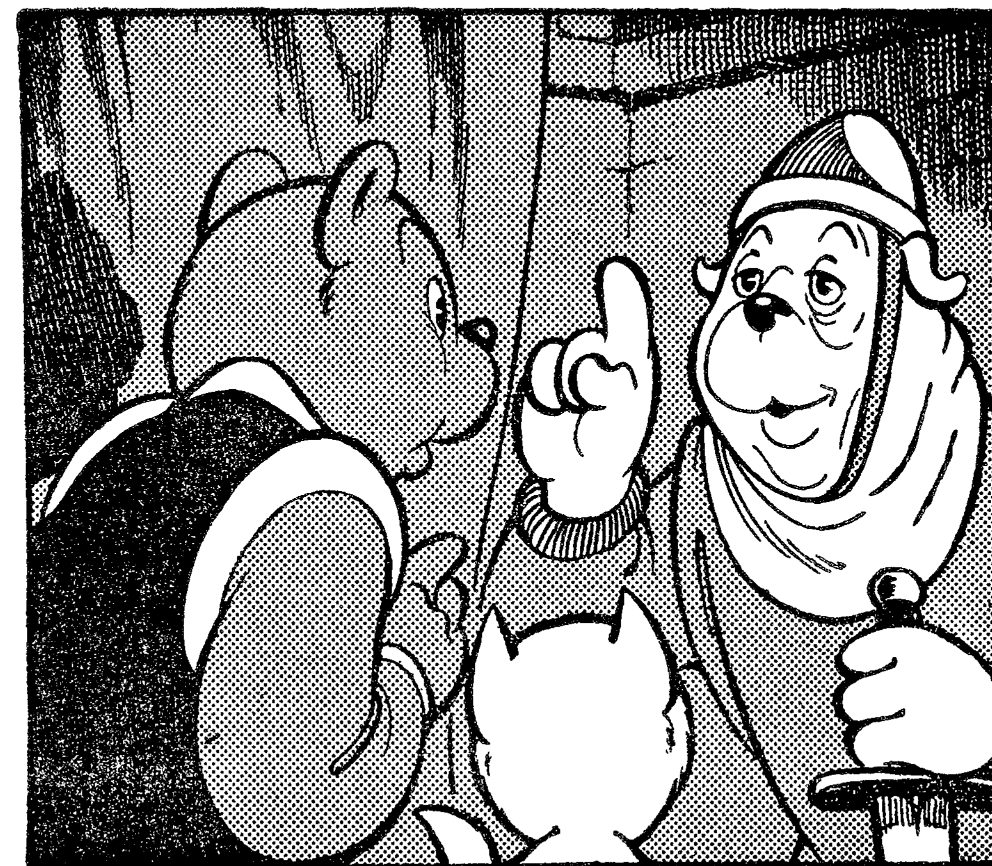
Bovendien ontstond er ook beweging onder de wrakstukken van de kast op het bed.

De koning was ontwaakt en rees nu enigszins wazig uit de planken omhoog. Met een dof gegrom trok hij fors aan een bellekoord, terwijl hij zich de grootste splinters uit de manen schudde. En toen direct daarop enkele voetknechten het vertrek binnenstormden was hij weer geheel zichzelf. „Een aanslag!", zei hij kort. „Doorzoekt de kamer en het slot! Alles, tot de laatste balk! Hier zijn een paar gevaarlijke hoogbrauwen bezig geweest. Aarzelt dus niet wanneer ze gevonden worden. De koppen er af — zonder genade!" Bij deze vreselijke woorden begonnen heer Bommel de rillingen over de rug te lopen en zijn tanden klapperden met zo'n geweld, dat het buiten de nis hoorbaar was. Tom Poes was dan ook niet verwonderd, toen een van de voetknechten op hun schuilplaats toetrad en het gordijn opzij rukte.

„Dit is het einde van alle avonturen", dacht hij.

De voetknecht staarde zonder veel uitdrukking in de ogen naar Tom Poes en heer Bommel. Doch op het moment, dat Tom Poes zijn laatste ogenblikje verwachtte, schoof de krijgsman het fluweel weer voor de nis en zei rustig: „Daar is niemand. Ze moeten de gang opgegaan zijn!'

De koning had inmiddels zijn mantel aangeschoten en snelde nu aan het hoofd van de troepen de kamer uit om het hele kasteel te gaan doorzoeken.

Toen de laatste dravende voetstappen weggestorven waren, liet heer Bommel een héél diepe zucht horen. Meer dood dan levend wankelde hij uit de nis en trad op de zonderlinge krijgsknecht toe.

„Je b-b-bent een heer!", stamelde hij. Doch meer kon hij niet zeggen omdat de ontroering hem naar de keel steeg.

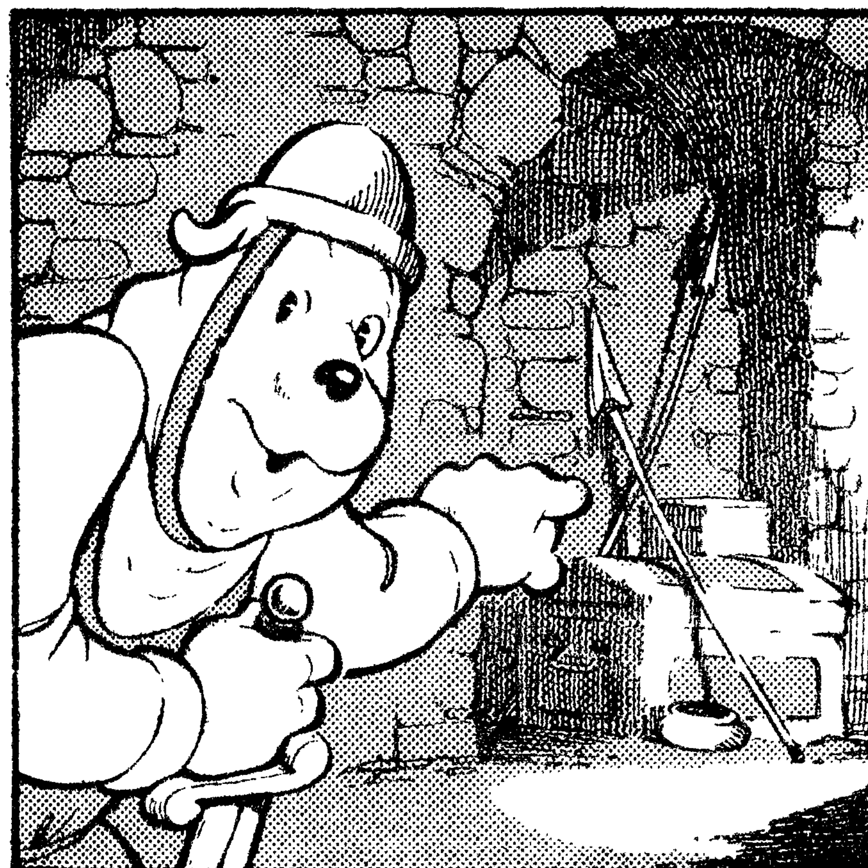
„Ja, dat was heel aardig van u", zei Tom Poes. „Waarom hebt u ons niet verraden? Bent u soms een bondgenoot?"

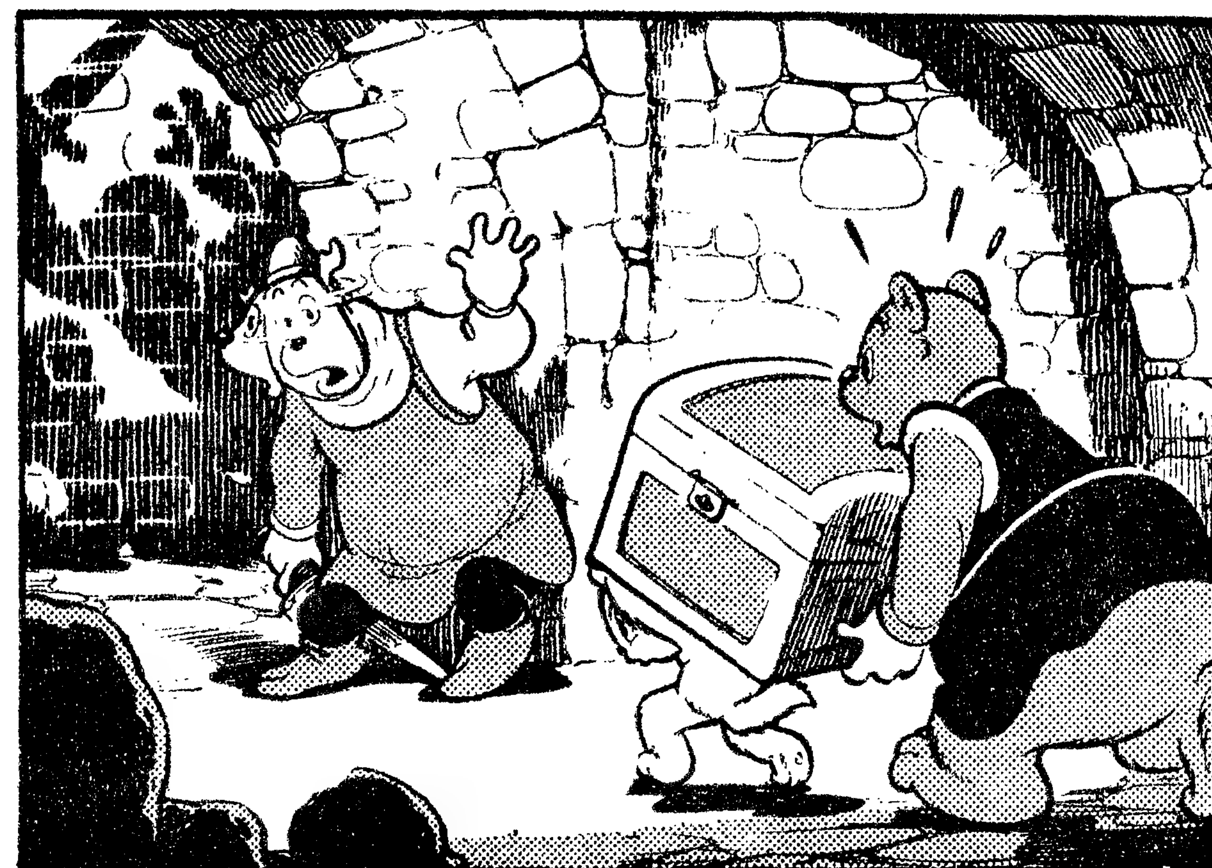
„Zo is het", zei de voetknecht eenvoudig. „Hoewel ik van afkomst een laagbrauw ben heb ik mij door het lezen van menig prentverhaal tot een hoogbrauw ontwikkeld. En daarom heb ik een dure eed gezworen, dat ik niet zou rusten voordat het lage volk het onderspit zou hebben gedolven. Ik zal u helpen. Zeg mij slechts, wat ik doen moet!"

„Wij zoeken een kist", zei Tom Poes haastig. „Een grote, zware kist waar onze krijgskas in bewaard werd. Die is ons afgenomen en naar d i t slot gebracht. Wij dachten, dat zij hier in de kamer van de koning zou zijn — maar we hebben haar niet gevonden."

„Ah, als het anders niet is!", riep de ander uit. „Die kist staat in het kelderverwulft. Volgt mij, edele heren, ik zal u er heen brengen. Maar stil, wat ik u bidden mag. Héél stil — het is levensgevaarlijk."

De brave voetknecht opende voorzichtig de deur, spiedde de gang af en gaf toen een teken aan heer Ollie en Tom Poes. „Alles is veilig", fluisterde hij. „Volgt me, edele heren. We moeten de trappen af naar de kelder. Maakt geen gerucht, want overal loert gevaar."

Heer Bommel vatte zijn jonge vriend bij een arm en sloop zenuwachtig door de duistere gang. „Overal loert gevaar", hijgde hij. „Wees stil, Tom Poes en volg me maar rustig, ik bedoel, ga jij maar voorop, als je begrijpt wat ik bedoel."

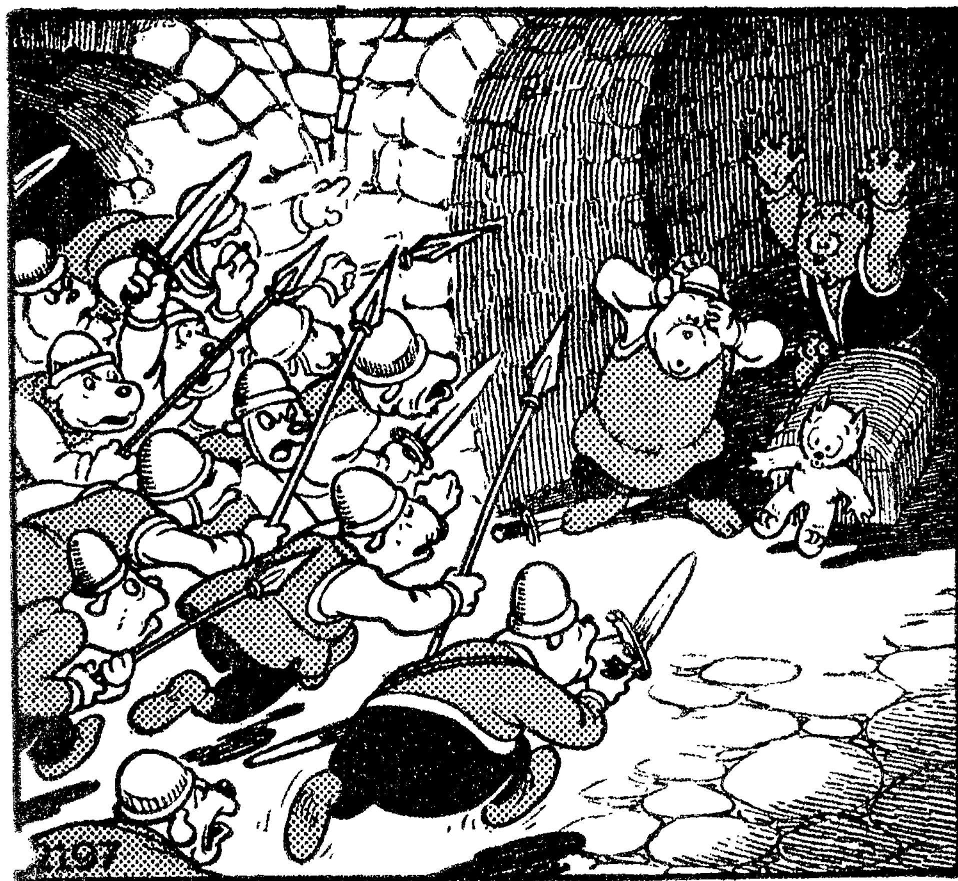
Tom Poes antwoordde niet. Het verbaasde hem, dat het zo stil was in het kasteel. Nergens was een geluid, zelfs niet in de vele vertrekken die ze passeerden.

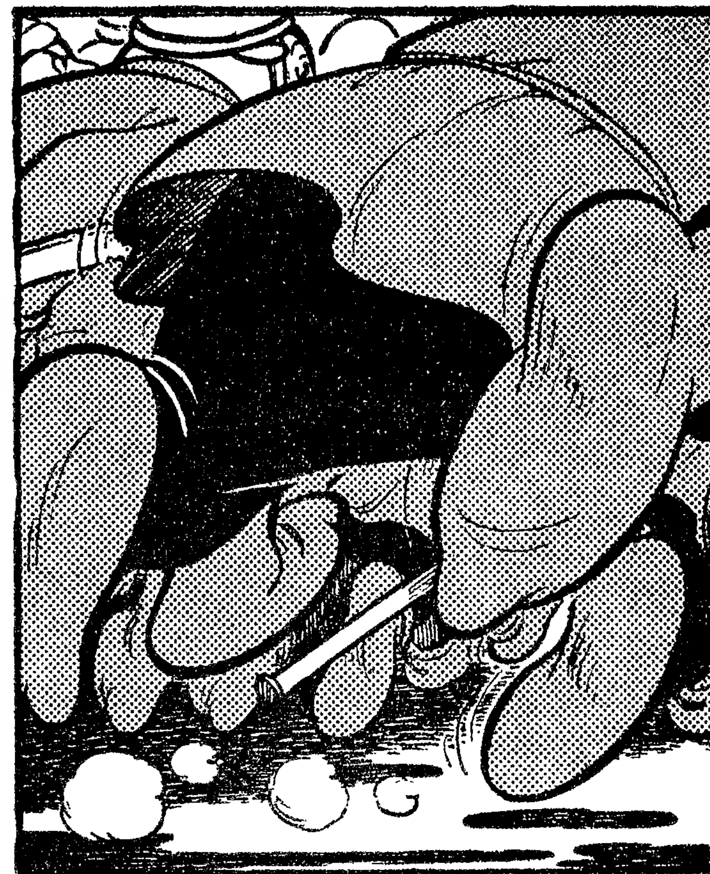
Dat drukte hem een beetje en eigenlijk vertrouwde hij het niet helemaal. Hij was dan ook blij, toen hun gids de deur van de kelderruimte opende en naar binnen wees.

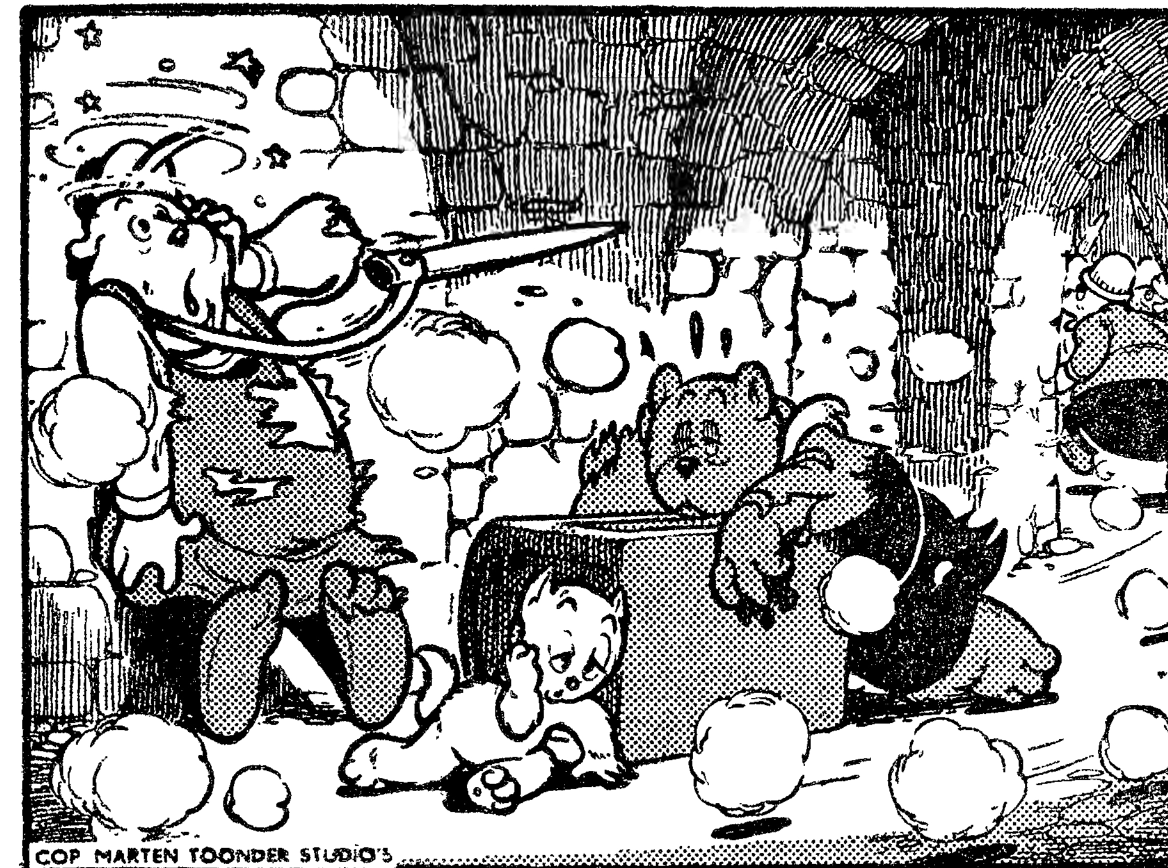
„Daar is de kist", sprak hij. „Er is niets mee gebeurde want niemand heeft haar nog open kunnen krijgen. Vat haar aan, edele heren en volgt me. Ik zal u een onbewaakte uitgang wijzen.

„Je b-bent een w-waar vriend in de nood", hijgde heer Ollie ontroerd. Hij zeulde de zware kist, samen met Tom Poes achter de goede krijgsknecht aan en rondde moeizaam een hoek. „Ik zal d-dit nooit vergeten", vervolgde hij. „Zeg me wat je wenst, dan zal ik. . . ."

„Sstt", siste de ander en hij wees verblekend op enkele snel naderende schaduwen. Op het zelfde moment was het gewelf gevuld met geraas en getier van rennende voetknechten. Overal werden deuren geopend en van alle kanten stormden de krijgers aan. Het was duidelijk, dat ze in een val zaten. . . .

„We zijn ontdekt!", riep de voetknecht uit. „Denkt er aan: ik ken u niet. Ik heb u op heterdaad betrapt! Ik ben bezig u gevangen te nemen!"

Tom Poes vond dat wel een goed plan want hij begreep, dat de arme krijgsman niet anders kon doen. Maar heer Ollie vond dat een misselijke streek.

„Verrader!", riep hij. „Je kent ons wèl! Je hebt zèlf. . . ."

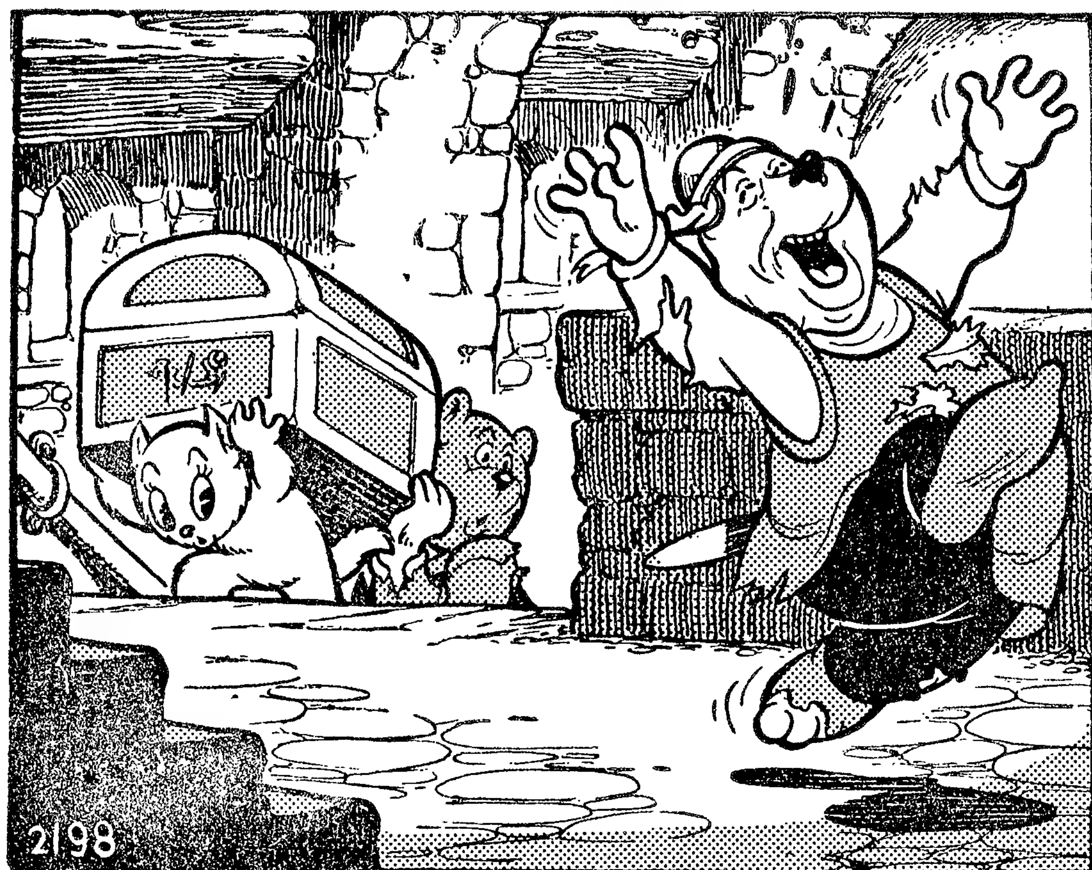
Doch nu was het lawaai van de nader stormende krijgslieden zo luid geworden dat zijn woorden verloren gingen. De hele kelderruimte weergalmde van het geschreeuw en het gebonk en het scheen wel, dat de hele bezetting van het slot op de been was. Doch voordat Tom Poes had kunnen bedenken, dat het toch wel vreemd was dat zóveel krijgslieden achter een paar onschadelijke vluchtelingen aan zaten, waren de woestelingen al bij hen. Ten einde raad hurkte hij achter de kist neer om enige dekking te hebben.

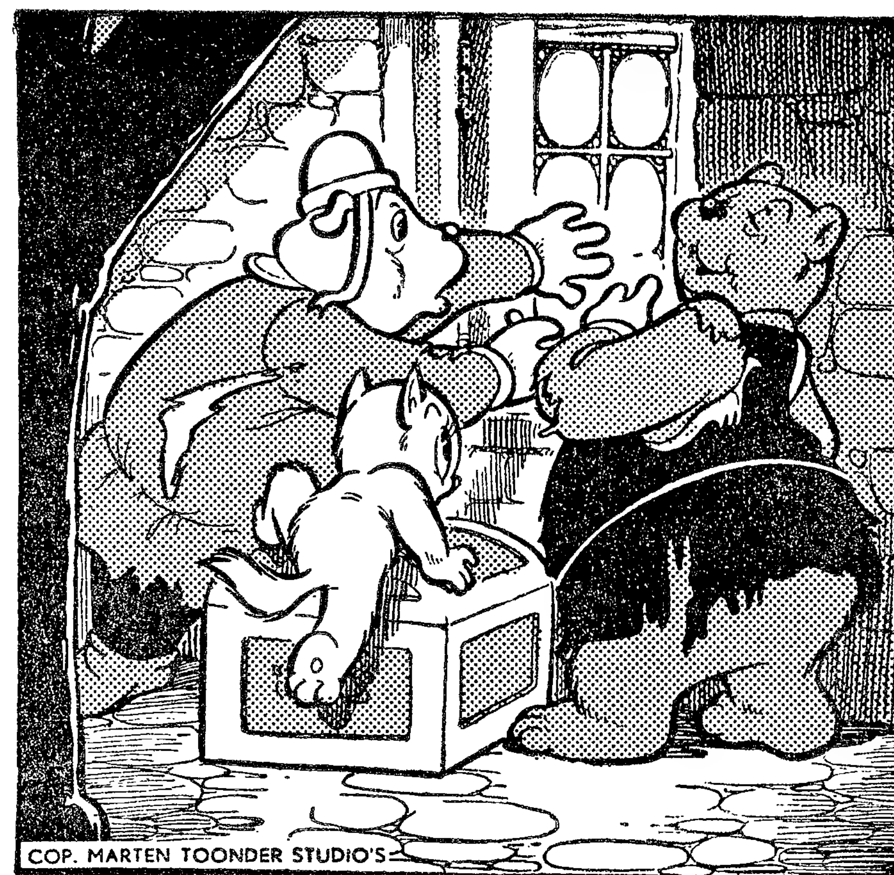
Maar tot zijn grote verbazing was er niemand die enige aandacht aan hun groepje schonk. Schreeuwend en tierend stormden de krijgslieden over en langs hen heen en verdwenen in de richting van de trap. Verbluft zaten ze ten slotte met z'n drieën naast het kistje en staarden naar de laatste voortdravende figuren.

„W-wat. . . . watwastat?", stamelde heer Ollie moeilijk.

„Het ging niet om ons", zei Tom Poes na enig nadenken. „Die lieden hadden iets anders op het oog. Ze vonden ons niet belangrijk meer."

„Dit kan maar één ding betekenen", riep de vriendelijke voetknecht opgewonden uit. „Het slot wordt aangevallen, edele heren! De hoogbrauwen slaan toe. Onze tijd is gekomen!" Toen werd hij plotseling nadenkend. Hij wendde zich tot heer Bommel en vervolgde ernstig: „Ik hoop, dat u zich zult herinneren, dat ik het was, die u heeft geholpen. Denk daaraan wanneer uw troepen gewonnen zullen hebben, edele heer!"

De vriendelijke voetknecht was uitgelaten van vreugde. Hij danste opgewonden rond en hief van tijd tot tijd luisterend de vinger op wanneer een zware steen de oude muren beukte. „Het bevrijdingsleger slaat toe!", juichte hij dan. „Bam! Daar gaat-ie! Goed zo!"

Heer Bommel keek wat aarzelig rond en trok bij iedere slag het hoofd een weinig tussen de schouders. „W-wat moeten we nu doen, Tom Poes?", vroeg hij zwakjes.

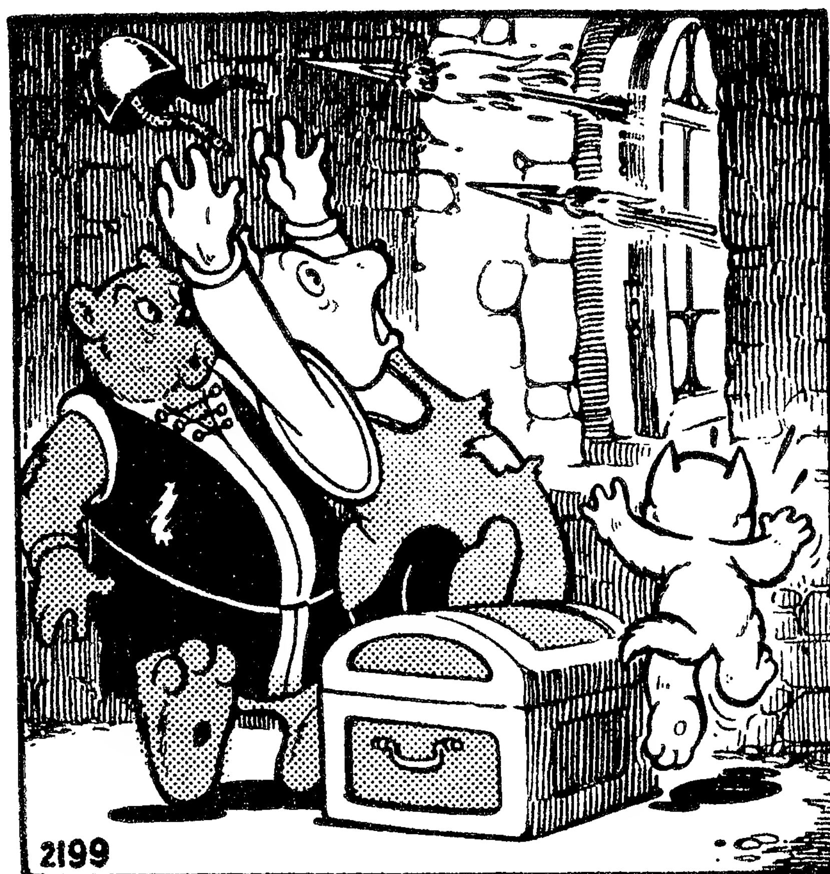
„Naar boven met die kist", zei Tom Poes. „De kas voor die huurlingen zit er in en ik denk zo, dat de ridders Popelijn en Pork geld zullen willen hebben om dit gevecht te betalen. En de sleutel moet u ook niet vergeten — die is eigenlijk de hoofdzaak."

„Ja, die is de hoofdzaak", gaf heer Bommel toe. Hij greep de kist bij een einde en zeulde met Tom Poes het zware ding de trappen op — achter hun onverwachte vriend aan.

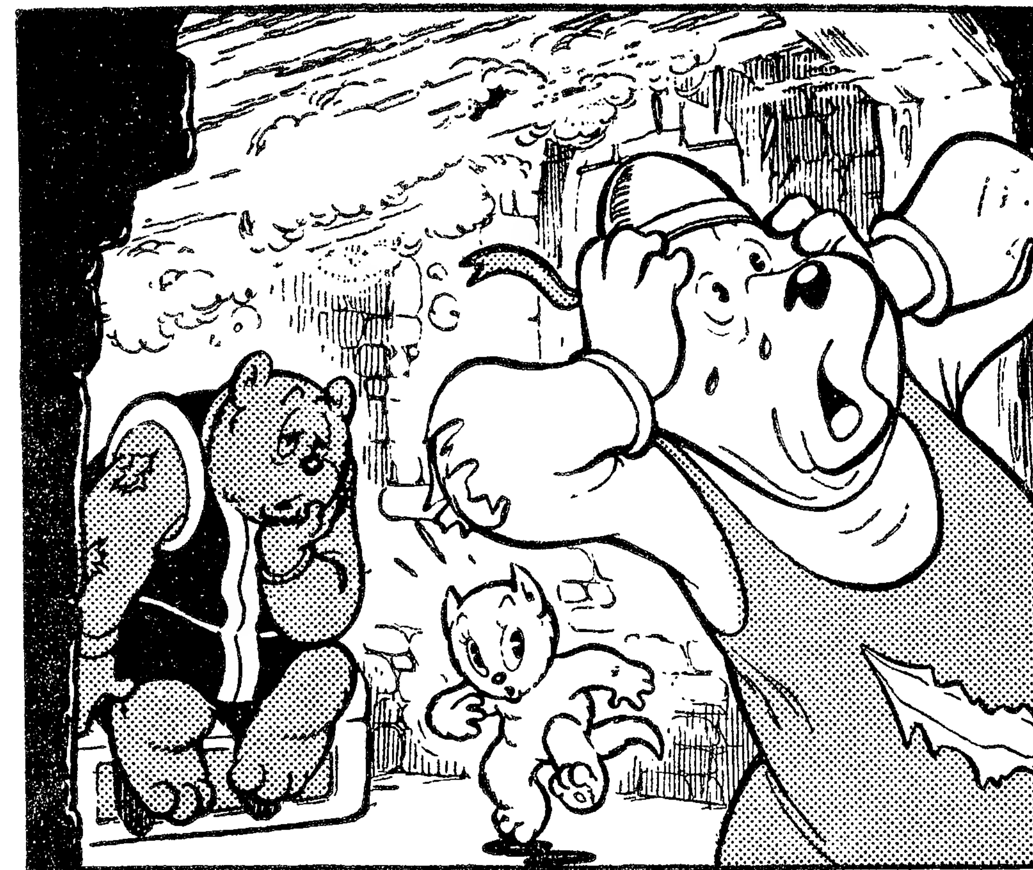
„Ik ga nu de leiding van de opstand weer op me nemen", vervolgde hij hijgend. „De plicht roept.... oef! Maar ik zou er een lief ding voor geven als we weer door dat deurtje konden verdwijnen, jonge vriend.... ai! Dat was een zware! Zou de muur het houden?"

Hun bondgenoot had intussen een venster geopend en keek naar buiten. Daar was de strijd weer in volle gang. Groepen voetknechten snelden met stormrammen nader, blijden deden een dichte hagel van stenen op de ongelukkige burcht neerdalen en het regende brandende pijlen.

„Ja, ja", mompelde heer Ollie, „ik kom er al aan! Ik ga leiden. Maar het zou toch gemakkelijker geweest zijn als ik het buskruit uitgevonden had, als je begrijpt wat ik bedoel."

Een tijdje hingen ze met z'n drieën naar het gevecht te kijken. Het viel Tom Poes op, dat hun nieuwe vriend er steeds bedrukter uit begon te zien en in zichzelf begon te mompelen.

„Komaan", zei heer Bommel, „ik ga me bij m'n troepen voegen. Hoe kom ik daar het vlugste, goede vriend? Kun je me de uitgang even wijzen? Maar wat is er? Wat doe je raar!"

De krijgsknecht was met een gesmoord gekreun achteruit gewankeld en Tom Poe sloot snel het venster, want de brandend pijlen vielen steeds dichter.

„Het is mis!", stamelde hun bondgenoot.

„Wat is mis?", vroeg heer Ollie. „Het gaat toch goed? Als ze zo doorgaan is de burcht gauw genomen. En wanneer ik zelf...."

„Nee", riep de ander verslagen uit. „Het gaat niet goed. Dit is niet de bevrijding! Hebt u niet gemerkt, dat de banieren van de heren Popelijn en Pork er niet waren? Uw troepen zijn aan het muiten geslagen, edele heren. Ze hebben geen soldij ontvangen!"

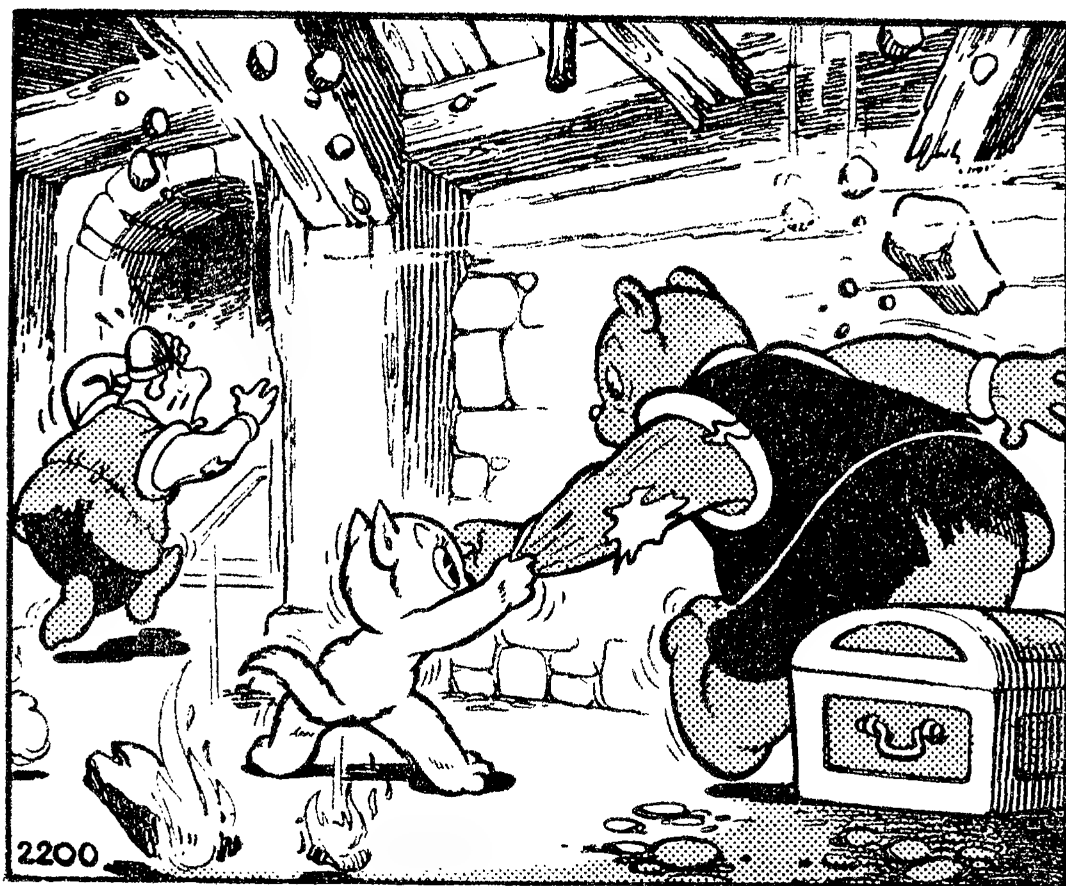
„O", zei heer Bommel onthutst. „Ze hebben geen geld gehad, nee! Dat klopt. Ik heb het geld hier in deze kist. Maar als ik nu even met de kist naar hen toega en hen betaal?"

„Te laat!", stamelde de voetknecht. „Als de soldeniers aan het muiten slaan is er niets meer aan te doen. Ze plunderen alles, want nu vechten ze alleen maar voor zichzelf!"

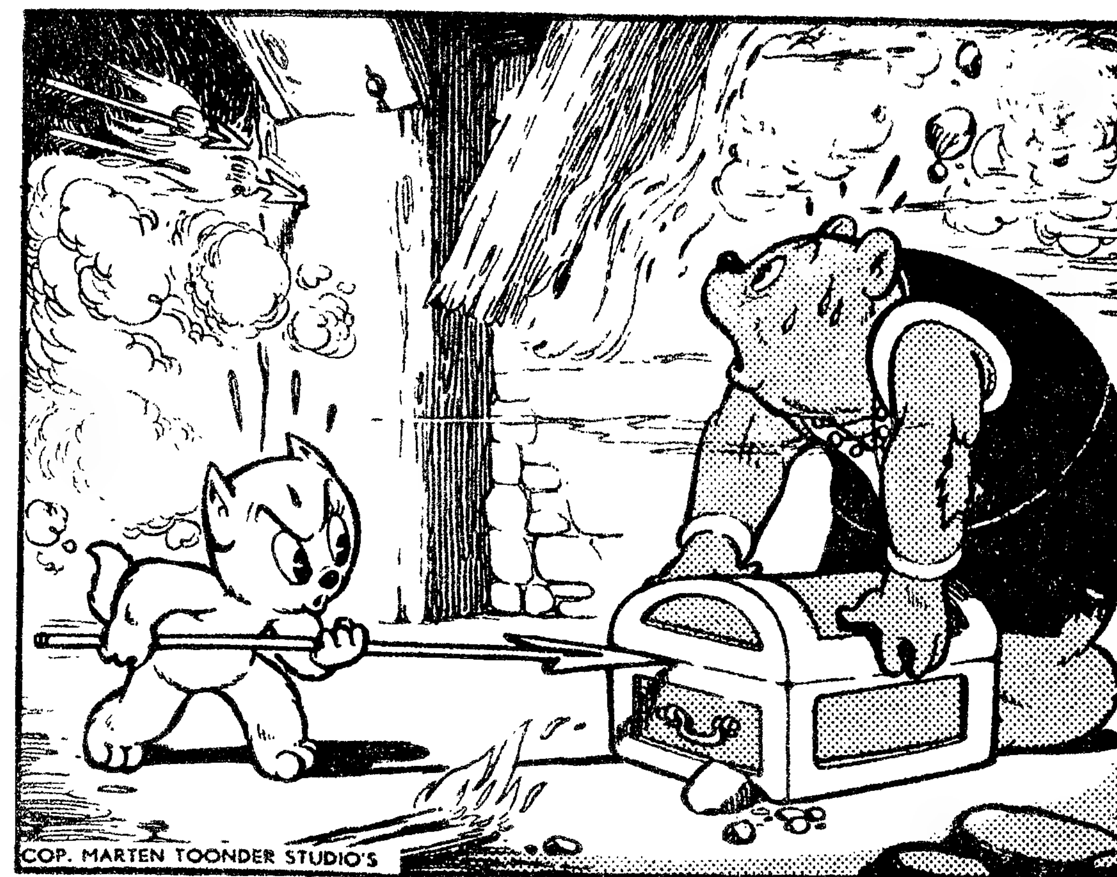
„Wat een vreselijke tijden", prevelde heer Ollie. „Soldaten die voor zichzelf vechten! Niet te geloven."

„Dit is een ongeluksdag", zei de bevriende krijgsknecht. „Maar wat kan men ook eigenlijk van een dag als deze verwachten? Het is vandaag vrijdag de dertiende."

„Vrijdag de dertiende?", riep Tom Poes uit. Hij sprong opgewonden overeind en begon aan Heer Bommels jas te trekken.

De vriendelijke voetknecht sloeg de handen voor het gelaat en snelde wenend heen. Zijn jammerend geroep van: Vrijdag de dertiende!, stierf weg in de gangen en toen waren Tom Poes en heer Bommel weer alleen.

„Vrijdag de dertiende!", riep Tom Poes uit. „Kom, heer Ollie!"

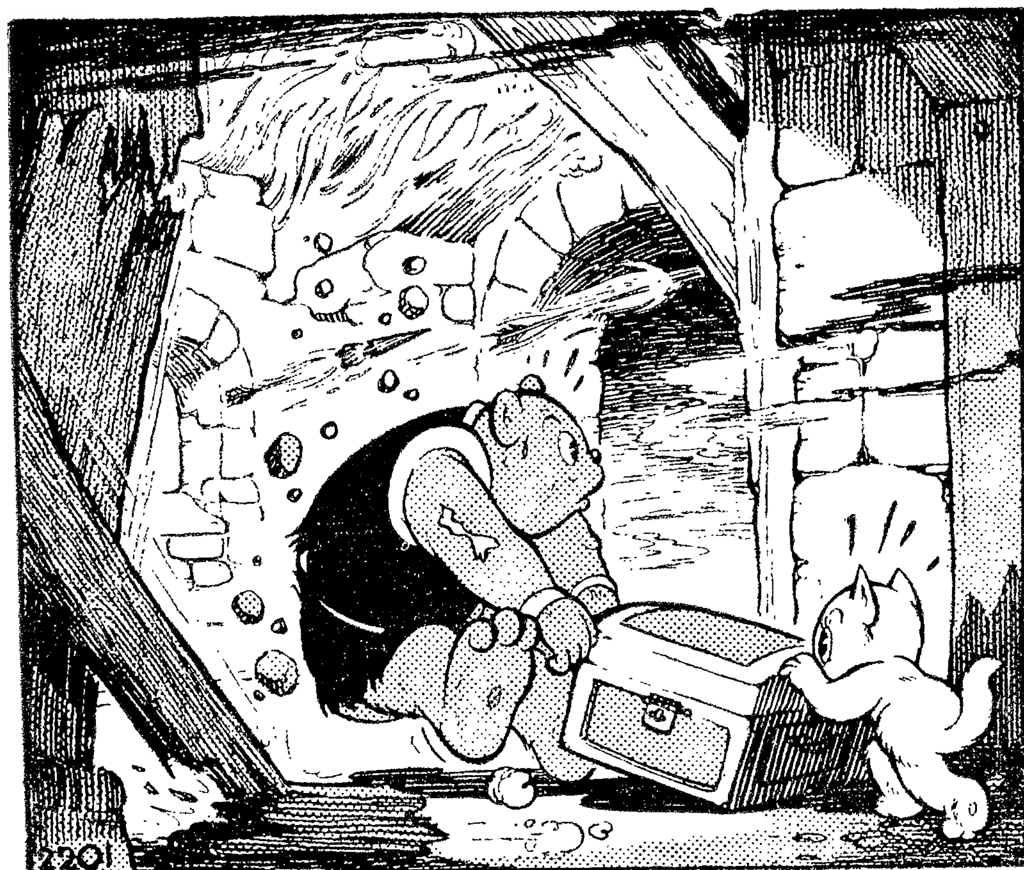
„Wat wil je toch?", vroeg heer Bommel korzelig. „Alles loopt tegen — de soldaten zijn aan het muiten, het kasteel staat in brand en jij praat over de kalender. Wat bedoel je eigenlijk?"

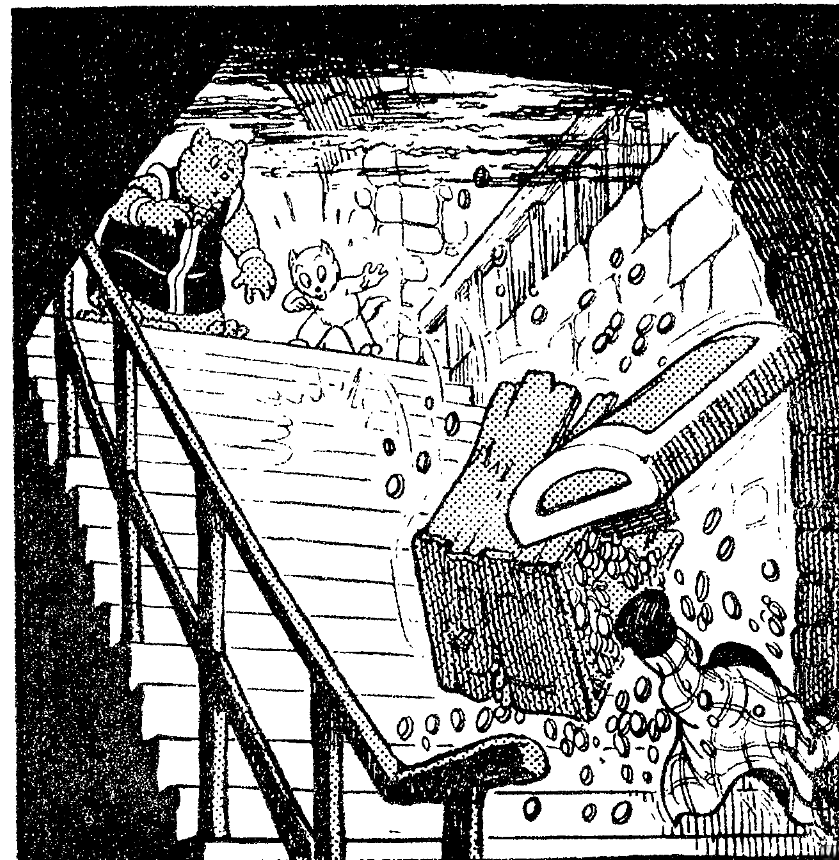
„Wanneer vrijdag op de dertiende valt, kan het deurtje geopend worden!", zei Tom Poes ongeduldig. „Dit is onze kans om uit deze ongelukkige tijd weg te komen. Kom, de sleutel zit in de kist — we moeten haar openmaken!"

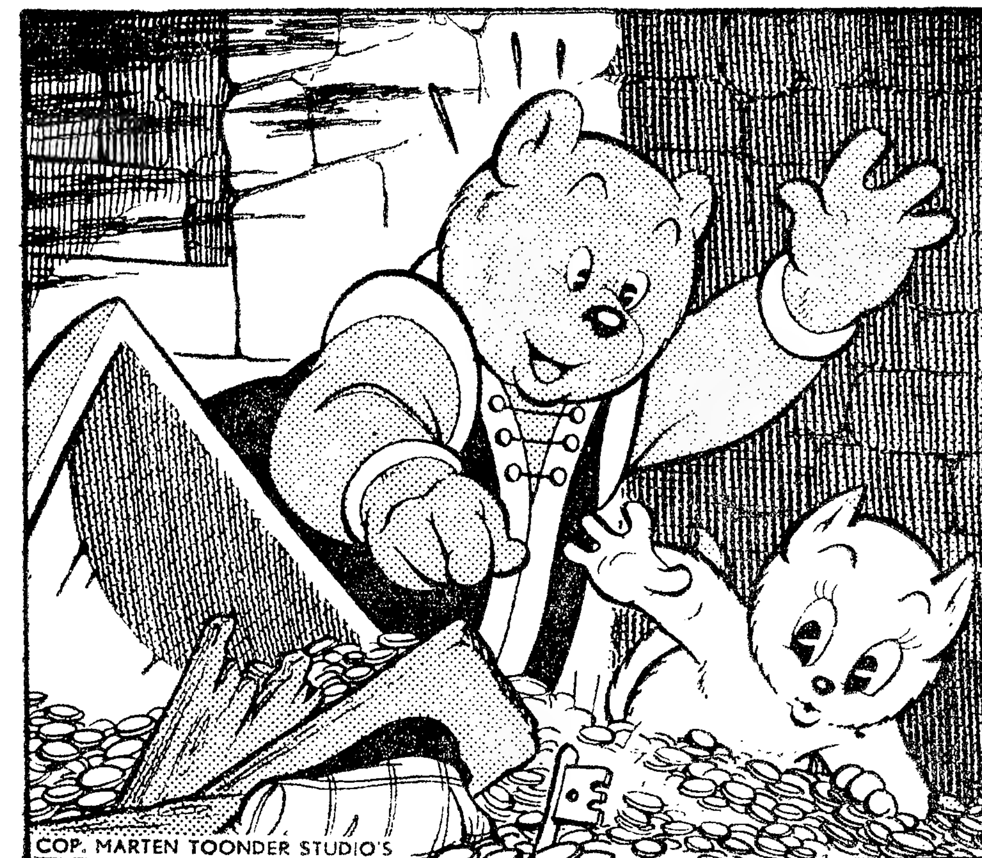
De uitdrukkking op heer Ollies gelaat veranderde geheel. Een heldere blik brak door de sombere lodderigheid die zijn trekken ontsierde. Met een kreet stortte hij zich op de kist en begon aan het deksel te rukken.

„De sleutel!", riep hij. „Gauw, Tom Poes. Dit is onze kans, als je begrijpt wat ik bedoel! Geef even de sleutel van dit doosje, jonge vriend, het zit een beetje op slot!"

Tom Poes greep een lans die daar tegen de muur stond en begon daarmee te wrikken. Maar het was vergeefs. Het kistje was van erg goed maaksel en gaf niet mee. Dat was wel erg, want het werd steeds duidelijker, dat er haast bij was. Dichte rookwolken trokken door de gangen, de muren scheurden en zo nu en dan stortte er een brandende balk omlaag. Buiten nam het geweld steeds toe. De aanvallers brulden en juichten en beukten met hun stormrammen op de geteisterde burcht, zodat binnen horen en zien verging. Maar de kist wilde niet open....

De rookwolken die door de gangen trokken werden nu zó dicht, dat heer Bommel en Tom Poes het benauwd begonnen te krijgen. Tom Poes staakte het gewrik met de lans en luisterde bezorgd naar het geknetter van vlammen boven hun hoofden.

„Ach, ach, alles brandt!", riep heer Ollie wanhopig. „Mijn hele mooie kasteel staat in brand. En de sleutel om hier uit te komen zit in een kist die niet open wil. Doe toch iets, Tom Poes. Verzin toch even een list of zo. Wat heb ik anders aan je?"

Tom Poes had gelukkig niet geluisterd. „Terug naar de kelder, heer Ollie", zei hij. „Help die kist even naar de trap dragen!"

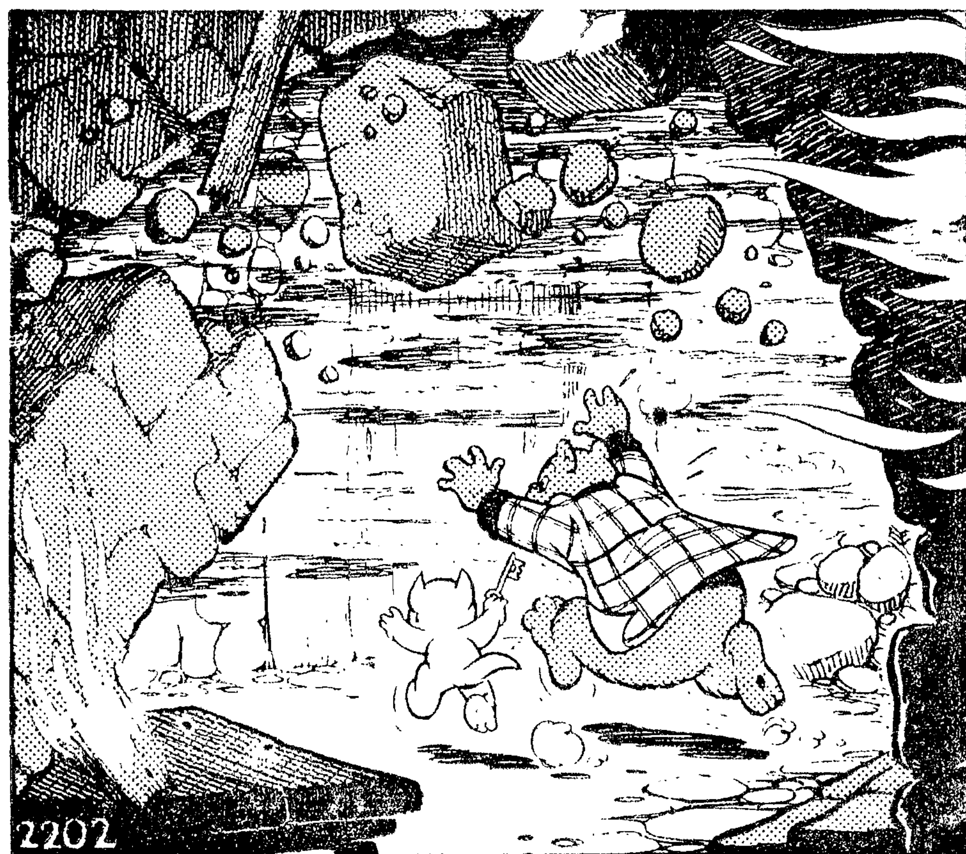
Heer Bommel zag daar het nut helemaal niet van in. Maar omdat alles even erg was gehoorzaamde hij hijgend en kuchend. Het was een onprettig tochtje tussen de vallende balken door, maar ze raakten al zeulend toch bij de keldertrap.

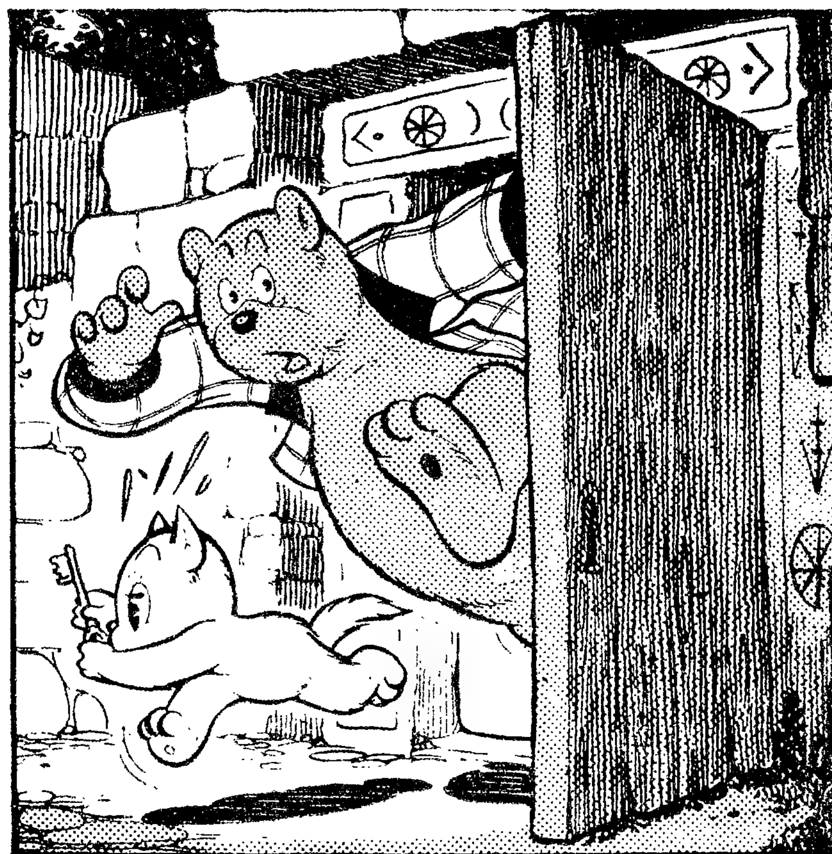
„Wat nu?", jammerde heer Bommel. „Hier staan we nu en de kostelijke tijd gaat maar voorbij. Denk je dan helemaal niet aan...."

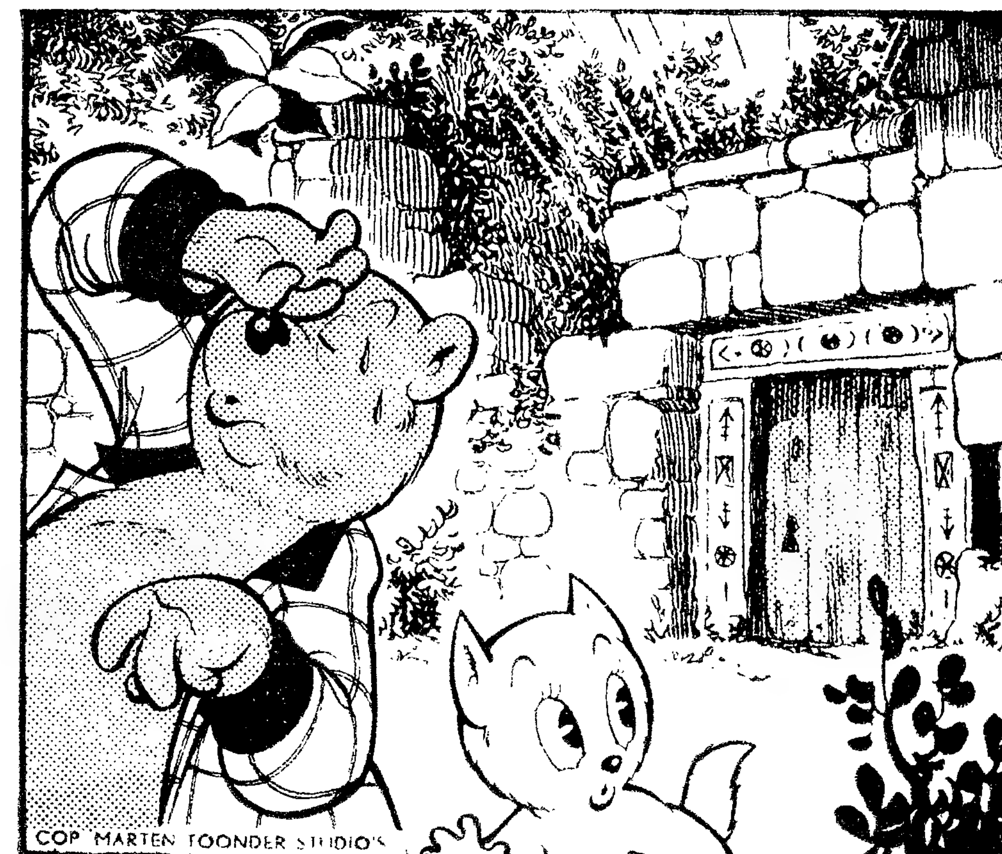
Op dat moment zweeg hij verbluft, want Tom Poes greep de kist en wierp die met een forse ruk van de trappen af. Bonkend en beukend smakte het forse meubel van trede op trede en daar kon het toch niet tegen. Halverwege barstte het open, zodat er een brede stroom goudstukken naar buiten sprong. En tussen al dat geld was duidelijk de grote sleutel van het geheime deurtje zichtbaar. Samen met heer Bommels jas die, zoals de oplettende lezertjes zich zullen herinneren, ook in het kistje verpakt was tuimelde het kostelijk voorwerp naar beneden en kwam ten slotte op de keldervloer tot rust.

„De sleutel!", juichte heer Bommel. „De sleutel en mijn jas. Héél goed, Tom Poes. Ik had het zelf kunnen verzinnen!"

Zo pratende was hij de trappen afgedaald en grabbelde nu ongeduldig tussen het goud.

Met bevende vingers viste hij zijn jas tussen de goudstukken uit, terwijl Tom Poes de sleutel greep. Boven hun hoofden stortte een van de torens met donderend geweld in elkaar en een regen van vlammend houtwerk kwam knetterend omlaag. Het gejoel van de muitende soldeniers drong vaagjes in de kelder door.

„We kunnen het misschien net halen!", hijgde Tom Poes.

„Het is jammer van al deze munten", zei heer Ollie een beetje spijtig. „Niet, dat geld een rol speelt, maar het is evengoed jammer om dit allemaal zo achter te laten, als je begrijpt wat ik bedoel."

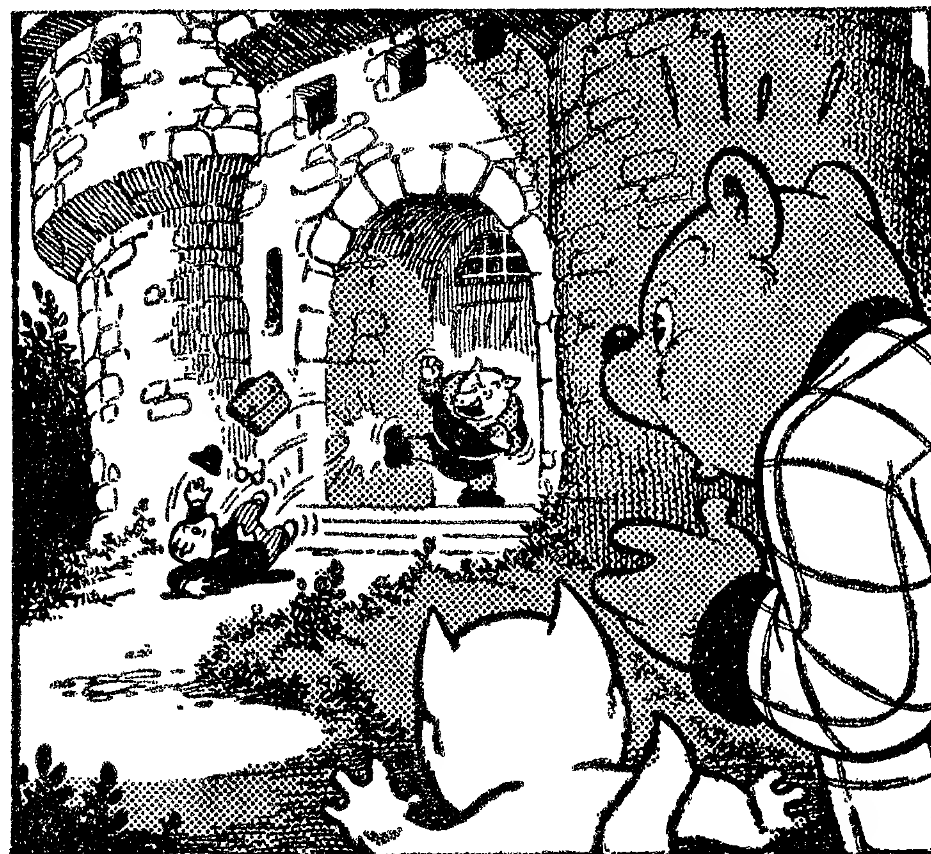
„Kom!", riep Tom Poes, zijn vriend meetrekkend. „Direct zakt het hele kasteel in elkaar. Iedereen schijnt al gevlucht te zijn. Het geheime deurtje is daar!"

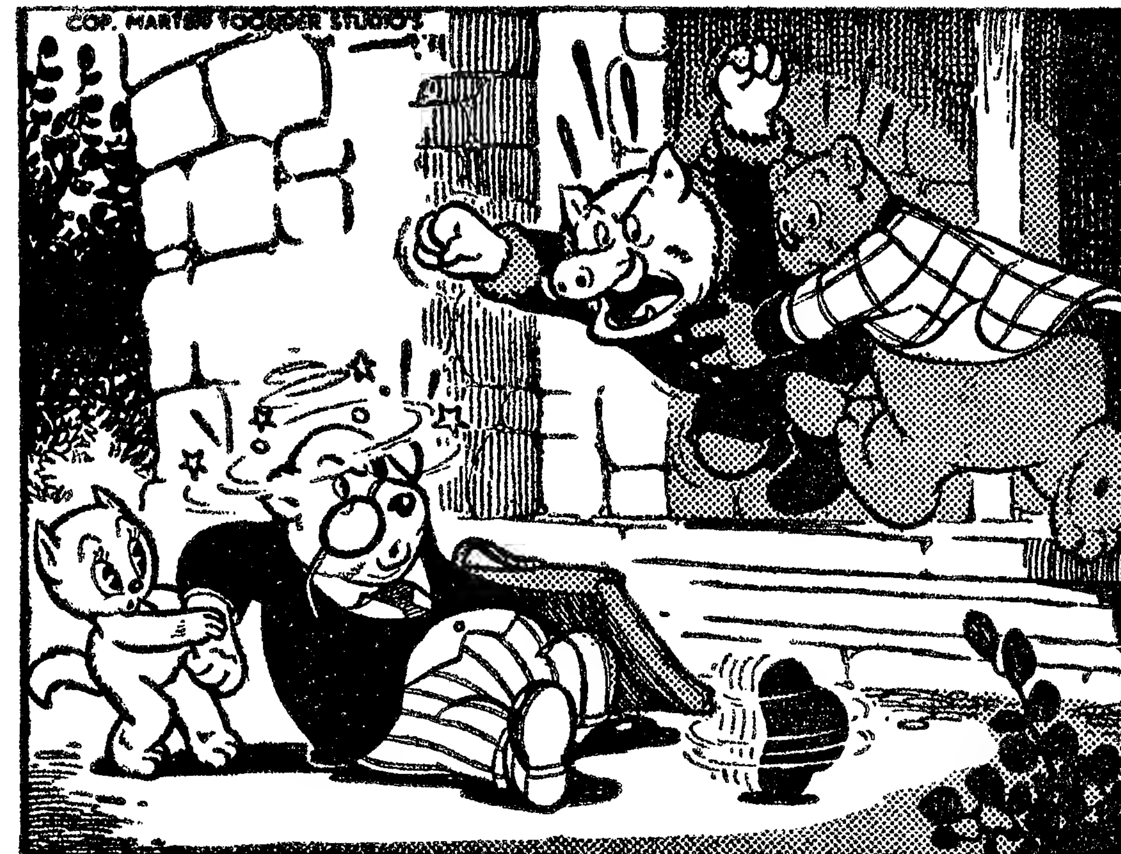
Heer Bommel rende achter zijn jonge vriend aan. Het verlaten kasteel vol onheilspellende geluiden begon hem nu toch erg op de zenuwen te werken, zodat hij met verwrongen trekken van het ene been op het andere sprong toen Tom Poes de sleutel in het slot stak en hem moeizaam en knersend omdraaide.

„Het werkt!", riep Tom Poes opgelucht. „Die tovenaar had gelijk! Deze keer lukt het, kijk maar!"

Heer Bommel zag de deur openzwaaien en hij slaakte een zucht van verlichting. Boven hem kraakte het en een van de muren scheurde plotseling van boven naar beneden. Met een kreet sprong hij achter Tom Poes aan naar buiten toen het gewelf in begon te zakken en nu stond hij plotseling weer in het woud. Met een groot gevoel van opluchting keek hij naar de takken die rustig in de wind bewogen, terwijl naast hem achter het dicht gegooide deurtje een vreemd en ver verwijderd geraas opklonk. Dat was het geluid waarmee het trotse kasteel vele eeuwen geleden in elkaar stortte...

Tom Poes en heer Bommel waren met grote vaart een eind het bos ingehold om maar zo ver mogelijk van het ongelukkige kasteel weg te komen. Doch nu stonden ze stil en heer Ollie wendde zich om. Hij staarde beklemd naar het kleine stukje ruïne, dat daar net zo vergeten tussen de bomen lag als vele dagen geleden, toen hij zo dapper door het deurtje naar binnen was gestapt.

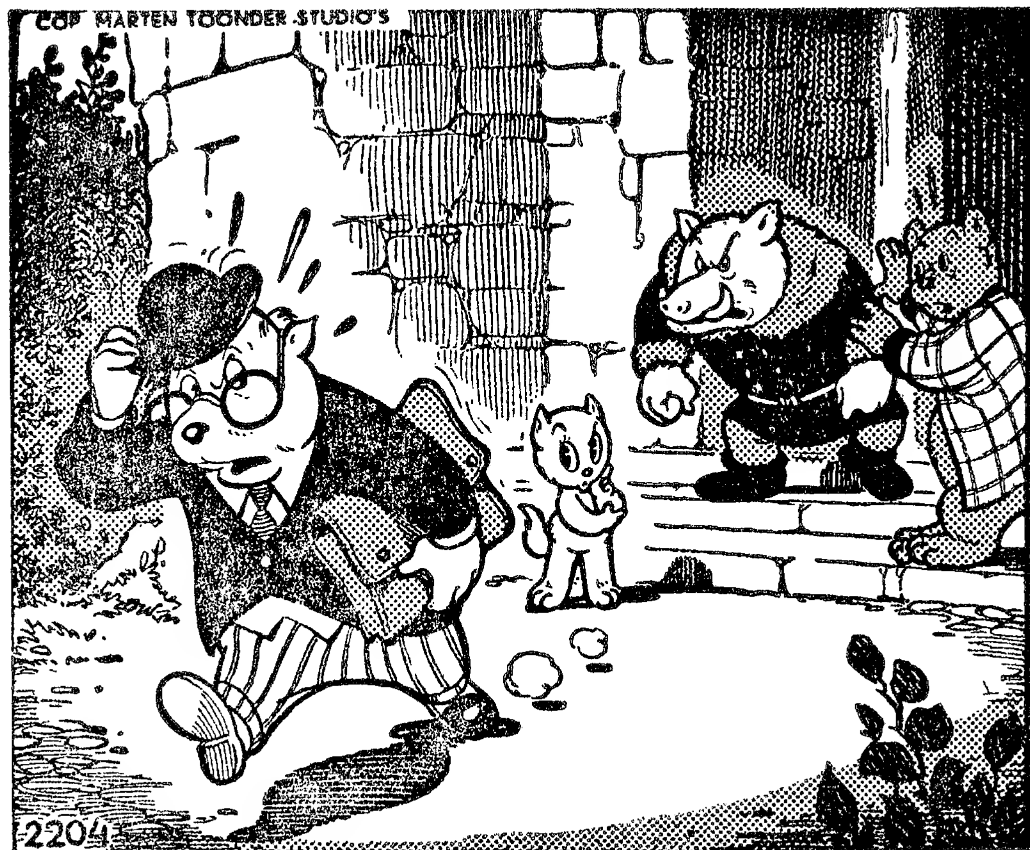
„Dat is dus alles, wat er van mijn mooie kasteel over is", mompelde hij. „Het leven heb ik kunnen redden, maar dat is dan ook alles! Ik ben ten slotte nu toch een berooid heer, jonge vriend. Geen geld meer en geen huis.... ach, ach, wat een ellende!"

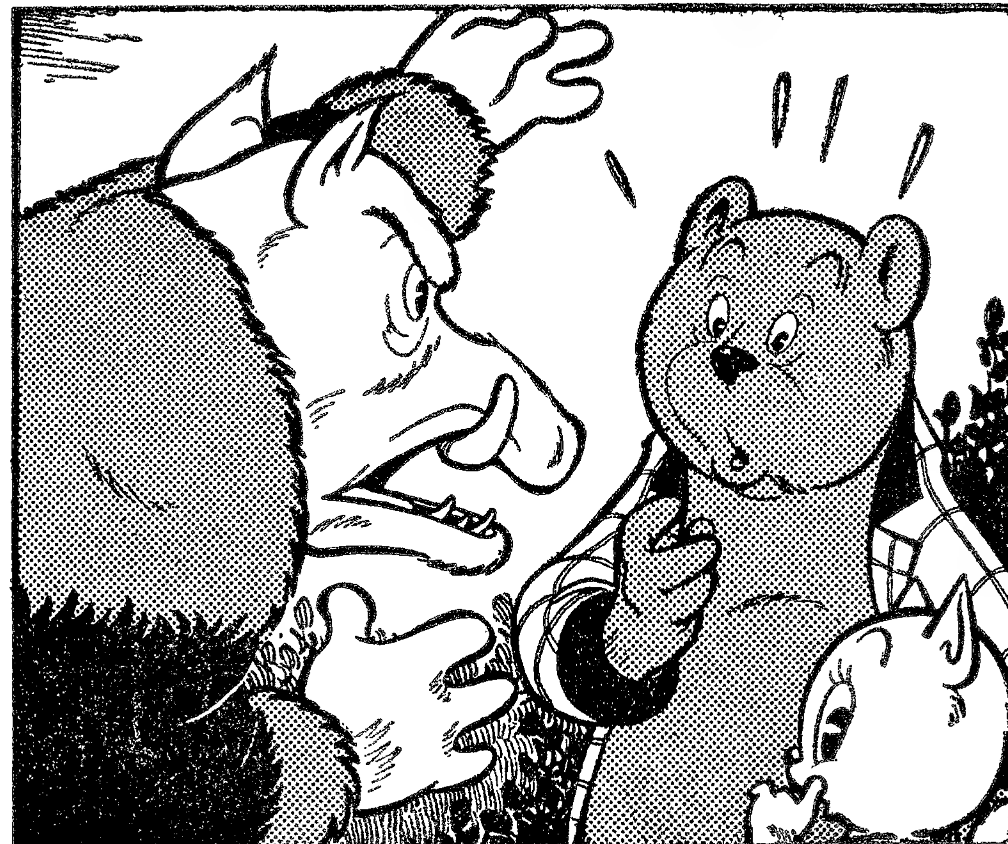
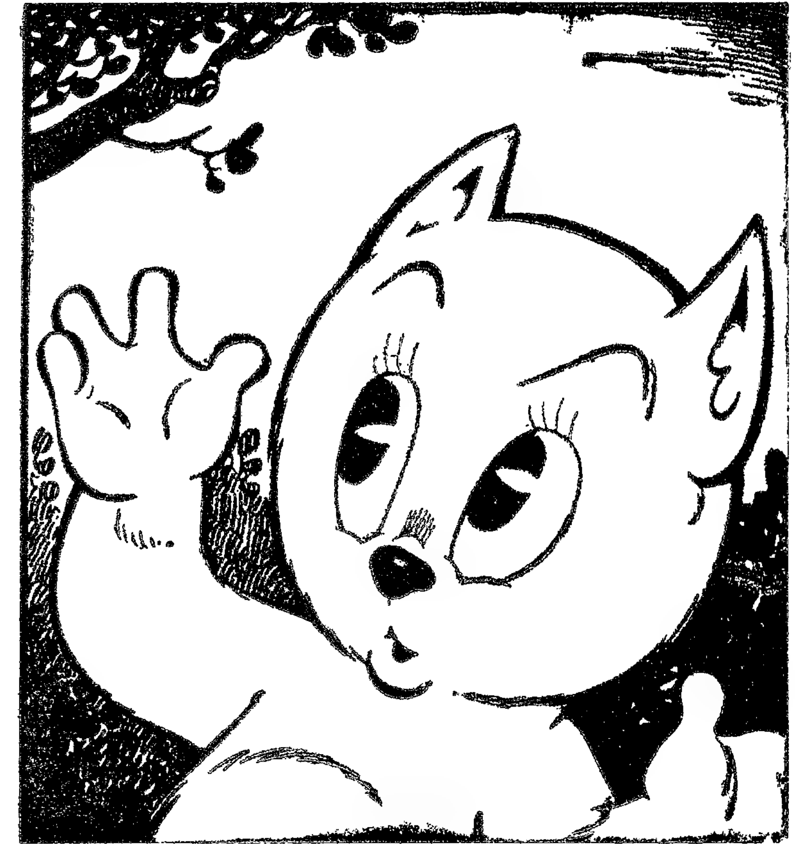
„Hm", zei Tom Poes. „Wees liever blij, dat u weer in uw eigen tijd bent, heer Ollie. Het had allemaal veel erger kunnen zijn. Zolang er leven is, is er hoop."

„Jij hebt gemakkelijk praten", zei heer Bommel bitter. „Jij weet niet wat dit betekent voor een heer van mijn stand." Hij verviel in een mokkend zwijgen, dat duurde tot slot Bommelstein tussen de bomen door zichtbaar werd. Toen maakte hij zich gereed om enkele droevige opmerkingen te plaatsen over het mooie kasteel, dat eens zijn eigendom was. Maar een onverwacht toneeltje op het bordes bracht hem op andere gedachten.

Daar was namelijk de nieuwe eigenaar, de baron Everhart, onder het uiten van rauwe kreten, bezig om de ambtenaar Dorknoper van zijn stoep te verwijderen.

Het was duidelijk, dat de ongelukkige beambte eerste klasse niet tegen de rauwe klant was opgewassen en heer Ollie begreep, dat hier hulp geboden moest worden. Hij snelde op de baron af en greep hem stevig beet op het moment, dat hij zich op de heer Dorknoper wilde storten. Intussen hielp Tom Poes de ambtenaar voorzichtig overeind en klopte hem zachtjes af onder het spreken van troostende woorden.

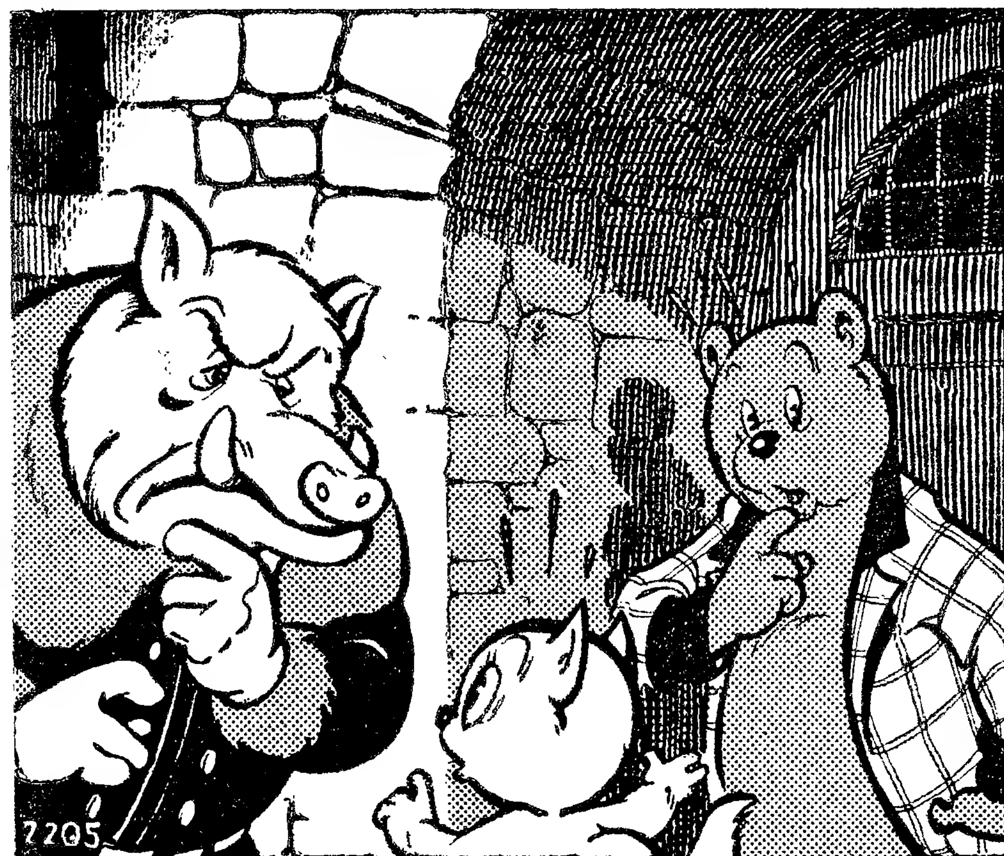

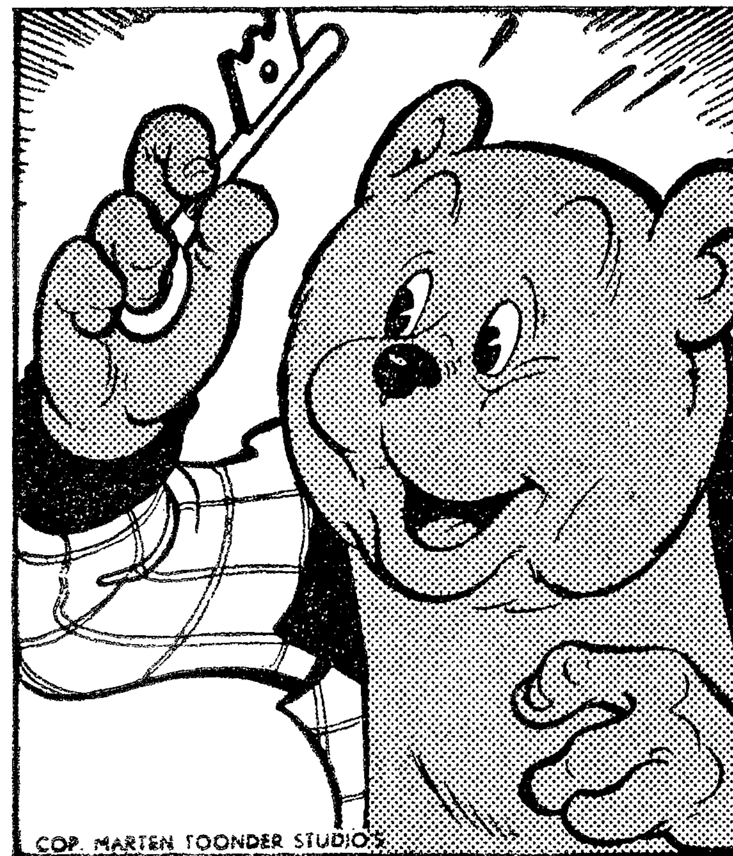
De heer Dorknoper liet zich door Tom Poes op de been helpen en stond zwijgend toe, dat zijn jas werd afgeklopt. Daarop wierp hij een duistere blik op de woedende baron Everhart en sprak: „Dit muisje zal wel een staartje hebben. Dergelijke manieren kunnen in een rustige ordelijke samenleving niet geduld worden. Wij noemen dit belediging van, subsidiair geweldpleging op een ambtenaar in functie. Misschien kan ik er zelfs wel een poging tot moord van maken!"

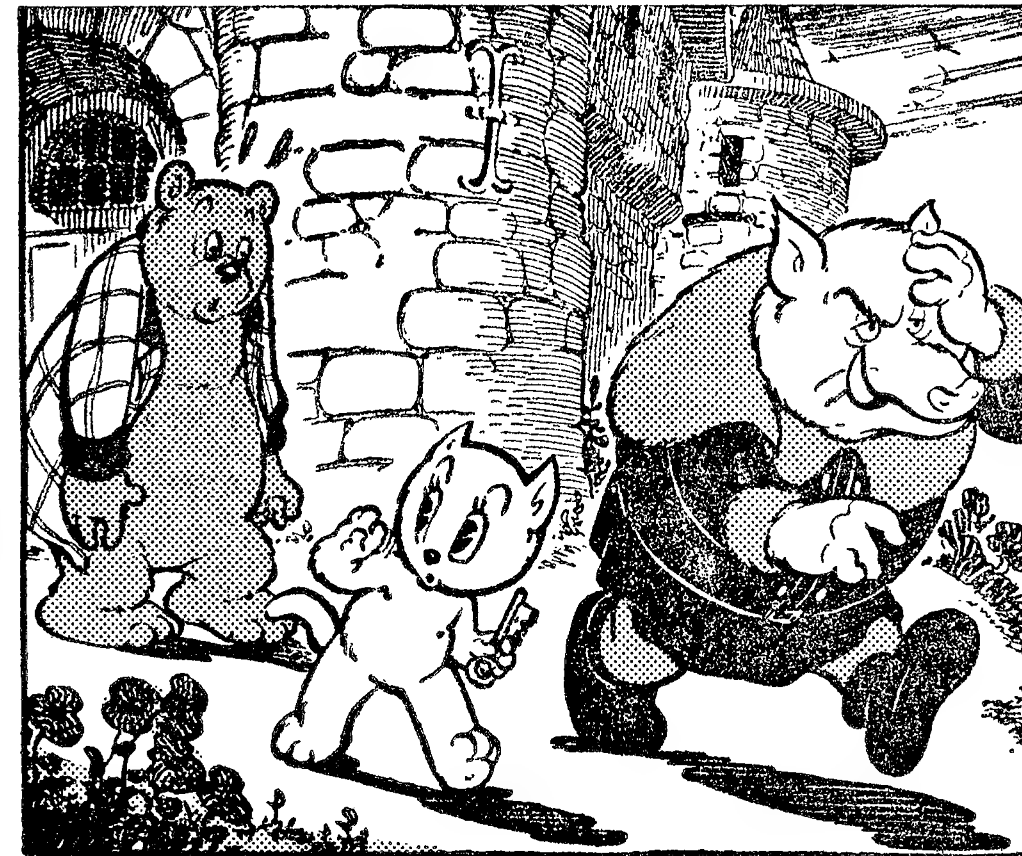
Hij drukte zich de bolhoed in de ogen en schreed heen zonder omzien. Heer Bommel had zich al die tijd bezig gehouden met het kalmeren van de baron. De edelman was werkelijk uitzinnig van drift, doch met het verdwijnen van de ambtenaar eerste klasse zakte zijn woede een weinig zodat heer Bommel de moed had om te vragen: „Wat is er eigenlijk aan de hand?"

Everhart keek hem somber aan en schudde het hoofd. „Ik weet niet in wat voor tijden ik geraakt ben", sprak hij dof. „Deze laagbrauw met zijn kartonnen helm heeft het gewaagd van mij een belasting te eisen. En dat niet alleen: hij repte over een negentiende penning die ik verschuldigd zou zijn. Bijlo! Nog heden beleg ik een vergadering van alle edelen en dan zal ik eens zien of we niet tot het vervolgen van de hoog- en laagbrauwse twisten kunnen komen. Ik heb de indruk, dat die in deze tijd zijn uitgewoed en geëindigd zijn in een overwinning van de laagbrauwen!"

Heer Bommel wilde iets zeggen, maar Tom Poes was hem voor. „Dat is waar", zei hij. „En daarom ziet het er slecht voor u uit. In deze tijden is het mishandelen van ambtenaren erger dan van edellieden. Het is werkelijk heel erg, wat u gedaan hebt en ik ben bang, dat dit slecht voor u zal aflopen!"

„Hoe nu?", riep de baron uit. „Wat is dat voor wartaal? Het zou er slecht voor mij uitzien omdat ik een belastinggaarder van de deur heb gejaagd?"

„Ja", zei Tom Poes. „En u hoeft er niet aan te denken om de edelen bijeen te roepen voor een opstand of zo. Er bestaan geen ridders meer en de meeste edelen zijn in dienst van de laagbrauwen."

Everhart zonk een weinig in elkaar en keek Tom Poes bedrukt en peinzend aan. „Het is schandelijk, wat ge me daar vertelt!", mompelde hij. „Wat een tijd om in te leven. Bijlo, dat is geen leven meer! Er bestaan geen ridders!!"

„Toch wel", zei heer Ollie. „Wanneer men lang genoeg ergens in dienst is of zo krijgt men een lintje en dan wordt men ridder, als u begrijpt wat ik bedoel."

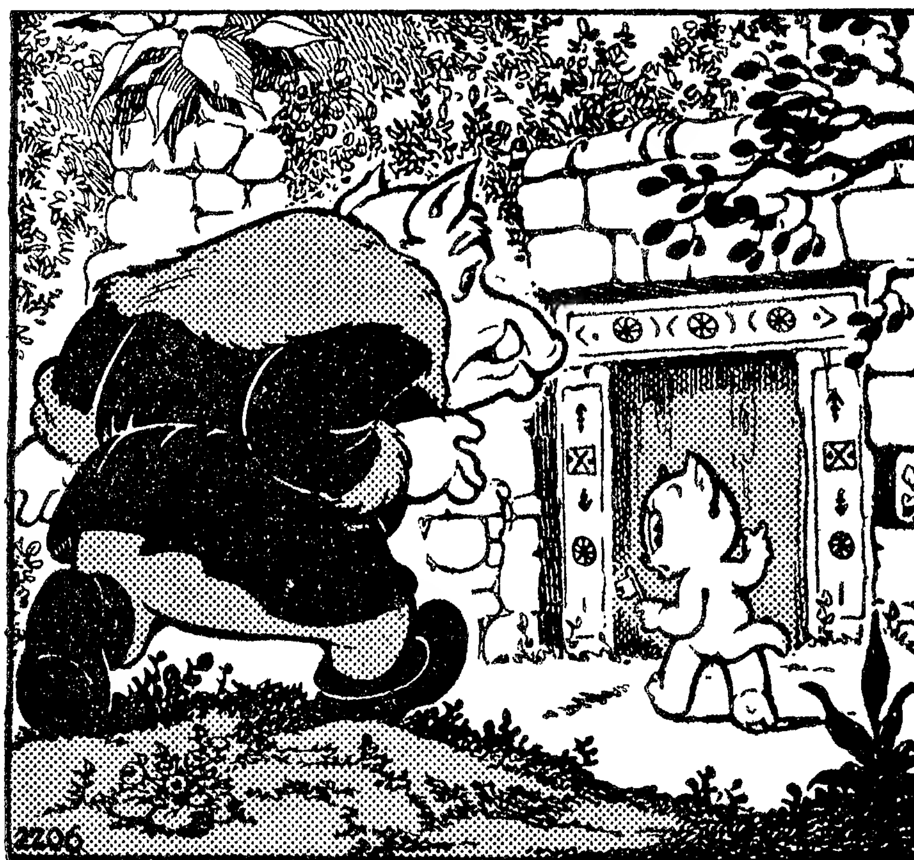
Tom Poes praatte vlug over deze domme opmerking heen. „Nee", zei hij, „dat is voor een edelman als u bent geen leven meer. Maar ik weet wat. Misschien wil heer Bommel wel weer met u ruilen. Dan kunt u teruggaan naar uw eigen tijd!"

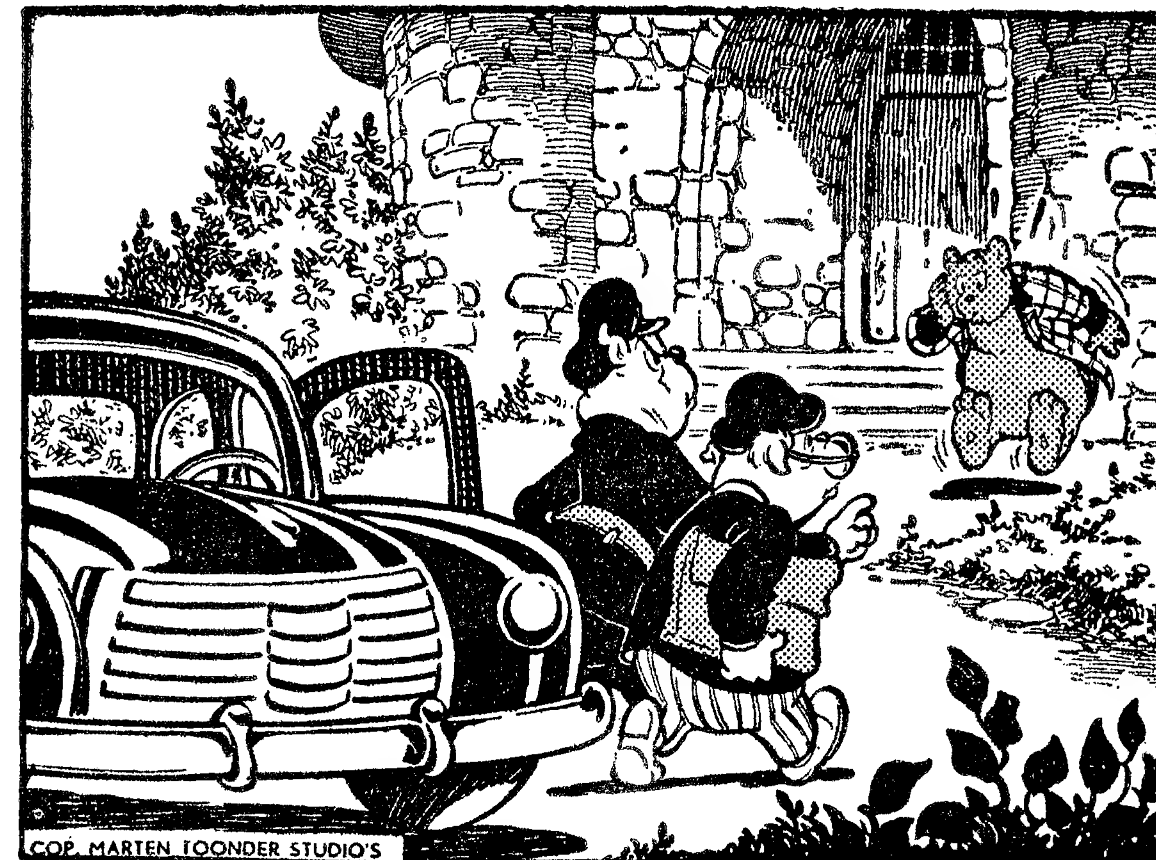
Baron Everharts gelaat klaarde op en hij keek weifelend naar heer Ollie. „Is dat waar?", vroeg hij. „Dat zou bijna te mooi zijn!"

Doch heer Bommel sprong reeds nader met de sleutel van het geheime deurtje. „Natuurlijk!", riep hij blij. „Laten we weer ruilen. Ik krijg Bommelstein weer en u gaat rustig terug naar uw eigen tijd. Hoewel ik moet zeggen, dat die tijd nu ook niet bepaald...."

„U moet niets zeggen", siste Tom Poes. „Ik zal de baron wel even wegbrengen en u kunt beter thuis blijven."

Zo sprekende stapte hij naast de bedrukte edelman de weg op en liet heer Ollie verbaasd achter.

Tom Poes bracht baron Everhart langs de vlugste weg door het bos naar de ruïne De edelman kortte de tijd door uiting te geven aan zijn verontwaardiging.

„Bijlo!", riep hij uit, „wie had zoiets voor mogelijk gehouden? Welk een rampzalige tijd is dit! In mijn tijd jammeren de poorters als ik ze een tiende penning opleg en in deze tijd leggen de poorters mij – een baroen – een negentiende penning op! Waar gaat dat met ulieden naar toe? Waar gebruiken de poorters het geld voor, dat ze aldus bij elkander garen? Zeker voor laagbrauwse feestgelagen?"

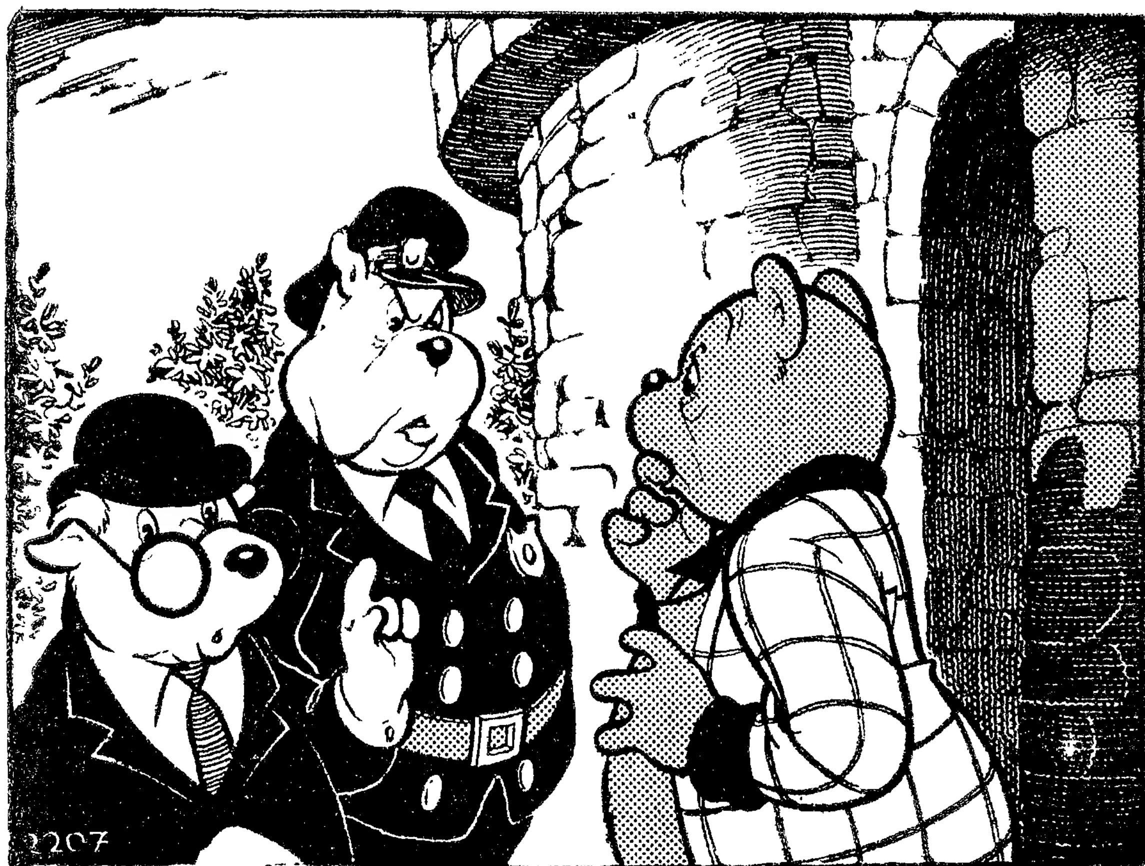
„Nee", zei Tom Poes, „dat niet. Dat geld wordt besteed voor...." Hij aarzelde en zweeg toen. Want hij begreep, dat hij deze middeleeuwse baroen nooit duidelijk kon maken waar het belastinggeld bleef. In plaats daarvan wees hij naar het poortje van de ruïne dat tussen de bomen zichtbaar was geworden.

„Ga maar gauw weer naar uw eigen tijd", zei hij. „Daar zult u zich beter thuis voelen."

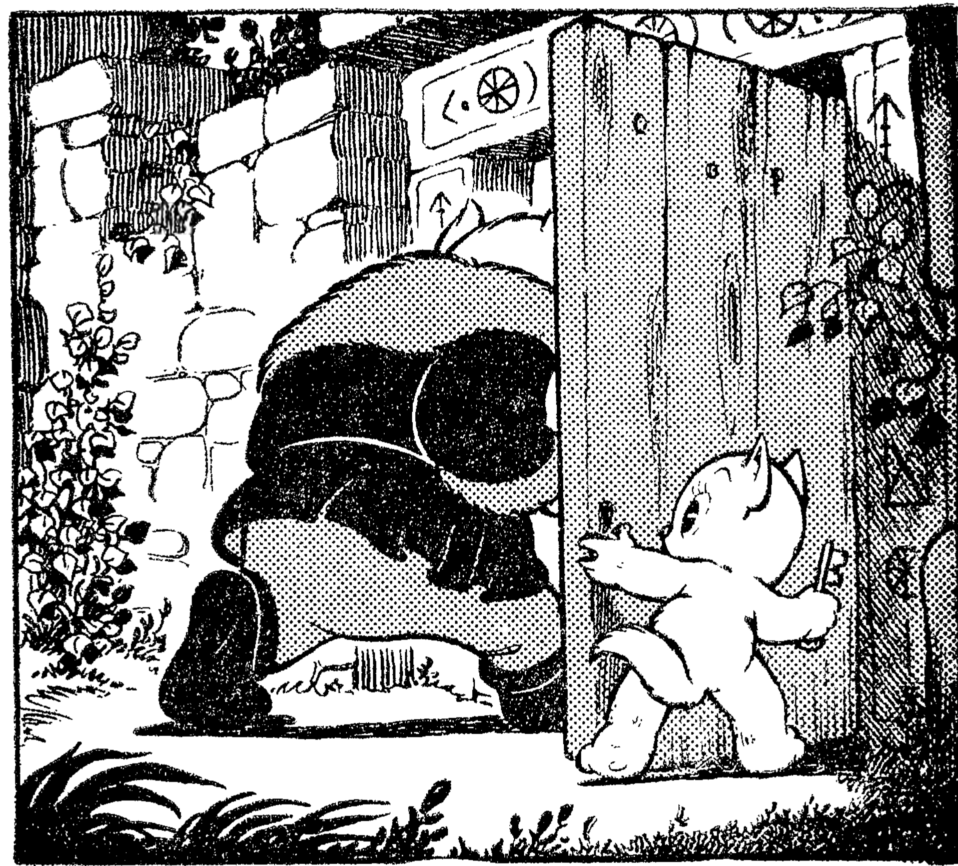
Baron Everhart aarzelde echter. „Ja", prevelde hij. „Daar zal ik me beter thuis voelen. Hoewel....toen ik daar wegging door dit geheime deurtje zag het er voor mij niet zo goed uit. Wie weet, wat er intussen met de burcht gebeurd is...."

Intussen zat heer Bommel bedrukt op de stoep van slot Bommelstein en probeerde zijn gedachten te ordenen. „Een huis heb ik niet meer", dacht hij. „Wat gaat er nu gebeuren als die Everhart weer naar zijn eigen tijd verdwenen is? Dan is Bommelstein nog niet van mij. Maar van wie dan?"

Op dat ogenblik hield er een auto voor het kasteel stil waaruit twee figuren stapten. Het was hun aan te zien, dat zij haarfijn wisten wat er met het fraaie kasteel ging gebeuren....

De ambtenaar eerste klasse Dorknoper en commissaris Bulle Bas schreden met vaste tred nader en wendden zich tot heer Bommel.

„Waar is de hoofdbewoner van dit pand?", wilde de politiebeambte weten.

„Een zekere Everhart", verduidelijkte de heer Dorknoper. „Zonder beroep. Geeft voor baroen te zijn — wat dat dan ook is."

„Die is terug naar zijn eigen tijd", zei heer Bommel lusteloos.

„Naar zijn eigen tijd?", riep de commissaris geprikkeld uit. „Wat bedoelt u daarmee? Ik wens te weten waar hij is!"

„Hij is met Tom Poes meegegaan om weer te vereeuwen", legde heer Ollie uit. „Maar wat gaat er nu met Bommelstein gebeuren?"

„Wat bedoelt u met „vereeuwen"?", vroeg de ambtenaar eerste klasse kribbig.

„Laat maar!", snauwde Bulle Bas. „De heer Bommel is weer eens recalcitrant. Weigert om inlichtingen te geven. Hm. Maar die Everhart ontkomt zijn straf niet. Ik teken aan, dat hij voortvluchtig is."

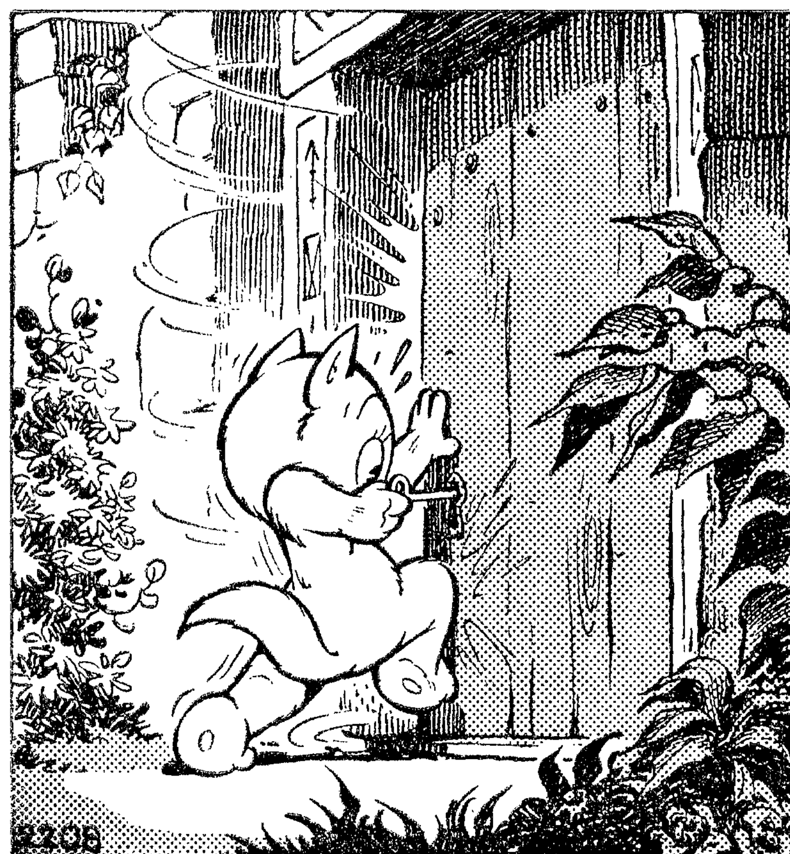
„Maar wat gaat er nu met Bommelstein gebeuren?", zeurde heer Ollie.

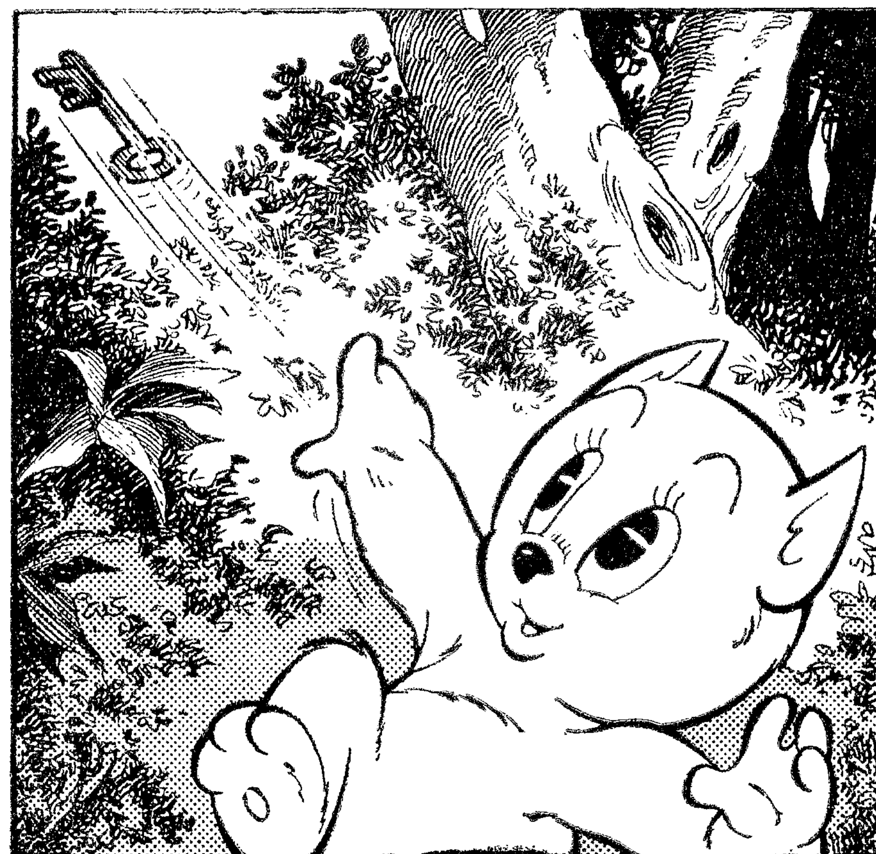
„Hm?", grauwde de commissaris. „Bommelstein? Wel, het huis staat op naam van iemand tegen wie ernstige beschuldigingen lopen en die een grote belastingschuld heeft."

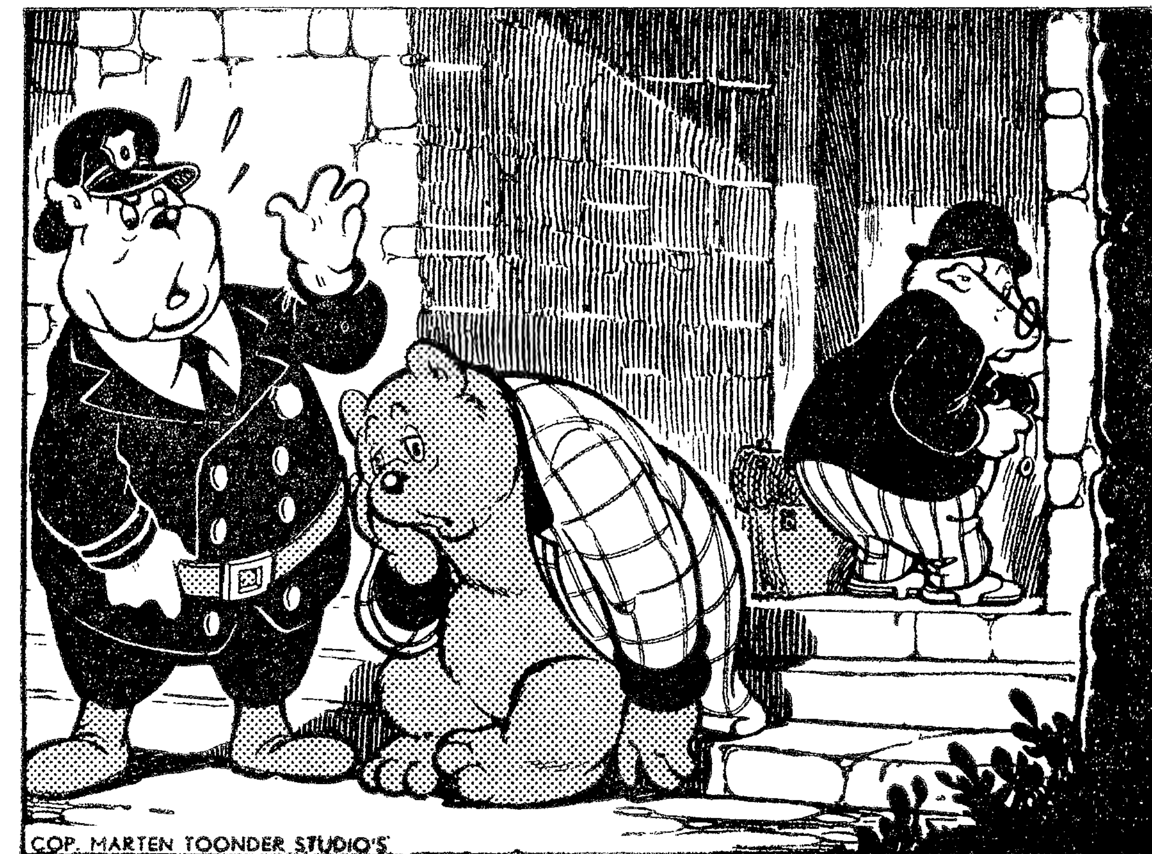
„Het zal wel een openbare verkoop van staatswege worden", vulde de heer Dorknoper aan. „Tenminste als het waar is, dat deze Everhart voortvluchtig is."

Nu, daar zag het wel naar uit. Want na lang aarzelen trad Everhart de baroen op het geheime deurtje toe. „Van twee kwaden moet men de minste kiezen", sprak hij. „Ik keer terug naar mijn burcht en ik zal de leiding van de opstand weer op mij nemen."

Tom Poes vertelde hem natuurlijk niet, dat hij ook in zijn eigen tijd niet veel meer van zijn kasteel zou terug vinden. „Doe de groeten aan de heren Popelijn en Pork", zei hij.

„Gegroet", gromde baron Everhart, terwijl hij met vaste tred over de drempel stapte. Tom Poes keek hem na met ingehouden adem en hij slaakte een zucht van verlichting toen hij de grove edelman aan de andere kant van de deur zag verdwijnen. Zo was hij er nog en zo was hij weg, alsof hij in de lucht was opgelost.

„Vereeuwd!", stelde Tom Poes vast. Hij wachtte niet of de baron nog terug zou komen, maar hij wierp de deur met grote kracht dicht en draaide de sleutel om in het slot. Daarna keerde hij zich om en liep blij terug in de richting van Bommelstein.

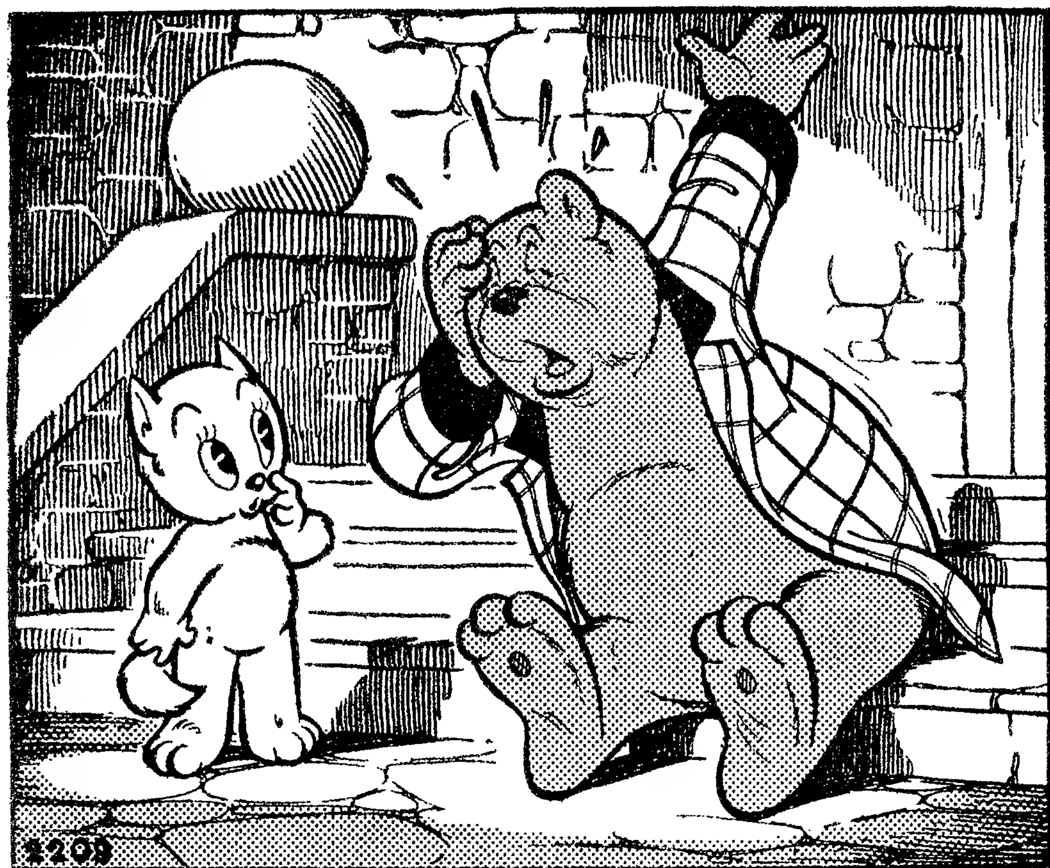
„Everhart zal raad opkijken, als hij merkt, dat zijn kasteel een ruïne is geworden", dacht hij. „Maar het is zijn eigen schuld. Hij had heer Bommel niet voor de gek moeten houden met die ruil en bovendien hoort iedereen in zijn eigen tijd thuis — dat geeft al zorgen genoeg." Zo denkende wierp hij de sleutel met een flinke zwaai in het dichte struikgewas. En daar ligt het ding nu nog, geheel doorgeroest en niet meer geschikt voor gebruik, zodat het geen zin heeft ernaar te gaan zoeken.

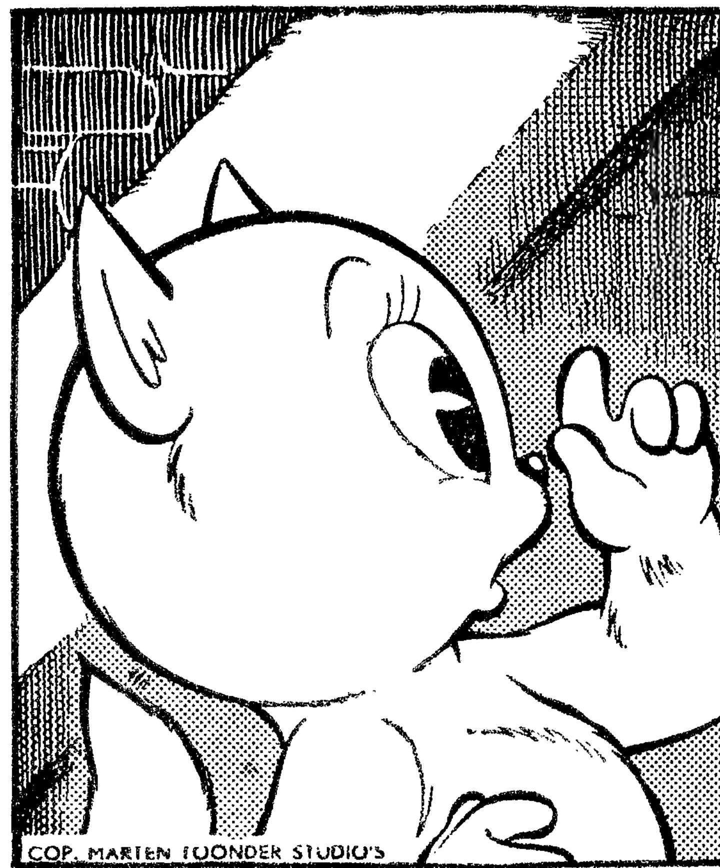
Intussen zat heer Ollie moedeloos op de stoep op de terugkeer van Tom Poes te wachten. Om hem heen waren de ambtenaar Dorknoper en commissaris Bulle Bas druk doende. Ze hadden alles opgeschreven en geschat en nu was de beambte eerste klasse bezig met het verzegelen van de voordeur.

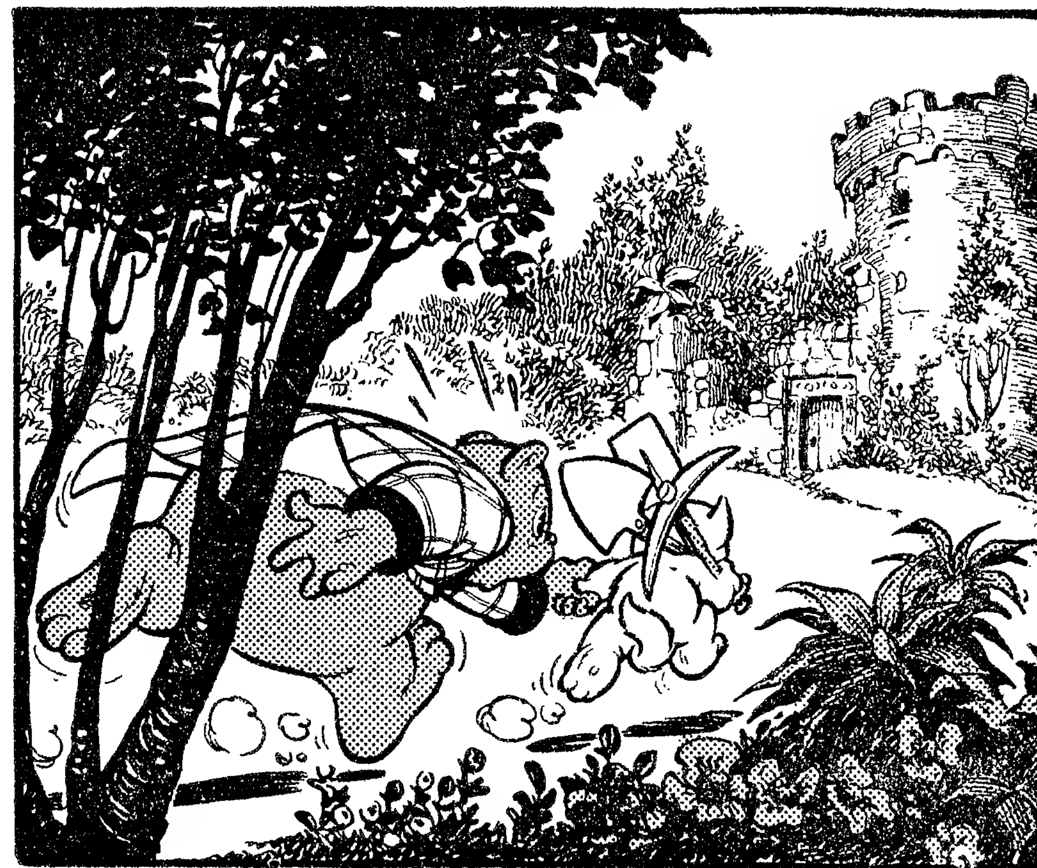
„Het slot zal in het openbaar verkocht worden", deelde hij met holle stem mede.

„Als u wilt kunt u erop bieden, meneer Bommel! Morgenochtend om deze tijd."

Maar heer Ollie schudde bedroefd het hoofd. „Ik heb geen geld meer", sprak hij. „Ik ben een berooid heer."

Nee, voor heer Bommel dreigde dit avontuur niet goed af te lopen.

„Morgen wordt mijn mooie Bommelstein in het openbaar verkocht!", sprak hij op bewogen toon tot Tom Poes, die even later aan kwam lopen. „Dorknoper heeft alles opgeschreven en verzegeld. Hij is net weg. Ik ben een geruïneerd heer, jonge vriend. Al mijn lijden en strijden is voor niets geweest. Hier zit ik nu als een toonbeeld van verval. Het is maar goed, dat mijn goede vader dit niet hoeft mee te maken."

„U had nooit moeten ruilen", zei Tom Poes. „Ik heb u nog voor die Everhart gewaarschuwd, maar u wilde niet luisteren."

„Ook nog verwijten!", riep heer Ollie smartelijk. „Is alles dan nog niet vreselijk genoeg? Ben ik nog niet genoeg gestraft voor een enkel ogenblik van onbezonnenheid?"

Hij zuchtte diep en liet het hoofd in de handen zinken. „Die Everhart....", hernam hij na een poosje, „waar is die? Ik bedoel, is hij weg naar waar hij hoort, als je begrijpt wat ik bedoel?"

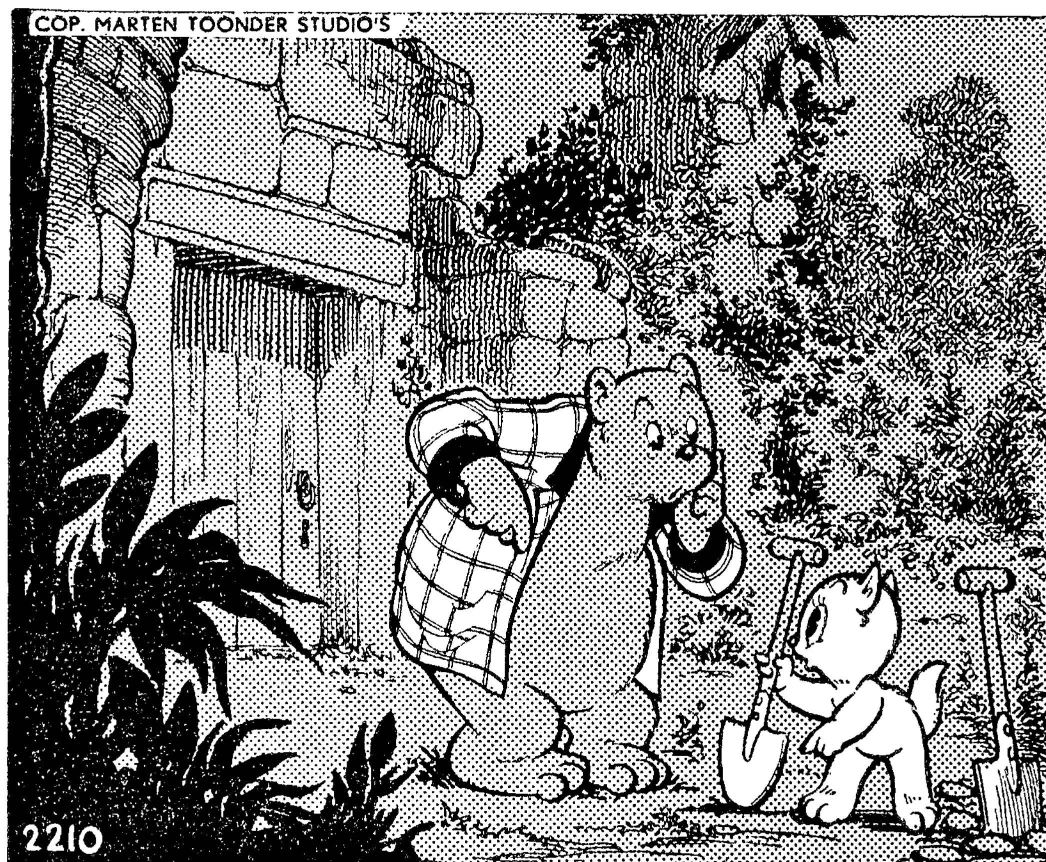
„Hij is naar zijn eigen tijd", zei Tom Poes. „En hij heeft het ook niet leuk in zijn ruïne, denk ik. Muitende soldaten, geen geld en.."

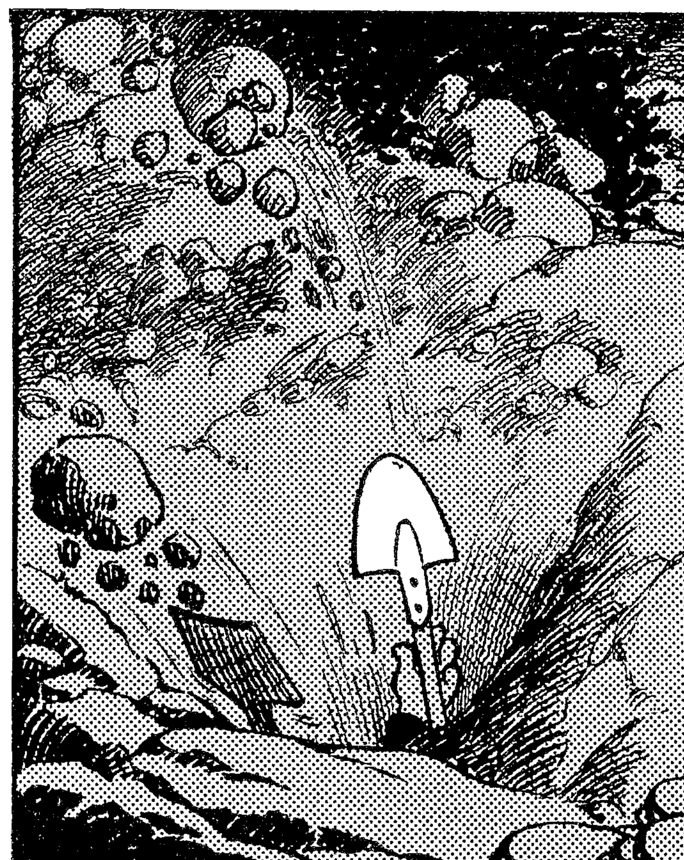
Plotseling hield hij op en zijn ogen begonnen te schitteren. „Ik weet wat!", riep hij. „Ik heb een idee! Kom mee, heer Ollie! We gaan terug naar de ruïne!"

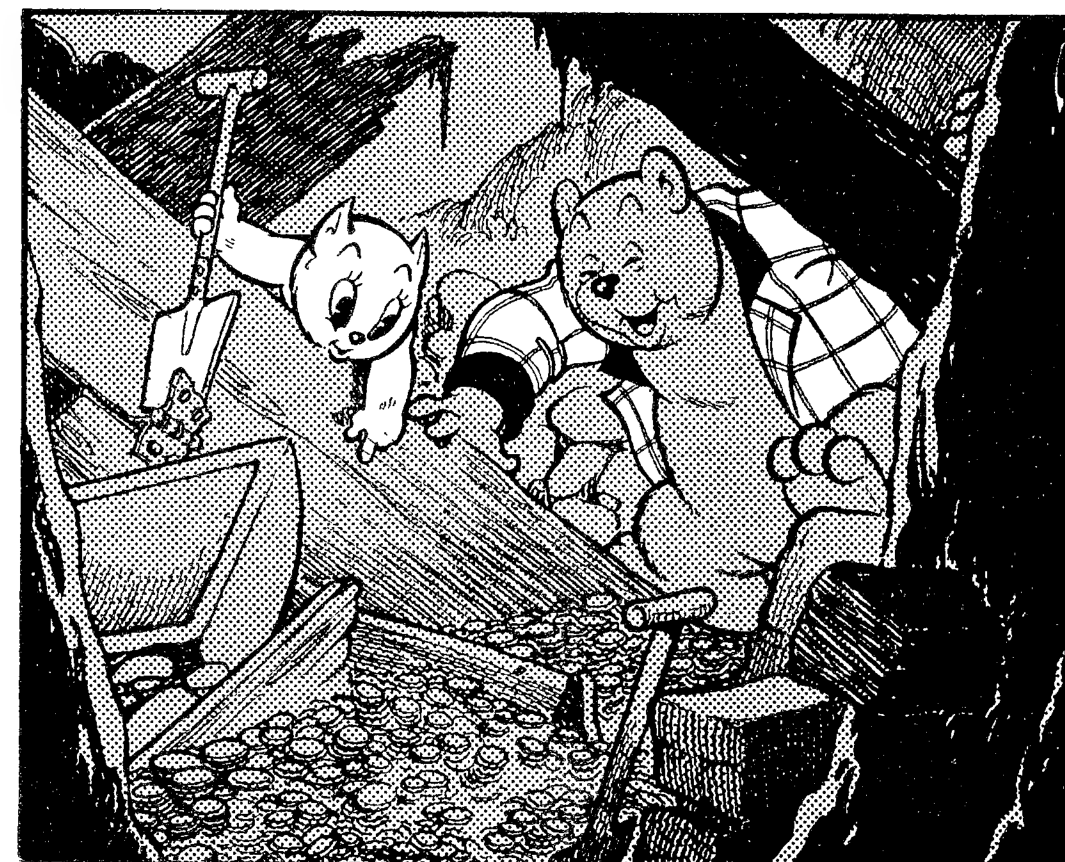
Heer Bommel keek hem verbaasd aan. Een flauwe hoop brak door op zijn gegroefd gelaat, maar het was duidelijk, dat hij niet begreep waar Tom Poes over praatte.

„Terug?", vroeg hij. „Waarom? Ik ga liever niet meer daarheen, jonge vriend. De herinneringen.."

Tom Poes luisterde echter niet. Tegen de muur stonden een paar schoppen, die niet verzegeld waren en die nam hij over zijn schouder. Daarop vatte hij heer Ollie bij de hand en trok hem mee naar het duistere woud — in de richting van het geheimzinnige poortje.

„Ziezo", zei Tom Poes toen ze daar aankwamen, „nu kunnen we aan het graven gaan. Hier is een spade, heer Ollie."

„Graven!", riep heer Bommel uit. „Een spade? Het is niet mooi van je om je goede vriend die in nood zit, voor de gek te houden, jonge vriend. Ik heb wel iets anders om over te denken dan die kinderspelletjes van jou. Wat wil je eigenlijk?"

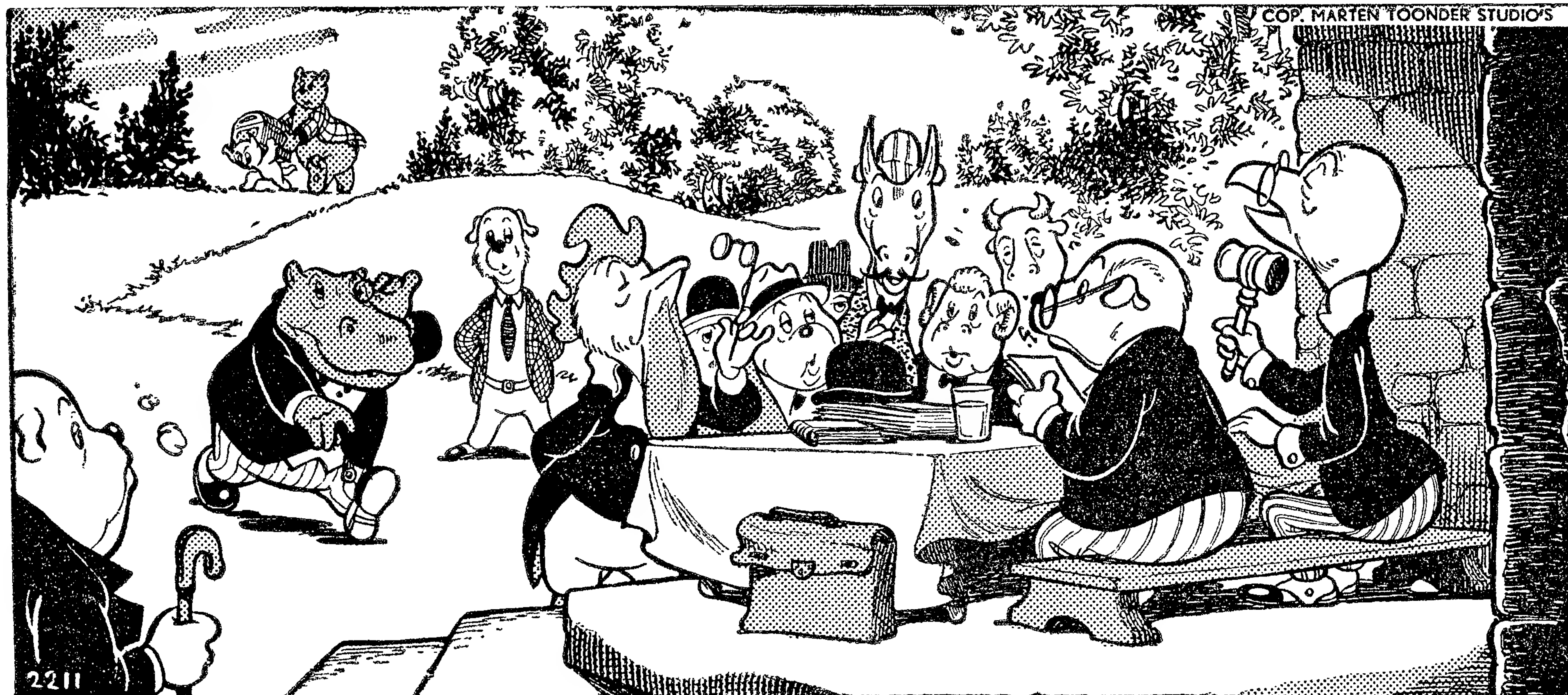
Tom Poes wees naar de grond. „Hieronder hebt u vele eeuwen geleden de krijgskas van de opstandige hoogbrauwen laten liggen", legde hij uit. Dat was vlak voor de burcht inviel, weet u nog wel? Er is alle kans, dat dat geld er nog is, wanneer we maar diep genoeg graven."

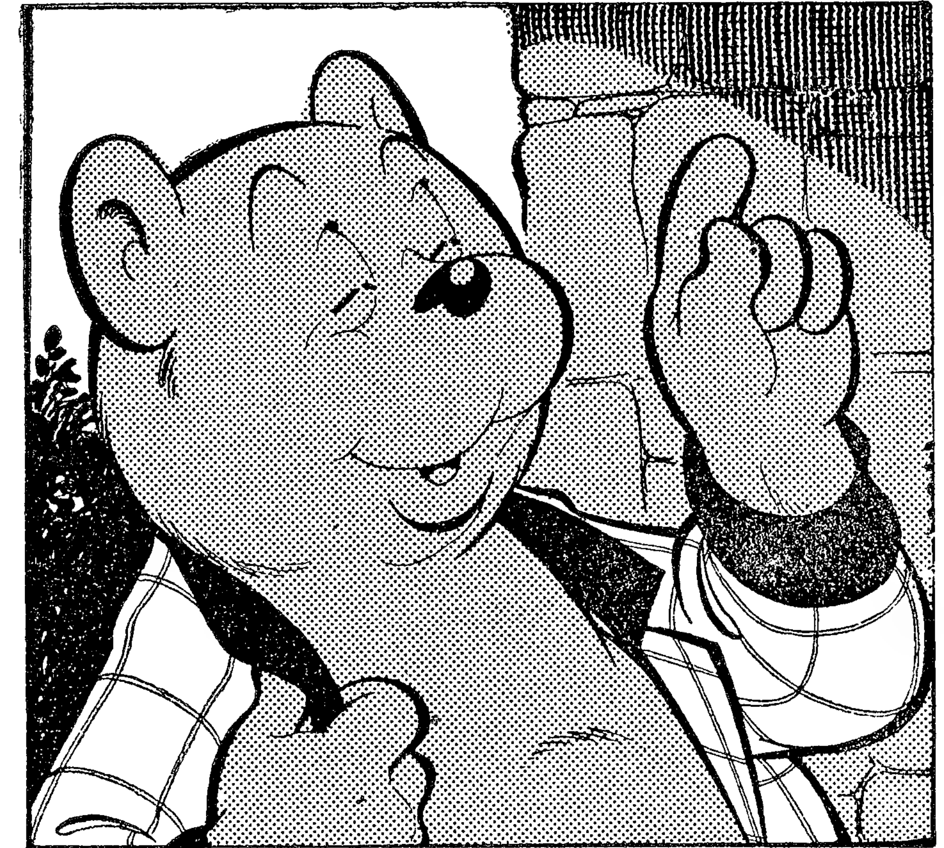
Heer Bommel stond enige tijd scherp na te denken en toen verlichtte een glimlach zijn zorgelijke trekken. „Warempel!", riep hij uit. „Wat een idee! Heel goed! Ik had het zelf kunnen verzinnen!" En hij greep een van de schoppen en begon verwoed te graven. Gemakkelijk was het niet. De bodem lag vol puin en houtwerk van het ingestorte kasteel en steeds stuitten ze op zware balken en steenbrokken, die gewoon spitten onmogelijk maakten. De maan stond dan ook al hoog aan de hemel toen Tom Poes plotseling een kreet slaakte.

„Hieronder is een ruimte!", riep hij. „Dat moet de kelder zijn. Hier naast deze balk, heer Ollie!"

Heer Bommel sjorde en gooide met aardkluiten en groef met zijn handen en plotseling zakten ze een flink stuk omlaag tot in het gewelf, dat vroeger de kelder was geweest. Ze kwamen terecht voor de wrakstukken van de kapot gegooide kist.. en ja. Daar lag het goud nog net zo als ze het verlaten hadden.

„Allemaal van u", zei Tom Poes. „U hebt de eigendomsrechten van de burcht, dus dit is uw eigendom."

Reeds vroeg in de morgen heerste er grote bedrijvigheid bij het slot Bommelstein. De ambtenaar Dorknoper had door enige timmerlieden een eenvoudig verhoogje laten aanbrengen en daarop een ambtelijke tafel doen plaatsen. Daar zat hij nu achter, naast de notaris, die de verkoping zou leiden.

Er waren heel wat gegadigden. Onder de aanwezigen kon men de markies de Cantecler opmerken, doch ook de kruidenier Grootgrut, die wat ruimer wilde gaan wonen. En ook de burgemeester kwam voorrijden omdat hij van gemeentewege naar een handzaam bouwwerk zocht als ontspanningsoord voor ongeschoolde ouden van dagen.

„We gaan over tot de openbare verkoping van slot Bommelstein”, sprak de notaris. „Een riant pand met boomgaarden en moestuin, goed onderhouden en van alle gemakken voorzien. Laatstelijk in bezit van Everhart, baron!”

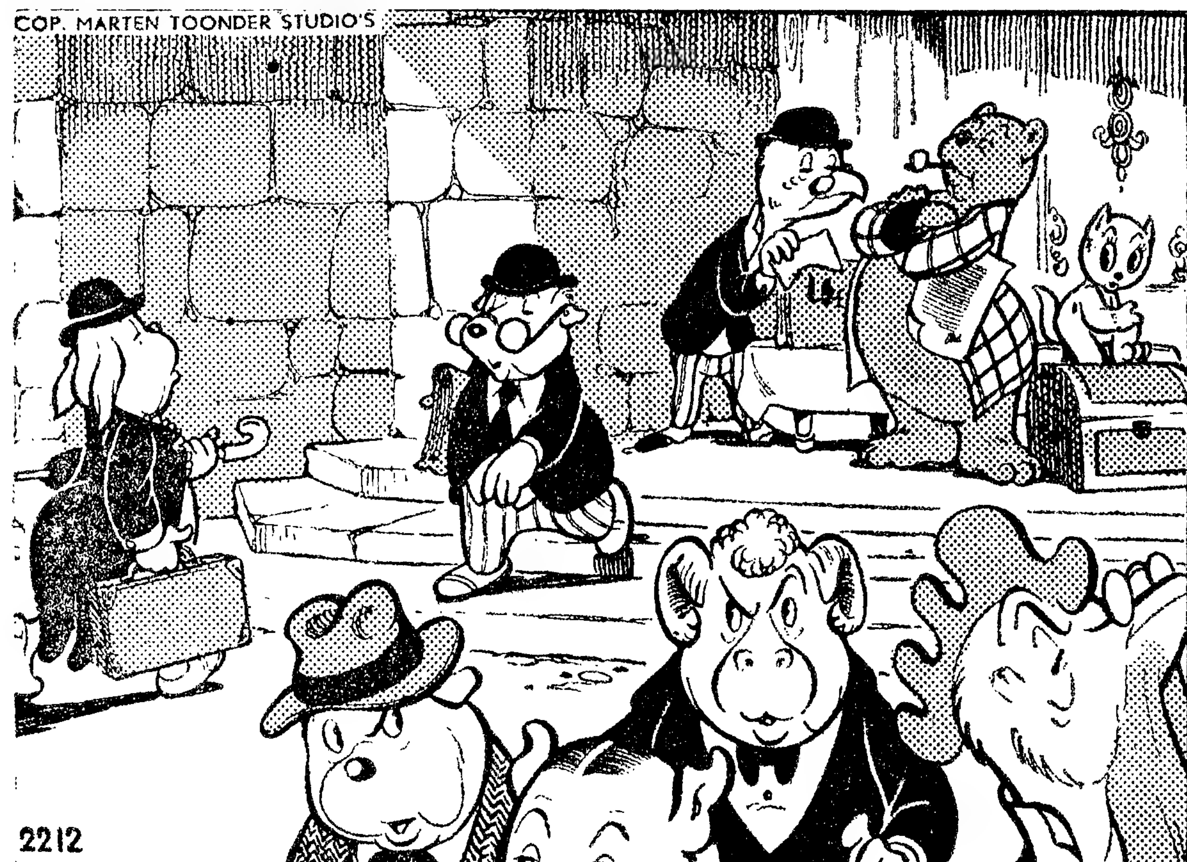
„Die wilde zijn belastingen niet betalen!”, zei de heer Dorknoper, die een opvoedend trekje aan de verkoping wilde geven. „Nu ziet u allen eens waartoe dat leidt.”

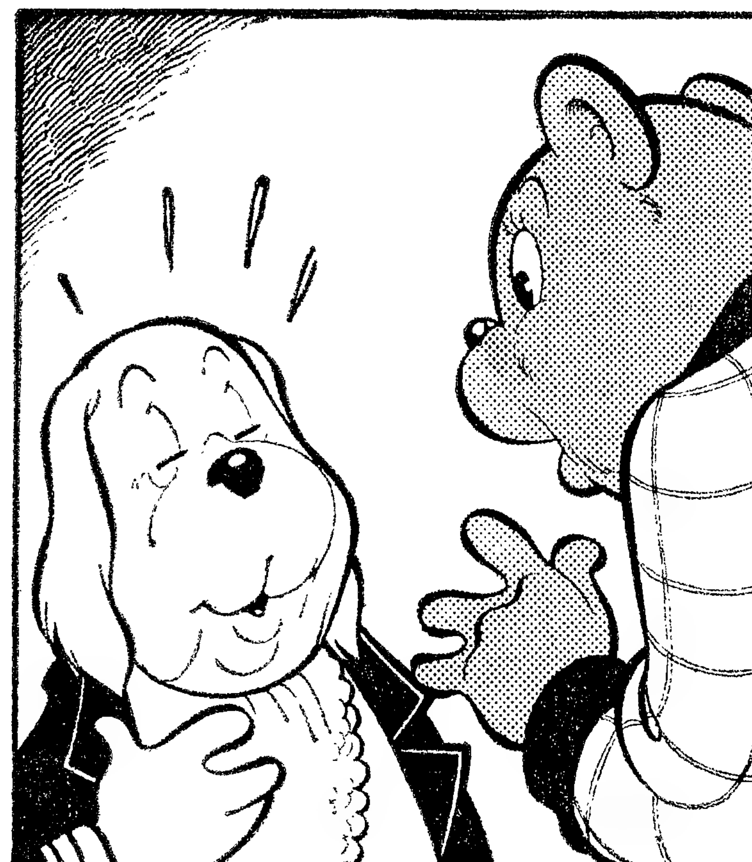
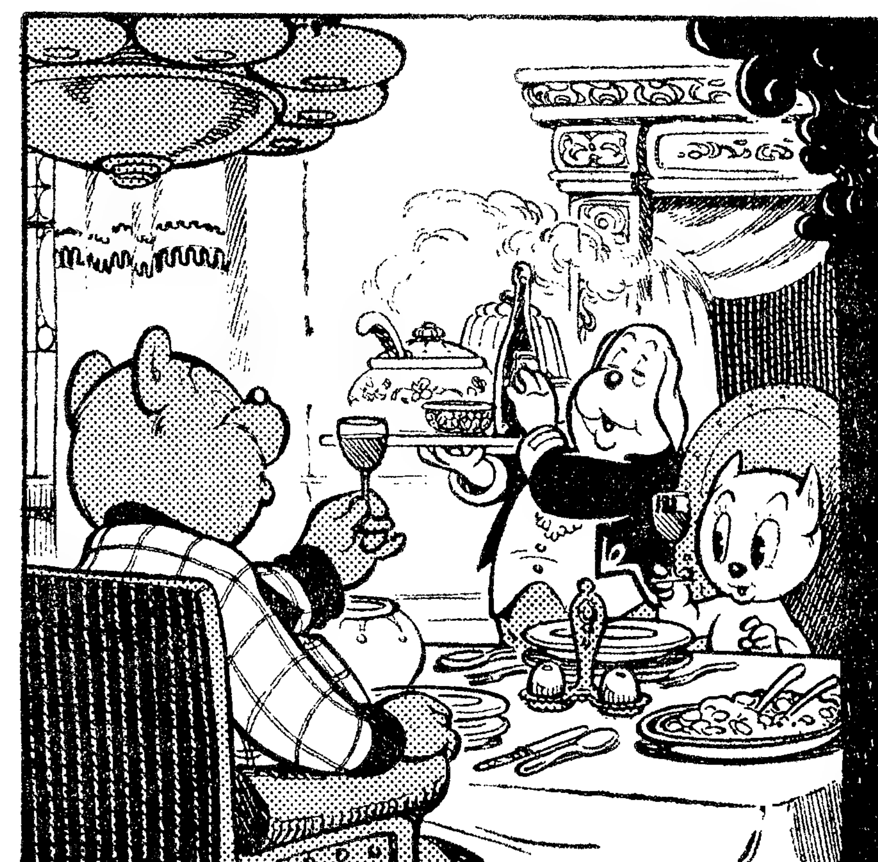
„Schandelijk!”, zei de burgemeester. „Maar ter zake! Ik bied honderd florijnen voor dit huis. Het is voor een goed doel bestemd en ik vertrouw, dat men niet gaat opbieden.”

„Kom, kom”, zei de markies, „ik heb dit land nodig, omdat mijn park er aan grenst. Het wordt mij wat te bekrompen en dit is een kans het uit te breiden. Ik bied er duizend, meneer Dickerdack!”

Op dat moment trad heer Bommel voorwaarts. Hij had zich met Tom Poes hierheen gehaast, gebukt onder zijn kist met goud en hij was nu net op tijd om ook een bod te doen.

„Bah! Duizend florijnen!”, sprak hij. „Wat is een florijn? Wat nikkel met een pietsje zilver, als men begrijpt wat ik bedoel. Ik bied duizend gouden rijders en ik ga iedereen overbieden, die daar boven wil. Geld speelt geen rol voor een heer **van** mijn **stand!”**

Er volgde een grote opwinding na het bod van heer Bommel. Dat valt te begrijpen als men weet, dat het verhaal van zijn armoede door de kruidenier Grootgrut op ruime schaal in Rommeldam en omstreken verspreid was.

Ambtenaar eerste klasse Dorknoper zette zijn bril recht en wilde eerst wel eens weten waar dat geld vandaan kwam. Hij las de koopakte zorgvuldig, betastte de goudstukken en nam alle betreffende bepalingen in een handboek door. Maar hij kon niets verkeerds ontdekken en verklaarde heer Ollies bod dus geldig.

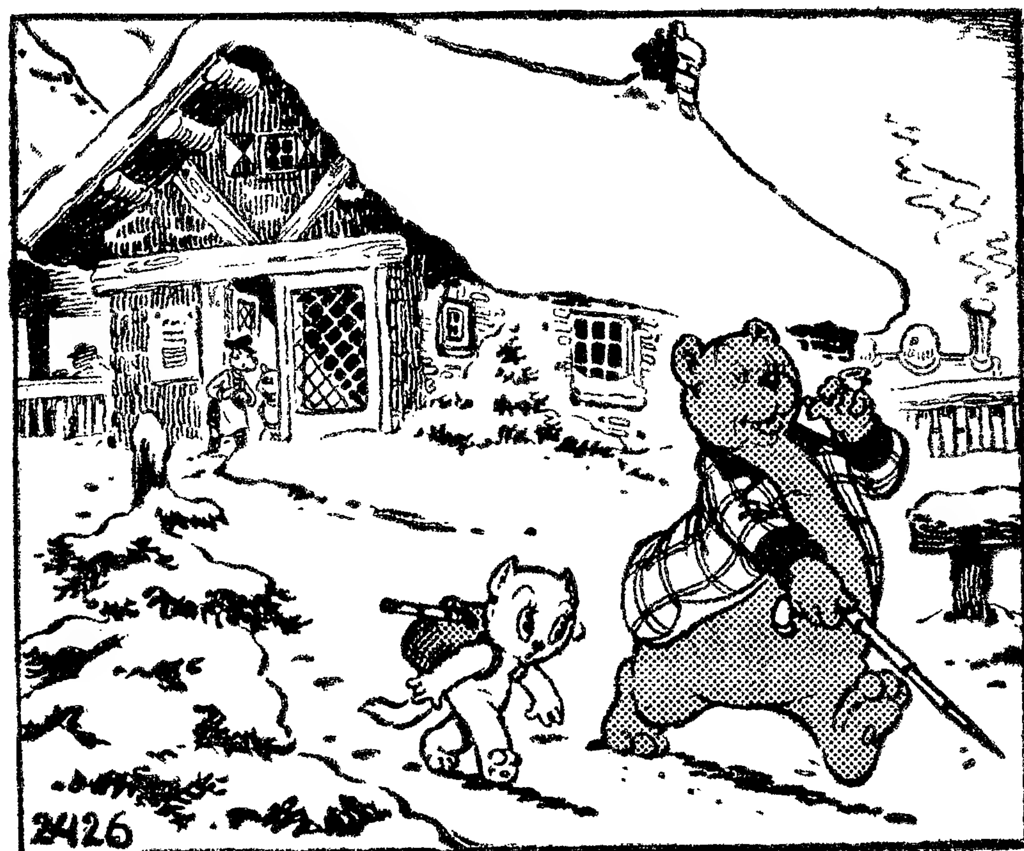
Toen was de aardigheid eraf. De burgemeester reed hoofdschuddend heen, de markies merkte op, dat de middenstand zelfs uit de meest bedenkelijke zaken nog geld wist te halen en schreed toen naar zijn eigen buiten. Intussen maakte de notaris de papieren in orde, de heer Dorknoper gaf een stempeltje en toen was heer Ollie weer eigenaar van Bommelstein. Tussen al de drukte van dit gedoe viel het niet op, dat een kalme gestalte, met bolhoed en koffertje het bordes betrad.

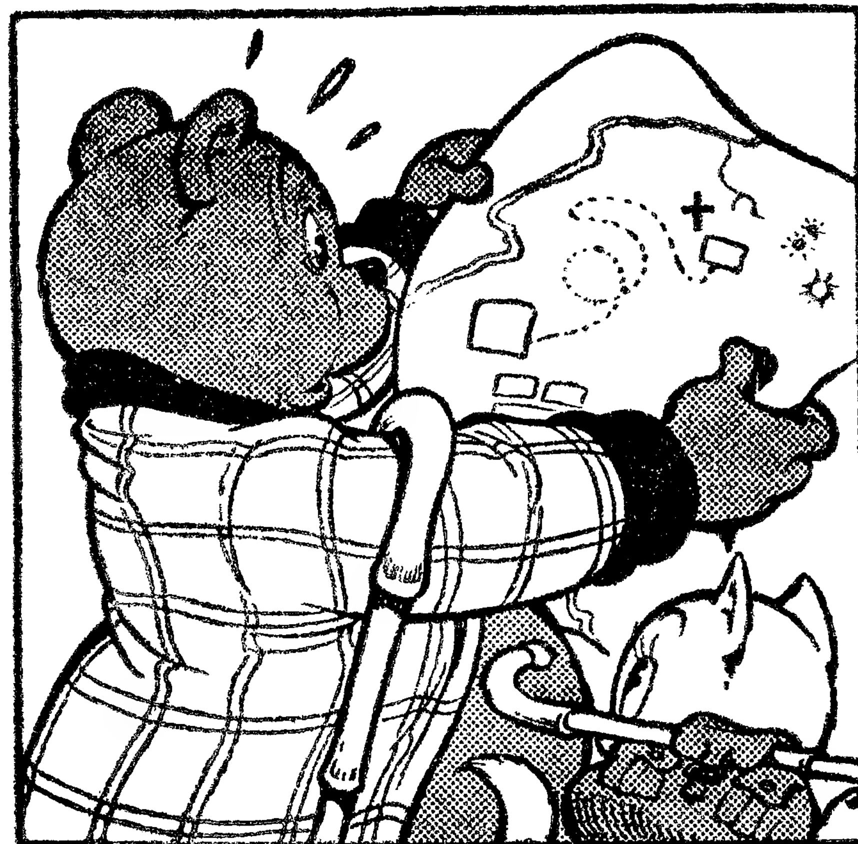
„Hier ben ik weer, met uw welnemen", sprak de bediende Joost droogjes. „Als u mij toestaat zal ik uw verzorging weer op mij nemen. Maar, als u uw huis nog eens wilt ruilen, moet u de nieuwe eigenaar duidelijk maken, dat mijn persoon niet bij de ruil is inbegrepen. Het heeft mij veel moeite gekost, om de heer Everhart tot die zienswijze over te halen. Hij had van die eigenaardige, middeleeuwse opvattingen — als ik mij zo mag uitdrukken. En nu zal ik vlug een koude schotel aanrichten — het weder is toch fraai genoeg."

Nu, daar hadden Tom Poes en heer Bommel geen bezwaar tegen.

„Ach, ach", zei heer Ollie, toen ze aan tafel zaten, „wat ben ik blij, dat ik weer thuis ben, jonge vriend! Al dat gedoe over laagbrauwen en hoogbrauwen is niets voor een heer van mijn stand. En op mijn leeftijd moet men niet meer vereeuwen, als je begrijpt, wat ik bedoel."

— Einde van dit verhaal —

Heer Bommel had last van neerslachtigheid. De grauwe luchten drukten hem en zijn vertrouwde omgeving verveelde hem. „Een heer van mijn stand gaat naar de wintersport," sprak hij op een dag, toen hij Tom Poes tegenkwam. „Wij, met ons fijn gestel hebben behoefte aan zonneschijn en vitaminen en ozon, wat dat ook zijn mag. Pak je tandenborstel in en volg me, jonge vriend. Je mag mee."

Dat liet Tom Poes zich natuurlijk geen twee keer zeggen en zo kwam het dan ook, dat ze op een zonnige wintermiddag in een bergachtige streek uit de trein stapten. Tom Poes droeg een rugzak en heer Ollie een bergstok en een kaart van de streek.

„Eens kijken," sprak hij. „Het hotel moet ongeveer naast het station liggen. Dat zei men mij in het reisbureau en daar zullen ze het wel weten."

„Maar ik zie geen hotel," zei Tom Poes. „Nergens!"

„Onzin," hernam heer Bommel, „in het vouwblad staat: „dicht bij station, riant uitzicht, gelegen aan de weg, stromend water, hoge lucht." „Nu, daar houd ik mij aan. En daar is een wegwijzer waar „Hotel" op staat. Het kan niet missen."

Ze begonnen dus te lopen. De weg was smal en klom met ontelbare bochten steil tegen een berg op. De sneeuw maakte het gaan moeilijk, zodat Tom Poes na een half uur dan ook genoeg van zijn bagage begon te krijgen. Maar heer Bommel kon hem niet helpen.

„Kom Tom Poes," sprak hij hijgend.

De avonturen van Tom Poes en Heer Bommel

No. 1 **Tom Poes en de Kniphoed**

No. 2 **Tom Poes en het Tijddeurtje**

No. 3 **Tom Poes en het Slaag-systeem**
verschijnt 15 november 1958

No. 4 en volgende deeltjes volgen spoedig na No. 3.

Zo krijgt u de beroemde Tom Poes-boekjes GRATIS thuis

- Doe 12 waardepunten van Niemeijer ROODMERK Koffie en Thee in bijgesloten, reeds geadresseerde envelop en sluit deze goed.
- Schrijf links bovenaan :
  Tom Poes No. . . . . (het nummer dat u wenst).
- Schrijf op achterzijde **duidelijk uw naam en adres.**
- Postzegel van 12 ct erop en posten !

„ De Avonturen van Tom Poes en Heer Bommel "

worden beschikbaar gesteld door

THEODORUS NIEMEIJER N.V. TE GRONINGEN

KOFFIE - THEE - TABAK

Tom Poes No..............

Hier
12 cents
postzegel
plakken

Theodorus Niemeijer N.V.
Postbus 1000
GRONINGEN

AFZENDER:

NAAM: ....

STRAAT: ....

PLAATS: ....

TOM POES
EN HET TIJDDEURTJE

Nummer II

Tom Poes en het Tijddeurtje

„Er staat ons weer een nieuw avontuur te wachten, Heer Ollie. Ik hoop maar, dat we er goed doorheen komen."

„Ongetwijfeld, jonge vriend, een Bommel slaat zich overal doorheen, dat is bekend. Maar.... eh.... wáár moeten we eigenlijk doorheen?"

„Door het Tijddeurtje, Heer Ollie."

„Het Tijddeurtje?"

„Ja dat staat tenminste op de omslag van dit boekje."

„Hm, ik begrijp niet, wat een deur met tijd te maken kan hebben. Een deur is immers geen klok? Maar komaan, laten we dan maar zonder verdere omslag aan dit avontuur beginnen, dan zien we wel, hoe laat het is, als je begrijpt, wat ik bedoel."

